

Pal 104

ΠΛΟΤΤΑΡΧΟΤ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ
ΚΑΙ
ΚΙΚΕΡΩΝ.

PLUTARCHI
DEMOSTHENIS
ET
CICERONIS
VITÆ PARALLELÆ,
Nunc primum separatim editæ.

GRÆCA recensuit,
LATINE reddidit,
NOTIS illustravit,
PHILIPPUS BARTON, A. B.
Coll. Nov. Socius.

OXONI,
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.
A. D. MDCCXLIV.

16

Imprimatur,

GUALT. HODGES

Vice-Can. OXON.

Octob. 8vo. 1743.

COLLEGIIS
A WICCAMO FUNDATIS
CELEBERRIMIS;
VIRIS ADMODUM REVERENDIS
UTRIUSQUE COLLEGII CUSTODIBUS;
SOCIIS FLORENTISSIMIS;
JUVENTUTI DEMUM WICCAMICÆ;
QUOD FELIX FAUSTUMQUE SIT!
HAS STUDIORUM SUORUM PRIMITIAS
GRATA ANIMI REVERENTIA,
ET VOTIS OMNIBUS,
D. D. D.

PHILIPPUS BARTON.

Солдаты

заключенные в тюрьмах

в Берлине

сталикии и москвы в ри

заключенные в тюрьмах

в Берлине

заключенные в тюрьмах

LECTORI S.

CUM, ut elegantiore quisque est Ingenio, ita maxime in Demosthenis & Ciceronis scriptis occupatur, cum in iis ornandis & emendandis doctissimi homines quotidie versantur; non intempestivè hoc Opusculum in lucem prodit, ut magnificis utriusque Oratoris exemplaribus, quibus prælum laborat, famuletur. Opusculum diu doctis familiare, sed adhuc in immenso Volumine delitescens, & aliorum onerosa societate quodammodo oppressum. Facilem mihi fore excusationem spero, qui in ejusmodi formâ vulgandum curaverim, quæ magis hominum notitiam provocatura, & discentibus parabilior esse videatur. Ecquod enim est in universâ Historiâ illustrius, quam quod Demosthenis & Ciceronis famam in memoriam revocet? Ecquod verò suorum temporum facinus insignius est, quod non cum Eorum nominibus necessitudine quadam conjunctum sit? Perfectum certè præbent prudentia Politicæ exemplar, in omni vitæ civilis ratione exercitati; five sublubres leges rogandas essent, five novatorum impetus frangendi; in reprimenda populi licentia, in tuenda senatus auctoritate spectatissimi. Ecce Par hominum animosum in ipso inclinata Reipublica cardine cum mala fortuna compositum! Qui omnia dixerint fecerintque, ne res sub unius dominatum caderent; quos neque spes alliceret,

neque metus absterrere potuit, quod minus optimis partibus, id est, Patriæ & Reipublicæ se adjungerent.

Sit vero haec laus aliorum communis. Fuerit Phocionis aut Catonis idem in Rempublicam animus, eadem constantia & integritas. Rerum tamen, quas illi gesserunt, cognitio, est illa (fateor) non inutilis neque injucunda, sed ad nos, tanto intervallo posteros, minus pertinet. Virtutum, quas habuerunt eximias, magnum quidem exemplum est & memorabile; usus interea & utilitas cum ipsis quodammodo extincta evanuerunt. Demosthenes vero & Cicero non unius modi saeculo profuerunt; sed quod adhuc florent humanioris doctrinæ studia, quod immutabilis Reipublicæ descriptio uspiam servetur, quod ulli denique libertatis igniculi in animis hominum etiamnum vigeant, illud scriptis eorum immortalibus magna ex parte debetur. Quæ cum, hereditatem pulcherriam! nobis reliquerint, sequitur ut non modo virtutis amore ad horum contemplationem rapiamur, sed grato illo affectu, & benevolâ animi caritate, qua hominum de nobis optimè meritorum memoriam usurpamus. Est enim profectus cognatio quædam, quæ nobis cum viris doctis intercedit, ex consuetudine studiorum oriunda; quæ efficit ut, qui amici in amicum est amor & studium, quæ adolescentis in præceptorem pietas & observantia, idem fere sit, erga auctores per quos profecerit, ingenuæ indolis affectus & reverentia. Quæ si nulla esset, ipsa tamen utilitas accenderet, ut res gestas Demosthenis & Ciceronis percipere cuperemus. Ut in eorum libris cum fructu versari possumus, ubi tot de se rebusque suis in quavis paginâ occurrunt, aliquam certe decet præconceptam hominum imaginem, aliquam fortunarum utriusque & morum notitiam ad lectionem adferre. Quæ mul-

tò melius ex narratione continuâ haurienda sunt, quam
è sparsis jejunisque commentatorum annotationibus un-
dique colligenda.

Hæc me impulerunt, ut crederem, non ingratam fore
juventuti nostræ separatam hujus libelli editionem; tanta
præsertim scriptoris auctoritate & fide. Inter discrepan-
tes enim hominum de Plutarcho sententias illud omnium
consensu illi tribuitur, neminem ad vitam moresque for-
mandos aptiorem esse; nemini acrius judicium aut à na-
turâ datum, aut omni genere literarum felicius excultum
& perpolitum. Infinitus esse possem, si, more Editorum
recepto, omnia ad ejus laudes spectantia congererem: sed
operæ tam futili parco; eorum, si quis velit, farraginem
satis amplam apud Rualdum inveniet. Ego non tam an-
gustâ ratione studia mea institui, ut eum solum omnia vi-
diffe putem, in quo ipse versor, scriptorem; aut illa dis-
simulare cupiam, quæ docti (sive id rectè, seu secùs) in
Plutarcho requirunt. Erunt in hoc ipso opere, quæ
Lector æquus candidusque nollet dicta; erunt, si nihil
de industriâ mentitum & dissimulatum, errata tamen, qui-
bus condonet, haud pauca. Ea præsertim, quæ de Cice-
rone durius dixit, haud videntur amabilem ejusdem can-
dorem sapere, qui professus est, “ Se lapsus illos errores.
“ que leviores, qui etiam in optimos viros cadunt, non
“ pro sceleribus consultò perpetratis, sed nævis tantum-
“ modo virtutis habere; adeoque eos reluctanter me-
“ morare, & tanquam qui sortis humanæ cum pudore
“ miseresceret.”¹ Ut alia omittam, tota ista fabula de
adjuvandâ Octavii Petitione in ambiendo Consulatu,
quem tandem auctorem habet? Si omnia antiquitatis

¹ Plutarch. in Cimone. P. 480.

monumenta superessent, existaret, credo, aut in Antonii declamationibus, aut in Asinii Pollionis Historiis, cuius in mortuum Ciceronem contumelias minus miror, quoties in viventem perfidiam ejus cogito.¹ Utrumque certè à Plutarcho lectum fuisse constat, sicut etiam ipsius Octavii commentarios, nec eos contra Ciceronem testes sat is idoneos. Si ab his aliisve aliquoties deceptus est Plutarchus, humanum tamen est, & ei ignoscendum, quonemo Historicorum minus partibus studet, aut ab odio, irâ, atque amicitia, magis vacuus est. Quanquam enim paucis locum dederit, quibus M. Tullii famam inquinavit inimicorum malignitas, facile intelligi potest longe plura esse, quæ sciens prætermiserit.

Illud interea ingenuè fatendum est, à cæteris Plutarchi virtutibus abesse & accusationis laudem; quibus tamen ipsis, cæteris Græcis scriptoribus qui res Romanas tractarunt, (nisi forte Halicarnasseum excipias) minimè cedit. Et sane quid adeo indignè ferendum est, si homo Græcus & Philosophus, qui nunquam se linguae Latinæ facultatem perfectam assecutum esse palam profiteretur, in cæremoniis institutisque peregrinis, in temporum & nummorum rationibus nonnunquam erraverit? Ad Historicum pertinet ista obscura diligentia; in vitarum scriptore minus desideratur; qui abunde satisfacit, modo viri, quem ornandum suscepit, imaginem veram exhibeat. Idem quippe faciunt Pictores egregii in tabulis, dumque eminentiorem, (sive principem, prout loquuntur,) figuram curâ & studio singulari perpoliunt, in cæteris minutam diligentiam consultâ fugiunt, quædam decentius negligi arbitrantes.

---

¹ Vide Senec. Suaf. 6. Cic. Ep. Fam. 10. 31.

Jam verò cætera, quæ in Plutarcho censores severi reprehendunt, minime agnosco: utpote quæ ex male intellecta operis ejus ratione maximam partem proveniunt. Queruntur docti multa eum præclara facinora aut silentio prætermittere, aut festinanter absolvere. Huic criminis alterum contrarium conjungunt, in tantâ necessariorum inopiam existare plurima etiam supervacanea. Sed nemo tenetur præstare quæ non promisit: & huic accusationi facile occurremus, modò animo complectamur, quale esset Plutarchi consilium, & quæ totius operis norma atque descriptio. Aliam enim Philosophus noster, prorsus aliam ab Historicis melioris ævi viam ingressus est. Quæcunque perpetuæ Historiæ laus esset, videbat ab antiquis præreptam esse; neque is erat, qui messi eorum falcem suam interponere vellet, vel otio suo aliorumque tam ineptè abuti, ut alienis vestigiis serviliter infisteret. Altius erat Plutarcho propositum ex intimis Philosophiæ penetralibus petitum, ut Historiam ab inani aurium delectatione ad usus quotidianos & vitæ fructum traduceret. Animadverterat ille, quanta esset vis exempli; quanto impetu vel imago Honesti ad se alliceret; quām frigida denique essent morum præcepta præ ipsa Virtutis formâ facieque; cujus pulchritudo si oculis cerneretur, Plato futurum prævidit, ut mirabiles sui amores excitaret. Hanc si adumbrare voluit, quantum humana infirmitas pateretur, & ἐπαργὸς τῷ γελῶντι πόνος ex multis Personis conflare, dignus certè vel ipso proposito est,

---

I Τὸ γέλον ἐφ' αὐτὸ περιπτῶν κινῆι, καὶ περιπτῶν εἰδὺς ὄρμην ἵππων, ἀδοποίειν ἢ τὴν μαμίσει τὸν θεατὴν, ἀλλὰ τὴν ἴσοειδεῖ τὸ γέλον τὴν περιπτῶν παρεχόμενον. Ἑδοξεῖ δὲ καὶ ἡμῖν ἐκπατεῖν τὴν φει τὸς βίου γέλοντα. Plutarch. in Pericle. P. 153. B.

ut

ut ejus conatus non frustrà cessisse credamus! Quam difficile enim illi fuit in hoc genere modum tenere, neque lascivire interim, & indulgere ingenio suo! Ita Pictoris artificium adhibere, ut simul Historici religionem tueretur; & quos ab ipsâ naturâ expressit Iconas iis coloribus ornare, ut generis humani non (qualem Tacitus) deformem, sed amabilem quandam, & quæ placere posset similitudinem describeret! Profecto non cujusvis est Ingenii Naturam fideliter Interpretari, interiora mentis humanae adyta recludere, & (quæ una subtilissimæ disquisitionis res est) eventorum omnium causas & consilia retexere. Hæc vero, & longe plura illi præstanta erant, qui tot virorum illustrium simulacra morumque descriptionem moliebatur, sive, ut ipsius Plutarchi verbis utar,
 $\epsilon\kappa\alpha\tau\alpha\tau\eta\tau\delta\sigma\kappa\eta\tau\tau\epsilon\pi\eta\tau\eta\mu\pi\alpha\tau\zeta\omega\omega.$ ¹ Jam vero quotusquisque eam rerum humanarum peritiam habet, ut varios ejusdem virtutis colores internoscat, modificationes intellegat, quibus sæpe bonus à bono, non minus quam ab improbo distat? Fortem esse, aut sapientem, magna quidem laus, sed communis multorum. Ille demum elegans ingeniiorum spectator est, qui quæ cujusque propria sunt diligenter animadvertis agnoscat, ut vultuum, sic animorum multiplicem & prope infinitam varietatem. Qnemadmodum enim in fictis descriptionibus videmus Antilochi fuisse juvenilem, Ulyssis consultam, Ajacis firmam, Idomenei superbam, Achillis efferatam fortitudinem: ita quoque in verâ rerum specie aliter justus erat Cato, aliter Agesilaus; non eadem fuit Corneliaz atque Olympiadis magnanimitas.²

---

¹ In Cimone. P. 479. E. ² Plutarch. in $\gamma\omega\omega\kappa\sigma\tau\alpha\tau\eta\tau\eta\mu\pi\alpha\tau\zeta\omega\omega$ Vol. 2. P. 243. D. Item in Phocione P. 743. A. "Εστι γωνίας και"

Exposito Plutarchi consilio, facilè intelligi potest, cur se Historicum numero excerpti voluit.¹ Quippe in illo genere acta præcipuè spectantur, in hoc personæ. Historicus non necesse habet de hominibus dicere, nisi quoties cum negotiis conjunguntur; neque vitarum scriptor negotia attingit, nisi quatenus cum actoribus copulantur. Fieri quidem potest, ut alter in alterius castra transeat; sed forma operis utriusque prorsus diversa est. Multa recipit hoc genus scriptionis, quæ legitimæ Historiæ majestas repudiat; multa excludit, quæ perpetuæ narrationis ambitus complectitur. Quod quidem ipse præmonuit Plutarchus: vidit enim calumniatores fore, qui in ingenii sui monumenta involarent; adeoque in vitâ Alexandri postulat, ne ab eo rerum gestarum seriem accuratam expectent, sed licere sibi permittant τὰ τῆς ψυχῆς οὐμεῖα μᾶλλον ἐμπέμψει τὴν πότιστην τὸν ἔργου βίον, ἐδοκετα τέτεροι τὰ μηδὲν τὴν ἀγάνακτας.² Alienum à se duxit, quicquid non ad mores indolemque pertineret; ad hoc se totum composuit, ut ingenium & naturam cuiusque gnaviter exploraret, καὶ τὴν ἀγενοῦ ἀδροῦν ἵστειαν, ἀλλὰ τὴν τοὺς κατανόσιγ ἡδὺς τὴν περιθώριον.³ Sciunt ii, qui in Philosophiæ studiis versantur, quam multiforme sit ingenium humanum; quot latebras & recessus habeat animus noster, quot æstus & reciprocationes; quanta sit in viris prudentibus simulatio & dissimulatio; adeoque sentiunt, quanti laboris res sit ad consiliorum fontes recurrere, certa quævis animæ indicia, τὰ τῆς ψυχῆς οὐμεῖα, deprehendere, verum denique

---

καὶ ἀρδετίας Διεροπὰ τοὺς ἀρδετιαν, — καὶ φεγύστως τοὺς φεγύστους, — τὴν δικαιοσύνης τοὺς δικαιοσύνην &c. 1 Οὐ γὰρ ἵστειας γέραψεν, ἀλλα βίος. In Alexandro P. 664. F. 2 P. 665. A. 3 In Niciā P. 524. A.

& adæquatum cuiusvis ^{etiam} animo & cogitatione complecti. Viri quippe illustres ad res magnas præparati plerumque & personati accedunt; & quæ in vitâ militari fortiter, quæ in civili prudenter gesserunt, ea fere multæ meditationis & consilii fructus sunt. Latet inter ista præclara facinora verus homo; & subitum aliquod ^{sursum} quod eum imparatum & incustoditum opprimat, voluntatis & ingenii significationem sæpe continet majorem, quam maximæ victoriæ splendor & celeritas.¹ Hæc potius ex vitæ quotidianæ consuetudine petenda est, è familiaribus cum amicis colloquiis, congressibus, remissiōnibus, facetiis, negotiis otiosisque domesticis.

*Nam vera voces tum demum pectora ab imo
Ejiciuntur, & eripitur persona, manet res.*

In mente Humanâ multa sunt exilia, quæ aciem fugiunt crassiores; sed ad plenam animi cognitionem non minus necessaria, quam venarum ductus & meatus sanguinis subtilissimi ad perfectam corporis Anatomiam. Nihil ergo prætermittit Plutarchius, unde veram & germanam cujusque indolem innotescere posse speraret. Hinc ad Agesilai ludicra, ad Catonis & Ciceronis facetias descendere non dignatur: idem haud necessarium duxit Cæsar & Alexandri bella sigillatim enarrare. Nimirum haud timuit, ne aut nugax videretur, qui illa memoraret, aut negligens, qui hæc præteriret.

Siquis porro hoc genus ipsum vitiosum esse contendat, quod non æque pateat cum locupletiore Historiâ, is ejus-

I Οὐτε τοῦ διπλασίου περιγένετο μήτε ἡρώες ἀριστοὶ
τοῖς, ἀλλὰ περιμέτρῳ πολλάκις καὶ ἔπικαι καὶ πανδάτης ἐμφανεῖσθαι
πάντοις μᾶλλον, ἢ μάχαι μετέβρεψοι &c. Plutarch. in Alexandro
P. 664. vide eundem in Catone P. 770. C. 777. E.

dem commoda, & duo imprimis magna, aut non videt, aut non perpendit. Cum Historia tot virtutis exemplis & luminibus abundet, dolendum tamen ea propter varietatem rerum non satis eminere; cum locis, temporibus & personis divisa rarius emergant, adeoque iactu languidiore ad animos legentium perveniant. Jam si excelsi ingenii præclarè gesta in unum omnia conferantur, quis non videt animo, constipatis virtutis radiis, quanto major ejus admiratio futura sit, & acrius ad imitationem incitamentum? Non enim ex unâ re aut facinore præclaro virum bonum denominamus; sed perfecta virtus ex universæ vitæ tenore actionumque omnium concentu splendidius elucet. Deinde, cum uno in argumento unâque personâ mens tota versatur, studium in legendo erectius retinetur. *Viri enim excellentis, ut cum M. Tullio loquar, anticipites variique casus habent admirationem, exspectationem, latitiam, molestiam, spem, timorem; si vero exitu notabili concluduntur, expletur animus jucundissimâ lectionis voluptate.* Quanto penitus hoc vidit Orator illustrissimus, tanto impensis à Lucceio postulavit, ut rerum suarum narrationem à continentibus Historiis sejungeret. Aliæ quidem Plutarchi virtutes sunt & magnæ; nulla tamen commendatior, quam hæc ratio tractandi nova & prope singulæris. Neque alia mihi causa occurrit, cur in tantâ veterum Historiarum ruinâ & naufragio integer fere ad nos pervenerit; aut cur omnium manibus, indoctorum etiam, teratur, dum cæteri ejusdem ætatis Historici paucos addomum Lectores inveniunt.

Observandum interea Vitas Plutarchi esse gemellas, & ut ipse profitetur περιλίπας sibi mutuo accommodatas.

P R A E F A T I O.

Hinc est, quod in initio prioris pauca præfatus nihil deinde medium interponit, donec ad finem posterioris ventum sit, quam claudit appositâ comparatione. Adeoque veteres sèpè, cum aliquam vitarum citant, duas simul nominant.¹ Duæ enim vitæ unà cum collatione adjectâ unum tantum opus integrum corpusque scriptio[n]is conficiunt, quemadmodum in schedis mercatoriis rationes expensi & accepti unà cum calculorum subductione unam adeo summam producunt. Et proinde quisquis in lectio[n]e vita ejus distrahit ab invicem & dissociat, alio profus consilio, ac scriptæ erant, eas perlegit, & tum Plutarcho injuriam facit, tum magnam sibi ipsi voluptatem invidet.

Sunt tamen, qui indignantur omnino Græcos principes Romanis æquari, & causantur nimium Plutarchi erga populares suos amorem & indulgentiam. “Quid enim aliud est,” inquiunt, “Lysandrum Syllæ, Agesilaum Pompeio, quam muscam elephanto conferre?”² Hi si contendant civitatum Græcarum angustam fuisse ditionem præ Romani imperii amplitudine, habent quod postulant: sed illud volunt, animi magnitudinem cæterasque sublimioris ingenii virtutes, in Syllâ & Pompeio quam in his aliis maiores fuisse, vix, credo, fidem obtinebunt. Non splendoris cum splendore, dignitatis cum dignitate, fortunarum cum fortunis comparationem instituit Plutarchus, sed fortitudinis cum fortitudine, integritatis cum integritate certamen; quarum in cive Attico, aut Spartano, eadem esse potuit facultas, quæ in Consule aut Dictatore Romano. Iisdem opibus parva Respublica, quibus mag-

---

1 Ως ἡ Πλέπερχος φων ἐν τῷ Λυσανδρῷ βίῳ καὶ Σύλλᾳ. Diog. Laert. l. 4. c. 4. 2 Bodin, Method. Hist. Cap. 4.

na, defenditur; eadem fuerunt Græcorum virtutes, licet non habuerint idem theatrum.

Orationis veneres & elegantias contemnebat potius, quam nesciebat Plutarchus, & videtur operosam in istis diligentiam ineptam & illiberalem duxisse.¹ Nam sermonem ejus (sæculi vitium, non hominis,) longè à veterum puritate & nitore abesse, commemorare non necesse est. Haud multum elaborâsse videtur, ut numerosa sibi procederet oratio; collocatio insuper verborum nonnunquam præpostera est, & structura sententiarum subobscura. Non tamen ita à literis elegantioribus alienus erat, ut nunquam Gratiis litaret. Nam & translationibus gaudet, & crebras adhibet similitudines, quas illi divina quædam ingenii ubertas suppeditavit. In verborum delectu, si non curiosus, certè felix est; ita pulcherrimè ad sensum accommodantur. Significantia potius, quæ Attica sunt; neque semper intra solutæ orationis carceres subsistit, sed aliquando Poeticis utitur vocabulis, & ardenti aliquo & Homericō verbo sententiam ornat & illustrat. Oratio denique ejus non unius est coloris, sed qualis esse plerumque hominum πολυμαθῶν solet, neglecta quidem, sed opulenta & multiformis, variam multiplicemque lectionem, unde conflata est, redolens; quemadmodum aquæ per metallorum strata percolatæ tinturam inde & saporem sæpiissimè contrahunt.

Hæc de Plutarcho dicta sint, in eorum gratiam, qui in scriptis ejus adhuc hospites sint: apud cæteros commendatione (meâ præsertim) non eget. Quod restat, quid in hæc Editione à nobis præsticium sit, pateris accipe.

¹ Εμοὶ δὲ οὐκονίστη τοιούτην περιπέτειαν πάντας μη καγκέκες φαίνεται νῦν συντιθεῖν. In Niciâ P. 523. F.

Textum ad fidem Editionis Francofurtanæ A. D. 1599.
 (quācum Parisiana illa A. D. 1624. in omnibus consen-
 tit) imprimendum curavimus. Siquando ab istâ discessi-
 mus, de tali quantulâcunque variatione Lectorem ad cal-
 cem operis admonetri voluimus, qui, si æquus candidus-
 que sit, licentiam nobis pudenter sumptam non invide-
 bit. Præsertim, cum rescierit nihil uspiam immutatum
 esse, nisi aut Editoris alicujus auctoritate, aut MS^{ti} no-
 stri Bodleiani, aut demum variantium lectionum, quas è
 duobus MSS. defumptas exhibent exemplaria impressa.

Interpretatio de novo adjecta est; quod feci magis mo-
 rem receptum secutus, quam ex consilio meo, qui semper
 existimavi Græcis literis multo melius consultum iri, si
 omnes hujuscemodi versiones in proximum mare pro-
 jicerentur. Sed non est meum contra inveteratam jam-
 diu consuetudinem pugnare. Eam ergo apposui, quam
 cum fidelem fore speravi, tum etiam dilucidam. Inter-
 pretatio enim, quæ Interpretem requirat, omnium inep-
 tiarum putidissima est.

Imagines Demosthenis & Ciceronis, quibus hæc orna-
 tur Editio, ex archetypis suis exarari passus est Richardus
 Mead, M. R. Vir natus in doctrinæ emolumentum; qui,
 cum eâ sit humanitate, ut omnibus, qui aliquid in literis
 moliantur, auxilio esse velit, supellectilis literariæ ampli-
 tudine consecutus est, ut omnibus possit. Et quoniam
 tantæ vetustatis monumentis debetur, ut paulò accura-
 tius expendantur, brevem eorum, quæ sequitur, historio-
 lam vulgari voluit.

Tabella, unde simulacrum Demosthenis lineatum fuit,
 ex candido marmore confecta vetustate magis atque ope-
 ris elegantiâ quam magnitudine est conspicua; quippe
 quæ undecim tantum uncias cum quadrante longa sit,

lata verò octo & dimidium. Romæ, inter villæ Hadriani rudera, paucis abhinc annis repartam ad virum celeberrimum, qui nunc possidet, Dom^o. Palazzi, Pontificis Antiquarius, transmittendam curavit. Exhibitur autem hic non orator ille grandis & fulminans, dum in liberâ civitate floruit; sed patriâ oppressâ elinguis, proscriptus, & in exilio moribundus. Victimis enim ab Antipatro Græcis, & oratoribus sibi fugâ consulentibus, Demosthenes ad Neptuni asylum in Calauriâ insulâ se recepit: quod cum Archias, jussu Antipatri, ut vivum ad eum adduceret, pervenisset, neque ut secum abiret, incolumitate promissa, persuadere potuit; neque ut refert Strabo,¹ vi abripere ausus est. Demosthenes autem patriæ saluti superstes esse nolens, libello accepto, quasi ad domesticos scripturus intra templum recessit, ubi, hausto veneno, caput veste obvolutum inclinavit. Et, cùm viscera jam venenum penetrâsse sentiret, reiectâ facie, ne templum cadavere suo pollueret, tremulum ac labentem sustineri se jussit; inter eundum vero aram præteriens collapsus est, atque, ut scribit Plutarchus, cum gemitu expiravit. Intra fani autem septum sepulchrum ejus suâ ætate permansisse testatur Pausanias.² Artifex igitur, ut videtur, quo tanti viri casum exprimeret, languidum & veneno oppressum, ut in templo sedebat, libello sinistrâ manu retento, uesteque quâ caput obtexerat in brachium conjectâ, hâc imagine effingere voluit; δικεφαλον autem inscripsit, quod sicut victimâ ante aram conciderit. — Caput Ciceronis marmoreum, veteris etiam artificii insigne monumentum, pedis unius cum tribus unciis à vertice ad basin, quâ sustinetur, habet mensuram; quod Sa-

¹ Lib. 8. P. 374. Ed. Par. ² Lib. 2. Corinth. c. 33.

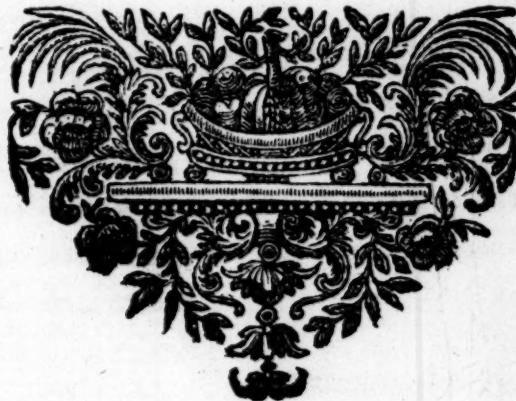
muel Pepys armiger, deliciarum ejusmodi dum vixit stu-
diosus conquistor, olim possidebat. Eo autem defuncto,
post multos annos ab hæredibus redemit præsens posse-
for; quo tempore ex illustrissimi Arundeliæ Comitis Mu-
sæo devenisse pro certo confirmabatur. Alterum in the-
sauro Mediceo Florentiæ huic ita persimile conservari,
ut vix aliter quam colore, qui illi candidus, huic verd niger
est, inter se differre videantur, ab iis, qui utrumque
conspexerint, perhibetur. At sculptor hujus materiam
operi delegisse videtur, quam cum summi oratoris laude
perennem fore maxime speraret; tanta enim adhuc est du-
ritia, ut cœlo artificum vix concedat. Quod cicer autem
naso non incidatur, antiquitatis indicium existimari de-
bet. Ciceronis enim imagines cicere insignitæ Plutarchi
æstate recentiores esse, & à verbis ejus perperam intel-
lectis ortum habuisse, meritò censeantur.

Notas, quæ quidem numero plures quam putarâm ac-
cesserunt, ita accipiet Lector benignus, ut ab adolescente,
à tyrone, ab eo denique, qui de re Criticâ ne somniaasset
quidem, priusquam hoc Editoris munus in se susceperat.
Illam porro arrogantiam à me vehementer amolior, &
obnixè postulo, ne credar eruditos docere voluisse; *Hac*
doctissimum Persum legere nolo, Lalium Decimum volo. Sen-
tio enim quam sint pleraque in his pervulgata & quoti-
dianæ apud literatos observationis. Sunt modò iis accepta,
qui adhuc in diseendo occupantur, Äqualibus meis. Si,
quæ apud Plutarchum obscura sunt, aliquatenus illustrent,
si, quæ errata, forte corrigant; effecero, quod volui:
liberavero, in quantum adolescens potui, fidem meam.

Parva quidem hæc, & parvi æstimanda! Juvenilium
studiorum fructus immaturi, tenuesque lusus ingenii ad
graviores disciplinas properantis. Siquis ergò hinc ad il-
lustria

lustria Demosthenis & Ciceronis nomina factus sit arrectior, si quis accendatur, quo magis scripta eorum haurire & in animo penitus recondere voluerit; operæ meæ in his rebus positæ me nunquam pœnitibit. Perlesto enim hoc libello, proximum est ut Oratores ipsos cognoscere cupiamus, & admirabilem istam Eloquentiam, tot tantarum rerum effectricem, propius contemplari. Ea quippe utriusque in suo genere vis est, & dicendi copia, ut maximè referant duo illa Themistoclis numina, ΠΕΙΘΩ' καὶ ΒΙΑΝ, & proinde omnium sæculorum admirationem non tam impetraverint, quam extorserint. — Valeas igitur, Lector benevole, & hisce studiis sedulus incumbas; memor commendationis T. Livii ad filium suum scribentis: *Legendos Demosthenem atque Ciceronem: tum [cæteros] ita ut quisque effet Demostheni & Ciceroni similimus.*¹

¹ Quinctil. Inst. Orat. 10. 1.

ΠΛΟΥ-

OITA 岐阜

2011

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΙ

ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ.

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΙ
ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ.

ΟΜὴ γράψας τὸ ὅπερ τῇ νίκῃ τῆς Ολυμπίας ἵπποθρομίας εἰς Αλκιβιάδην ἐγκώμιον, εἴτ' Εὐεπίδην (ώς ὁ πολὺς κρατεῖ λόγος) εἴτ' ἔπειρός τις ἦν, Σάρε, φησὶ χρῆναι τῷ εὐδαιμονίῳ περίτον τοσάρξαν τὸν πόλιν εὐδόκιμον. Εγὼ δὲ τῷ μὲν εὐδαιμονίστεν μέλλοντι τῷ ἀληθινῷ εὐδαιμονίᾳ, ἃς εἰ ἡδει καὶ μαθέσῃ τὸ πλεῖστον ἐστιν, σύδειν μαχέρεν πυγμαχίαν, ἀδέξαντες ταπεινός πατρίδος, ἢ μητρὸς ἀμόρφως καὶ μικρᾶς γενέσθαι. Γελοῖον γὰρ εἴλις οὕτοις τῷ Ιαλίδᾳ, μέρος μικρὸν θεον τὸ μεγάλης νήσου τῆς Κέω, καὶ τῷ Αἴγινα, ἢν τῶν Αττικῶν τις ἐκέλευεν ως λίμνης ἀφαιρεῖν τὴν Πειραιῶν, τοσοχριτὰς μὲν ἀγαθὰς πρέφεντες καὶ ποιητὰς, ἀνδρα δὲ οὐκ ἀν ποτε διάδοθαι δίκαιον καὶ αὐτάρχη καὶ νοῦς ἔχοντες καὶ μεγαλέψυχοι περιστεργούχοι. Τὰς γὰρ ἄλλας τέχνας εἰκός ἐστιν πορφύρας ἢ δόξαν σωματιμένας, σὺ ταῖς ἀδέξοις καὶ ταπειναῖς πό-

VITÆ PARALLELÆ
DEMOSTHENIS
ET
CICERONIS.

QUI laudationem Alcibiadis scripsit propter victoriam ejus in cursu equestris Olympico, sive ille Euripides, (quod à plerisque dicitur) sive quis fuerit alias, Sosfi, ait Ei, qui felix futurus sit, imprimis oportere celebrem civitatem contingere. Ego vero ejus, qui verâ felicitate fruturus sit, cuius summa in indole & moribus sita est, nihil magis interesse censeo, utrum obsecrâ & humili patriâ genitus sit, quam utrum matre deformi & pusillâ. Ridiculum enim fuerit, si quis existimet Julidem, quæ exigua pars est Cei, insulæ non magnæ, & Æginam, quam Atticus quidam, tanquam lemam ex oculis, amoveri jussit à Piræo, histriones quidem bonos & poetas alere, virum autem nunquam posse probum & ex se aptum & sapientem & magnanimum proferre, Cæteras enim artes par est ad quæstum aut gloriam comparatas in obscuris & humilibus oppidis marcescere: virtutem

4 ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΙ ΚΙΚΕΡΩΝ.

λεση ἀπομαρτυρεθαί, τὸν δὲ ἀρετὴν, ὥστερ ἰχυρὸν καὶ
ἀφερκές φυτὸν σὸν ἀπαρτικόνθατο τόπῳ, φύσεώς τε χρι-
στῆς καὶ φιλοπόνου φυλῆς ἐπιλαμβανομένη. "Οὐτε γέδοντες,
εἰ τὸ φεγγεῖν ὡς δεῖ καὶ βιοῦ ἐλλείπομεν, τότε τῇ σμικρό-
τῃ τὸ πατρίδος, ἀλλ' αὐτοῖς δικαιῶς ἀναθίσομεν. Τῷ μέντοι
σύνταξιν ὑποβεβλημάτῳ καὶ ισορίᾳ ἐξ τῶν περιχείρων οὐδὲν
οἰ-
κεῖσθαι, Σὺντὰς δέ τοι τὸν πόλιν εὐδόκιμον καὶ φιλόκαλον καὶ
πολυάνθρωπον, ὡς βιβλίων τε ταυτοδιπτῶν ἀφθοίας ἔχειν,
καὶ ὅσα τὰς γράφουσιν ἀφεβούσαντα συτιείᾳ μήματις θη-
φανεστέραν εἴληφε πίστιν, ὑπολαμβάνων ἀκοῇ καὶ ἀφεπι-
θανόματος, μὴ τολλῶν μηδὲ ἀναγκαίων αἰδεῖς ἀποδιδούν
τὸ ἔργον. Ήμεῖς δέ μοναδικοῦτες τόλιοι, καὶ, ἵνα μὴ
μονοτερεῖ γένηται, φιλοχωροῦτες, σὸν δέ Ρώμην καὶ τοῖς
τοῖς τὸν Ἰταλίαν ἀφτερεῖσιν τὸν χολῆς οὔσον γυμνά-
ζεοθαντοῖς τοῖς τὸν Ῥωμαϊκὸν ἀφίλεκτον, τοσὸν χρεῖσθαι πο-
λιτοῦν καὶ τὸν φιλοσοφίαν πλησιαζόντων, ὅφε ποτε καὶ
πόρρω τῆς ἡλικίας ἱτάμενα Ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν ἐντυ-
χάνειν. Καὶ τοσοῦτα θαυματόν μὲν ἄλλον ἀληθές ἐπάρδομεν.
τὸ γάρ γάρ τοις σὸν τὸν ὄνομάτων τὸ τραγουδάτες συνιέναι καὶ
γνωρίζειν συνέβαστεν ἡμῖν, ὡς σὸν τὸν τραγουδάτων ἀμαρ-
γέτως εὑρομένη ἐμπειρίας, ἐπακολυθεῖν ἀφετοῦσαν καὶ τοῖς
ὄνοματι. Καλλίστης δέ Ῥωμαϊκῆς ἀπαγγελίας καὶ τάχος
αἰδάνεαθα, καὶ μεταφορῆς ὄνομάτων καὶ ἀριστίας καὶ
τὸν ἄλλων οἰς ὁ λόγος ἀγάλλεται, χάρειν μὲν ἱγνύμενα
καὶ σόκον ἀτερπές, οὐδὲ τοσὸν τότε μελέτη καὶ ἀσκησις

DEMOSTHENES ET CICERO. 3

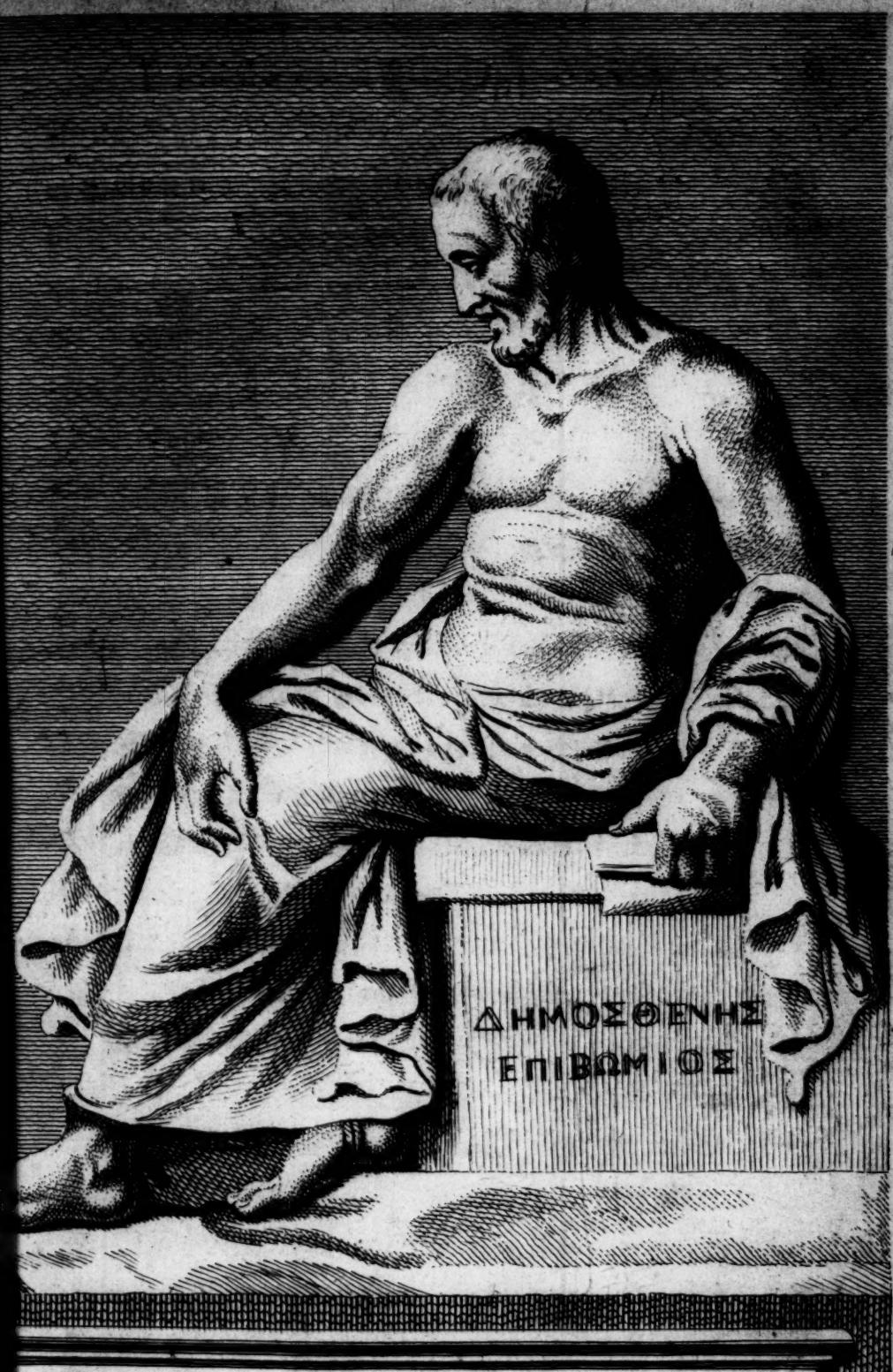
autem, tanquam plantam robustam, & cui satis in se opis est, in omni loco radices agere, ubi indolem ingenuam prehendit & animum laboris patientem. Ergo neque nos, si contrà quām decet sentiendo vel vivendo officio defuerimus, illud patriæ angustiis, sed nobismet ipsis meritò vitio verterimus. Qui vero narrationem instituit & historiam, non ex obviis & quæ ad manum sint monumentis, sed è multifariâ exterorum lectione, & apud alios diffusâ conflandam, ei reverâ imprimis & maximè opus est civitate celebri & elegante, & incolis frequente: ubi & librorum omnis generis copiam habeat, & quæ, quamvis auctores fugerint, memoriâ conservata fidem acceperunt clariorem, ea fando percipiens & intelligens opus edat, in quo nec multa, nec necessaria desiderentur. Nos autem (qui exiguo in oppido habitamus, & ne contractius adhuc fiat, nos in eo libenter continemus, neque dum Romæ & in Italiâ commoraremur, propter functiones publicas & eos, qui philosophiæ causâ ad nos ventitarent, vacabat nosmet ipsis in lingua Romana exercere,) serò tandem, atque ætate longe proiectâ, cœpimus Latinas literas attingere. Et res miranda quidem, sed tamen vera nobis accidit, ut non tam è verbis rerum scientiam & cognitionem assequeremur, quām rerum nostram qualemcunque experientiam secuti ad verborum significationem duceremur. Eloquii autem Romani pulchritudinem & volubilitatem intelligere, verborum etiam translationes & structuram harmonicam, cum cæteris orationis ornamentis, elegans quidem ducimus & non injucundum: harum autem rerum exercitatio

6 ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΙ ΚΙΚΕΡΩΝ.

Οὐκ εὐχερής, ἀλλ' οἵ ποι πλείων τε χολὴ καὶ τὰ τῆς
ῥεός ἐπι ρεός τὰς τοιάντας ὑπίχωρδ φιλοπιμίας. Διὸ
καὶ γράφοντες ἐν τῷ Βιβλίῳ τῷτο, τῶν ωδῶν λύτραν
ὄντι πέμποι, ὡρὶ Δημοσθένες καὶ Κικέρων, ἀπὸ τῶν ωρά-
ξεων καὶ τῶν ωλιτεῶν τὰς φύσεις αὐτῶν καὶ τὰς ψυχῆσσις
ῥεός ἀλλίας ὑποκεφόμενα. Τὸ δὲ τὸ λόγος ἀντεξετά-
ζειν, καὶ ἀποφαίνεας πότερος οἵδιων ή δεινότερος εἰπεῖν, ἐ-
σομεν. Κακὸν γάρ (ὡς φησιν ὁ Ἰων) δελφῖνος ἐν χέρσῳ Βίδα.
Ὕπο δὲ τοιάντις σὺ ἀπασι Καρκίλιος ἀγνοήσας, σκεδισθεὶς
σύγκειτον τῷ Δημοσθένες καὶ Κικέρωνος ἔξενεγκεῖν. ἀλλὰ γὰρ
ἴσως εἰ παντὸς ίών τῷ Γνῶθι σαυτὸν, ἔχειν ωράχειρα, ὃν
ἔδοκε φορόταγμα θεῖον εἶναι. Δημοσθένης γάρ καὶ Κικέρωνα ὁ αὐ-
τὸς ἔοικε πλάτιον ἀπ' ἀρχῆς ὁ δαίμων, πολλὰς μὲν ἐμβα-
λεῖν εἰς τὰς φύσιν αὐτῶν τὸ ὄμοιοτήτων; ὥστε τὸ φιλόπικον
καὶ φιλελεύθερον σὺ τῇ ωλιτείᾳ, ρεός δὲ κινδύνοις καὶ πο-
λέμοις ἀτολμον· ωλλὰ δὲ ἀναμένει καὶ τὸν τυχηρὸν. Δύο
γάρ ἐτέροις ὃν μὲν εὐρεῖται μοκάροντος, σὺ τὸν μὲν ἀδόξων καὶ
μαρτῶν ἰσχυρός καὶ μεγάλος φρομδίος, ωροσκόροντας δὲ
βασιλεῖσι καὶ τυράννοις, θυγατέρεσσι δὲ ἀποβαλλόντας, σύπε-
σσοντας δὲ τὸν πατείδος, κατελθόντας δὲ μῆτραν πρᾶπεν
ἀποδράντας δὲ αὐτῆς, καὶ ληφθέντας τὸν τὸν πολεμίων ἄμα δὲ πα-
σαμένη τῇ τῇ ωλιτείᾳ ἐλαύθερόν τὸν βίον συμχαταστέταντας.
Ἄντε εἰ γένοισθι τῇ φύσῃ καὶ τῇ τύχῃ καθάπορο τεχνίταις ἄμιλ-
λα, χαλεπῶς μὲν ἀπι ψυχρεῖται πότερον αὗτη τοῖς τρόποισι,
ἢ τοῖς ωράχμασιν σύκειν τὸν ἀνθρας ὄμοιοτέρος ἀπείρυτον.
Λεκτέον δὲ ὡρὶ τῷ ωροσκοπεῖσυ ωράχειρα

citatio & disciplina non est facilis, nisi quibus plus est otii, & quorum ætas hujusmodi studia adhuc permittit. Quapropter in hoc libro, qui vitarum sibi mutuò respondentium quintus est, de Demosthene & Cicerone scribentes, ex rebus gestis & negotiis publicis in naturas eorum & ingenia invicem inquiremus. Orationes autem eorum ex adverso opponere, &c, uter in dicendo suavior aut vehementior sit, proununtiare prætermittimus. Ibi enim (quod dixit Ion) “pisces sumus in sicco.” Quod cum nesciret Cæcilius, ille in rebus omnia immodicus, juvenili cum temeritate ausus est Demosthenis & Ciceronis collationem proferre. Sed nimis, si cuivis esset in promptu illud, “Nosce te ipsum,” divinum fortasse præceptum non videretur. Demosthenem ergo & Ciceronem, idem, qui finxit ab initio, Deus multas videtur eorum ingeniis similitudines inseruisse, ut honoris studium & libertatis amorem in gerendâ Republicâ, in periculis verò & bellis timiditatem: multa etiam fortuita admiscuisse. Duos enim alios oratores vix arbitror posse reperiri, qui ex obscuris & humilibus potentes & magni evaserint, cum regibus & tyrannis confixerint, filias amiserint, patriâ ejecti fuerint, honorificè redierint: rursùs interea cum aufugissent, ab hostibus capti fuerint, & cum interiret libertas civium, simul vitam deposuerint. Adèò ut, si fortunæ & naturæ, tanquam artificum, esset certamen, haud facile futurum sit judicium, utrum hæc moribus, an illa rebus gestis homines similiores effecerit. Priùs autem de antiquiore dicendum est.

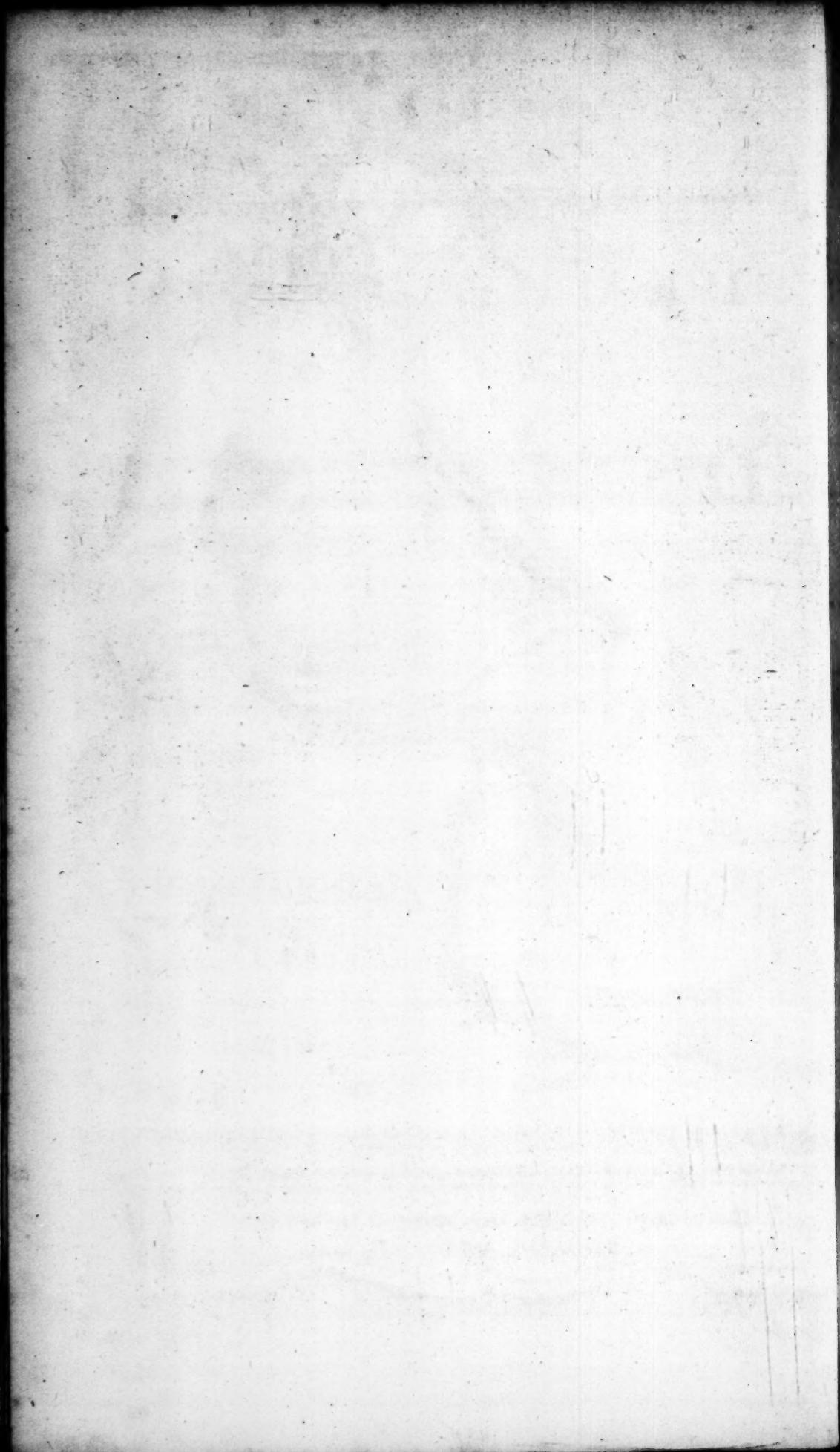

De antiqua tabula marmorea in museo
RICHARDI MEAD M.D.

ot del.

J. Pine sculp.

DEMOSTHENIS VITA.

Demosthenes Demosthenis patér, ut tradit Theopompus, erat inter honestos & optimates. Dictus est autem Macheropœus, sive gladiorum faber, quippe qui officiam haberet magnam, & servos istud opificium exercentes. Quæ autem de matre ejus dixit Aeschines Orator, natam scilicet ex Gylone quodam, qui propter crimen prodictionis solum vertérat, & barbarâ muliere, nescimus utrùm verè dixerit, an calumniosè & falsò. Demosthenes verò, cum relictus esset à patre septennis in opulentia (parum enim abfuit uniusversus ejus bonorum census à quindecim talentis) à tutoribus injuriâ affectus est, qui alia interverterunt, alia neglexerunt, adeo ut præceptores ejus mercede suâ fraudarent. Quod quidem fuisse videtur in causâ, ut rudis esset disciplinarum elegantium, & quas ingenuum scire æquum est adolescentem; simul etiam propter infirmum & tenerum corporis habitum, cum neque mater eum laboribus objiceret, neque urgerent præceptores. Erat enim ab initio gracilis, & malâ valetudine, & dicitur, propter eam corporis mollitiem, probrosum Batali cognomen à pueris accepisse. Fuit autem Batalus, ut quidam aiunt, tibicen fractus est mollis, eumque ludificans, fabulam super hanc

αὐτὸν Ἀντιφάμης πεποίηκεν. Ἐγειρόμενος δέ τινες ὡς τοιωτῷ τρεφεσθεὶ τῷ προίνῳ γεράφοντος τὸν Βατάλου μέμυτον. Δοκεῖ δὲ καὶ τῶν οὐκ εὐτρεπῶν πι λειχθῆναι τῷ σώματος μοξίων τοῦτο τοῖς Ἀθηναῖς τότε καλεῖσθαι βάταλον. Οἱ δὲ Ἀργας (καὶ τῦτο γάρ φασι περ Δημοσθένεις θμέαθαι πήρόντων μονονομονομον) οὐ τοὺς τὸν πεόπον ὡς θηράδην καὶ πικρὸν, ἐπέδη, (τὸν γὰρ ὄφιν ἔγειρε τὸ ποιητὴν ἀργανὸν οὐομάζεσθαι) οὐ τοὺς τὸν λόγον, ὡς ἀνιστάται τὸς ἀχρονιδίους. Καὶ γάρ Ἀργας θεῶμα τοιωτῆς οὐ κέρασι τοπορθεῖ καὶ ἀργαλέων. Καὶ Σωτὰ μὲν Σωτῇ καὶ Λαζαρονα.

Τοῦ δὲ περὸς τὸς λόγους ὄρμης ἀρχὴν αὗτὸν φασι θεῶμα τοιωτῆς θμέαθαι. Καλλιστράτης τὸν ῥύτορος ἀγωνίζεας τὸν δὲ οὐρωπὸν κρίσιν ἐν τῷ δικαιοπείᾳ μέλλοντος, οὐδὲ τοφοσδοκία τὸ δίκης μεγάλη, οὐδὲ τε τὸν τὸν ῥύτορος διώματος, ἀνθοῦστος τότε μάλιστα τῷ δόξῃ, καὶ οὐδὲ τὸν θεᾶς οὔσταν τελεβόντον. Ἀκούσας οὖσαν ὁ Δημοσθένης τῶν διδασκάλων καὶ τὸ παρδειγματικὸν τοῦ δίκης θεᾶτυχεῖν, ἐπειστεῖ τὸ έσωτῷ παρδειγματικὸν δεόμδιος καὶ τεφθυμούμδιον. Ὁπός αὐτὸν ἀγάγει περὸς τὸν ἀνορόστον. Οἱ δὲ ἔχων περὸς τὸς ἀνοίγοντος τὰ δικαιοπίστα θηρωσίοις συνίθεαι εὐπόρησε γέρας, ἐν τῷ καθεδίμδιος δι πάτησ ἀδίλεως ἀκούσεται τὸν λεγομένων. Εὐημερόστατη δὲ τὸν Καλλιστράτου καὶ θεωμασθέντον θερφυῶς, ὅκεινον μὲν ἐζήλωσε τὸν δόξαν, ὄρην τοφεπεμπόμδιον τὸν τὸν πολλῶν καὶ μακρελόμδιον. τὸν δὲ λόγον μᾶλλον ἐθαύμασε τὸν ιδιὸν τάντα χειροῦθαι καὶ πιθαισένει τεφρούτον. Οὐδεὶς οὖσας τὰ λοιπὰ μαδίματε, καὶ τοὺς πατημάτες μαρτυρεῖται, αὐτὸς αὐτὸν ἱσκεῖ καὶ διεπόντι τοῖς μελέταις,

DEMOSTHENIS VITA. II

re composit Antiphanes. Alii meminerunt Batali poetæ, qui petulantia quædam scripserat & compotationibus apta. Videtur etiam pars quædam corporis dictu indecora tunc temporis apud Atticos Batalus fuisse appellata. Nomen vero Argas (nam & hoc fuisse Demostheni cognomentum ferunt) vel propter indolem ferocem & amaram inditum est (quidam enim Poetarum serpentem Argam vocant) vel propter orationem auditoribus injucundam. Erat enim Poeta dictus Argas modulationis asperæ & malæ. Sed de his, ut ait Plato, haec tenus.

Impetus vero, qui fuit illi ad eloquentiæ studium, hoc fuisse initium ferunt. Cum Callistratus Orator causam de civitate Oropo acturus esset in judicium confessu, magna erat expectatio judicii, cum propter oratoris ipsius facultatem tunc maximè gloriâ florentis, tum propter actionis celebritatem. Demosthenes igitur, cum audiret præceptores & pædagogos inter se convenire, ut judicio interessent, orando & enixè cùpiendo à suo impetravit præceptore, ut se quoque ad audiendum duceret. Qui, cùm consuetudinem haberet cum ministris publicis curiam aperientibus, facilè locum nactus est, in quo puer occultè sedens audiret ea quæ dicerentur. Et cum res bene Callistrato succederet, & ingentem sui admiracionem excitasset, illius quidem gloriam æmulatus est, quem visideret à vulgo deduci & beatum prædicari; tum multò magis ad orationis vim obstupuit, ad cuncta domanda & emollienda comparatæ. Quapropter, relictis cæteris disciplinis & studiis puerilibus, tanquam inter oratores futurus, ipse se decla-

λέταις, ὡς τὸν λεγόνταν ἐσόμηνθ. Ἐχρίσατο δὲ Ἰστική
τῷρος τὸν λόγον ὑφηγητῆ, καὶ τῷρος Ἰστικράτης τὸν δολοφόνος,
εἴπει (ὡς πνευ λέγοι) τὸν ὀνομένον μιαθέντος τοῦτον τελέ-
σμη μὴ διωάμνος, τὰς δέκα μνᾶς, ψήφῳ τῷ ὄρφουσίαν. εἴπει
μᾶλλον τὸν Ἰστικού τὸν λόγον, ὡς μραστήριον καὶ παντρυον, ὅτι τὸν
χρεῖαν δύποδοχόμηνος. Ἐρμηππος δὲ φοιτηὶς αἰδεσσότοις ὑπο-
μήματοι σύντυχεν σὺ οἵς ἐγέρασπο τὸ Δημοσθένη συνεδολα-
χέντα Πλάτων, καὶ πλεῖστον εἰς τὸν λόγον ὀφελεῖαν. Κτη-
σινίου δὲ μέμιται λέγοντος, τῷρος Καλλίου τὸν Συρακούσιον,
καὶ πινα ἄλλων τὰς Ἰστικράτης τέχνας καὶ τὰς Ἀλκιδό-
μαντος κρύφα λαβόντα τὸ Δημοσθένη καταμαθεῖν.

Ως γοῦν οὐκ ἡλικίᾳ θυμόμηνος τοῖς θητηρόποις ἔργατο δι-
κεῖεν, καὶ λογοτραφεῖν ἐπ' αὐτοῖς, τολλὰς ψήφουσις καὶ
ταλινδικίας εὑρίσκονται, ἐγκυνιαστάμνος κατέστη τὸν Θυκυ-
δίδην ταῖς μελέταις, οὐκ ἀκινδύνως οὐδὲ ἀργῶς κατέβυτο
χίσας, σύνταξαν μὲν τὸδέ πολλοῖσιν ἴδιωντες μέρος τὸ πα-
τέρων. Τόλμαι δὲ ταρέσ τὸ λέγεν καὶ συνέδεισιν ικενών
λαβόντα, καὶ γενιστάμνος τὸ τελεῖ τὸν ἀγῶνας φιλοπιμίας καὶ
διωάμεως, ἐπεχείρησεν εἰς μέσον πρίεναν, καὶ τὰ κοινὰ τράτ-
τεν. Καὶ, καθάπορος Λαομέδοντα τὸν Ὀρχομήνιον λέγοντος κα-
χεζίαι τὰς απληνὸς ἀμιλάμνους, δρόμοις μακροῖς χρῆσθαι,
τὸν ιαπεῖται κελούσανταν, εἴδεις οὖτος ψήφουσιν τὸν ἔξιν,
θητηρότημα τοῖς τεφροίταις ἀγῶσι, καὶ τὸν ἄκρων γενέσθαι
δολιχοδρόμων οὗτος τῷ Δημοσθένῃ συνέστη, τὸ ταρέστοι
ἐπανορθώσεις ἔνεκεν τὸν ιδίων δύποδοντα τὸ λέγεν,
σύν δὲ τούτῃ κτησαμένῳ δεινότητα καὶ διώμαν, σὺ τοῖς
τρελιπικοῖς ἥδη καθάπορος τεφροίταις ἀγῶσι ταρέστεντα τὸν

mationibus exercuit & formavit. Isæo autem usus est ad eloquentiam duce, quanquam eo tempore doceret Isocrates; sive quod decem minas, definitam ab Isocrate mercedem, propter orbitatem solvere non posset, ut quidam perhibent: sive quod potius orationem Isæi, utpote nervosam & rebus gerendis aptam, propter usum amplectetur. At Hermippus dicit se in commentarios anonymos incidisse, in quibus scriptum erat Demosthenem Platonis scholam frequentasse & plurimum inde in eloquentia profecisse. Ctesibium etiam retulisse memorat, clam acceptas à Calliâ Syracosio & quibusdam aliis artes Isocratis & Alcidamantis Demosthenem didicisse.

Quamprimum igitur adolevit, coepit tutores in judicium vocare, & orationes adversus eos scribere, multa interim effugia & iterationes judiciorum conminiscentes. Studiis ita assiduis exercitatus (ut Thucydidis verbis utar) non sine periculo & labore victoriam adeptus, vix exiguum tamen patrimonii partem potuit obtinere. Audaciâ vero inde ad dicendum, & usu aliquo instructus, gustatis insuper certaminum forenium honore & potentia, prodire in medium instituit, & rempublicam capessere. Et quemadmodum Laomedonta Orchomenium ferunt, ut vitium quoddam splenis depelleret, medicorum jussu longis cursibus usum esse, & deinde, hâc ratione habitu corporis subacto, ad certamina coronaria accessisse, & inter optimos evasisse cursores: ita Demostheni quoque accidit, ut qui rei familiaris recuperandæ causâ primùm se accinxerat ad dicendum, nactus inde vim & vehementiam, in cœlibus tandem, tanquam coronariis, certaminibus primus

habe-

ἀπὸ τῆς βίημαί ^Θ ἀγωνίζομένου τολιτθί. Καί τοι δὲ τοῖς σύντυχάνοντας περὶ δήμων, Θορύβοις τελείσπειροι, καὶ κατεγελάστο δι' ἀνθειαν τῷ λόγου συγκεχύθει ταῖς τελεόδοσι καὶ βεβασπίθει τοῖς σύνθυμοις πικρῶς ἄγοι καὶ κατακόρεως δοκοῦντ ^Θ. Ἡν δὲ τις (ὡς ἔοικε) καὶ φωνῆς αὐθένεια, καὶ γλώττης ἀσύφεια, καὶ τονθύμαί ^Θ καλεσθότης, θητερεύσθουσα τὸν νοῦν τῶν λεγομένων, περὶ μηχανᾶς τὰς περιόδους. Τέλος δὲ ἀποσάντα τῷ δήμου, καὶ ρεμβόμενον σὺν Πειραιῷ δι' ἀδυμίαν Εὔηρος ὁ Θεράσι ^Θ ἵδη πάντι γέρον θεασάμεν ^Θ ἐπεπίμπει, ὅπερ ^Θ λόγον ἔχειν ὁμοίστατον περὶ Πειραιέος, τερψίδων τοῦτον ἀπολύμιας καὶ μαλακίας ἔσαντον, οὗτε τὰς ὄχλους ὑφισάμδυος εὐθαρσῶς, οὗτος δὲ σῶμα τοὺς τὰς ἀγῶνας ἔξαρτυόμεν ^Θ, ἀλλὰ τευφῆ τελεορῶν μαρσιπόμενον. Πάλιν δὲ ποτέ φασιν, ἐκπεσόντος αὐτῷ, καὶ ἀπόντος οἴκαδε συγκεκαλυμμένου καὶ βαρέως φέρεν ^Θ, ὑπακολυθῆσαν Σάτυρον ^Θ τοσοκρίτινον, θητεῖδειον ὄντα, καὶ σωτελθεῖν ὁδυρεμένου δὲ τῷ Δημοσθένεος τοὺς αὐτοὺς, ὅπερ πάντων φιλοποιώτατος ἦν τὸ λεγόντων, καὶ μικροῦ δέων καταταλωκέτου τῷ σώματί ^Θ ἀκμῇ εἰς τῦτο, χάριν δὲ ἔχει τοὺς ^Θ δῆμου, ἀλλὰ κραυπαλῶντες ἀνθρώποι ναῦται καὶ ἀμαθεῖς ἀκούοντας καὶ κατέχονται δὲ βίημα, προσράται δὲ αὐτοῖς, “Ἄλιθη λέγεις, φίλη Δημόσθενες (φάναι τὸ Σάτυρον) οὐδὲν τὸν αὐτὸν ιάσσομαι ταχέως, ἀλλὰ μοι τῶν Εὐερπίδων τὰ πλάσμα καὶ διεξελθεῖν σὺ ἱγδει τορέποντος καὶ μηχανῆσαι τὸν αὐτοῖς ἥπον, ἀλλὰ ὅλως ἐπέραι περὶ Δημόσθενος φολύπτων. Πε-

θέντα

haberetur civium è suggesto decertantium. Cùm tamen pri-
mùm coram populo verba faceret, tumultu exceptus est & ir-
risus propter insolentiam orationis, quæ continuationes habere
confusas visa est, & argumenta injucundè admodum & usque
ad fastidium contorta. Erat quoque illi vocis quædam, ut
videtur, imbecillitas, & pronuntiationis obscuritas, & spiritus
interruptio, quæ divellendo periodos sensum dictorum con-
turbabat. Tandem cùm reliquisset populum & animi dejectus
erraret in Piræo, conspicatus eum Eunomus Thriasius, jam
valdè senex, increpavit quòd, cùm genus dicendi haberet Pe-
ricleo simillimum, ipse sibi propter ignaviam & molliitatem
decesset, neque turbas audacter sustineret, neque corpus ad
certamina compararet, sed luxu torpescere planè pateretur.
Rursus aliquando ferunt, cùm excidisset proposito, & domum
rediret obvolo capite, & molestè ferens, secutum Satyrum
histrionem, familiarem ejus, & congressum esse: Cum verò
lamentaretur apud eum Demosthenes, quod quanquam esset
omnium oratorum laboriosissimus, & propemodùm exhaustus
in illo studio corporis vigorem, apud populum tamen nullus
esset in gratiâ; sed homines temulentii, nautæ, & indocti au-
direntr & obtinerent suggestum, ipse interea despiceretur:
“Vera dicis, O Demosthenes,” inquit Satyrus, “At ego cau-
“sæ statim medebor, modò mihi aliquam Euripidis aut So-
“phoclis sententiam memoriter recitare velis.” Postquam
verò recitâsse Demosthenes, Satyrus eandem sententiam vi-
cissim acceptam ita more & gestu decoro formavit & explicuit,
ut prorsus alia Demostheni videretur. Persuasus igitur quantum

veni-

θένται δ' οὐσιαί ἐκ τῆς πολικείσεως φύλογεων κόσμου καὶ χάρισσις;
φορόσει, μαρψὸν ἡγήσασθε καὶ τὸ μιδέν^{την} εἰ^{την} τὸ ἀσκητήν, ἀμε-
λοῦσπι τὸ φοροφορῆσις καὶ αὐτοφέρεσις τὸ λεγορεμόν.^{τὸ} Ἐκ τούτης
καταίγειν μὲν οἰκοδομῆσαι μελετητήερον (οὐδὲν διεσώζετο καὶ
καθ' ἡμᾶς) σύγχρονα δὲ πάντας μὲν ἐκάτηντος ἡμέρας φοροσίντας
πλάτειν τὸ ὑπόκρισιν, καὶ αὐτοπονεῖν τὸ φωτιών· πολλάκις δὲ καὶ
μῆτρας ἔξεις δύο καὶ τρεῖς συνάπτειν, ξυρόμενον τὸ κεφαλῆς θά-
τερον μέρος, ὑπέρ τοῦ μιδέν^{την} βαλορεμόνων πάντα φορελθεῖν ἐνδέχεται^{ται}
δι' αἰχμήν.^{την} Οὐ μίλιον δὲ καὶ τὰς φορὰς τὰς ἐκτὸς σύτεύξεις
καὶ λόγγοις καὶ ἀγορίσιας, ὑποθέσεις ἐποιεῖτο καὶ ἀφορμὰς τὸ φιλο-
ποτεῖν.^{την} Απαλλαγεῖς γένοις αὐτῷ, ταχιδια κατέβαντεν εἰς τὸ με-
λετητήριον, καὶ διεξῆντες τὰς τε περιχέεις ἐφεξῆς καὶ τὰς ὑπέρ αὐτῶν
τὴν διπλογισμάτων.^{την} Ἐπειδὲ τὰς λόγγοις οἵ πρέτυχε λεγορεμόνοις,
ἀναλαμβάνοντες εἰς ἑαυτούς, εἰς γυνάμας ἀπῆγε καὶ ταῖς οὐδοῖς ἐπα-
νορθώσεις τε παντοδεκάπατος καὶ μεταφράσεις ἐκανονούμενος τὸ εἰρημένον
ὑφ' ἐτέρων φορῶν αὐτὸν, ή νόφ' αὐτῷ πάλιν φορῶν ἄλλον.^{την} Ἐκ τούτης
τούτης δέξαται εἶχεν ὡς δύο εὐφυῆς ὁν, δὲν τὸν πόνον συγκειμόνη
δεινότητην καὶ διαάμεινον χρώμενος.^{την} Εδόκει τούτης συμεῖον εἰ^{την}
μέγα, δι μὲν ῥαδίων ἀκύσσαμενα Δημοσθένεις^{την} καύρῳ λέγοντος,
δὲν τὸν κατηγόρειον ἐν ἐκκλησίᾳ πολλάκις τὸ δύμακα καλῶντος
ονοματί, μὲν πρελθεῖν, εἰ μὲν τύχοι πεφρονίκως καὶ πρεσοκα-
σμένος.^{την} Εἰς τοῦτο ἄλλοι πολλοὶ τὸ δημιαγωγῶν ἐχλεύαζον
αὐτὸν, καὶ Πυθέας^{την} θησικώπιον, ἐλλυχίον ἐφιστεν ὅζειν αὐτῷ
τὸ σύθυμόματα. Τοῦτο μὲν οὖν ἡμεῖντο πικρῶς οἱ Δημο-
σθένεις, “Οὐ γενταὶ γένος (εἴπεν) ἐμοὶ καὶ σοὶ, ὁ Πυθέα, οὐ λύχνος
οὐδεὶς. Πρὸς δὲ τὰς ἄλλας δύο παντάπασιν τὸν ἔξαρνος, δὲν
οὔποτε γεάντας, δύτ' ἀγραφα κομιδῇ λέγειν ὡμολόγῳ. Καὶ μέν-

venustatis & gratiæ ex actione orationi accederet, rem exilem & nihili duxit exercitationem, si quis pronuntiationem & gestum inter dicendum negligeret. Hinc locum, in quo se exerceret, subterraneum ædificavit (qui in nostram etiam ætatem servatus est) & huc se omnino quotidiè conferens formavit actionem, & vocem cum labore exercuit. Sæpè etiam duos aut tres menses integros continuavit, rasâ capit's parte alterâ, ut nè, etiamsi vellet, per pudorem posset prodire. Quin & cursus aliorum & sermones & negotia in materiam & occasionses exercendæ industriæ convertit. Ut enim ab illis discesserat, statim in cellam descendit, & tum ipsa negotia secum ordine recensuit, tum eorum defensiones. Adhæc orationes, quibus dicendis adfuit, secum ipse repetens in sententias & periodos rededit; eaque, quæ vel alii sibi, vel aliis ipse dixerat, omni modo corrigere, & alio modo proferre conatus est. Inde factum est, ut vim & facultatem dicendi non ex naturâ haufisse, sed ex labore sibi comparasse vulgo crederetur. Hujus rei haud obscurum indicium videbatur, quod haud facile quis Demosthenem extempore perorantem audiret, sed cum federet in concione, & saepius à populo nominatim appellaretur, non prædierit nisi meditatus & præparatus. Hinc alii multi oratores populares eum irridebant; tum Pytheas illudens dixit, "Argumenta ejus lucernam olere." Cæterum illi acerbè quidem respondit Demosthenes, "Nimirum," inquit, "non eorum mea lucerna conscia est, quorum tua." Apud alios autem non omnino inficias ibat, sed neque ex scripto, neque omnino sine scripto se dicere confitebatur. Quinetiam ho-

τοι δημοσίοις ἀπέφραγεν ἄνθρα τὸ λέγεν μελετῶντα· θερζ
πείας γὰρ εἴ τότε δήμου ταραχοκενών· τὸ δὲ ὅπερ εἶχον
οἱ τολλοὶ τερψ τὸν λόγον ἀφευτικῶν, ὀλιγαρχικοῦ, καὶ βίᾳ
ταῦλον ἢ τειχοῖς φροσέχοντος.

Τῆς δὲ τερψ χρεοῦ ἀπολύματος καὶ τότε ποιοῦται σπι-
μένοι, ὅπι Δημάδης μὲν ὀκείνῳ θορυβοῦται πολλάκις ἀνα-
στὰς ὥκ τερψούρης σωεῖπεν, ὀκείνος δὲ τρόμεποτε Δημάδην
Πάθει σὺν (φαίνεται δὲ) ὁ Αἰγίνης τερψ τίλιον τοῖς λό-
γοις τόλμαι θαυμαστῶταν ἀπεκέλεψε τὸν ἄνθρα; πῶς δὲ
Πύθων τῷ Βυζαντίῳ Θρασυλομήῳ καὶ ρέοντι τολλῷ κατέ-
των Ἀθηναῖσιν, ἀναστὰς μόνος ἀντεῖπε; ἢ Λαμάχου τῷ Μυρ-
ρηταῖς γεγραφέτος ἐγκάμῳν Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου τῷ
Βασιλέων, σὺν φιλοτερπεῖσι οὐδὲν τοιούτοις τοιούτοις τοιούτοις
καὶ ἀναγνώσκοντος; Ολυμπίασι, τερψαντάς, καὶ διε-
ξελθὼν μετ' ισοείλας καὶ ἀποδεῖξεως ὅσαι Θηβαῖοις καὶ
Χαλκιδεῦσιν, τερψάρχει τερψ τίλιον Ελλάδα, καὶ πά-
λιν ὅσων αἵποι κακῶν γεγένασιν ἀνακενύοντες Μακεδό-
νες, οὗτοις ἐπέτρεψε τὴς παρένθετος, ὡς δείσαντες τῷ θορύ-
βῳ τοφίζειν, τερψεκδύσαμεν τῆς ταυτογένεως. Ἀλλ' ἔοι-
κεν ὁ ἀνὴρ τῷ Περικλεος τὸ μὲν ἄλλα μὴ τερψ αὐτὸν ἡγή-
σασθαι, δὲ δὲ πλάσμα καὶ τοφίζει τημαπομὸν αὐτὸν, καὶ δὲ
μὴ ταχέως μηδὲ τερψ ταυτὸς ὥκ τῷ ταυταμήμονι λέγεν,
ὅπερ ὥκ Σύτων μεγάλου γεγονότος, Γιλῶν καὶ μημένος,
ἢ τάντον τερψεκδύσαμεν τίλιον τῷ καρφῷ δέξαν, οὐδὲ διέτι τύχη
τολλάκις ἐκεῖνον εἴησε τοιεναθαῖ τίλιον διαίρειν. Ἐπεὶ τόλ-
μαι γε καὶ θάρσος ἀνεχθεντες τοῦ αὐτοῦ λόγοι τῷ γρα-
φέντων

minem popularem ostendebat esse eum, qui meditatus veniret ad dicendum; hunc enim apparatus observantiam populi significare: negligere autem, quomodo vulgus orationem accepturum sit, aristocratici esse, & ejus qui vim magis, quam persuasionem meditetur.

Quam verò fuerit ad extemporalem orationem inaudax, hoc etiam faciunt argumentum, quod illi conturbato sèpe consurgens Demades promptè succurreret, ille autem Demades nunquam. Unde igitur est, (dixerit aliquis) quòd hominem vocat Æschines propter dicendi audaciā planè mirabilem? Unde Pythoni Byzantio, cum impetu & torrente verborum in Athenienses invectione, solus consurgens respondit? Aut, cùm Lamachus Myrrhinæus scriptam laudationem Alexandri & Philippi regum (in quâ de Thebanis & Olynthiis multa probrofa dixerat) ludis Olympiis recitaret, unde surrexit Demosthenes, & historicâ narratione demonstrans, quanta commoda in Græciam à Thebanis & Chalcidensibus profecta fuerint, quot autem malorum auctores fuissent adulatores Macedonum, ita eos qui aderant commovit, ut rhetor, tumultum veritus, clam se è conventu subduceret? Sed nimis videatur ille cætera quidem Periclis aliena à se duxisse; gestum autem ejus & actionis rationem, tum verò institutum neque temerè, neque de re quâvis, ex tempore dicendi (quasi ex his magnus evasisset) æmulatus & repræsentans, neque datâ occasione gloriam repudiâsse, sed neque sèpius voluisse facultatem suam fortunæ committere. Spiritum certè & fiduciam orationes ejus habuerunt majorem cum dicerentur, quam cum

φέρτων μᾶλλον εἶχον, εἴπι δὲ πιστένειν Ἐραποθέντ, καὶ Δημο-
τείω τῷ Φαληρῷ, καὶ τοῖς καμικοῖς· ὃν Ἐραποθέντης μὲν
φησιν αὐτὸν σὺ τοῖς λόγοις πολλαχοῦ γνονέναι τρύπανχον
ὅδε Φαληρός ἐμμετέξου ὀχείνον ὄρχεν ὁμόσην ποτὲ φρός
τὸν δῆμον, ὥστερ σύζητοντα,

Μὰ γῆς, μὰ κρήνας, μὰ ποταμὸς, μὰ νάματος·
Τὸν δὲ καμικῶν ὁ μὲν πις αὐτὸν ἀποκαλεῖ ῥωποπερπερί-
θραν, Ὁ δὲ τρύπανχόπιλον, ὡς ζεύγιμον τῷ ἀντιθέτῳ, φη-
σιν ὅπτας,

 Ἀπέλαβεν, ὥστερ ἔλαβεν — ἡγάπησεν δὲν

Τὸ ρῆμα τῦτο τρύπανχὸν Δημοθέντης.

Ἐκτὸς εἰ μὴ τὴν Δία τε καὶ Ἐπέρ 'Αλονίσου λόγον
ὁ Ἀντιφράντις καὶ τύπι πέπαχε, οὐδὲ Ἀθηναῖοις Δημοθέντης
σιωπέλασε μὴ λαμβάνειν, ἀλλ' ἀπολαμβάνειν τρύπῃ Φι-
λίππη. Πλίνιὸς τὸν γε Δημάδην πάντες ὀμολόγησαν τῇ φύσει
χράμιμον ἀνίκητον , καὶ τρύπανχέρεν αὐτὸν χεδιάζοντα τὰς
τρύπανχον τοῖς σκέψεις καὶ τρύπανχοντας. Αείστων δὲ οἱ Χίοις
καὶ Θεοφράστου πιὰ δόξαι ισόρημε τοῦτο τὸν ῥυτόρων. Ἐρωτηθέντα
γάρ ὅποιος πις αὐτῷ φαίνεται ῥύτωρ ὁ Δημοθέντης, εἰπεῖν, “”Αξιος
“τὸ πόλεως” ὅποιος δὲ Δημάδης, “”Τηρετὸν πόλην.”” Οὐ δέ
αὐτὸς φιλόσοφος Πολύδηκτον ιστορεῖ τὸ Σφίτιον, ἐνα τούτη πο-
λιτευομένων Ἀθηναῖον, ἀποφανεθεὶ μέγιστον μὲν ῥυτορεῖ
Δημοθέντη, διωκτότατον δὲ εἰπεῖν, Φωκίωνα, ταλεῖσθον γάρ
σὲ βραχυτάτῃ λέξει νομῆ ὀχφέρειν. Καὶ μέντοι καὶ τὸν Δη-
μοθέντη φασὶν αὐτὸν ὀστάχις ἀν ἀντερῶν αὐτῷ Φωκίων ἀνα-
βάγοι, λέγεται τε τε τὸν σωμῆτες, “”Η τῶν ἐμδῆλον λόγων
“κοπτὶς ἀνίσταται.”” Τῦτο μὲν διῆς ἀδηλον εἴπει τε τὸν τὸ λόγον

scriberentur : siquid credendum sit Eratostheni, & Demetrio Phalereo, & Comicis ; quorum Eratosthenes ait, eum inter dicendum sœpè bacchantium more fuisse extrà se raptum ; Phalereus autem eum, tanquam numine afflatum, jusjurandum illud metricum aliquando apud populum jurâsse,

Per terram & fontes, per fluvios & latices.

Comicorum etiam aliquis appellavit eum Rhopopererethram, hoc est, futilem & nugacem ; alias irridens, quod uteretur antithesi, sic dicit,

Recepit, sicut cepit. — Sibi sanè placuisset,

Si hanc à me locutionem arripuisset Demosthenes.

Nisi sanè hæc in orationem de Haloneſo lusit Antiphanes, quam Demosthenes autor fuit Atheniensibus, non ut acciperent à Philippo, sed reciperent. Cæterū omnes fatebantur Demadē vi naturalis ingenii invictum esse, & ex tempore dicentem superasse Demosthenis meditationem & apparatum. Et Aristo Chius Theophrasti sententiam quandam de Oratoribus retulit. Interrogatus scilicet, qualis sibi orator videretur Demosthenes, respondit, “dignus Athenis” ; qualis autem Demades, “supra Athenas.” Ipse etiam Philosophus narrat Polyeuctum Sphettium, Athenis per id tempus in Republicā versantem, dixisse, maximum quidem oratorem esse Demosthenem, validissimum verò in dicendo Phocionem ; eum enim plurimos sensus paucissimis verbis complecti. Quin & ipsum Demosthenem ferunt, quoties ei contradicturnus Phocion consurgeret, dixisse familiaribus. “Exsurgit mucro eloquentiæ meæ.” Incertum tamen est, utrū de oratione

ταῦτα ἀνθρώποις ὁ Δημοσθένης, εἴτε τῷράς τὸ Βίον καὶ τὸ δόξαν ἐπει-
πόντι, πολλῶν πάνυ καὶ μακρῶν τοῖνδων ἐν ῥῆμα καὶ νεῦμα
πάντιν ἔχοντος ἀνθρώπους κυριάτερον ἡγάγειν.

el
óπι

hominis Demosthenes, an de vitâ & existimatione itâ senserit, unum scilicet verbum aut nutum hominis fide digni permultis & prolixis continuationibus plus valere existimans.

Corporis autem incommodis corrigendis hanc adhibuit disciplinam, (ut auctor est Demetrius Phalareus, qui ab ipso Demosthene jam seniore se audisse testatur.) Pronuntiationis obscuritatem & hæsitantiam expugnavit, & articulatè distinxit, injectis in os calculis, & carminibus simul recitandis. Vocem autem exercuit, inter currendum & in ipso locorum arduorum ascensu differendo, & orationibus aut versibus anhelitu jam increbrescente efferendis. Habuit etiam domi magnum speculum, & hujus ex adverso stans declamatavit. Dicitur autem, cum quidam ad eum venisset, patrocinium ejus petens, & commemoraret se à quodam verberibus cæsum esse respondisse Demosthenem, “ Tu verò eorum quæ dicis nihil passus es”. Cum autem homo vocem intenderet, & exclamaret, “ Nihilnè ego, Demosthenes, passus sum ”? dixit, “ Sanè nunc audio vocem hominis violati & injuriâ affecti ”. Tantum valere putabat ad fidem faciendam vocis intentionem & actionem dicentium. Ac vulgo quidem ejus actio mirificè placuit; elegantiores autem, in quibus est Demetrius Phalereus, gestus sui rationem abjectam, illiberalem & mollem putârunt. Refert etiam Hermippus Æsiona, interrogatum de antiquis & sui saeculi oratoribus, dixisse; “ Eos, si quis audiret, miraturum esse; adeò decorè & magnificenter populum adpellariunt; Demosthenis autem orationes, si legantur, longè iis apparatu & vi antecellere.” Orationes quidem ejus scri-

ὅπις αὐτηρόν πολὺ καὶ πικρῷν ἔχουσι, τί ἀν λέγοι τις; οὐδὲ ταῖς ἀπαντήσεσι ταῖς ωρῇσι τὸν καθῆται, ἐχρῆτο καὶ τῷ γελοίᾳ. Δημάδου μὲν γὰρ εἰπόντος, “Ἐμὲ Δημοσθένης; οὐδὲ τοῦ οὐδὲντος” “Αἴτινα (εἶπεν) οὐδὲντα φράσανταν ἐν Κολυτῷ μοι—“χεύσσα ἐλάφθη.” Πρὸς δὲ τὸν κλέπτην, ὃς ἐπεκαλεῖτο Χαλκᾶς, καὶ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγρυπνίας αὐτῷ καὶ νυκτογεραφίας περιβολεῖν τὸν λέγειν, Οίδα (εἶπον) ὅπι σε λυπωλύχνον καίσαν. “Τμῆτις δὲ ὁ ἄνδρες Αἴτιναί τοι, μὴ θαυμάζετε τὰς δημόδηνας “κλοπάς, ὅταν τὰς μὲν κλέπται χαλκᾶς, τὰς δὲ τούχους, πι—“λίνες ἔχωμεν.” Άλλα τοι μὲν τούτων κατέβη ἐπὶ πλείω λέγειν ἔχοντες, οὐδὲντα φράσσομεντα. Τὸν δὲ ἄλλον αὐτῷ τρόπον, καὶ τὸν οὗτος διπλὸν τῶν ωράξεων καὶ τῆς πολιτείας θερηθῆται δίκημόν οὗτον.

“Ωρμησε μὲν διὺς ὅπι τὸν ωράξειν τὰ κοινὰ, τὸν Φωκικὸν πολέμιον συνεργώτος, ὡς αὐτός τε φησί, καὶ λαβεῖν ὅπιν δύπλον τὸ Φιλιππικὸν δημιουροῖσαν. Αἱ μὲν γὰρ, οἵδιν διαπεφραγμένων ἐκέινων γεγένεσιν, αἱ δὲ φρεσύντα), τὸ ἔγκιτα φραγμάτων ἀπίστοτα. Δῆλος δὲ ἐπὶ καὶ τὸ Μεδίου ωράξειν αστάμενος εἰπεῖν δίκιων, δύο μὲν ὅπι τοῖς τειάκοντα γεγονότας ἐπι, μιθέπια δὲ ἔχειν ιδεῖν τὸ τῆς πολιτείας μιθέ ποδέσαι. Οἱ καὶ μάλιστα μοι δοκεῖσας, ἐπ’ ἀργυρείῳ καταθέασθαι τὸν τὸν ἄνθρωπον ἔχειν.

Οὐ γάρ τε γλυκύθυμος ἀνὴρ οὐ, δέλτας ἀγανόφρων,
ἄλλος ἔντοντος καὶ βίαιος τοῖς αἷμασι. Όρεν δὲ τὸν φαῦλον, τοῦτο τῆς αὐτοῦ διωάμεως ἔργον, ἀνθρακαὶ πλάτω καὶ λόγω καὶ φίλοις εὖ πεφραγμένον καθελεῖν τὸ Μεδίαι, στέδωκε τοῖς τετέροις αὐτοῦ δεομδίοις. Αἱ δὲ τειχίλιαι κατέστησαν τοκτὸν μοι δοκοῦσι τῶν Δημοσθένεος

ptas multum severitatis & acrimoniæ habere, quorsum attinet dicere? In responcionibus verò subitaneis facetiis usus est. Cum enim Demades diceret, "Me Demosthenes? Sus Mi-
"nervam." "Ista," inquit, "Minerva nuper in Colytto in
"adulterio depresa est." Furi etiam, cui cognomen erat
Chalcus, sive æreus, in vigilias ejus & nocturnas scriptiones
tentanti aliquid dicere, "Scio," inquit, "oculos tibi dolere,
"quod lucernam habeo accensam: vos autem, Athenienses,
"ne miremini tot esse latrocinia, cum fures habeamus æneos,
"parietes autem luteos." Sed de his, quanquam plura dicere
possemus, hic finem faciemus. Reliquum autem illius in ge-
nium atque indolem ex rebus gestis & administratione Rei-
publicæ par est æstimare.

Accessit ergo ad Rempublicam capeſſendam, bello Phocensi
jam conflato, prout ipſe teſtatur, & colligere eſt ex orationibus
Philippicis; quarum aliæ jam confectis iis negotiis habeban-
tur; antiquissimæ verò res iſtî bello proximè vicinas attingunt.
Constat verò eum accusationem Midiaſ præparâſſe annos jam
natum duos & triginta, cum nondum ullam in Republica audi-
ritatem aut existimationem haberet; cujus præcipue metu (ut
mihi videtur) acceptis pecuniis remiſit homini inimicitias;

Non etenim ingenio suavi, non indole blandâ,
ſed animo erat ad vindictam intento & acerrimo. Cæterum
cùm videret non facile eſſe negotium, neque fuarum virium,
Midiam expugnare, hominem & divitiis & eloquentiâ & ami-
cis munitissimum, confeſſit iis qui pro eo deprecarentur. Ipsi
enim per ſe tria millia drachmarum non mihi videntur potuisse

ἀμβλιώματι πικρίαν, ἐλπίζοντος, καὶ διαμόρφου τελείωσθαι.
Λαβὼν δὲ τῆς πολιτείας καλὸν ταύθεστιν, τὸν τοὺς Φίλιππον ταῦτα τῶν Ἑλλήνων δικαιολογίαν, καὶ τοὺς Σαύτης ἀγωνίζομενος ἀξίως, ταχὺ δέξαι ἔχε, καὶ τελεῖται
ὑπὸ τῶν λόγων ἡρῷη καὶ τὸ παρρησίαν ὥστε θαυμάζεσθαι μὴν
οὐ τῇ Ἐλλάδι, θεραπεύεται δὲ ταῦτα τοὺς μεγάλους βασιλέους
πλεῖστον δὲ αὐτῷ λόγον εἰς τοῦτο τῷ Φιλίππῳ τῶν δικαιογόνων ὁμολογεῖν δὲ καὶ τὰς ἀπεχθεκομένους, ὅπι τοὺς
ἔνδεξον αὐτοῖς ἀνθρώποις ὁ ἄγων θέτι. Καὶ γέροντας οὐκ
Τυπελίδης τοιῶντα ταῦτα κατηγορεῖτες εἰρήκαστιν.
Οὐδενὸς δὲ οὐδὲ ὅπως πήρεται Θεοπόμπῳ λέγειν αὐτὸν ἀβέβαιον τῷ πέρι ποιητικού, καὶ μήτε τελέγμασι, μήτ' ἀνθρώποις τοιωτὸν χρέον τοῖς αὐτοῖς ὅπιμενον διαμάρμην.
Φαύγεται γέροντος, εἰς τὸν ἀπὸ ἀρχῆς τὸ τελεγμάτων μετείδη καὶ
ταῦτα αὐτὸν οὐ τῇ πολιτείᾳ κατέτησε, Σαύτης ἀχει τέλος γέφυριάς τοι, καὶ τὸ μόνον οὐ τῷ βίῳ μὴ μεταβαλλόμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ βίον οὐ τῷ μὴ μεταβαλέατο τερεμνόν. Οὐ γέροντος, ὃς Δημάδης ἀπολογήμενος γέροντι τὸν οὐ τῇ ποιλτείᾳ μεταβολὴν, ἔλεγεν “αὐτῷ μὲν αὐτὸν τάναγτια
“τολλάκις εἰρηκέναι, τῇ δὲ πόλῃ μιδέποτε” (καὶ Μελένωπος ἀπιπολίενόμενος Καλλιστάτῳ, καὶ τολλάκις ταῦτα
αὐτῷ χρήματι μεταπέμψιν, εἰώδεις λέγειν τοὺς τὸ μῆμα,
“Οὐ μὲν ἀπὸρ, ἐχθροῖς, δέ δὲ τῆς πόλεως νηφάτω συμφέρειν”
Νικόδημος δὲ ὁ Μεσσίνιος Καστάνθρωπος τελείωμενος τορόπερον,
εἴτε αὐτοῖς ταῦτα τὸ Δημιτρεῖου τοιωτεύμενον, οὐδὲ οὐ φίτια
τάναγτια λέγειν ἀεὶ γένετο συμφέρον ἀκροῖατο τὸ κοράκιον
πτῶν τοιούτοις Δημοσθένεος ἔχομεν εἰπεῖν, δῆλον ἐκ πρεπομένης

καὶ

retundere Demostheni acerbitatis suæ aciem, siquam spem habuisse & facultatem victoriæ. Causâ autem in Republicâ præclarâ suscepta, Græcorum scilicet contra Philippum defensione, & in hâc cum dignitate contendens, statim gloriam adeptus est, & illustris evasit propter eloquentiam & libertatem dicendi, ita ut in admiratione esset apud Græcos, & ab ipso magno regè Persarum observaretur; Philippus autem præ cæteris oratoribus ejus maximè rationem haberet, quin & ipsi inimici confiterentur, esse sibi cum homine illustri & honesto dimicationem. Hæc enim Æschines & Hyperides de eo inter accusandum dixerunt. Quapropter nescio quid Theopompo in mentem venerit, ut diceret eum indole fuisse instabili, neque iisdem consiliis, nec viris diu adhærere potuisse. Quas enim ad partes in rebus gerendis, & quam ad stationem in Republicâ ab initio accessit, eas manifestum est eum usque ad finem tenuisse, neque solum dum viveret, nunquam deseruisse, sed etiam, ne desereret, vitam ipsam impendisse. Non enim, ut Demades, excusans suam in Republicâ gerendâ levitatem, dixit, “Ipsi se sibi aliquoties contraria dixisse, Reipublicæ autem nunquam”; (utque Melanopus partium in Republicâ Callistrato adversarum, & sæpè ab illo pecuniâ redemptus, dicere ad populum solitus est, “Homo sanè inimicus est, sed vincat commodum civitatis”; utque Nicodemus Messenius, qui, cùm priùs à Cassandro stetisset, mox Demetrio in rebus gerendis studeret, negavit se pugnantia dicere, semper enim expedire, iis qui rerum potirentur, dicto audientem esse:) Non ita de Demosthene dicere possumus, eum de viâ deflexisse,

χεὶ πλακάζοτος ἢ φωτὸν ἢ θερέτρου, ὅλλα ὡσπερ ἐφ' ἑνὸς καὶ
ἀμεταβλήτη ψιλογράμματος τῆς πολιτείας, ἵνα τόνον ἔχων
ἐν τοῖς θερέτραις ἀεὶ διετέλεσε. Πάκαύπιος δὲ ὁ φιλόσοφος
χεὶ τὸ λόγων αὐτὸν φησιν αὕτῳ γελούσθηται τὸς πλείστος, ὡς μό-
νον τὸ καλοῦ δὲ αὐτὸν αἰρετοῦ ὄντα Θεόν, τὸν τεφόδου, τὸ
χτί 'Αερισθέτως, τὸν τῷ ἀτελεῖῳ, τὸς Φιλίππωνά.
Ἐνοῖς πᾶσιν δὲ τοὺς ὅλους ὃντας ἢ βασιλεὺς ἢ βασιλικὸν ἢ τὸς
πολίτων, ὅλλα πολλαχοῦ τὸν ἀσφάλειαν καὶ τὸν σωτηρίαν οἴ-
ταυ δεῖν αὐτὸν διδύτερα πάξει τὸ καλοῦ ποιεῖσθαι καὶ τὸν αρέ-
ποτα Θεόν. 'Ως εἶγε τῇ τοι τὰς παραθέσεις αὐτὸν φιλοπιμίᾳ
καὶ τῇ τὸ λόγων εὐθυνείᾳ παριῦ ἀνθρεία τε πολεμιστήριος, καὶ τὸ
καθηρῶν ἔχοντα θερέτρον, δικαὶος τῷ χτί Μυροκλέα καὶ Πο-
λύευκτον καὶ Τανάσιμον αερίθμῳ τῶν ρυτόρων, ὅλλα ἀνα μετέ
Κίμωνος καὶ Θυκιδίδην καὶ Περικλέος ἀξίοις οὐ πίθεοθα.
Τὰς γεων καθ' αὐτὸν ὁ Φωκίων, οὐκ ἐπαγγειλόντις τοροῖσταμνος
πολιτείας, ὅλλα δοκῆντα μακεδονίζειν, ὅμως δὲ ἀνθρείαν καὶ
δοκευούσιν τὸν διδύμοντα χείρων ἐδοξεῖ τὸν Ἐφιάλτην καὶ Ἀρι-
στίδην καὶ Κίμωνος ἀντὸν γενέσθαι. Δημοσθένης δὲ οὐκ ἀν αὐτοῖς
ὅπλοις ἀξίοπις Θεός, ὡς φησιν ὁ Δημίτριος Θεός, τὸν δὲ τοὺς
τὸ λαμπερόν ποιητάπασιν ἀπωχραύμνος, ὅλλα δὲ μὲν τοῦτο
Φιλίππων καὶ Μακεδονίας ἀνάλωτος ὁ, δὲ δὲ μὲν αὐτοῖς ἐκ Σά-
σσων καὶ Ἐκβατάνων ὀπιζατός χρυσίων γεγονότων καὶ κατέκε-
κλυσμάνος, ἐπαγγέσση μὲν ἴχθυώτατος Θεός οὐ τὰς πολιτείας
καλέσ, μαμίσασθαι δὲ δικαῖος οὐ.

³ Επεὶ τὸς γε καθ' αὐτὸν ῥίτορας (ἴξω δὲ λέγει π' θεραψι φω-
κίωνα) καὶ διδίδει παρῆλθε. φάμενος) δὲ καὶ μὲν παρρησίας μάλιστα
διδίδει παλαιότερος, καὶ επρὸς τὰς θεραψίας τὴν πολλῶν ἀγη-
τείων,

aut prævaricatum esse vel dicto, vel facto; sed, tanquam ex unâ & immutabili descriptione Reipublicæ tractandæ, eundem in rebus gerendis tenorem perpetuum conservavit. Panætius certè philosophus ait, vel orationes ejus plerasque ita conscriptas esse, tanquam sensisset solum esse honestum propter se expetendum, eas nimirum de coronâ, contrâ Aristocratem, pro immunitatibus, Philippicas; in quibus omnibus, non ad id quod jucundissimum est, aut facillimum, aut utilissimum cives impellit, sed sæpè incolumitatem & salutem censet post honestum & decorum in secundo loco habendas. Adeò ut, si ad partes, quas in Republicâ amplexus est, honorificas, & orationum præstantiam accessisset virtus bellica, & pura à muneribus administratio, non in eodem numero, quo Myrocles, Polyeuctus & Hyperides oratores, sed altius cum Cimone, Thucydide & Pericle reponi meruisset. Æqualis certè ejus, Phocion, quamquam partium minùs laudatarum defensor, sed visus favere Macedonibus, propter fortitudinem tamen & justitiam homo Ephialte & Aristide & Cimone nihil deteriore habitus est. Demosthenes verò, cum nec in armis esset ullius fidei, nec, quo minùs munera acciperet, omni ex parte munitus, sed quamquam auro Philippi & Macedonum inexpugnabilis, ei tamen desuper à Susis & Ecbatanis allato non inaccessus, sed ab eo obrutus, mores quidem antiquos optimè laudare potuit, imitari perindè non potuit.

Sui tamen sæculi oratores (Phocionem excipio) etiam vitâ superavit. Constat etiam eum summâ cum libertate ad populum perorâsse, pugnantem contrâ vulgi libidinem, & in peccatis

τείνων, καὶ τοῖς ἀμαρτίμασιν αὐτὸς ὑπέφυσό μν^Θ, ὡς ὅκ
πᾶν λόγων λαβεῖν ὕδην. Ἰστορίᾳ δὲ καὶ Θεόπομπος ὅπι τῷ Ἀθη-
ναῖον ὕδην οὐκαντά περιβαλλομένων αὐτὸν κατηγοείσαι, ὡς οὐχ
τούτους, θορυβόντας, ἀνατάσις εἶπεν, “Τοῦτος ἐμοί, ὃ ἄν-
“δρες Ἀθηναῖοι, συμβούλῳ μὲν, καὶ μηδὲ λέπτε, χρήσεοθε-
“συκοφάντῃ δὲ, γένεται ἐάν τεληθε.” Σφόδρα δὲ αειτοχρεαίκον
αὐτὸν πολίτουμα καὶ τὸ φέντε Ἀυτοφῶντ^Θ. ὃν τὸν τῆς
σκαληνίας ἀφεθέντα συλλαβέων, ὕδη τὰς ἔξι Ἀρείου πάγου
βυθίνω παρίσταγε, καὶ παρ’ οὐδὲν τὸ περιστρέψαμεν τῷ δίμῳ
τελευτῇ^Θ, ἥλεγχει τούτου μηδέποτε Φιλίππω τὰ νεώτερα ἐμ-
πρήσειν· καὶ τοῦτο διδοθεῖσιν ὁ ἄνθρωπ^Θ τὸν τῆς βουλῆς,
ἀπέθανε. Κατηγόρησε δὲ καὶ τῆς ἱερείας Θεωρείδ^Θ, ὡς
ἄλλα τε ῥαδίεργούσις πολλὰ, καὶ τὺς δούλους ἔχαπαται
διδασκούσις· καὶ θανάτῳ πιμπάλῳ^Θ ἀπέκλινε. Λέγεται
δὲ καὶ τὸν κατά Τιμοθέου τῷ σρατηγὸν λόγον, ὃ χρησί-
μῳ^Θ Ἀπολλόδωρος εἶλε Φ ἄνδρα τῷ ὄφλημα^Θ, Δη-
μοσθένης γράψας τῷ Ἀπολλοδώρῳ, καθάπερ καὶ τὺς πρὸς
Φορμίωνα καὶ Στέφανον, ἐφ’ οἷς εἰκότας ἤδοξος· Καὶ γάρ
Φορμίων ἴγαννίζετο λόγῳ Δημοσθένος περὶ Φ Ἀπολλόδω-
ρον, ἀτεχνῶς, καθάπερ ἔξι ἐνὸς μαχαρισπαλίου, τὰ κατ’
ἄλληλων ἐγχειρίδια πωλεῖσθος αὐτὸν τοῖς ἀντιδίκοις. Τὸν
δὲ δημοσίων, ὁ μὲν κατ’ Ἀνδροπίωνος καὶ Τιμοχρέτους καὶ
Ἀειτοχρέτους, ἐπέρεσι ἐγράφησαν, γόπω τῷ πολιτείᾳ περιστε-
λλυλιθότ^Θ. Δοκεῖ γάρ δυοῖν ἡ τελῶν δέοντα ἔτη τελάκους
γεγονός ἔχεινεγκεῖν τὺς λόγους σκείνεις. Τὸν δὲ καὶ Ἀειτο-
χρέτους αὐτὸς ἴγαννίσας, καὶ Φ φέντε τῷ ἀτελειῶν, γάρ τὸν
Χαβείς ποῦδα Κτίστηππον, ὡς φησιν αὐτὸς· ὡς δὲ ἔνιοι λέ-

catis eorum insectandis diu inhærentem, ut ex orationibus colligendum est. Narrat etiam Theopompus, cùm Athenienses eum ad accusationem quandam incitarent, & etiam tumultuantur, quòd nollet obsequi, Demosthenem surgentem dixisse, “Vos me, Athenienses, consiliarium vestrum, etiamsi nolitis, habebitis; accusatorem falsum, ne si velitis.” Institutum autem ejus in negotio Antiphontis erat valdè Aristocraticum, quem jam à concione absolutum in concilium Areopagi comprehensum adduxit contemptaque populi offensione, arguebat pollicitum Philippo navalia incendere. Homo interim à concilio damnatus mortem obiit. Accusavit etiam sacrificulam Theoridem, quod, cùm alia multa flagitiosè faceret, tum servos fraude uti doceret, & lite capitis æstimatâ interfici curavit. Dicitur etiam orationem in Timotheum imperatorem (quâ usus Apollodorus in actione æris alieni eum superavit) sicut & illas contrâ Phormionem & Stephanum, scripsisse Demosthenes in Apollodori gatiam: quo nomine meritò infamiâ laboravit. Ipse enim Phormio oratione Demosthenis pugnavit contra Apollodorum, prorsus ac si, ex eadem gladiorum officinâ, pugiones venderet adversariis, quibus in se mutuò uterentur. Ex orationibus publicis illæ contrâ Andrationem & Timocratem & Aristocratem aliorum in gratiam scriptæ sunt, cum nondum ad Rempublicam acceperat. Videtur enim annos viginti septem aut octo natus, has orationes edidisse. Orationem contra Aristogitonem ipse habuit, & illam de immunitatibus, propter Chabriæ filium Ctesippum, (ut ipse ait) sed ut alii dicunt, quod matrem adolescentis

γειτονία τῆς νεκρίσκης μνάθημος. Οὐ μὴ ἔγινε τούτων, ὃλα Σαμία ήν ουσώσκητον, ὡς ἴστορδι Δημόσθενος ὁ Μάγυτος σὺν τοῖς φίλοις ουσιωτήμενον. 'Ο δὲ κατ' Αἰγίνου τῆς περιπρεσβείας ἀδηλον εἴ λέλεχται· καύτοι φιστὶ Ιδμενεῖς πολλῷ πελάκοντα μόνας ἦν Αἰγίνιος ἀποφυγεῖν. 'Αλλ' οὐκ ἔσκειν οὕτως ἔχειν ταῦληδες, εἴ δὲ τοῖς φίλοις τεφόρος γνησαμένοις ἐκετέρων λόγοις τεκμιρέασθαι. Μέμνηται γάρ τοι σύδετος αὐτῷ σταργῶς σύδετε πρόδημος ἀλείφεντος τῆς ἀγῶνος, ὡς ἄχει δίκης περιελθόντος. Ταυτὶ μὲν οὖν ἔτεροι Δημοκριτοῦ μᾶλλον.

Η δὲ ἡ Δημοσθένες πολιτεία φύμερὰ μὲν ἢν ἐπὶ καὶ τὸ εἰρίμον ὑπαρχόντος, σύδετος εἰῶντος ἀνεπιπίμπιτον τὸ περιπομήμαντον ἐπειδὴ οὐ Μακεδόνος, ἀλλ' ἐφ' ἐκάτερον ταρσίτοντος τὸς Αἰγινάγος, χάρακοντος θνήτου τὸν ἄνθρωπον. Διὸ καὶ πολλῷ Φιλίππης πλεῖστος ἢν λόγος αὐτῷ, χάρακοντος θνήτου Φιλίππου, ἀνίειπε δὲ μῆτρας πλεῖστης καὶ φιλοφροσύνης ὅμοιον αὐτὸν τῷ Δημοσθένει περιέχει, ἀλλὰ προστίγεον τὸς φίλων Αἰγίνιον καὶ Φιλοχεράτην μᾶλλον. "Οθεν ἐπαγνένταν ἔκείνων τὸν Φιλίππον ὡς καὶ λέγειν διωτάταν, χάρακοντος οὐφεννακού, καὶ τὸ Δία συμπτεῖν ἰκενώταν, ἵνα μετέξετο βασικάρων θητοκόπειν, "ὡς δέ μὲν σοφιτής, δέ "δὲ, γυναῖκος, δέ δὲ, απογλύς εἴη, βασιλέως δέ γέδεν ἐγκώμιον." Ἐπεὶ δὲ εἰς δέ πολεμεῖν ἐρρεπε τὸν φράγματα, δέ μὲν Φιλίππης μὴ μναμήν τὸν ισογένιον ἄγειν, τὸ δέ Αἰγιναίων ἐγειρομήμαντον ὑπὸ δέ Δημοσθένες, προστοντος μὲν εἰς Εὔβοιαν ἀξώρμησε τὸς Αἰγινάγος κατειδεῖ γλωμάθημόν τοπό τον πυράντων Φιλίππων, χάρακοντος,

scens ad nuptias sollicitaret. Eam certè non duxit, sed Samiam quandam pro uxore habuit, ut narrat Demetrius Magnesius in libro de *Synonymis*. Oratio contra Æschinem de falsâ legatione utrum habita fuerit, incertum est; quamvis Idomeneus dicat Æschinem triginta solis suffragiis absolutum fuisse. Verum haud ita se habere res videtur, si licet conjecturam capere ex utriusque orationibus de coronâ scriptis. Neuter enim ejus causæ manifestè meminit & dilucidè, ut quæ fuerit in judicium usque deducta. Sed hæc alii melius dijudicabunt.

Pace adhuc durante, satis manifesta erat Demosthenis consiliorum ratio; nihil enim omisit reprehendere eorum, quæ fierent à Macedone, sed in omni negotio concitavit Athenienses & incendit contrà Philippum. Quapropter Philippus maximam ejus rationem habuit, & cùm legatus cum aliis novem Macedoniam venisset, audiit quidem omnes Philippus, illius autem orationi maximo cum studio respondit. Cæteris tamen honoribus & officiis præbendis, haud perindè Demosthenem accepit, sed potiùs Æschinem & Philocratem conciliare sibi studebat. Unde, cùm illi Philippum laudarent, utpotè in dicendo validissimum, & visu formosissimum, & profectò compotorem optimum, non potuit sibi temperare, quin eas laudes exagitaret; “hanc enim rhetoris, illam mulieris, tertiam spongiæ, nullam earum regis laudationem esse.” Rebus autem ad bellum inclinantibus, cum neque Philippus quiescere sustineret, & Athenienses à Demosthene excitarentur, primùm eos in Eubœam impulit a tyrannis suis Philippo subjugatam; & ii illuc

Γάρτες, ἔκεινου θύφισμα γεάφανος, ὁξύλασσαι τὸς Μαχεδόνας. Δεύτερον δὲ Βυζαντίοις ἐβοήθησε καὶ Περιηθίοις ὑπὸ τοῦ Μαχεδόνος πολεμούμενοις τείσας τὸ δῆμον, ἀφέντα τὸ ἔχθρον, καὶ δι μεταπόδι τὸ τοῖν τὸ συμμαχικὸν ἡμαρτημένων ἐχετέροις πόλεμον, ἀποστέλλει δύναμιν αὐτοῖς, υφ' ἧς ἐσώθησαν. Ἐπειδὴ φρεστεύειν καὶ Διογένεμον τοῖς Ἑλλησι, καὶ προξύνων, συνέσποε, πλὴν ὄλιγων, ἀπαντάς τοῖς τὸ Φίλιππον. οὗτοι σύνταξις φρέσκης πεζῶν μὲν μαρτιών καὶ πεζοχιμελίων, ἵππεων δὲ διχριλίων, ἄλλου τὸ πολιτικὸν διανάμεων. χρήματα δὲ καὶ μισθίους τοῖς ξένοις εἰσφέρεις φροντίζεις. "Οτε καὶ φησι Θεόφραστος, ἀξέστητο τὸ συμμάχων ὀρελαθῆναι τὰς εἰσφοράς, εἰπεῖν Κράβυλον τὸ δημαρχεῖον, "ὡς δὲ πεζογμένα στεῖται πόλεμος." Ἐπηριμόντος δὲ τὸν Ἑλλάδος φρόντιον τὸ μέλλον, καὶ συνισταμένων καὶ ἔδη καὶ πόλεις Εὔβοεων, Ἀχαϊῶν, Κορινθίων, Μεγαρέων, Λακωνίων, Κερκυραίων, ὁ μέγιστος ὑπελείπετο δὲ Διομοθέντες τὸ ἀγώνων, Θηραϊκὸς φροσαγαγέας τὴν συμμαχίαν, καθέρει τὰ σώματα τὸν Ἀττικῆς, καὶ δύναμιν στρατιώνοις ἔχοντας, καὶ μάλιστα τότε τὸν Ἑλλήνων εὐδοκιμηταράς αὐτοῖς ὄπλοις. Ἡν δέ δὲ βασίλειον, τοῖς φροσφάτοις εὐεργετήμασι τοῖς αὐτοῖς τὸ Φαρκάκον πόλεμον τετῆσαν ευμάρτυρος ὑπὸ τὸ Φίλιππον μεταστῆσαι τὸς Θηραϊκὸς, καὶ μάλιστα τοῖς διὰ τὸ γείνιασι ἀντιμαχίαις ἀνατραπομένον ἐχέστοις τὸ πολεμικὸν φρόντιον διαφορῶν τοῖς πόλεσσι. Οὐ μὴν δὲλλος ἐπεὶ Φίλιππος, τοῦτο δὲ τῷ αὐτῷ τὸν Ἀμφισταντινὸν εὐτυχίας ἐπαγρόμυνος, εἰς τὸν Ἑλάτειαν ἐξαύφητος στέπεσε, καὶ τὸ Φαρκάδα κατέσχει, ἐκπεπληγμένον τὸν Ἀδηναϊκόν, καὶ μιθενὸς τολμῶντος ἀναβαίνει τοῦτο τὸ βῆμα, μιθὲ ἔχοντος δὲ προτείχης ζητεῖς θόνος ἐν μέσῳ καὶ στρατῆς, πρελαβόντος

μόνος

trajicentes ex illius decreto Macedonas expulerunt. Deinde Byzantiis & Perinthiis opem tulit, quos Mace^do bello petebat: populo quippe persuasit, ut positis inimicitiis, & oblitteratâ memoriâ eorum, quæ bello sociali utrique deliquerant, auxilium iis mitteret, à quo conservati sunt. Dēinde legationibus ob-eundis, & appellandis ac incendendis Græcis, omnes, paucis excepitis, in Philippum concitavit; ita ut, præter copias urbanas, conscriberetur exercitus pedestris quindecim millium, equestris autem duorum millium; pecuniæ verò & stipendia peregrinis militibus solvenda alacriter adducerentur. Quo tempore, ut refert Theophrastus, postulantibus sociis, ut contributionum summa definiretur, dixit Crobylus orator popularis, “Bellum “certâ frumenti mensurâ minimè paſci.” Quanquam verò jam erigeretur Græcia in eventum, & conjurâſſent per gentes & urbes Eubœi, Achæi, Corinthii, Megarenses, Leucadii, Corcyrae, maximum tamen superfuit Demostheni negotium, ut Thebanos in belli societatem adduceret, qui & agrum Atticæ conterminum, & copias ad bellum comparatas haberent, & inter omnes Græcos tum maximi effent nominis in armis. At haud facile erat Thebanos à Philippo fejungere, recentibus ab eo beneficiis in bello Phocensi conciliatos, & præcipue, cùm velitationibus ex vicinitate oriundis recrudeſcerent indiēs inter urbes controversiæ bellicæ. Verū postquam Philippus, successu ad Amphissam elatus, subitus in Elateam per-rupit, & Phociam occupavit, perculis Atheniensibus, cum nemo auderet suggestum ascendere, neque haberet, quod ef-set dicendum; inter hoc silentium & inopiam consilii, solus

μόνος ὁ Δημοσθένης, οὐεβλαύε τῷ Θηβαίων ἔχειθαι· καὶ τάλλα προδαρρύνας καὶ μετεωρίσας (ἄστερ εἰώθε) τὸν δῆμον ταῖς ἐλπίσι, ἀπεξάλη τρεσσεύτης μὲν ἐπέρων εἰς Θήβας. Ἔπειψε δὲ καὶ Φίλιππος (ὡς Μαρσύας φησίν) Ἀμύνταν μὲν καὶ Κλέαρχον Μακεδόνας, Δάσορον δὲ Θεαταλὸν καὶ Θρεσυδάιον, ἀπεργεῖται. Τὸ μὲν δῆμος συμφέρειν καὶ διέφυγε τῆς τῶν Θηβαίων λογισμὸς, ἀλλ' αὐτὸν ὅμιλοιν ἔχειτο τὰ τῦ ωλέμεις δεινὰ, ἐπὶ τῶν Φωκικῶν πραμμάτων νεαρῶν προμείονται. Ή δὲ τὸ ρήτορες διώαμις (ὡς φησι Θεόπομπος) ὀκετίζεσσα τὸ θυμὸν αὐτῆς, καὶ αγνοεῖται τὰ φιλοτεμίατα, ἐπεσκότησε τοῖς ἄλλοις ἀπασιν· ὡς δέ φένει καὶ λεγομὸν καὶ χάριν ὀκεταλεῖν αἰτεῖται, αἰθουσιῶνται τοῦτο δὲ λόγος τοὺς δὲ καλούς. Οὕτω δὲ μέγα καὶ λαμπρὸν ἐφάνη δὲ ρήτορες ἔργον, ὡς τὸ μὲν Φίλιπποι εὐθὺς θητακρυκόνειθαι, δεσμῶν εἰρίνης, ὄρθιν δὲ τὴν Ἑλλάδα φένειθαι, καὶ οὐεξόμιαστην τοὺς τὸ μέλλον· τοῦτο δὲ μὴ μόνον τὰς σρατιγὰς τῷ Δημοσθένῃ ποιῶνται τὸ τροστατόμαντον, ἀλλὰ καὶ τὰς βιοτάρχας· διοικεῖθαι τὰς ὀκκλησίας ἀπόστας, σύδεντον ἵτοι οὐπ' ὀκείνου τότε τὰς Θηβαίων ή τὰς Αθηναίων, ἀγαπαμένου πᾶντας ἀμφοτέροις καὶ διωτεύοντος, καὶ ἀδίκως, γένεται πᾶντας ἀξίας, ὥστερ ἀποφανέσθαι Θεόπομπος, ἀλλὰ καὶ πάνι τροστικότας. Τύχη δὲ τις (ὡς ἔοικε) διαιμόνιος ἐν τριφορές τραγμάτων, εἰς ἐκεῖνο καύρῳ συμπεράνθησα τὸ ἐλευθερίαν τὸν Ἑλλάδας, σύδεντος τοῖς τραχτομένοις, καὶ πολλὰ σημεῖα τῆς μέλλοντος ἀναφαίνειν· ἢν οὖς ή τε Πυθία δεινὰ τρύφαντα ματάματα, καὶ χρηστὸς ἥδε παλαιὸς ἐκ τῆς Σιβυλλείων,

Τῆς θερμώδους μάχης ἀπάνευθε φυοίμειν,

Λιέτος

prodiens Demosthenes auctor fuit ad Thebanos confugiendi. Et cum aliâs (pro more suo) confirmâssest populum & in spem erexisset, Thebas cum aliis missus est legatus. Misit etiam Philippus (ut Marfyas ait) Amyntam & Clearchum Macedonas, Daochum etiam Thessalum & Thrasydæum, qui contrâ dicerent. Et Thebanos quidem deliberantes minimè fugiebat quid expediret, sed, recentibus adhuc vulneribus Phocenibus, quisque ob oculos habebat belli calamitates. Vis autem oratoris (ut ait Theopomitus) animos eorum, quasi flatu quodam, incendens, & honoris studium inflammans, cæteras omnes rationes ita obscuravit, ut timorem & consilium & gratiam projicerent, oratione ad honesti studium tanquam divino furore incitati. Tantum autem & tam illustre oratoris opus videbatur, ut Philippus statim missò præcone pacem oraret, omnis autem se Græcia erigeret, & expectatione futuri concitaretur; neque solum duces Atheniensium Demostheni obtemperarent, & iussa ejus exsequerentur, sed & Bœotorum: tum verò universas conciones gubernaret, non minùs Thebanorum, quam Atheniensium, dilectus & auctoritate valens apud utrosque, non injuriâ, neque præter meritum (ut ait Theopomitus) sed omnino uti decebat. Videtur autem fatum aliquod in curriculo rerum divinitùs constitutum (quod intrâ hujuscे temporis terminos libertatem Græciæ concluserat) cœptis eorum fuisse adversatum, & multa venturi omina protulisse; in quibus Pythia horrenda vaticinia prænuntiabat, & vetus è carminibus Sibyllinis canebatur oraculum;

Ah! procul à sævo raptum in sublime duello

Con-

Αἰετὸς οὐ γεφέοιτ καὶ πέρι θησαυρῶν.

Κλαύδιος τικτεῖται, οὐ δὲ τικτόσαις ἀπόλωλε.

Τὸν δὲ Θερμάδοντα φασιν εἰς πῦρ ἡμῖν οὐ Χαρωνείς, τοτάμιον μιχρὸν εἰς τὸν Κηφισὸν ἐμβάλλον. Ἡμεῖς δὲ τις μὲν θύμῃ ἴσμεν οὔπω τὸ ρύματων ὄνομαζόμενον, εἰκάζομεν δὲ τὸν καλύμμοντα Αἴμαντα, Θερμάδοντα λέγεας τόπε. Καὶ παραρρίθεντο τὸ Ήράκλειον, ὅπου κατετραπέδουν Ἑλλines. Καὶ τακτικέριντα, τὰ μάχης θυμοδύτις, αἴματος ἐμπλαθέντα καὶ τεκρῶν τὸ ποσαμὸν, Σαυτὴν διαλάξας τὸν περιστρεψάντα. Οὐ δὲ Δῆρις τὸ ποσαμὸν εἶναι φησι τὸ Θερμάδοντα, ἀλλ' ισάντας πιᾶς σκηνὴν καὶ τελεορύθμοντας, ἀνθριστήσαντα εύρειν λίθινον τὸν χραμμάτων πινάκα διασημανόμενον, ὃς εἴη Θερμάδων, ἐν ταῖς ἀγκάλαις Αμαζόνα φέρων τεπειωμένην. Ἐπειδὲ τύτω χρηστὸν ἄλλον αἰδεῖται, λέγοντα,

Τὴν θητὴν Θερμάδοντα μάχην μένε, παμμέλειν ὄρη,

Τηγέι τοι κρέα πολλὰ πήρεσται ἀνθρωπεῖα.

Ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἔχει διατησαὶ χαλεπόν. Οὐ δὲ Δημοσθένης λέγει τοῖς τὸν Ἑλλήναν ὅπλοις ἐκτεταρόντας, καὶ λαμπρῷς τὸν ρώμην καὶ περιθυμίας ἀνθρώπων ζεύστων περικλουμένων τὰς πολεμίους αἰρέμενος, οὐτε χρηστοῖς ἐάν περισχεῖν, οὐτε ματίεις ἀκένειν. ἀλλὰ καὶ τὸν Πυθίαν τονοῦν ὃς φιλιππίζεσσιν, ἀναμιμήσκων Ἐπαμινόντας τὰς Θηραίας, καὶ Περικλέους τὰς Αθηναίες, ὃς ὑπέκεινοι τὰ Βιαῖτα μειλίας πηγάδεις περιφέροσσιν, ἔχρωντο τοῖς λογισμοῖς. Μέχρι μὲν ζύπτων ἀνὴρ τὸν ἀγαθόν. οὐδὲ τὴν μάχην καλὸν θέμενος ὅμολογούμενον ἔργον οἷς εἰπειν ἀποδειξάμενος, ὥχετο τὸν

Contingat mihi, ritu aquilæ, per nubila ferri
Thermodontiacum spectantem impunè triumphum:
Flet victus, victorque perit. —

Thermodontem autem ferunt rivulum esse apud nos in Chæroneâ, qui exit in Cephisum. Nos fluvium, qui ita nominetur, hâc ætate nullum novimus. Conjicimus autem, eum qui nunc vocatur Hæmon, tunc Thermodontem dictum fuisse. Præterlabitur enim Herculis fanum, ubi Græci castra habuerunt, & hariolamur prælio commisso amnem sanguine & cadaveribus oppletum nomen ve us cum hoc commutâsse. Duris autem ait, Thermodontem non esse fluvium, sed quosdam, dum erigerent tentorium, inter fodiendum imaginem inventisse lapideam, inscriptione significantem, esse illam figuram Thermodontis Amazonem vulneratam in ulnis ferentis. Hâc de re aliud oraculum cantari, quod diceret;

Corve, aciem expectes in Thermodonte cruentam,
Multâ carne virûm saturabere, sanguine multo.

Hæc autem quomodò se habeant, statuere difficile est. Demosthenem autem dicitur Græcorum armis confisum, tum robore & alacritate tot virorum in hostibus provocandis insigniter evectum, non passum fuisse, ut vel oraculorum ratio haberetur, vel audirentur vaticinia, sed Pythiam insimulâsse, ut quæ Philippo studeret; & Epaminondæ Thebanos, Athenienses Periclis commonefecisse, utpote qui oracula illa ignaviæ prætextus rati, consiliis suis usi fuerint. Et huc usque vir erat strenuus. In pugnâ autem nullo facinore præclaro, aut quod cum orationibus suis congrueret, edito, de-

fertâ

τὸν τάξιν ἀποδράσιον αἰχνεῖα, καὶ τὰ ὅπλα ρίψας, ἔδει τὸν θηραφίων τὸ ἀστίδρῳ (ὡς ἐλεγε Πυθέας) αἰχνευθεῖς, ὑπεργεναμμέντος γράμματος χρυσοῖς, Ἀγαθῇ τύχῃ. Παραστίκε μὲν δὴ ὁ Φίλιππος ὅπερ τῇ νίκῃ ψήσας τὸν χαρεῖν ἐξυβείσας, καὶ καμάσσας ὅπερ τὸν νεκρὸς μεθύσαν, ἔδει τὸν ἀρχὴν τὸν Δημοσθένεας φιλίσματος, τοὺς πόδας διακρέας καὶ ὑποκρύσαν,

Δημοσθένεας Δημοσθένεος Παγκριδίου ταῦτα εἶπεν.

Ἐκπίπτας δὲ καὶ τὸ μέγεθος τὸν αὐτὸν ἀγώνος σὺν τῷ λαβέαν, ἐφειπεῖ τὸν δεινότητα καὶ τὸν διωνάμον τὸν ῥίτορος, ἐν μέρες μαρῶ μιᾶς ἡμέρας τὸν τρόπον τὸν ἡγεμονίας καὶ τὸν σώματος ἀναρρίφαν κίνδυνον ἀναβιβαθεῖς ὑπὸ ἀντί. Διῆκε δὲ καὶ δόξα μέχει τῷ Περσῶν βασιλέως, καὶ καίνος ἐπειμψε τοῖς στρατόπαιοις γράμματα, χρήματα Δημοσθένειον διδόναντα κελεύσαν, καὶ τροστέχειν ἐκέντει μάλιστα τὸν Ελλήνων, ὡς τοινούσαν διωναμόν καὶ κελαδεῖν τοῖς Ελληνικοῖς ταραχαῖς τὸν Μακεδόνα. Ταῦτα μὲν οὖν ὑπερον ἐφέρασσεν Ἀλέξανδρος, ἐν Σάρδεσιν ὅπερι οὐαλάς ἀνερὸν τὸν Δημοσθένεος, καὶ γράμματα τὸν βασιλέως στρατηγῶν, δικλύντα τὸ πλῆθος τὸν δοθέντων αὐτῷ χρυμάτι.

Τόπε δὲ τῆς ἀτυχίας τοῖς Ἑλλησι φυρομένης, οἵ μὲν ἀντιπολιτεύομενοι ῥίτορες, ἐπειμούνοντες τῷ Δημοσθένει, κατεσκόνδαζον εὐθυνάς καὶ γραφὰς ἐπ' αὐτόν ὃ δὲ δῆμος τὸν μόνον Κύπρου ἀπέλυεν, ἀλλὰ καὶ πιθήν διετέλει, καὶ τροσταλούμενῷ αὐθίς ὡς εἴνοις εἰς τὸν τολίτειαν ὥστε καὶ τὸν ὄστεαν σὺν Χαρακείας κομισθέντων, καὶ θαπτομένων, τὸν δὲ τοῖς ἀνδράσιν ἐπαγόντων εἰπεῖν ἀπέδωκεν, οὐ ταπεινῶς οὐδὲ ἀγενῆς φέρων τὸ συμβεβοκός, (ὡς γράφει καὶ τραγωδῆς Θεόπομπῷ) ἀλλαζει τῷ πικρᾷ μάλιστα καὶ κοσμεῖ τὸν σύμ-

sertâ turpissimè statione & armis abjectis fugit, ne clypei quidem sui, (ut dixit Pytheas) inscriptionem veritus, cui fuit literis inscriptum aureis, Bonæ Fortunæ. Statim verò post victoriam Philippus cùm gaudio insolens, tum vino gravis, inter cadavera comedens initium cecinit decreti Demosthenici, in pedes metricos digerens & supplodens,

Demosthenes Demosthenis Pæaniensis censuit.

Postquam autem ad se rediit, &, quanto fuisset in periculo, animo reputavit, ad vim oratoris & eloquentiam cohorruit, utpote coactus ab illo, intra partem exiguum unius diei, imperii & capitis discrimen adire. Quin & fama ejus usque ad regem Persarum pervenit, qui missis ad satrapas literis mandavit, ut pecunias darent Demostheni, & eum maximè inter Græcos observarent, quippe qui Macedonem posset avertere, & Græcis tumultibus detinere. Hæc quidem posteà deprehendit Alexander, quibusdam Demosthenis epistolis in Sardibus repertis, & ducum r̄egiorum scriptis monumentis, quæ vim pecuniæ illi datæ manifestabant.

Jam verò acceptâ a Græcis clade, adversarum partium Ora-tores insultabant Demostheni, struendis in eum actionibus & accusationibus malè gestæ Reipublicæ. Eum verò populus non modò his criminibus liberavit, sed & pristino honore coluit, & tanquam bonum civem rursus ad administrandam rem publicam vocavit. Itaque cum ossa à Chæroneâ allata inhūmentur, ei mandavit, ut funebrem laudationem peroraret; non animo abjecto aut degeneri casum ferens, (ut tragico cum ornatu scribit Theopompus) sed maximè honorando & or-

σύμβολον, ἀποδεικνύμενος δὲ μὴ μεταμέλεας τοῖς βεβύλευμάραις. Τὸν μὲν διὰ λόγου εἶπεν ὁ Δημοσθένης, τοῖς δὲ φυρίσμασιν ὡς ἔσωτόν, ἀλλὰ ἐν μέρει τῷ φίλῳ ἔχασσον ἐπέγραφε, ἔξοιωντος τὸν ιδίον δαιμόνα καὶ τὸ τύχην, ἔως αὗτις ἀνεθάρρωτε, Φιλίππῳ τελευτήσαντος. Ἐπελεύτησε δὲ τῇ τῷ Χαράνειαν εὐτυχία χρέοντος πελών θητείωσε. Καὶ τῦτο δοκεῖ τῷ τελευταίῳ τῷ ἐπῶν ὁ χρυσὸς ἀποθεσσίσαι,

Κλαύδιον τικνιδεῖς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλεν. ---

"Ἐγὼ μὴν διὰ κρύφα τῷ τῷ Φιλίππου τελευτῇ ὁ Δημοσθένης. Περικελευμέδιον δὲ τὸ θάρρειν θῆτε τὰ μέλλοντα τὸν Αἴγινον, περηφλε φαῦλος εἰς τῷ βουλίῳ, ὡς ὅναρ ἐωρακώς ἀφ' οὐ πί μέγα περισθοκῶν Αἴγινοις ἀγαθόν· καὶ μετ' οὐ πολὺ παρηστανταν (Ⓐ) τὸν Φιλίππου θάρρατον ἀπαγγέλλοντες. Εὔθυς διὰ τὸν εὐαγγέλια, καὶ τεφροῦν ἐψηφίσαντο Πανσανίαν. Καὶ περηφλε ὁ Δημοσθένης ἔχων λαμπρῷ ιμάτιον ἐτεφρυσμένον, ἐσδόμηις ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τελικάς, ὡς Αἰοχίτης φησί, λειδηρῶν θῆτα Σύτω, καὶ κατηγορῶν αὐτοῦ μισοτενίαν· αὐτὸς δὲ ἀδημὸς καὶ μαλακὸς, εἰ τὰ πέντε καὶ τὸ δύοδον ἡμέραν καὶ φιλοτέργεον ψυχῆς ἐποιεῖτο σπουδαῖα, τὸ δὲ ἀλύπτως φέρειν Σύτα καὶ περάσως, ἀπεδοκίμαζεν. Ἐγὼ δὲ, ὡς μὲν θῆτα θάρρατο βασιλέως ἡμέρας οὕτω καὶ φιλανθρώπως στὸν οἷς ηὔτυχος χρισταμένου τοιάσιαν αὐτοῖς, τεφρυστορεῖν καλᾶς εἰχε καὶ θύειν, σόκον ἐιποιμένος· (περὶ γάρ τῷ νεμεσητῷ καὶ ἀδημὸς, ξῶτα μὲν πιμένιν καὶ τοιεῖθαν πολίτην, πεσόντος δὲ οὐφέρειν, μὴ φέρειν τῷ χαρεῖν μετεύως, ἀλλ' θητοκρτῶν τῷ νεκρῷ καὶ παγωνί-

nando auctore, demonstrans se consiliorum suorum non pœnitere. Orationem interea habuit Demosthenes; decretis autem non suum nomen sed amicorum vicissim nomina adscripsit, inauspicatum existimans suum fatum atque fortunam, donec aliquando mortuo Philippo animum recepit. Periit autem, victoriæ Chæronensi non diu superstes, & hoc videtur oraculum ultimo versu prædixisse;

Flet victus, victorque perit. —

Ac Philippi quidem obitum clam rescivit Demosthenes, & præparans Athenienses ad audendum aliquid in futurum, hilaris venit in concilium, tanquam somnium vidisset, unde magnum Atheniensibus commodum expectandum esset. Neque diu post aderant Philippi mortem nuntiantes. Statim ergo propter lætum nuntium Diis sacra fecerunt & Pausaniæ coronam decreverunt. Prodiit verò Demosthenes splendide vestitus & coronatus, septimo post die quam filia ejus defuncta esset, ut ait Æschines, qui hâc de causâ vituperat illum & accusat tanquam affectu paterno destitutum; cum ipse interea degener sit & mollis, qui dolores & lamenta pro indiciis habet animi misericordis & pii, casus verò hujusmodi moderatè & leniter esse ferendos, non existimet. Ego quidem decorum fuisse, ut se coronarent & sacra facerent super morte regis (qui prosperâ fortunâ usus eos collapsos tam clementer & humaniter accepérat) nequaquam dixerim. Non enim odiosum modo, sed & ingenuis hominibus indignum est, quem vivum honorâssent & civitate donâssent, is cum ab alio imperfectus esset, ne cum moderatione ferre gaudium, sed mortuo insultare, & tanquam

παγονίζειν, ὥστερ αὖθες ἀνθραγαθίσαις(αἱ.) Ὁπι μέντοι ταῖς
οἰκοι τύχας καὶ διάκρινα καὶ ὁδηρμάτις ἀπολιπτὸν ταῖς γυναιξὶν
ὁ Δημοσθένης, ἢ τῇ πόλῃ συμφέρειν φέτο, Σωτὴρ ἐπειδὴν,
ἐπάγω καὶ πίθημα πολιτεχῆς καὶ ἀνθρώπους ψυχῆς, ἀεὶ τῷρος ὅ
κοινοὶ ισάμμοι, καὶ τὰ οἰκεῖα πάθη καὶ τελέγματα τοῖς δημο-
σίοις ἐπανέχονται, τηρεῖν ὅτι ἀξιώματα πολὺ μᾶλλον ἢ τὰς ὑπο-
κρίτας τὸ βασιλικῆν καὶ τυραννικῆν τροστῶπων· οὐς ὄραμεν φέτε
κλαύσονται φέτε γελῶνται σὺ τοῖς θεάτροις ὡς αὐτοὶ Θέλυσιν,
ἄλλ’ ὡς ὁ ἀγων ἀπαγτός τῷρος ἢ ταύθεσιν. Χωρὶς δὲ τόπων,
εἴ δή τις απυχίσαι μή τε περὶ αἰπαρηγόριτον σὺ τῷ τάχι
κείμμοι, ἀλλὰ καὶ λόγοις χρῆσθαι κουφίζονται, καὶ τοὺς ήδη
τελέγματα πέπειν τὸν οἰκείοντα, (ἥσσεροι οἱ τὰς ὄφιδαλμῶν-
ται, ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ καὶ ἀπιτύπων ὕπερ τὰ χλωρά καὶ μα-
λακά χρώματα, τίλιον ὅπιον ἀπάγειν κελεύοντες) πόθεν ἀντὶ τοις
ἀπαγάγοντος βελτίω παρηγείαν, ἢ πατεύδος εὐτυχώσονται, σὺ
τοῦ κοινῶν παθῶν ὕπερ τὸ οἰκεῖα σύγκρασιν ποριζόμμοις τοῖς βελ-
τίοντος ἀφορίζονται τὰ χείρα; Ταῦτα μὲν οἷς εἰπεῖν τροπήν
μεν, ὄφωντες ὕπειλῶντα πολλάτις καὶ ἀποτιλασσόντα τὸν Αἰγαίον
τῷ λόγῳ έπιτροπήν τοις οἰκίσιν.

Αἱ δὲ πόλεις, πάλιν τὸν Δημοσθένεας ἀναρριπίζοντος αὐτῶν,
συνίσαντο. Καὶ Θηβαῖοι μὲν ἐπέτειντο τὴν φρύραν, καὶ πολλάτις ἀνεῖλον,
ὕπλα τὸν Δημοσθένεας αὐτοῖς παρασκευάζοντο· Αἰγινῆιοι δὲ ὡς
πολεμίσοντες μὲν αὐτῶν παρεσκευάζοντο· καὶ τὸ βῆμα κατεῖχεν
ὁ Δημοσθένης, καὶ τῷρος τὰς εἰς Ἀσία τραῖηγάς τὸν βασιλέως ἔγρα-
φε, τὸ ἐκεῖθεν ἐπεγείρων πόλεμον· Αλεξανδρεῖοι, πάνδα καὶ μαργί-
τεῖς ἀποκελῶν αὐτόν. Ἐπεὶ μέντοι τὸ τῷρος τὸ χώραν θέμενος,
παρῆν αὐτὸς μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐξεκέκοπτο μὲν ἡ

Ἐργα.

ipſi rem benè gessiſſent, triumphum canere. Sed quod Demosthenes cladem domesticam & lacrymas & lamentationes fœminis reliquerit, eaque fecerit, quæ civitatis intereſſe putavit, planè laudo; & à forti politicoque animo profectum duco, ut ſemper ad rem publicam attentus, & domesticos causas fortunasque publicis poſtponens, multò magis dignitatē tueretur, quām histriones in regum vel tyrannorum personis; quos tamen ipſos videmus in theatris pro libitu ſuo nec flere nec ridere, ſed prout poſtulat argumentum fabulæ. Præterea ſi non decet infelicem in calamitate ſuâ omni conſolatione deſtitutum negligere, ſed & ſermone lenienti utendum fit, & acies animi ad cogitationes jucundiores traducenda fit, (ſicut jubemus oculis dolentes à coloribus asperis & ſplendidis ad virides & molles viſum deflectere) unde quis meliorem conſolationem petat, quām à patriæ felicitate, ita fortunas domesticas publicis unā temperando, ut deteriora melioribus obſcurata evanescant? Atque hæc ut diceremus, commoti ſumus, quod videremus Aeschinem hâc oratione animos multorum frangere & emollire ad miſericordiam.

Civitates autem incenſæ à Demosthene rursùs conjuraverunt. Thebani, arma iis comparante Demosthene, præſidium adorti multos interfecerunt. Athenienses, tanquam belli ſocietatem inituri, apparatus fecerunt. Et in ſuggeſto regnauit Demosthenes, & ſcripſit ad ſatrapas regios in Asia, bellum ex eâ parte in Alexandrum fuſcitans, quem puerum appellabat & Margitem. Postquam autem, rebus domi compositis, aderat ipſe in Bœotia cum exercitu, extinctus eſt furor Atheniensium,

Θεραύτης τὸν Ἀθηναίων, καὶ ὁ Δημοσθένης ἀπεσβήκε. Θηραῖοι δὲ περιδιάγετες ὡς ἐκείνων, ἡγωνίσαντο καὶ αὐτὸς, καὶ τὸν πόλιν ἀπέβαλον. Θορύβου δὲ μεγάλου τὸς Ἀθηναίους περιεπέπτος, ἀπετάλη μὲν ὁ Δημοσθένης αἱρετεῖς μεθ' ἑτέρων πρεσβευτής περὶ Ἀλέξανδρον δίεστις δὲ τὸν ὄργην, ἐκ τῆς Κιραρεῶν οὐεχώρησεν ὅπιστο, καὶ τὸν πρεσβείαν ἀφῆκεν. Εὔθυς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξῆτες πέμπον τῶν Δημαγογῶν, μέχρι μὲν, ὡς Ἰδομηνός καὶ Δοῦρεις εἰρήκεστιν ὅκτω δ', ὡς ① πλεῖστοι καὶ δοκιμάσατο τῶν συγβραφέων, τύσδε, Δημοσθένη, Πολύδηκον, Ἐφιάλτην, Λυκούργον, Μυριλέα, Δίμωνα, Καλλιθέην, Χαείδημον. "Οτε γὰρ τὸν τοῦ πορθέα πόλιον λόγον ὁ Δημοσθένης, ὡς τοῖς λύκοις τὸς κινάς ἔξεδωκε, διηγοσάιδνος, αὐτὸν μὲν εἴκασε καὶ τὸς σινὶ αὐτῷ, κνοῖν ὡς τὸ μήμου μαχομένοις, Ἀλέξανδρῳ δὲ ② Μακεδόνα, μινόλυκον περιπολέροισεν. "Επι δὲ ὡς" (ἔφη) "τὸς ἐμπόρους ὄρωμεν, ὅταν σὺ τευθλίω μείγμα πειθέραστ, δι' ὀλίγων πυρῶν τὸς πολλοὺς πιθανόντας, οὕτας ἐν ἡμῖν λανθάνετε πάνται αἰδοὺς συνεκδιδόντες." Ταῦτα μὲν οὖν Ἀριστόβλος ③ οἱ Κασσανδρός ισόρητε. Βγλενομένων δὲ τὸν Ἀθηναίων καὶ Διαπορωύτων, ὁ Δημαδής λαβὼν πάτετα ταίλαντα περὶ τὸν ἄνδραν, ὠμολόγησε πρεσβεύτειν καὶ δέσποιτα τὸν βασιλέως ὡς αὐτὸν. εἴτε τῇ φιλίᾳ πικρῶν, εἴτε περιδιάγετο μετὸν εὐρήσειν, ὡσπερ λέοντα φόνου κεκορεσμένον. "Ἐπειστε δὲ οὖν καὶ παρηγήσατο τὸς ἄνδρας ὁ Δημαδής, καὶ διέλλαξεν αὐτῷ τὸν πόλιν. Ἀπελθόντος δὲ Ἀλεξανδρός, μεγάλοι μὲν ἦσαν οὗτοι· παπεινά δὲ ἐπειστειν ὁ Δημοσθένης. Κινημένω δὲ Ἀγριδί τῷ Σπαρτιάτῃ

βεβ.

nienium, & deferbuit ardor Demosthenis. Thebani verò ab illis prodiit suo marte pugnantes urbem amiserunt. Jamque Atheniensibus terrore ingenti occupatis, Demosthenes delectus cum aliis legatus missus est ad Alexandrum; iram autem regis veritus ex Cithærone domum rediit, legatione neglectâ. Extemplo per legatos Alexander oratores populares postulat numero decem, secundùm Idomeneum & Durim, octo verò secundùm plurimos & probatissimos Historicos; hos nimirum, Demosthenem, Polyeuctum, Ephialtem, Lycurgum, Myrclem, Demonem, Callisthenem, Charidemum. Quo tempore Demosthenes, fabulâ de ovibus narratâ, quomodò canes lupis tradiderunt, ipsum se cum suis canibus populum defendentibus assimilavit, Alexandrum verò Macedonem lupum solivagum appellavit. “Præterea,” inquit, “sicut mercatores vi-“demus, cum specimen in patellâ circumferunt, paucis tri-“tici granis exhibitis, magnam ejus vim vendere; ita non “animadvertisit vos in nobis dedendis omnium simul vestrûm “deditio[n]em facere.” Hæc quidem memoravit Aristobulus Cassandrensis. Dum adhuc deliberarent Athenienses, & hærerent incerti, Demades, acceptis ab Oratoribus quinque talentis, se legatum pollicitus est & deprecatorem pro iis iturum ad regem, five amicitiâ ejus fretus, five quodd speraret se reperturum eum saturum, tanquam leonem cædis expletum. Persuasit igitur Demades, & hominibus veniam impetravit, & civitatem etiam in gratiam ejus reduxit. Post discessum Alexandri magnus erat cum suis Demades, humiliis autem Demosthenes. Agide Lacedæmonio res novas moliente iterum

βεργέα συνεκτήπη πάλιν, εἰτ' ἐπίτεξε, τῶν μὲν Ἀθηναίων ὃς
συνεξόμιστάντων, τῷ δὲ Ἀγιόδος πεσόντι^Θ, καὶ τῶν Λακε-
δαιμονίων συντελέστων. Εἰσὶ γὰρ δὲ τότε καὶ οἱ αὐτοὶ τῷ τε-
φύκου γραφὴ κατέ^Θ Κτησιφῶντι^Θ, γραφεῖσα μὲν ὅπερι Χα-
ράκου ἄρχοντι^Θ, μικρὸν ἐπάγω τῶν Χαρωνικῶν, κριθεῖσα δὲ
ὑπερον ἔτει δέκα εἰπὸν Ἀριστοφῶντι^Θ, φυρμήν δὲ, ὡς ὀρθε-
μία τῶν δημοσίων, αἴσιόντος, γῆράς τε καὶ δέξαν τῶν λεγόν-
των, καὶ τὸν δικαζόντων εὐθύνειν· οἱ τοῖς ἐλαύνοσι τὸ Δη-
μοσθέαν, τότε πλεῖστην δημαρχίαν καὶ μακεδονίζουσιν, ὃς τορό-
κην δὲ κατ' αὐτὸν ψῆφον, ἔλλος δὲ παρατεθῆσαν ἀπέλυσαν,
ὅτε δὲ πέμπτον μέρον^Θ τῶν ψήφων Αἰγίνιοι μὲν μεταλαβεῖν.
Ἐκεῖνος μὲν οὖν εὐθὺς ἐκ τῆς πόλεως ὠχρεῖτο^Θ ἀπίστον, καὶ τῷ
Ρόδῳ καὶ Ιωνίᾳ σοφιτεύσθει κατεβίωσε.

Μετ' ὃ πολὺ δέ^Θ Ἀρπαλος ἤκει ἦτορ^Θ Ασίας εἰς τὰς Ἀσί-
νας, ἀποδράσις Ἀλέξανδρον, αὐτῷ τε τῷ πράγματι συνειδὼς
πομένοι δι' ἀστοίαν, καὶ κείνον ἥδη χαλεπὸν ὄντα τοῖς φίλοις
δεδοκίωσεν. Καταφυγόντος δὲ ποτὲ τὸ δῆμον αὐτὸν, καὶ μὲν τῶν
χρημάτων καὶ τῶν νεῶν αὐτὸν ταῦτα μειδόντος, οἱ δὲ ἄλλοι ῥήτορες
εὐθὺς ἐποφθαλμίσαντες ποτὲ τὸν πλοῦτον, ἐβοήθην, καὶ
συέπειδον τὸν Ἀθηναῖον δέχεσθαι καὶ σώζειν τὸ ίκέτινον. Οἱ δὲ
Δημοσθένες προφέτον μὲν ἀπελάνειν συνεβόλιψε τὸν Ἀρπαλον,
καὶ φυλάσσειν μὲν τὸν πόλιν ἐμβάλωσιν εἰς πόλεμον, εἶτα δὲ^Θ οὐκ
ἀναγκάσθαι καὶ ἀδίκης προφάσεως. Ήμέρας δὲ ὀλίγας ὑπερον
ἐξεπαξόμηντο τὸ χρημάτινον, ιδῶν αὐτὸν ὁ Ἀρπαλος ἤθεντο^Θ. Βασι-
λικῆς κύλικης, καὶ καταμανθάνοντο τὸ Σπείαν καὶ δέ τοις εἶδος, ἐκέλευε
διαβασάσαντα, τὸ δὲ κύλινδρον χρυσίον σκέψασθαι. Θαυμάσαντας
δὲ τὸν Δημοσθένεα δέ τοις βάρος, καὶ πυθομένος πόσον ἄγει, μειδίασσας
οὐ^Θ Ἀρ-

se nonnihil erexit, deinde trepidavit, cum nec Athenienses consurgerent, & Agis cecidisset, & Lacedæmoniis vires obtritæ essent. Hâc tempestate in judicium ducta est actio in Ctesiphontem de coronâ, quæ quidem delata est Archonte Chærondâ, paulo ante cladem Chæronensem, sed dijudicata decennio post Archonte Aristophonte. Erat verò causarum omnium publicarum celeberrima, cum propter oratorum famam, tum judicum generosam fortitudinem, qui urgentibus Demosthenem tum maximè potentiam valentibus, & Macedonum studiosis, non permiserunt, ut condemnaretur, sed ita splendidè liberârunt, ut Æschines ne quintam suffragiorum partem tulerit. Ille quidem statim relictâ civitate abiit, & vitam in Rheticâ docendâ Rhodi & per Ioniam exegit.

Non ità diu post, Harpalus ex Asiâ Athenas venit, fugiens Alexandrum; cum & sibi ipsi propter intemperantiam criminum multorum conscius esset, & illum etiam metueret jam dudum amicis gravem. Cum ergo ad populum confugeret, & se ipsum unâ cum pecuniis & navibus dederet, cæteri oratores, quibus oculorum aciem divitiæ perstrinxerant, homini patrocinabantur, & auctores fuerunt Atheniensibus supplicem amplectendi & conservandi. Demosthenes autem primùm quidem suasit, ut Harpalum abigerent, & caverent urbem bello implicare, de causâ nec justâ nec necessariâ. Deinde factâ in pecunias inquisitione, cum videret eum Harpalus regio calice delectari, ejusque cælaturam & speciem contemplari, ius sit manibus gestantem pondus auri æstimare. Cum verò Demosthenes gravitatem miraretur, & quæreret, quantum ejus

ὁ Ἀρπαλος, “Ἄξιος σοι” (φησίν) εἴκοσι πάλικρα·¹ καὶ φυσικήν τάχιστα τὸν ποτὸν, ἐπειμένων αὐτῷ τὸν κύλικα, μέτ' τῶν εἴκοσι ταλάντων. Ήν δὲ ἄρα δεῖνος ὁ Ἀρπαλος ἐραίκος πρὸς χρυσίον ἀνθρόπος ἄνθροπος, καὶ γένεται τοῦ Βολᾶς ὀμμάτων ἀνευρεῖς ἥδες. Οὐ γάρ ἀπέργει ὁ Δημοσθένης, ἀλλὰ πληγεῖς τὸν τόπον τὸν διαροδοκίας, ὡσερ τοῦτο μένετος φρουρού, περισκεχωρίει τὸν Ἀρπάλον. Καὶ μὲν ἡμέραν εὖ καὶ κατελῶς ἔστοις καὶ ταῦτας καὶ τὴν τραχύλαχτικατελιξάμνως, εἰς τὸν ὄχηλοντας περιῆλθεν καὶ καλεύοντας ἀνίσταται καὶ λέγειν, διέβλεψεν ὡς ἀποκεκομιδόντας αὐτὸν τὸ φανῆς. Οἱ δὲ εὐφυεῖς χλωδάζοντες, “Ἐγώ δέ ποτε οὐνομάσας” ἐφράζον, “Δλλάς ἀπὸ ἀργυράγχης εἰληφθαμένης πάντας τὸν δημαρχόν.”. “Ταῦτα δὲ τὸν δημόνου παντὸς αἰδομένου τὸν διαροδοκίαν, καὶ βαλέμενον τὸν πόλον τοῦτον καὶ τούτους, ἀλλὰ χαλεπάμνοντας καὶ θορυβούντος, ἀναστάτως ἔσκεψεν, εἰπὼν, “Οὐκ ἀκόστεαθε, φίλος Ἀθηναῖος, τὸν τὸν κύλικα ἔχοντας τὸν τόπον;” Τόπε μὲν διῆστις ἀπέπεμψαν ἐκ τοῦ πόλεως τὸν Ἀρπαλον. Δεδίοτε δὲ μὴ λόγοι ἀπαρτῶνται χρημάτων διηρπάκεσσαν ① μίτρας, ζυγικοὺς ἐποιήσαντο νεδυκιλέων, καὶ τὰς οικίας ὑπιόντες προσένων, πλίνων τὸν Καλλικλέοντας τὸν Ἀρρενίδον. Μόνιμος γάρ τὸν τούτους τεωσὶ γεγαμικότος, δικαίας εἶσασται ἐλεγχθῆναι, νύμφης ἐνδόν οὔσης, ὡς ιδορὸς Θεόπομπος. Οἱ δὲ Δημοσθένες ὅμοστε χωρῶν, εἰσήνεγκε φίλιοι μα, τὸν δέξιον τὸν τόπον τοῦτον βαλίνων ἔξετάσαν τὸ περιῆγμα, καὶ τὸν τόπον ὄχειν δέξιον τὸν τόπον τοῦτον, δοῦνας δίκιλην. ἐν δὲ περάτοις αὐτῷ τὸν βαλῆς ἔχειντας χαράχειν φίλιοι μα, μέν εἰς τὸν δικαστήριον, ὅφλων δὲ πεντάκοντα ταλάντων δίκιλην, καὶ τοῦτον διεργάδεις εἰς τὸν δεσμωτήριον, αὐχειώντης αὐτίας, φαστού, καὶ διὰ αὐθέντειαν τὸν σώματα ②, τὸν δημαρχόν τον φέρειν ③ εἰργμόν,

pondus esset? "Tibi," inquit Harpalus subridens, "afferet
"pondus viginti talentorum." Et statim, nocte obortā, misit
illī calicem cum viginti talentis. Ille autem Harpalus imprimis
sagax erat ad indagandam indolem hominis qui aurum amaret
ex vultu & alacritate & jactu oculorum. Non enim con-
trā nitebatur Demosthenes, sed largitione perculsus, quasi cu-
stodiam in se receperisset, Harpalus se adjunxit. Postridiē lanā
& fasciis collum diligenter obvolutus in concionem venit, &
cum juberent eum surgentem perorare, vocem sibi esse inter-
cīsam nutu significavit. Homines verò urbaniores irridentes
dixerunt, guttur oratori non anginā sed argentanginā nocte
interclusum. Postquam populus universus sensit corruptelam,
nec permisit eum perorare & excusationes nectere, sed infen-
sus perficit & obstrepuit; consurgens aliquis his verbit irrisit:
"Nonne audietis eum, Athenienses, qui calicem gestat?"
Tunc igitur Harpalum urbe ejecerunt, & veriti ne ratio postu-
laretur pecuniarum, quas oratores diripuerunt, strenuam in-
quisitionem fecerunt, & domos obeuentes perscrutati sunt, ex-
ceptā Calliclis Arrhenidæ filii. Solam enim ejus, qui novis-
simè uxorem duxerat, non patiebantur excuti, sponsa causā
quæ intus erat, ut testatur Theopompus. Demosthenes ve-
rò audacter se opponens periculo, legem tulit, ut curia Areo-
pagi hāc de re quæreret, quosque ea judicaret deliquisse, ii
pœnas darent. Cum tamen ipse inter primos a curiā damnatus
esset, in judicium deductus est, ubi mulctatus quinquaginta ta-
lentis & in carcerem conjectus, cum jam propter pudorem
criminis & infirmitatem corporis carcerem ferre non posset,

εἰργμὸν, ἀπέδει, τὰς μὲν λαθῶν, τὰν δὲ λαθεῖν ἔξουσίαν
δοντῶν.

Λέγειαι γῆρ, ὡς δὲ μακρὰν δὲ τοις φεύγοντις αἴθοιτο θύεις
τῶν Διαφόρων αὐτῷ πολιτῶν ὑπειδίκων^{Θεοί}, καὶ βέλοις μὲν
αὐτὸν ἀποκρύπτειν. Ως δέ σκεῦνος φθεγξάμνοι τούτοις, καὶ
πεστελθόντες ἐγγὺς, ἐδέοντο λαβεῖν ἐφόδια πᾶν' αὐτῶν, ἐπ'
αὐτὸν τῦτο κομίζοντες ἀργύρεον οἴκοδει, καὶ τότε χάριν ὑπει-
δίκωντες αὐτὸν, ἄμα δὲ θαρρεῖν πρεσβύλαν, καὶ μὴ φέρειν ἀνι-
ρᾶς δισυμβεβηκός· ἐπι μᾶλλον ἀνακλασθεῖ τὸ Δημοσθένη,
καὶ εἰπεῖν, “Πῶς δέ δὲ μέλλω φέρειν Βαρέως, ἀπολιπών πέ-
“λιν ἐχθρὸς τοιτέρους ἔχοσαν, οἵος δὲ ἔτερα φίλοις εὑρεῖν δὲ
“ράδιον ὔστιν;” “Ηνεγκε δὲ τὰ φυγὴν μαλακῶς, οὐ Αἰ-
γάνην καὶ Τερψίην καθεξόμνος τὰ πολλὰ, καὶ περὶ τοῦ Αἰ-
γανοῦ ἀποβλέπων δεδακυμένο^{Θεοί}, ὡς φωνὰς οὐκ εὐγνώμονας
οὐδὲ ὄμολογόσας τοῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ νεκριδίμασιν ἀπομνη-
μονεῖσθαι. Λέγειαι γέροντες, σκεῦος τοῖς τοις χαλεπωτάτοις χάρεις
καὶ περὶ τὰς ἀκρόπολιν ἀνατείνας τὰς χεῖρας, εἰπεῖν, “Ω
“δέσποινα πολιάς, πέρι δὲ τοις χαλεπωτάτοις χάρεις
“Ἐπείοις; γλαυκὶ καὶ δράκοντι καὶ δίμῳ;” Τὰς δὲ φροντί-
δας αὐτῷ καὶ σωδιατρέ^{Θεοί} νεκρίσκεις ἀπέτρεπε τὸ πολιτεῖας,
λέγων, “ώς εἰ μνοῖν περικειμένων δόδον ὅπ' ἀρχῆς, τῆς ὑπει-
“δι βῆμα καὶ τὰ σκυλισία, τῆς δέ ἀντικρες εἰς τὸ ὅλεθρον,
“ἐπιγγυχμεῖ δὲ φροντίδως τὰ κακά τὸ πολιτεῖαν κακά, φόβοις
“καὶ φθόνοις, καὶ Διαβολάς, καὶ ἀγῶνας, ὑπὲ τούτης δὲ ὁρ-
“μῆσαι τὰς εὐθὺς τὸ Θεμάτη τείχους.”

Αλλὰ γένδεις ἐπι φθεγξεῖτος αὐτῷ τὰς εἰρημένας φυγὴν, Αλέ-
ξανδρος μὲν ἐτελεσθητος, τὰ δέ Ελληνικά σωματατο πάλιν,

Δεωσ-

aufugisse dicitur, deceptis partim custodibus, partim conniventibus.

Aiunt eum, cum non longè ab urbe profugisset, sensisse quodam adversarum partium cives eum persequentes, & se abscondere voluisse. Cum verò eum nominatim appellarent & prope accedentes peterent, ut acciperet ab illis viatica; hanc ipsam in rem se argentum domo attulisse, hujus gratiâ eum secutos: simul etiam, ut animum reciperet, hortantes, neque casum nimis anxiè ferret: adhuc vehementius illacrymantem Demosthenem dixisse ferunt; “Quomodo non graviter feram, relictâ urbe, quæ tales inimicos habet, quales amicos in aliâ reperire difficile est?” Exilium imbecilli animo tulit, in Æginâ & Trœzeni ut plurimùm sedens, & versus Atticam lacrymabundus prospectans; adeò ut quædam ejus voces commorentur, neque generosæ, neque magnificis suis in republicâ gerendâ orationibus consentaneæ. Fertur enim urbe excedens, porrectis versùs Acropolim manibus, dixisse; “O Pallas, urbis tutela, cur tribus feris fævissimis gaudes, bù bone, serpente & populo?” Juvenes, qui ad eum accederent & unâ commorarentur, a republicâ dehortatus est, dicendo; “Si ab initio duæ sibi viæ propositæ fuissent, altera, quæ ad suggestum & concionem ferret, altera contrâ ad perniciem; & si facultatem habuisset prævidendi gerendæ reipublicæ mala, timores & invidias & calumnias & certamina; eam ingressurum fuisse, quæ rectâ ad interitum duceret.”

Sed enim, dum adhuc in isto, de quo dicimus, esset exilio, Alexander decessit; & urbes Græcæ iterum conjuraverunt,

Λεωφένος ἀνδραγαθῆντος, καὶ τελείεχίζοντος Αυτίπατρον ἐν
Λαμίᾳ πολιορκήμαντον. Πυθέας μὲν οὖν ὁ ῥύτωρ καὶ Καλλι-
μέδην ὁ Κάραβος, ἐξ Ἀθηνῶν φύλαρχοις, Αυτίπατρῷ προσεγέ-
νοντο, καὶ μὲν τὸν ἔκεινον φίλῳ καὶ φρεστεσσον, τελεόντες οὐκ
εἴηντες ἀφίσασθαι τὺς Ἑλληνας, σύντε προσέχειν τοῖς Ἀθηναῖοις.
Δημοσθένης δὲ τοῖς ἐξ ἄρτεος πρεσβεύσοις προσμίξας ἐστον,
πησοῦστο καὶ συνέπραττεν ὅπως αἱ πόλεις συνεπιθίσουσι τοῖς
Μακεδόνις, καὶ συνεκβαλλόντων αὐτοὺς τὸν Ἑλλάδος. Ἐν δὲ Ἀρ-
χαδίᾳ καὶ λοιδορίαιν τὸν Πυθέας καὶ τὸν Δημοσθένης φίλεας πρὸς
Ἀλλήλοες, εἰρηνεύοντες ὁ Φύλαρχος, ἐν ἐκκλησίᾳ τὸν μὲν ὑπέρ τὸν Μα-
κεδόναν, τὸν δὲ ὑπέρ τὸν Ἑλλήνων λέγοντος. Λέγεται δὲ τὸ μὲν
Πυθέαν εἰπεῖν “ὅπι καθάποροι οἰκίαν, εἰς ἣν ὄντες εἰσφέρετε) γάλα,
“κακόν τι πάντως ἔχειν νομίζομεν, οὐτα καὶ πόλιν ἀνάγκη
“νοστεῖν εἰς ἣν Αἰθιοπίαν πρεσβεία παραγίνεται.” Τὸν δὲ Δη-
μοσθένη τρέψας τὸ φύλαρχειμα, φύσαντα “καὶ τὸ γάλα τὸ
“ὄντες ἐφ’ ὑγείαν, καὶ τὸν Ἀθηναῖος παραγίνεας” τοὺς σωτηρίας
“τὸ νοσθύντων.” Ἐφ’ οἷς ἡθεῖς δὲ τὸν Ἀθηναῖον δῆμος ψιφίζεται
τῷ τῷ Δημοσθένει καθόδον. Τὸ μὲν οὖν ψιφίσμα Δήμων ὁ
Παρκινός, ἀνεψιὸς ὁν Δημοσθένης, εἰσήγειτο. Ἐπέμφθη δὲ
πείρης ἐπ’ αὐτὸν εἰς Αἴγιναν. Ἐκ δὲ Πειραιῶν ἀνέβαντο, τὸ τε
ἄρχοντος, τὸ τε ἱερέως ἀπολειφθέντος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλων πολιτῶν
οὐμὲ πάντων ἀπαντώντων καὶ δεχόμενων προθύμως. Οὐτοις καὶ
φονι τούτον ὁ Μάρκος Δημήτριος ἀνατέιναντα τὰς χεῖρας,
μακαρίσας τὴν ἡμέραν ἔκεινον αὐτὸν, “ὡς βέλτιον Ἀλκιβιάδου
“κατίσταται πεπεισμένος γένος, τὸ βεβιασμένος ὑπ’ αὐτῷ, δέχεσθαι
“τὸν πολίταν.” Τοῦ δὲ χρυματικῆς ζημίας αὐτῷ μεγάσις
(τὸ γένος ἐξητασθεῖσι λῦσαι καταδίκην) ἐσφίζοντο πρὸς τὸ νόμον.

Εἰωθότες

Leosthene rem feliciter gerente, & Antipatrum Lamiæ obsessum circumvallante. Pytheas ergò Orator & Callimedon Carabus, ex Athenis profugi, se Antipatro conjunxerunt, & cum ejus amicis & legatis obeuntes impediverunt, quo minùs Græci deficerent & Atheniensibus auscultarent. Demosthenes autem, se legatis Atheniensibus immiscens, unà dedit operam & contendit ut civitates simul adortæ Macedonas eos Græciâ ejicerent. Et in Arcadiâ mutua fuisse Pytheæ & Demosthenis convitia memorat Phylarchus, cùm alter in concioне pro Macedonibus, alter pro Græcis peroraret. Fertur quippe Pytheam dixisse ; “Sicut domum, in quam lac afini-
“num deferatur, malè omnino se habere suspicamur ; sic ur-
“bem necesse est morbo laborare, in quam Atheniensium ve-
“nerit legatio.” Demosthenem verò inverso exemplo dixisse,
“Et lac afininum ad sanitatem, & Athenienses etiam aedes
“ad salutem morbo laborantium.” Quibus delectatus popu-
lus Atheniensis Demostheni redditum decernit. Et legem
quidem rogavit Demon Pæaniensis Demosthenis consobrinus.
Missa est autem Æginam ad eum triremis & cum à Piræo in
urbem ascenderet, nec Archon, nec facerdos domi relictus est,
sed universi simul cives occurrebant & alacriter excipiebant.
Quo tempore, ait Demetrius Magnesius, eum sublatis mani-
bus se propter illum diem beatum prædicasse, “quod honori-
“ficienius, quàm Alcibiades rediret ; Se enim à volentibus ci-
“vibus excipi, non à coactis.” Cum autem maneret multa
pecuniæ solvenda (non enim poenam remittere per gratiam
fas erat) legem ingenioso commento eluserunt. Cum enim

moris

Εἰσθότες γὰρ ἐν τῇ θυσίᾳ ὁ Διὸς ὁ σωτῆρος ἀργύριον τελεῖν τοῖς
χαρακοπεύαζοι καὶ κοσμήσοι τὸ βωμόν, ἐκείνῳ τόπῳ Σάπτα ποιῆ-
σαν καὶ πρᾶσσαι πέντηκοντα ταλάντων ἔξεδωκεν, ὅπερ ἦν τί-
μημα τῆς χαρακόπειας. Οὐ μὴν πολὺν χρόνον ἀπέλαυσε τὸ
πατερίδος κατελθὼν, ἀλλὰ ταχὺ τὴν Ελληνικὴν θεατρικάτων
οἰστρούσεντον, Μεταγενετικόν τοῦ ναοῦ Κρατῆνα μάχην συνέ-
πεσε, Βοιδρομικόν δὲ παρῆλθεν εἰς Μαγνησίαν ἡ φρεγά, Πια-
νικόν δὲ Δημοσθένης ἀπέθανε τῷδε τὸν τρόπον.

Ως Ἀντίπατρος καὶ Κρατερὸς ἡγέλλοντο αρρενόντες ὅπερ
ταῦτα Ἀσίνας, οἱ μὲν τοῦτο τὸ Δημοσθένη φθάσαντες ὑπεξῆλθον ἐκ
τῆς πόλεως, οἱ δὲ δῆμος αὐτῶν θάνατον κατέγνω, Δημάδης γρά-
φας. "Αλλοι δὲ ὄλλαχοι μάχασσαρέντων, οἱ Ἀντίπατρος
τορίπεμπε τὰς συλλαμβάνουσας, ὃν ἡγεμών τον Αρχίας ὁ κλη-
τοῦς Φυγαδοῦπρας. Τούτοις δὲ, Θύριον ὄντα τῷ γένει, λόγος ἔχει
τηγανίδιας ὑποκρίνεσθαι ποτε, καὶ τὸ Αἰγαίον Πῶλον, τὸ Καρ-
βαλόντες τῇ τέχῃ πάντας, ἐκείνης γεγονέναι μαδητήν ισορροπίαν.
Ἐρμηπότος δὲ τὸν Αρχίαν σὺν τοῖς Λάκρίτας ὁ ῥίτορος μαδητήν
ἀπαγγέλλει. Δημήτριος δὲ τὸν Αναξιμάντην διατρέψας μελεοχη-
κέντα φυοῖς αὐτὸν. Οὕτος διὸν ὁ Αρχίας Ταφεῖδην μὲν τὸν ῥίτορα,
καὶ Αριστονίκον τὸ Μαραθώνιον, καὶ τὸ Δημητρίου τὸν Φαληρέως ἀδελ-
φὸν Ιμεραῖον, σὺν Αἰγαίῳ, καταφυγόντας ὅπερι τὸν Αἰάκειον, ἀπο-
σπόντας, ἐπεινὴν εἰς Κλεωνᾶς ἀρός Αντίπατρον καὶ καὶ διεφθά-
ρησαν. Ταφεῖδης δὲ καὶ τὸ γλωτταῖς ἐκτιμῶνται λέγεται. Τὸν
δὲ Δημοσθένη πυθόμενος ικέτης σὺν Καλαυέρᾳ σὺν τῷ ιερῷ
Ποσειδῶνος καθέζεσθαι, μάχηπλεύσας ὑπηρετικοῖς, καὶ ἀπο-
βαῖς μὲν Θρακῶν δορυφόρον, ἐπειδὴν ἀναζάντα βαδίζειν μετ'
αὐτῷ τοὺς τοὺς Αντίπατρον, ὡς μνημεῖον τεισόμενον ἔδει. Οἱ δὲ

moris esset in sacris Jovis Servatoris argentum iis pendere, qui aræ apparatum & ornamenta curabant, hoc munus ei detulerunt, quinquaginta etiam talenta, quæ erat multæ irrogatae summa. Nihilominus post redditum non licuit ei patriâ diu frui ; rebus autem Græciæ statim obrutis, mense quidem Metagitnione pugnatum est ad Craniōnem, Boedromione verò præsidium Munychiam occupavit, & Pyanepsione Demosthenes periit hoc modo.

Cum nuntiaretur Antipatrum & Craterum Athenas venire, Demosthenes cum suis ex urbe præcipites fugerunt ; populus autem, Demade accusante, eos capitis damnavit. Aliis verò aliæ dispersis, misit Antipater, qui eos comprehendenderent, ducem habentes Archiam appellatum Phygadotheram, seu profugorum venatorem. Illum, genere Thurium, fama est aliquando fuisse histrionem tragicum ; & memorant Polum istum Æginetam, qui omnes artificio superavit, illius fuisse discipulum. Hermippus autem Archiam inter Lacriti Rhetoris discipulos fuisse scribit. Demetrius verò ait eum Anaximeni operam dedisse. Ille igitur Archias Hyperidem oratorem, Aristonicum Marathonium, & Demetrii Phalarei fratrem Himeræum, qui ad Ajacis fanum Æginæ confugerant, avulso inde Cleonas misit ad Antipatrum, & ibi interfecti sunt. Hyperidis etiam linguam excisam ferunt. Intellecto autem Demosthenem supplicem sedere Calauriæ, in templo Neptuni, eō trajecit navigiis actuariis, & descendens cum Thraciis suis satellitibus hastatis suasit, ut consurgens secum iret ad Antipatrum, nihil mali proinde passurum esse. Contigit verò De-

Δημοσθένης ἐπύγχρινος ὅφει ἔωρυκας καὶ τὰς ὑπνους ἀκείμεις
 διηκότες λαλόνοισαν. Ἐδόκει γὰρ ἀνταγωνίζεσθαι δὲ Αρχία, τραγῳδίαν ὑποκριθόμενος· εὐημερῶν δὲ καὶ κατέχειν διέστρεψεν, στρείσας τοῖς σκοτεινοῖς καὶ χορηγίας κατέτεθεν. Διὸ τῷ Αρχίου πολλὰ φιλόμθρωπα οὐχιερέττος, ἀναβλέψας τῷρος αὐτὸν,
 ὥσπερ ἐπύγχρινος καθῆμενος, “Ω Αρχία” (εἶπεν) “ὦ τε ὑπο-
 “χρινόμυνός με ἔπεισας πάποιε, ὦ τε νῦν τείσεις ἐπαγγελλό-
 “μυνός.” Αρξαμένης δὲ ἀπειλεῖν τῷ Αρχίᾳ μεῖοργῆς, “Νῦν”
 (εἶφη) “λέγεις τὰ ἐκ τοῦ Μακεδονικῶν τρίποδος, ἄρπι δὲ ὑπε-
 “χρίνεις μαρψὸν τούτοις, ὅπως θετιπείλω πὶ τοῖς οἴκοις.” Καὶ
 Ταῦτ’ εἶπεν, στότος ἀνεχόρησε τῷ ναοδῷ· καὶ λαβὼν βιβλίον, ὡς
 γράφειν μέλλων, περοστήνεικε δὲ σόματι τὸ καλέσμαν, καὶ δακῶν,
 ὥσπερ οὐδὲ οὐδὲ παρεκάλει, γράφειν εἰώθει, χρόνον πνὰ κατέρχεται,
 εἴτα συγκαλυψάμενος ἀπέκλινε τὸν κεφαλινό. Οἱ μὲν οὖν
 τοῖς τὰς θύρας ἐξωτερικούς δορυφόρους, κατεγέλων ὡς ἀποδει-
 λιῶντος αὐτῷ, καὶ μαλακὸν ἐκάλουν καὶ ἀνακυρρον· ὁ δὲ Αρχίας
 περοστελθὼν ἀπίστας παρεκάλει, καὶ τὸν τοῦτον ἀνακυκλῶν λέ-
 γεται, αὗτις ἐπιτυγχάνετο οὐχιλαγας τῷρες τοῦ Αντίπαλου.
 Ήδη δὲ συμπαθήμενος ὁ Δημοσθένης ἐμπεψικότος αὐτῷ τῷ φαρ-
 μάκῳ καὶ καθαΐνεται, ἐξεκαλύφατο καὶ οὐχιλαγας τῷρες τοῦ
 Αρχίας, “Οὐκ ἀν φάνοις” (εἶπεν) “ἥδη τὸν δὲ τραγῳδίας
 “ὑποκριθόμυνος Κρέοντα, καὶ δὲ σῶμα τῷτο τίπιαν ἀπαφον.
 “Ἐγὼ δὲ ἐφίλε Πόσειδον ἐπὶ τῷν ἔδωλοις αἷμα τῷ ιεροῦ· τῷ
 δὲ Αντιπάτρῳ καὶ Μακεδόνι τῷδε ὁ σὸς ναὸς καταρρέεις δέποι-
 “λέλειπαι.” Ταῦτ’ εἶπεν, καὶ κελεύσας τὸν λαβεῖν αὐτὸν
 ἥδη τρέμοντα καὶ σφαλλόμυνον, ἀμα τῷρες τῷρες τοῦ λαβεῖν
 λαβεῖν τὸ βαρύδι, ἐπεσε, καὶ τετάξας ἀφῆκε τὸν ψυχικόν.

mosthenem nocte superiore dormientem somnium inusitatum vidisse. Videbatur sibi in agendâ tragœdiâ cum Archiâ contendere: & cum populo placeret & theatri favorem obtinebat, tamen propter inopiam apparatûs & sumptûs superari. Quapropter, Archiâ multa humaniter differente, sedens (ut antea) rectâ eum suspexit dixitque; “O Archia, neque “Histrio me movebas unquam, neque nunc movebis Promis-“for.” Cum autem Archias iratus minas proferre inciperet, “Nunc,” inquit, “ex tripode Macedonico edis oracula, an-“tea histrionem agebas. Paululum ergo te contineas, dum “aliquid mittam ad eos qui domi meæ sunt.” Sic fatus interius recessit in templum, & tabulis sumptis, tanquam scripturus, admovit ori calatum, utque inter cogitandum & scribendum solebat, aliquandiu momordit, deinde caput obvolutum inclinavit. Satellites igitur, qui pro foribus stabant, iridebant eum quasi pusillanimum, & mollem vocabant & effeminatum. Archias autem accedens hortabatur ut surgeret, & eosdem iterans sermones, faciles nuntiabat cum Antipatro in gratiam reditus fore. Jam verò sentiens Demosthenes penetrâsse intus vim veneni, & per viscera regnare, caput aperuit & intentis in Archiam oculis, “Reliquum est,” inquit, “ut quamprimum agas istum ex tragœdiâ Creontem, & corpus “hoc inhumatum abjicias. Ego verò, alme Neptune, adhuc “yivus sacrâs ædibus excedo; Antipater autem & Macedones “ne tuum fanum inviolatum prætermiserunt.” Sic fatus, cum jussisset, ut se jam trementem & vacillantem sustinerent, simul cum progrederetur & præteriret aram, cecidit & cum gemitu emisit animam.

Aristo

Τὸ δὲ φάρμακον Ἀείτων μὲν ὡς τὸ καλέμου λαβεῖν φησιν
αὐτὸν, ὡς εἴρηται. Πάππος δὲ πις (ἢ τὸ ιδούλιον "Ερμιστός
ἀνείληφε) φησὶ πεσόντος αὐτῷ τῷδε τὸ Βαθόν, σὺ μὲν δὲ Βι-
βλίῳ γεγραμμένῳ θητεῖολης ἀρχίνει εὑρεῖται, "Δημοσθένης
··Αιτιπάτρω," καὶ μηδὲν ἄλλο. Ιαυμαζομήνης δὲ τὸ τῷδε τὸ
ναῦτον ὁξύτητος, διηγείας τὰς τῷδε ταῖς θύραις Θρᾷκας, ὡς
ἐκ ίκνου ράκιον λαβὼν εἰς τὸ γεῖρα προσθοῖτο δὲ σόμαπι καὶ κατέ-
πίοι δὲ φάρμακον αὐτῷ δὲ χρυσὸν ὥντης εἰ) δὲ καταπ-
νόμην. Ή δὲ ὑπηρετήσας παρδίσκη, πυνθανομήνων τὸ τοῦ
··Αρχίαν, φαίνη πολιων εἰ) χερύνον, ἢξε τὸ φοροίν τὸν ἀπόδεσμον
ἐκεῖνον ὁ Δημοσθένης, ὡς φυλακῆριον. Ερατοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς
ἐν κρίκῳ φησὶ κοίλῳ δὲ φάρμακον φυλάσσειν τὸ δὲ κρίκον εἰ)
τῶν αὐτῷ φόρημα τῷ βραχίονιον. Τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι γεγρά-
φασι τοῦτο (πάμπολλοι δέ εἰσι) τὰς διαφορὰς δὲ καὶ ἀνα-
κρῆν ἐπεξελθεῖν πλὴν ὅπι Δημόχερης, ὃ τὸ Δημοσθένεος οἰ-
κεῖος, οἵεσθαι φησιν αὐτὸν "ἢ χρόνῳ φαρμάκῳ, θεῶν δὲ ίκμῆ καὶ
"προνοίᾳ, τὸ Μακεδόνων ὡμότητος ἐξαρπαγῆναι, συντόμως κατε-
··τρέψαντα καὶ ἀλύπτως." Κατέτρεψε δὲ ἐκτῇ θητῇ δέκα τὸ Πια-
νεύμαντος μηνὸς, ἐν τῷ τὸ σκυθρωπούστην τὸ θεομοφοείων ήμέραν
ἀγενοσμα τῷδε τῇ θεῷ πτεύσοντι αἱ γυναικες.

Τύτω μὲν ὄλιγον ὑπερον ὃ τὸ Αθηναίων δῆμος ἀξίαν ἀποδί-
δὺς ίκμήν, εἰκόνα τε χαλκῆν ἀνέσπει, καὶ τὸ πρεσβύτατον ἐψη-
φίσας τὸ τὸ γένος ἐν Πριτανείᾳ σίτην ἔχειν. Καὶ δὲ θη-
γαμμα δὲ θρυλλόμηνον ἐπεγράφη τῇ Βάσι τὸ ἀνθριάνιον,

Εἰσθι ἴστιν ρώμην γνώμη, Δημοσθένες, εἶχες,

Οὐ ποτὲ ἀν Ελλίνων ἦρξεν ἄρις Μακεδών.

Οἱ δὲ αὐτὸν τὸ Δημοσθένη τῦτο ποιῆσαι λέγοντες σὺ Καλαύ-

Aristo quidem refert eum è calamo venenum hausisse, uti prius dictum est. Pappus autem quidam (cujus narrationem sequitur Hermippus) ait, cum ad aram collaboretur, reperturn esse in libello scriptæ epistolæ initium, “ Demosthenes “ Antipatro; ” & nihil ultrà; & cum mirarentur homines mortis celeritatem, dixisse Thracas, qui pro foribus stabant, eum à panniculo quodam acceptum manibus venenum ori admovisse, & ebibisse; se autem ratos aurum esse, quod deglutiaret. Puella verò, ejus ministra, interroganti Archiæ dixit, jam diu esse, ex quo fasciam illam secum gestâisset, loco amuleti contra venena. Ipse etiam Eratosthenes ait, eum in cavo annulo venenum servâsse, annulum autem fuisse illi gestamen brachiale. Cæterorum verò, qui de illo scripserunt (& permulti sunt) dissensiones percurrere supervacaneum est; præterquam quod Demochares Demosthenis familiaris existimare se ait; “ Eum non veneno, sed favore, & providentiâ Deorum à crudelitate Macedonum eruptum esse, morte repentinâ & minimè gravi.” Interiit die Pyanepfionis decimo sexto, quem diem Thesmophoriarum tristissimum agentes mulieres apud Cererem jejunia peragunt.

Populus tamen Atheniensis ei paulo post dignos honores reddidit, imaginemque ejus æream posuerunt, tum ex ejus stirpenatu maximo victimum in Prytaneo præbendum decreverunt. Inscriptum est basi statuæ pervulgatum illud Epigramma.

Hic, si quantum animo, tantum valuisset in armis,

Non Macedo Argolicas Mars domuisset opes.

Qui enim ipsum Demosthenem (cum venenum in Calauriâ sum-

εις, μέλλονται δέ φάρμακον προσφέρεσθαι, κομιδὴ φλυαρῶσιν.

Μικρὸν δὲ πρόσθετη ἡ τελεταῖα ἡμᾶς Ἀθήναις, λέγεται δὲ οὐτοῖς συμβοῖναι. Σπειρόποτης δὲ πάντας χρίσιν πιὰ καλύμμανος ὑφ' ἡγεμόνος, ὃσον εἶχε χρυσίδιον, εἰς τὰς χεῖρας ἀνέθηκε δὲ αὐτοὶ διαβούντος. "Ἐτηκε δὲ τὰς δακτύλους συνέχειν δι' ἄλληλων, καὶ τελετέφυκεν δὲ μεγάλη πλάτωνος. Κατόπιν τολλὰ τὸ φύλλων (εἴτε πνεύματος ἐκ τύχης καταβαλόντος, εἴτ' αὐτὸς δὲ τοῦ θεοῦ εἰσέλυψε) τελεκείμνα καὶ συμπεσόντα λαζανεῖν ἐποίησε τὸ χρυσίον δὲ καὶ ὀλίγον χρόνον. Ως δὲ ὁ αὐθρωπός ἐπενελθὼν ἀνεῦρε, καὶ διεδόθη λόγος ὑπὲρ Σύτου, πολλοὶ τῶν εὐφυῶν ταῦτας λαζόντες εἰς δέ ἀδωροδόκητον τὸ Δημοσθένειον, διημιλλῶντο τοῖς διπτυχάμμασι. Δημάδης δὲ χρέων δὲ τολλὰ διπλαύσαντα τῆς φυομήντος δόξης, ἡ Δημοσθένειος δίκη κατηγαγεῖν εἰς Μακεδονίαν, οὓς ἐκολάχευεν αἰγαῖος, ταῦτα Σύτων ἔξολόγμνον δικαίωσεν ἐπαγγῆ μὲν δὲ ταῦτα καὶ τετρερούς αὐτοῖς, τότε δὲ εἰς αἰτίαν ἀφυκτοῦ ἐμπεσόντα. Γεράμματα γάρ δὲ ἔξεπεσεν αὐτῷ, δι' ὧν παρεκάλεσε Περδίκκαν διπτυχεῖν Μακεδονία, καὶ σώζειν τὰς "Ελληνας, ὡς δέποι σαπρὸς καὶ παλαιὸς σύμμονος (λέγων τὸν Ἀντίπατρον) ἡρῆμόνος. Ἐφ' οἷς Δεινάρχου τῷ Κορινθίᾳ κατηγορίσαντος, παροξυσθεὶς ὁ Κάσανθρος ἐγκατέσφαξεν αὐτῷ τῷ κόλπῳ τὸν ψόν, εἴτα δέ τοις ἐκείνον ἀγελεῖν προσέταξεν, ἐν τοῖς μεγίστοις διδασκόμνοις ἀτυχήμασιν, "ὅπις προστάτες ἔσατός οἱ προδόται παλεῦσιν," ὁ πολλάκις Δημοσθένειος προσαγγερούσις, τούτος δὲ τοῖς ἡμεῖς ἀνέγνωμεν, ἡ διηκόσιαμεν.

sumpturus esset) hoc fecisse perhibent, omnino nugantur.

Paulo verò ante quām nos veneramus Athenas, hujusmodi quiddam fertur accidisse. Miles, ad causam quandam dicendam coram duce vocatus, quantum habuit auri, in manibus statuæ reposuit. Habuit illa digitos inter se implexos, & juxta platanus haud magna crevit. Multa inde folia (five ventis fortuitò dejecta, five ipse, qui depositus pecuniam, hâc ratione abscondidit) circumjacentia & coacervata effecere ut aurum diu lateret. Postquam ille reversus salvum reperiit, & fama rei pervulgata est, multi ingeniosi, occasione inde sumptu ad probandam Demosthenis abstinentiam in repudiandis muneribus, Epigrammatibus certaverunt. Demades verò nascentis gloriæ fructum non diuturnum senserat, cùm eum debitum Demosthenis ultioni supplicium duxit in Macedoniam, quibus turpiter adulatus fuisset, ab iis meritò occisum; cum & priùs illis odiosus fuisset, tunc etiam in crimen incidit inevitabile. Litteræ enim ab eo exciderant, quibus hortabatur Perdiccam, ut Macedoniam adoriretur & Græcos servaret, qui à putri & veteri stamine (Antipatrum intelligens) penderent. Quæcum detulisset Dinarchus Corinthius, admodum irritatus Casander in ejus sinu filium jugulavit, deinde ipsum etiam jussit necari: tandem aliquando maximis calamitatibus edoctum, id quod saepe prædicenti Demostheni non crediderat; “Partiae proditores se ipsos primos vendere.” Habes igitur, Sossi, ex iis, quæ vel legendo vel audiendo consequi potuimus, Demosthenis vitam.

ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ

ΒΙΟΣ.

Kικέρων δὲ τὸ μὲν μητέρα λέγουσον· Ελβίας γένειαν καλῶς καὶ βεβιωκέναι· τοῦτο δὲ τὸ πατέρος σόδεν ἦν πυθέας μέτεπον. Οἱ δὲ γῆς σὸν πατέρεών τοιούτου γενέθλιον καὶ φύσιδαν καὶ παφῆμεν τὸ αὐτόν τοιαῦτα λέγουσιν· οἱ δὲ εἰς Τύλλιον· Αππιον ἀνάγουσι τὸ ἀρχεῖον τῆς γένεος, Βασιλεύσαντα τοὺς αὐτοὺς τοῖς οὐρανοῖς. Οἱ μέγιστοι ωρῆτοι δὲ τῆς γένεος Κικέρων ἐπονομαθεῖσι, ἄξιος λόγου δοκεῖ φύσιδαν· διὸ τὸ θησαυροῦ τὸν ἀπέρριψαν οἱ μετ' αὐτὸν, ὅλον ἡσάσαντο, καύτορθεν τοῦ παλλὰν χλευαζομένην. Κίκερ γέροντος οἱ Λατῖνοι τὸν ἐρεβινθον καλοῦσσι. Κάκενος δὲ τῷ πέραλι τὸν ρίνον Διαφορίῳ ἀμβλεῖαι εἶχεν, ὥστετερον ἐρεβινθον Διαφορίῳ, ἀφ' οὗ σύκτησαντο τὸ ἐπονυμίαν. Αὐτὸς γε μὲν Κικέρων, τοῦτον τὸν τάδε γέγραπται, τὸ φίλων αὐτὸν οἰομένων δέην, ὅπερ ωρῆτον ἀρχεῖον μετήψει καὶ πολιτεύεται ἔπειτο, φυγεῖν τὸνομα καὶ μεταθέασθαι, λέγεται νεομνευσάμνος εἰπεῖν, “ὡς ἀγωνιέται τὸν Κικέρωνα τὸν Σκαύρων καὶ τὸν Κάτλων σύδεξότερον δύποδεῖξαι.” Ταμεύων δὲ οὐ Σικελία, καὶ τοῖς Θεοῖς ἀνάπτυμα τοιότιμος ἀργυρεύων, τὰ μὲν ωρῆτα δύο τῶν ὄνομάτων ἐπέγραψε, τὸν τε Μάρκον καὶ τὸν Τύλλιον, ἀντὶ δὲ τῆς τεττάρτης σκάπτων, ἐρεβινθον σύκέλευσε τοῦτον τὰ γεράμματα τὸν τεχνίτην σύγχορευσαν. Ταῦτα δὲ οὖσα τοῦ ὄνοματος ισόρηπαν.

Τεχνίτην

De capite antiquo
ex basalte in museo
RICHARDI MEAD M.D.

Gravelot del.

J. Pine sculp.

*****

C I C E R O N I S V I T A.

HElviam, Ciceronis matrem, illustres habuisse natales & splendide vixisse ferunt. De patre verò nihil cum moderatione dictum invenio. Alii enim hominem in officinâ quâdam fulloniâ & natum esse & educatum perhibent: alii ad Tullium Attium, illustrem Volscorum regem, originem ejus familiæ reducunt. Verùm is, qui hujus gentis primus Ciceronis cognomen habuit, videtur fuisse vir memorabilis. Quapropter ejus deinde posteri hoc cognomentum non repudiârunt, sed quamlibet vulgò irrisum libenter amplexi sunt. Quod enim nos erebinthum, Latini cicer appellant: & ille in extremo naso habuit notam subobscuram, similem interstitio quod in cicere apparet, unde cognomentum duxit. Hic autem, de quo scribimus, Cicero, cùm primùm magistratus ambiret, & rempublicam attingeret, amicis interesse ejus putantibus, ut istud nomen abjiceret & immutaret, fertur juvenili cum jaçantiâ dixisse, “enifurum se, ut Ciceronis nomen Scaurus & Catulis illustrius efficeret.” Et cùm quæstor Siciliæ donum ex argento Diis consecraret, duo prima nomina, Marcum & Tullium inscripsit; pro tertio autem jocosè jussit artificem juxta literas ciceris figuram cælare. Hæc igitur de nomine memorantur.

Τεχθῆναι δὲ Κικέρωνα λέγουσιν, ἀναδύνως καὶ ἀπόνως λεχθείσιν αὐτοῦ τῆς μητρὸς, ἡμέρᾳ τείτη τῶν νέων καλανδῶν, σὺν ᾧ τῷ ① ἀρχοντες εὐχούσαι καὶ θύσοιν τῷ^{τῷ} ἡγεμόνῳ^ῷ. Τῇ δὲ πίτη φάσμα δοκὸς θμέαθμ, καὶ εφοεπῖν ὡς ὄφελῷ^ῷ μέγα τῶν Ρωμαίοις ὀκτρεφέσθη. Ταῦτα δὲ ἄλλως ὀνείρεσσα καὶ φλύασσι εἶναι δοκοῦσσα, ταχέως αὐτὸς ἀπέδειξε μανίειαν ἀληθινήν, σὺν ἡλικίᾳ τῷ μανδάντι γενόμενῳ^ῷ, δι’ εὐφυΐαν ὀκλάμψας, καὶ λαβὼν ὄνομα καὶ δόξαν σὺν τοῖς τακτίν· ὥστε τὸς τατέρας αὐτῷ^ῷ ὀπιστοτάν τοῖς διδασκαλείσι, ὅψις τε βουλομένος ἴδειν τὸν Κικέρωνα, καὶ τὴν ὑμνουμένην αὐτοῦ τοῦτον μαδίσσεις ὁξύτητα καὶ σώματι ἰστορησμ. τὸς δὲ ἀγροικοτέρους ὄργιζεθμ τοῖς ψέσιν, ὄρεντας σὺν τοῖς ὄδδοις τὸν Κικέρωνα μέσον αὐτῷ^ῷ ὅπερ πιμὴ λαμβάνουσας. Γενόμενῳ^ῷ δὲ, ὥστερ ὁ Πλάτων ἀξιοῖ τὴν φιλομαδῆ καὶ φιλόσοφον φύσιν, οἷος ἀσπάζεθμ τῶν μάδημα, καὶ μιδὲν λόγου μιδὲ ταυδείας ἀπιμάζειν εἰδῷ^ῷ ἐρρύν πιεις ταφεθυμότερον^{όπερ} τοιηποιών. Καὶ τι τοιημάπιον ἔπι ταυδέσ αὐτοῦ οἰδασώζεται, Πόνπῳ^ῷ Γλαῦκῳ^ῷ, σὺν τετραμέτρῳ πεποιημένον. Περιέσθι τῷ χρόνῳ, καὶ ποιηλότερον ἀπόμενῳ^ῷ τῆς τοῦτον μάστιχα μόνου, ἔδεξεν δὲ μόνον ῥίπτωρ δύλλα καὶ ποιητὴς ἀερτος εἰς^ῷ Ρωμαίων. Ἡ μὲν οὖν ὅπερ τῇ ῥίπτωρι δόξα μέχει τῷ οἰδασώζεται, καὶ πέρ δὲ μικρῆς γεθητιμένης τοῦτο τὸς λόγος κανονομίας, τὴν δὲ τοιηποιών αὐτῷ, πολλῶν εὐφυῶν ὀπισθιμόμενων, ταυτάπασιν ἀκλεῖται καὶ ἀπιμονέεται^ῷ συμβέβηκεν. Ἀπαλλαγεῖς δὲ τῶν σὺν τακτίν οἰδασώζεται, Φίλῳ^ῷ ἕκουσε δὲ^ῷ ἢξεν^ῷ Αχελλαγίας, οὐ μάλιστα Ρωμαῖοι τῷ Κλειθμάχῳ συνίθαι καὶ γένεται^ῷ

τού

Natum autem Ciceronem ferunt, facili partu, & nullo matris dolore, tertio nonas Januarii, quo die nunc magistratus sacra & vota faciunt pro Imperatoris salute. Et nutrici ejus spectrum apparuisse dicitur & praedixisse ingens eam emolumentum omnibus Romanis nutrire. Hæc, quæ alias videri poterant insomnia & nugæ, statim ipse demonstravit certa fuisse vaticinia. Quamprimum enim in ætatem discendarum literarum adolevit, splendore ingenii emicuit, & nomen famamque inter pueros consecutus est; adeo ut patres eorum saepe ludos literarios adirent, tum oculis Ciceronem intueri cupientes, tum celebratum illum in discendo acumen & soleritiam contemplari: agrestiores autem filiis suis succenserent, cum viderent eos inter eundum Ciceronem honoris causâ medium recipere. Et cum esset ingenio (qualem esse Plato requirit studiosam & philosophicam naturam) ad omnes scientias complectendas apto, nec ullum eruditionis aut disciplinæ genus negligeret, alacrius quodammodo ad poeticam trahebatur. Et ejus adhuc pueri exstat quoddam poema, Pontius Glaucus, versibus tetrametris compositum. Progressu autem temporis has Musas accuratius excolens visus est non solum orator, sed etiam poeta inter Romanos optimus. Et quidem laus oratoria, licet in eloquentiæ ratione haud pauca novata sint, adhuc ei manet integra: poeticam verò ejus, propter multos, qui post eum extiterunt, ingenio excellentes, omnino obscuram & neglectam evanuisse contigit. Relictis autem disciplinis puerilibus, Philonem audivit Academicum, quem maximè Romani inter Clitomachi familiares & propter

τὸν λόγον ἐθαύμασσεν, καὶ μῆχα ὃ τρόπον ἡγάπησαν. "Αμα
δὲ τοῖς αὖτε Μέγκιον ἀνδράσι οὐκέτι τολμητοῖς καὶ πεφ-
τεύσοι τῆς βουλῆς, εἰς ἐμπειρίαν τὴν νόμων ὠφελεῖτο.
Καὶ πινα χερών καὶ στρατείας μετέχει τὸν Σύλλα, αὖτε
τὸν Μαρσικὸν τόλεμον. Εἴθ' ὅρων εἰς δάσον, ὅπερ
δάσεως εἰς ἄκρατον ἐμπίποντα τὰ περάματα μοναρχίαν,
ἢ τὸ οὐρανὸν καὶ θεωρητικὸν ἐλθὼν βίον, "Ελληνοι ουκίν
φιλολόγοις, καὶ πεφτεῖχε τοῖς μαδίμασιν ἄχεις τὸν Σύλ-
λας ὑκερέτησε, καὶ καταίσασιν οὐα λαμβάνειν ἔδοξει τὸ
τόλεμον.

"Εν δὲ τῷ χερνιώ Σύτῳ Χρυσόγενος ἀπελθέρεος Σύλλα,
περοσαγμένοις τοῖς θύσιαι ὡς ὅπερ περγαμήθεν-
τος, αὐτὸς ἐωνίσατο διηγείων μραχύθη. Ἐπεὶ δὲ Ρώσκιος
ἡ γῆς καὶ κληρονόμος τῷ πετυχότος ἡγανάκτῃ, καὶ τιλίθια
ἀπεδείκνυε πεντίκαντα καὶ μετακοσίων ταλάντων δύσαν ἀξίαν,
ὅ τε Σύλλας ἐλεγχόμηνος ἔχαλεπονε, καὶ δίκιων παγοκο-
νίας ἐπῆγε τῷ Ρώσκιῳ, τῷ Χρυσογένου παρασκευάσαι. Ὅτι
Ἐβούλεις δ' οὔτεις, οὐλ' ἀπετρέποντο, τὸν Σύλλα τὸν χαλεπό-
την μεδοκότες. Οὕτω δὴ δι' ἐρημίαν τῷ μετεγκίνει τῷ Κι-
κέρωνι περισφυγόντι, ὁ φίλοι συμπαρώμαν, ὡς οὐδὲ ἀν-
τιφέρειαν τοῦτον αὗτοις ἀρχίων περέστησαν οὔτε
καλλίω γενησομένιον. Ἀναδεξάμηνος διῶ τὸ ουαγορεύειν, καὶ
κατορθώσας, ἐθαυμάσθη μεδίκος δὲ τὸν Σύλλαν, ἀπεδίμι-
σεν εἰς τιλίθιον Ελλάδα, μεταστέρας λόγον ὡς τὸν σώματος αὐτῷ
θεραπείας μεομάνυν. Καὶ γέ τοι οὐτως ιοχνὸς καὶ ἀστρακός,
ἄρρωτος σομάχου μικρὰ καὶ γλίζα μόνις ὥψει τῆς ὥρας
προσφερόμηνος. Ή δὲ φωνὴ, πολλὴ μὲν καὶ ἀγαθὴ, σκληρὰ δὲ

καὶ

facultatem dicendi mirati sunt, & propter indolis suavitatem dilexerunt. Simul etiam Mutii consuetudine usus, viri in republicā versati & in senatu primarii, ab eo in legum peritiā adjutus est. Militiæ etiam aliquandiu interfuit sub Syllâ in bello Marsico. Deinde cum videret res in seditionē ruere, & ex seditione in unius immoderatam dominationem, ad vitam scholasticam & contemplativam reversus cum Græcis literatis consuetudinem habuit, & se literis dedit, usque dum, Syllâ rerum potito, certum aliquem statum habere videretur respublica.

Hâc tempestate, Chrysogonus Syllæ libertus, bona cuiusdam à Syllâ publicata, tanquam fuisse ex proscriptione interfactus, ipse emit duobus millibus drachmarum. Cum verò Roscius filius & hæres defuncti indignè ferret, & probaret hæreditatem esse ducentorum & quinquaginta talentorum, Sylla argui se indignatus, operâ usus Chrysogoni Roscium particidii postulavit. Nemo autem defensionem ejus suscepit, sed omnes desugerunt, Syllæ sævitiam timentes. Ita tandem in hâc amicorum solitudine adolescens ad Ciceronem confudit, quem simul amici ad rem suscipiendam stimulabant, nullum quippe unquam ingressum ad gloriam pulchriorem aut illustriorem habiturum. Causâ susceptâ victor magnam sui admirationem excitavit; metu tamen Syllæ in Græciam profectus est, vulgato rumore, se valetudinis reficiendæ causâ abiisse. Et erat profecto gracilis & macilentus, vix parcum & tenuem victum, idque admodum serò, propter stomachi infirmitatem capiens. Vox ei valida erat & bona, verùm aspera

&

χῷ ἀπλας Θ.. Τὸν δὲ τὸν λόγον σφιδρότητα χῷ πάθος
ἔχοντος, δεὶ γῆρας τῶν ἀνων ἐλαυνομένην, φόβον πήρεῖχεν
τοῦ τὸν σώματον. Ἀφικόμηνος δὲ εἰς Ἀδίνας, Ἀντί-
χου τὸν Ἀσκαλωνίτην δίκουσε, τῇ μὲν εὐρείᾳ τῶν λόγων αὐτῷ
χῷ γάρ επικηλόμενον, ἀλλὰ δὲ τοῖς δόγμασιν σκεπτέλεισε,
οὐχ ἐπαγγειλῶν. (Ἡδη γὰρ ἔξιαζε τῆς νέας λεγομένης Ἀκαδη-
μίας ὁ Ἀντιχός, χῷ τὸν Καρνεάδου σάσιν ἐγκατέλειπεν,
εἴτε καμπύλομνος Τόνος τὸν σταργείας χῷ τῶν αὐθίσεων, εἴτε,
ὅς φασιν ἔνοι, φιλοπιμίας ποὺ χῷ γῆραφορᾶς περὶ τὸν Κλει-
τομάρχου χῷ Φίλωνος σωθῆσις, τὸν Σπωϊκὸν δὲ μεταβολῆς
Θεραπόδων λόγον σὺν τοῖς πλείστοις.) Οὐ δὲ Κικέρων σύχεινα
ἥγαπται, κακείνοις περιστείχει μᾶλλον, γῆραφούμενον, εἰ πολυ-
τάπασιν σύχεπτοι τὸν ταῦτα κοινὰ περιστάσειν, δεῦρο μετενγκά-
μηνος τὸν βίον σύχεπτοι τὴν ἀγερᾶς χῷ τῆς πολιτείας, σὺν ισοχίᾳ
μὲν φιλοσοφίας καταζῆν.

Ἐπεὶ δὲ ἀπὸ Σύλλας τε περιστηγέλει τελτικῶς, καὶ τὸ
σῶμα τοῖς γυμνασίοις ἀναρρωνύμηνον εἰς ἔξιν ἐβάδιζε νεφυ-
κίων, ἢ τε φωνὴ λαμβάνουσα πλάσιν, ἥδεια μὲν περὶ ἀκοὴν
ἐπέθραπτο χῷ πολλὴ, μετεῖως δὲ περὶ τὸν ἔξιν ἡρμοζό τὸ
σώματον, πολλὰ μὲν τῷ ἀπὸ Ράμης φίλων γεραφόντων
χῷ δεομένων, πολλὰ δὲ Ἀντιχόου περιστηγελομένη τοῖς κοι-
νοῖς ἀποβαλεῖν περιστάσειν, αὗτης ὡστερὸργανον ἔζηρτε τὸν
ρητορικὸν λόγον, χῷ ἀγεκίνη τὸν πολιτικὸν διάβαμνον, αὐτὸν
τε τοῖς μελέταις γῆραπονῶν, χῷ τὸν ἐπαγγελμένος μετὶ τὸν ῥή-
τορας. "Οὗτοι εἰς Ἀσίαν χῷ Ρόδον ἐπλευσεν, χῷ τῷ μὲν Ἀσι-
νῶν ῥήτορων Σενοκλέῳ τῷ Ἀδραματινῷ, χῷ Διονυσίῳ τῷ
Μάγνητι χῷ Μενίππῳ τῷ Καρὶ συνερχόλαστεν, σὺν δὲ Ρόδῳ,
ῥήτορε

& incondita, & propter orationis vehementiam & commotionem semper per summos tonos præcipitata effecit, ut vitæ illius metueretur. Ut Athenas venerat, Antiochum Ascalonitam audivit, delectatus quidem sermonis volubilitate & gratiâ, non ea, quæ in opinionibus novâsse, perinde laudans. (Jam enim Antiochus a novâ, quæ dicitur, Academiâ defecerat, Carneadis sectâ desertâ; sive rei perspicuitate & evidentiâ sensuum inflexus, sive, ut alii ferunt, æmulatione quâdam & dissensione cum Clitomachi & Philonis discipulis; post mutatam sententiam, Stoicam in plerisque doctrinam amplexus.) Cicero autem eò magis hisce studiis delectatus est, iisque animum adhibuit, quod secum statueret, si planè frustratus foret spe gerendæ reipublicæ, huc vitæ rationem transferre à foro & negotiis publicis, & ævum cum tranquillitate in Philosophiæ studio traducere.

Postquam autem ei nuntiatum est Syllam obiisse, & corpus exercitationibus reconvalescens ad vigorem habitûs juvenilem pervenit, & vox conformatioне elaborata, auditu suavis & valida facta est, ad habitum etiam corporis mediocriter accommodata; multa eum amicis ex Româ per literas sollicitantibus, multa etiam Antiocho hortante, ut ad rempublicam accederet: iterum tanquam instrumentum, eloquentiam suam instruxit, & facultatem civilem resuscitavit, tam seipsum declamationibus exercendo, quam laudatissimos oratores frequentando. Itaque in Asiam & Rhodum navigavit, & inter oratores Asianos Xenocli Adramytneno & Dionysio Magnesio, & Menippo Cari audiendis vacavit; in Rhodo autem,

ρήτορι μὲν Ἀπολλωνίῳ τῷ Μόλωνος, φιλοσόφῳ δὲ Ποσειδώνιῳ. Λέγεται δὲ τὸν Ἀπολλώνιον, ὃ συιέντα τὸν Ρωμαϊκὸν θράσιλεκτον, δειδητον τὸν Κικέρωνος Ἐλληνιτὴ μελετῆσαν· τὸν δὲ κακῶσαν περιθόμασ, οἰόμνον οὕτως ἔσεσθαι βελτίου τὸν ἐπανόρθωσιν. Ἐπεὶ δὲ ἐμελέτησε, τὸς μὲν ἄλλος ἀκπεπλῆγθας περὶ ἄλληλας τοῖς ἐπάνοισι, τὸν δὲ Ἀπολλώνιον οὗτος ἀκρούμνον αὐτῷ θράσιλεκτον, καὶ τασσαμένου συίνοισι καθέζεσθαι πολὺ χερόν· ἀχθομένου δὲ τὸν Κικέρωνα^Θ, εἰπεῖν, “Σὲ μὲν ὁ Κικέρων, ἐπακνέει τὰ μόνα τῶν καλῶν ἡμῶν·” κακέλειπεν, καὶ Σαῦτα Ρωμαῖοις θράσιον πᾶν περιθύμενα, “παρείσαι τε καὶ λόγον.” Οὐ γοῦ Κικέρων ἐλπίδων μετὸς οὐκτὸν τὸν πολιτείαν φερόμεν^Θ, καὶ χρονιῶν ίνος ἀπιμολύνθη τὸν ὄρμον. Εργάμνως γὰρ αὐτῷ τὸν Δελφοῖς θεὸν ὅπερας ἐνδοξότατος θρόνος, προσέταξεν ἡ Πυθία, “τὸν ἑαυτῷ φύσιν, ἀλλὰ μὴ τὸν πολλῶν δόξαν, ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τὸν Βίον.” Καὶ τὸν τε περιθότον τὸν Ρώμην χερόν εὐλαβεῖς διῆγε, καὶ τοῖς ἀρχαῖς ὀκυπρῶς περιστῆσε καὶ πρημελεῖτο. Σαῦτα δὲ τὰ Ρωμαῖον τοῖς βαρυανσοφάτοις περιχειρά καὶ συνέπη ρήματα, Γραικὸς καὶ χολαργικὸς, ἀκούων. Ἐπεὶ δὲ φύσις φιλόπιμ^Θ ἦν, καὶ προξινώμεν^Θ καὶ τὸν πατέρος καὶ τῶν φίλων, ἐπέδωκεν εἰς τὸ συντρόπειν ἑαυτὸν, οὐκ ἴρέμα τῷ περιθείᾳ περιθῆν, ἀλλ’ εὐθὺς ἀξέλαμψε τῇ δόξῃ, καὶ διέφερε πολὺ τῶν ἀγωνιζομένων ἐπ’ ἀγορῆς. Λέγεται δὲ καὶ αὐτὸς οὐδεὶς οὐδεὶς νοσίας τὸν Δημοσθένεα περὶ τὸν θράσιον, τῷτο μὲν Ρωσκίω τῷ κωμωδῷ, τῷτο δὲ Αἰσώπῳ τῷ τραγωδῷ προσέχειν οὐκ μελῶς. (Τὸν δὲ Αἴσωπον τὸν ισορρόπητον περιθύμενον τὸν

θεό-

Apollonio Rhetori Milonis filio, & philosopho Posidonio.
Dicitur verò Apollonium, cum linguae Romanæ imperitus es-
set, rogâsse Ciceronem, ut declamaret Græcè; eum verò li-
benter obsecutum, existimantem eò facilius corrigi se posse.
Postquam autem declamâisset, alii perculsi sunt stupore, &
certatim eum laudabant; Apollonius autem nec inter audien-
dum hilari erat vultu, & cum finem fecisset, diu sedebat co-
gitabundus. Quod cum Cicero ferret impatientius, dixit,
“Te quidem, O Cicero, laudo & admiror; miseret autem
“me fortunæ Græcorum, cum videam, quæ unica nobis re-
“licta erant ornamenta, eruditionem & eloquentiam, ea quo-
“que per te ad Romanos migrâsse.” Cum igitur Cicero spei
plenus ad rempublicam ferretur, oraculum quoddam impetum
eius retudit. Consulenti enim Apollinem Delphicum, quâ
potissimum ratione illustris gloriâ fieret; præcepit Pythia,
“suam ipsius naturam, non vulgi opinionem ducem sibi vitæ
“constituere.” Ac Romæ primum quidem tempus cautè egit,
& magistratus timidè petiit, & nullo fuit in honore: appella-
tus est etiam Græcus & scholasticus, quæ vocabula vilissimus
quisque Romanorum in promptu habet, & in ore usitata.
Postquam verò innatâ ambitione, patrisque & amicorum sti-
mulis incitatus, se ad causas dicendas contulit, non paulatim
primas obtinuit, sed statim gloriâ effulsit, & longè eos, qui
in foro agebant, superavit. Et dicitur quidem in initio, non
minùs quam Demosthenes, actionem vitiosam habuisse, ideo-
que aliquando Roscio comœdo, aliquando Æsopo tragœdo
operam studiosè dedisse. (Hunc Æsopum tradunt, cum in

Θεάτρῳ τὸν τοῦ ἡ θηταῖας ἐπιθέτῳ βουλούμενον Ἀτρέα,
τὸν τετραγόνον λιοντάριον ἀφινισμένον εἶχον τῶν ἑαυτοῦ
λογοθεῖτὴν μηδὲ τὸ πάθος ὅντα, τῷ σκήπτρῳ παταίξαν καὶ ἀνε-
λεῖν.) Οὐ μικροὶ δὲ τοὺς τὸν τετράγονον τετράγονον εἴκοσιν ἑπο-
κρίνεσθαι ρωπῇ τῷ Κικέρωνι. Καὶ τότε γε τῷ βοῶν μεγάλα
χρωμάτης ρύτορες ὕποκράτιων, ἔλεγε “δι' αἰσθένειαν ὅπερ τὸ
“κραυγὴν, ὥσπερ χωλάς ἐφ' ἵππον πιθῆν.” Ή δὲ τοῖς τοι
σκάψιματα καὶ τὸ παρδιὰν Σάτην εὐτραπελία δικηνικὸν μὲν
ἔδοκε καὶ γλαφυρόν. Χρώματος δὲ αὐτῇ κατεκόρως, τολλάς
ἐλύπη, καὶ κακοποίειας ἐλέμβοκε μόδιαν.

Αποδεχθεὶς δὲ ταμίας οὐ στοδείᾳ, καὶ λαχάν Σικε-
λίαν, ἵνωχλητε τοῖς ἀνθρώποις οὐ ἀρχῇ, σῖτον εἰς Ρώμην
ἀποτέλλειν ἀναγκαζόμενον. ἔτερην δὲ τὸν ὕπομελείας καὶ δι-
κηροστίους καὶ τερατῶν αὐτὸν τείχους λαμβάνοντες, ὡς γενέντα
τὸν πώποδαν ἡγεμόνιων ἐπίμισαν. Ἐπεὶ δὲ πολλοὶ τὸν Ρώ-
μιν τέων ἔνδοξοι καὶ γεγονότες καλᾶς, αὐτίαν ἔχοντες αὐτο-
ῖας καὶ μαλακίας τοῖς πόλεμον, ἀνεπέμφθησαν ὕπε-
τὸν στρατηγὸν τῆς Σικελίας, οὐεἴπει αὐτοῖς ὁ Κικέρων ὕπε-
φθησας, καὶ τελεποίησεν. Ἐπὶ δύοτοις διῆς μέγα φρεγῶν εἰς
Ρώμην βαδίζων, γελοῖον τὸ πατέντεν φυσι. Συντυχὸν δὲ ἀν-
δρὶ τῷ ὕποφθημῷ φίλῳ δοκοῦπι τοῖς Καμπομίαν, εἰρεθαῖ
τίνα δὴ τῶν πετραγμένων τὸ αὐτὸν λόγον ἔχοντοι Ρωμαῖοι,
καὶ τὸ φρεγνύσσον (ὡς ὄνοματος καὶ μόδης τῶν πετραγμένων
αὐτῷ τὸ πόλιν ἀπασαν ἐμπεπλωκός) τὸ δὲ εἰπεῖν, “Πώ γε
“τοι, ὁ Κικέρων, τὸν χρέοντον τύπον;” τότε δὲ διὰ ἀξιούμησαν
παντεπίποτιν, εἰ καθάπτει εἰς πέλαγος ἀχθμὸς τὸ πόλιν ἐμπε-
σούσι ὁ τοῖς αὐτῷ λόγος, οὐδὲν εἰς μόδην ὕπειδικον πεποίησεν.

Τερού

theatro ageret illum de poenâ Thyestis deliberantem Atrea, commotione animi extra se raptum, ministrum quendam subito prætercurrentem sceptro percussisse & interfecisse.) Neque Ciceroni sanè leve pondus ad persuadendum ex actione profectum est. Et eos, qui magnis vociferationibus uterentur, oratores irridens dixit, “Eos ex impotentiâ dicendi ad “clamores confugere, sicut claudi in equum insilirent.” Illa sanè urbanitas ejus in facetiis & hujusmodi lusibus visa est fo-tenis & elegans; cum tamen eâ intemperanter uteretur, mul-tos offendit, & in malignitatis reprehensionem incidit.

Quæstor creatus in caritate annonæ, & Siciliam sortitus, primùm Siculos nonnihil offendebat, quod cogeret eos frumentum Romanum mittere: posteà autem diligentiam ejus & integritatem & clementiam experti, eum præ omnibus, quos unquam habuerunt, præfectis honore prosequabantur. Et cum multi à Româ adolescentes præclari & nobiles, quod se in bello ignaviter & contra disciplinam militarem gesissent, rei ad Prætorem Siciliæ remitterentur, Cicero eos splendide de-fendit & conservavit. His igitur rebus elatus ait sibi Romanum revertenti rem accidisse ridiculam. Cum enim in Campaniâ in hominem primarium incidisset, quem sibi amicum duixerat, interrogâsse se, quid de suis gestis Romanî dicerent & senti-rent? (tanquam actionum suarum nomine & gloriâ totam ur-bem implêsset.) Eum verò respondisse, “Tu autem, O Ci-cero, ubi tamdiu fuisti?” Tunc igitur se animo penitus concidisse, quod fama ejus in urbem, tanquam in pelagus va-stum, incidens gloriam suam minimè illustriorem reddidisset.

"Ταχον δὲ λογισμὸν ἔσωτῷ διδὺς, πολὺ τὸ φιλοκείμιας ὑφῆ-
λει, ὡς τοὺς ἀόρτους ταῦτα τὸν δέξαν αἱματώμα^Θ,
καὶ πέρας οὐκ ἐφικτὸν ἔχουσαν. Οὐ μὲν δὲ τὸ γε γάρ-
ρειν ἐπαινέμενον Διαφερόντας, καὶ τοὺς δέξαν ἐμπαθέσεων
ἔχειν, ἄχρι τοῦτος αὐτὸς ταρέμενε, καὶ τολλάς πολλάκις
τῶν ὄρθῶν ἐπετέρας λογισθεῖ^Θ. Απόλυτο^Θ δὲ τῆς πολι-
τείας ταφθυμότερον, αὐχερὸν ἥγειτο, τὰς μὲν βορείους
ὅρυδύοις χρωμάτοις καὶ σκόνεσσιν ἀτύχοις, μηδὲν δὲ ἀγνοεῖν
τίομα, μηδὲ ἰχώραν ή διάβαμνον αὐτὸν· τὸν δὲ πολιτικὸν, ὃ
δι’ αἰθρώπων αἱ κοινὴ ταφέσεις τραύνονται, ραψύματα καὶ
ἀμελῶς ἔχειν τοῖς τῶν τολιτῶν γνῶσιν. "Οὐδεὶς δὲ μό-
νον τῶν ὄνομάτων εἴδιτε μητρούδεν αὐτὸν, δὲνταὶ καὶ τὸν τό-
πον σὸν ὃ τῶν γνωσίμων ἔχετο οἰκεῖ, καὶ χωρίον δὲ κέκτη-
ται, καὶ φίλοις οἷς πιπιλίτης, καὶ γείτονας ἐγίνωσκε·
καὶ τᾶσσαν ὅδὸν Ἰταλίας Διαπορσιομήνων Κικέρωνι ταφ-
χειρον οὐδὲν εἶπεν, καὶ θησιδεῖξαν τὰς τῶν φίλων ἀγεύσις καὶ
τὰς ἐπαύλεις.

Οὐσίαι δὲ μητρὸν μὲν, ἵκεν δὲ καὶ τοῖς δαπάναις
ἐπαρκῆ κεκτημένο^Θ, ἐθαυμάζετο μότε μαθήτης μότε δῶ-
ρα ταφοτέμη^Θ δέπο τῆς οιωνοείας· μάλιστα δ’ ὅπε τίν
καὶ λαϊ Βέρρου δίκιν ἀνέλαβε. Τοῦτον γάρ τραπηγὸν γεγο-
νότα τῆς Σικελίας, καὶ τολλά τεταπορθυμάτων, τῶν Σι-
κελιωτῶν διωκόντων, εἶλει, οὐκ εἰπών, δὲνταὶ δέ αὐτῷ πέ-
πον οὐδὲ τὸ μὴ εἶπεν. Τῶν γάρ τραπηγῶν τῷ Βέρρῃ χα-
ραξομήνων, καὶ τίν δίκιν τετερθέσεος τολλαῖς εἰς τίν
ὑπάτιων ἐκβαλλόντων, ὡς οὐδὲν ταφόμηλοι ὅπε τοῖς λόγοις
ἢ τῆς ἡμέρας οὐκ ἐξαρκέσθ^Θ χερό^Θ, οὐδὲ λήψεται τέ-

Deinde rationes secum subducens multum ex ambitione remisit, cum animadverteret gloriam, ad quam contenderet, rem esse infinitam, neque terminum, ad quem perveniri possit, habere. Illud nihilominus ad extremum usque retinuit, laudibus supra modum gaudere, & erga gloriam cupidissimè affectum esse, quod præclara ejus consilia sæpiùs impedivit. Cum se ad rem publicam studiosius contulisset, turpe existimat, artifices operarios, qui instrumentis & vasibus uterentur inanimatis, nullius eorum nomen, locum aut usum ignorare; hominem verò in republicâ versatum, cujus negotia publica à viris conficerentur, supinum esse & negligentem in civibus cognoscendis. Quapropter non modò se nominibus civium consuefecit, sed & locum, in quo insignior quisque habitaret, & agrum, quem possideret, & amicos, quibus uteretur, & quos vicinos haberet, cognovit: & quaqueversum per Italiam proficisciens amicorum prædia & villas expeditè nominare potuit & ostendere.

Cum rem familiarem haberet modicam, quæ tamen sufficeret & sumptibus suis responderet, in admiratione erat, quod nec mercedem, nec dona patrocinii causâ admitteret, præcipue cum Verris accusationem in se suscepit. Eum quippe, cum Prætor suisset Siciliæ, & multa flagitosè fecerat, Siculis accusantibus, in judicio vicit, non dicendo, sed ex eo ipso quodammodo quod nihil diceret. Cum enim Prætores Verri faverent, & judicium multis comperendinationibus ad extremum diem distulissent, & manifestum erat diei spatium haud satis orationibus futurum esse, neque causam ad exitum per-

ductam

εργας ή κείσις, ἀναστὰς δὲ Κικέρων ἔφη μὴ μεῖοθαι λόγον,
Δλλ' ἐπαγαγὼν τὸς μάρτυρες καὶ ὄπικείνας, σύχελευσε φέ-
ρειν τὸν ψῆφον τὸς δικαιοσύνης. "Ομως δὲ πολλὰ χαρίεντα ψήφι-
μημονθέτου καὶ τοῦτο σύχεινας αὐτὸν τὸ δίκαιον. Βέρρης γάρ οἱ
Παρμάκοι τὸ μὴ σύχειμημένον χρῖσιν χαλάσσιν. Ως διῆς ἀπε-
λευθερώκος ἀνθρώπος ἔνοχος τῷ ιδεῖται, οὔνομα Καρκίλι^Θ,
ἔβαλετο πρωτόμηνος τὸς Σικελιώτας χαλινηρεῖν τὸν Βέρρον,
“Τί Ιδεῖται τοὺς χρῖσιν;” ἔφη ὁ Κικέρων. “Ην δὲ τῷ Βέρρῃ
ἀντίποις ψός, οπόκη εἰλευθερίας δοκίμης ωφείσαθαι τῆς ὥρας.
Λοιδόρητεις διῆς ὁ Κικέρων εἰς μαλεσκίαν τὸν τὸν Βέρρον,
“Τοῖς ψόῖς” (εἰπεν) “σύτος θυρῶν δέλλοιδειαζεῖ.” Τῷ δὲ
ρίττορος Ὄρτησίου τὸν μὲν εὐθεῖαν τῷ Βέρρῃ σωματεῖν μὴ τολ-
μίσθιν, σὺ δὲ τῷ πικίμαλι πειθέντος ωδογενέθαι, καὶ
λαβόντος ἐλεφαντίνων Σφίγγα μαθήν, εἰπέ λι πλαγίως ὁ
Κικέρων περὸς αὐτόν. Τῷ δὲ φίσσιθισ αγνημάτων λύσεων
ἀπείρως ἔχειν, “Καὶ μήδ' οὐτὶ τῆς οἰκίας τὸν Σφίγγα ἔχεις.”
Οὐτως δὲ τὸν Βέρρον καταδίκασθεντος, ἔβδομήκοντα πέρτε μι-
ειάδων ιεροπάμενος τὸ δίκαιον ὁ Κικέρων ψήφισθοις ἔχειν, ὡς
ἐπ' ἀργυρίῳ τὸ πίμητα καθηφειμένος. Οὐ μήδ' οἱ Σι-
κελιώται χάρειν εἰδότες, ἀγρονομῶντος αὐτὸν πολλὰ μὲν ἀγο-
τες διπλὸν τὸν τόσου, πολλὰ δὲ φέροντες ἕκανον διαδένειν ἐποίσατο
κέρδος, Δλλ' ὅστις ἐπειδυνίσκει τὸν ἀγοραν, ἀπεχρήσατο τῇ φι-
λοπίᾳ τὸν ἀνθρώπων.

Ἐκέλπητο δὲ χωρίον πελάτην τοῦ Αρπασ, καὶ τοῦτο νέαν πέλη-
πη ἀγρός, καὶ τοῦ Πομπούντος ἔτερος, ἢ μεγάλοι φερούτε Τε-
ρενίτας τῆς χωρούς προσεφέρετο μιειάδων διάδεκα, καὶ κλι-
ενομία τῆς εἰς ἐμέα διταξίων σωμαχθεῖσα μιριάδας. Απὸ
τούτων

ductam iri, Cicero consurgens dixit, Nihil opus esse orationibus, sed productis & interrogatis testibus judices jussit sententiam ferre. Multa tamen ejus facetè dicta in eo judicio memorantur. Verrem Romani appellant porcum nondum castratum. Cum igitur libertinus quidam, nomine Cæcilius, Juðæorum religioni addictus, summotis Siculis Verrem accusare voluit, “Quid Judæo cum suillâ?” inquit Cicero. Erat etiam Verri filius quidam jam pubescens, quem fama erat non, ut ingenuum decebat, florem ætatis custodire. Cicero igitur à Verre mollitiei nomine exprobratus dixit, “Ista potius oportet filiis tuis domi exprobrare.” Et cum orator Hortensius non ausus aperte Verrem defendere, adductus esset tamen, ut in mulctâ æstimandâ adesset, & Sphingem eburneam pro præmio haberet, obliquè eum Cicero dicto quodam perstrinxit. Qui cum responderet, se ænigmatum solvendorum imperitum esse; “Atqui,” inquit, “Sphingem domi habes.” Ita Verre condemnato, Cicero tamen litem æstimans septuaginta quinque myriadum calumniam non effugit, tanquam pecuniâ corruptus de mulctâ remisisset. Siculi autem ut gratiam ei referrent, ædilitatem gerenti multa ex insulâ miserunt, multa etiam attulerunt; ex quibus nihil lucrificit, eò usque tantum eorum benevolentia usus est, ut rerum in foro venalium pretium levaret.

Possedit villam pulchram Arpini; ager quoque illi prope Neapolim erat, & alius juxta Pompeios, haud magni. Accessit Terentiæ uxoris dos duodecim myriadum, & hæreditas quædam, cuius summa erat novem myriades denariorum. His

libe-

Σύντον ἐλευθερίας ἄμα καὶ σωφρόνιας δῆγε, μετὰ τῶν συμ-
βιόντων Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων φιλολόγων, ασθενίου εἰ ποτε ἀρδ
μνοῦμέν τοις κατακλινόμνος, ὃς οὐτα δι' ἀρχολίαν, ὃς μηδέ
τὸ σῶμα τῷ τομάχῳ μοχθηρῷς Διακείμνον. Ἡν δὲ καὶ τοῦ
ἄλλου ωντος σῶμα θεραπείαν ἀκριβῶς καὶ αἴσιτος, ὃτε καὶ τοῖ-
ψοι καὶ αἴσιπάτοις ἀριθμῷ πεταγμένοις χρῆσθαι. Τοῦτον τὸν
ποιητὴν Διαπομπαγωγῶν τὸν ἔξιν, ἀνοσον καὶ Διαφρκῆ ἀρὸς πολλάς
καὶ μεγάλας ἀγῶνας καὶ πόνους συνεῖχεν. Οἰκίαν δὲ τὸν μὲν πα-
τέραν τῷ ἀδελφῷ παρεχώρησεν, αὐτὸς δὲ ὁκτὼ ωντος τὸ Πα-
λατίον, τοῦτον τὸν μὲν μακράν Βασίλειον τὸν οὐρανοθεάτρον τὸν
Θεραπεύοντα αὐτόν. Ἐθεράπευον δὲ, καθ' ἡμέραν ὅπερι θύ-
εται φοιτῶντες, ὃν ἐλάστονες ἡ Κεράσαν ὅπερι πλέγται, καὶ Πομ-
πίον Διαφέρει τὸν τοῖς στρατεύμασι διάβατον, θαυμαζομένας
μάλιστα Ρωμαίων, καὶ μεγίστους ὄντας. Πομπίος δὲ καὶ Κι-
κέρωνα ἐθεράπευε, καὶ μεγάλα ωρῆς διάβατον αὐτῷ καὶ δόξαν
ἡ Κικέρωνος συνέθεται πολιτεία. Στρατηγίαν δὲ μελιόντων
ἄμα σὺν αὐτῷ τολλῶν καὶ μεγάλων, ωρῆς τοις ἀπάντων ἀντη-
ροῦσθαι καὶ τὰς κρίσεις ἕδοξε καθαρῶς καὶ καλῶς βραβεῦσαι.
Λέγεται δὲ καὶ Λικίνιος Μάχερ, ἀντὶ τοῦ καθ' αὐτὸν ισχύων
σὺν τῇ πόλῃ μέγα, καὶ Κεράσα χρέμνος βοηθῶ, κρινόμνος
κλοπῆς τοῦ αὐτοῦ, τῇ διωάμῃ καὶ ασυνδῆτη πεποιθασ, ἐπι-
τὸν φύφον τῶν κριτῶν Διαφερόντων, ἀπαλλαγεῖς οἰκεῖδε, κεί-
ραθεῖ πε τὴν κεφαλὴν καὶ τάχος, καὶ καθαρὴν ιμάτιον ὡς
τενικτῶς λαβῶν, αὗτις εἰς ἀγορὴν ἀροτέναι· τοῦ δὲ Κεράσα
τοῦτο τὸν αὐλειον ἀπανήσαντος αὐτῷ, καὶ φεύγοντος ὅπερι πάσις
ἔλασκε ταῖς φύφοις, ἀναστρέψας καὶ κατακλιθεῖς ἀποθανεῖν.
Τὸ δὲ ωρῆμα τῷ Κικέρωνι δόξαν ἦνεγκει, ὡς ὅπτιμελῶς

βεβ-

liberaliter simul & temperatè vitam egit, convictores habens literarum studiosos, Græcos & Romanos. Rarò admodum ante occasum solis ad cœnandum accubuit, non tam propter negotia, quam valetudinem vitio stomachi affectam. Erat & in aliis corporis curationibus accuratus & multus, ita ut fricationibus & ambulationibus numeratis uteretur. Hisce disciplinis habitum suum moderatus ad multa & magna certamina & labores validum & firmum conservavit. Domum verò paternam fratri concessit, ipse in Palatino habitavit, ne clientes ejus longis ambulationibus gravarentur. Colebant enim eum, quotidie ad fores ejus venientes, haud pauciores, quam qui Crassum propter opes, aut Pompeium propter militarem potentiam coluerunt, quorum erat inter Romanos maxima admiratio & auctoritas. Ipse etiam Pompeius Ciceronem observavit, & multum ad ejus potentiam & gloriam contulit Ciceronis in républicâ administratio. Præturam simul cum eo potentibus multis & illustribus, primus omnium renuntiatus est, & judiciis incorruptè & honestè præfuisse creditus est. Fertur etiam Licinium Macrum, (virum qui & suis opibus in urbe multum posset, & Crassum haberet adjutorem) judice Cicerone repetundarum reum, viribus suis & studiis amicorum fretum, dum judices adhuc sententias suas ferrent, domum reversum properè caput rasisse, & togâ candidâ, tanquam absolutus fuisse, sumptâ, iterum versus forum prodiisse. Crasso autem occurrente illi in vestibulo, & nuntiante eum omnibus suffragiis damnatum esse, domum rediit, & se in lectum conjecto mortem obiit. Ea res honorem præbuit Ciceroni, ut qui diligens

βερβεσσαίη τὸ δικαστήριον. Ἐπεὶ δὲ Οὐαπίνιος, ἀπὸ ἔχοντος πάνταχοῦ καὶ πελέτης τῆς ἀρχοντικῆς διάίρεως σὺν ταῖς συντηγαντικαῖς, χοιράδων δὲ τοῖς πεντάχιλοι πενταπλεως, ἡταῖτό πικάρας πεντάχιλοι τῷ Κικέρωνος· καὶ μὴ διδόντος, ἐλλὰ βαλενομένου πολὺν χρόνον, εἶπεν, ὡς ὅτι αὐτὸς διέσασε τῷ τόπῳ τούτῳ στρατηγῶν· θεοτραφεῖς ὁ Κικέρων, “Ἄλλ’ ἐγώ” (εἶπεν) “ὅτι ἐγώ “τηλασθτοι πεντάχιλον.” Ἐπὶ δὲ ἡμέρας δύο δὲ πεντεῖς ἔχοντες ἄρχοντας αὐτῷ, ταροσήγαγέτες Μαρίλιον, εὐθέων κλοπῆς. Οἱ δὲ Μαρίλιοις γένοις εἴχει καὶ πανδίπολος τὸ δίμυον, μοχθῆς ἐλαύνεις καὶ Πομπήιον· ἔκεινας γένος φίλοις. Αἰτυλικής δὲ ἡμέρας αὐτῷ, μίαν ὁ Κικέρων μόνιμα τὸ θεοτραφεῖον ἐδωκε, καὶ ὁ διημοσιογράφος ἡγανάκτησεν, εἰσιστέοντα τὸ στρατηγῶν δέκα τὸ πλάχιστον ἡμέρας διδόναι τοῖς κινδυνεύσοις. Ταῦτα δὲ δημοσιόγρων αὐτὸς καταγράψατο τοῖς Βῆμα, καλέντων, καὶ κατηγορούντων, ἀκολαθίην δειητεῖς, εἶπεν, “ὅπερ τοῖς κινδυνεύσοις ἀεὶ, καθ’ ὅσον οἱ νόμοι “ταρεῖνεστι, κεχρημάτως θεοτρεπῶν καὶ φιλομητρῶντας, δεῖνον “προεῖπο τῷ Μαρίλιῳ Σάττα μὴ περισσεῖν· γένος οὖν ἐπὶ μόνος “κύριος γένος ἡμέρας στρατηγῶν, Σάττας θεοτρεπῶντος ὁρίσας· τὸ γάρ “εἰς δὲ πολλὰ κατευφημόντες αὐτὸν, ἐδέσποτο τὸ Σάττον τῷ Μαρίλιον συντηγαντικαῖς ἀναλαβεῖν. Οἱ δὲ ὑπέκτη θεοτρεπής, ὅτι πολλάτα καταγράψατο τὸ πόλιον, καὶ πατέρας πάλιν ἐξεργάζεται ἐδημοτικότες, γερμικῶς τὸ ὀλιγαρχικὸν καὶ τὸ Πομπήιον φθονούσιτον καθαπίδημον.

Ἐπὶ δὲ τὸ ὑπατεῖαν ὅτι τὸν τόπον τὸν ἀεισοχευστόντος δὲ τοῦ πολλῶν ταρούχη, καὶ τὸ πόλιον, τοῦ αἵματος αὐτῷ τοιαύτης

σπαχε-

esset arbiter judiciorum. Et cum Vatinius, vi^t asperioris quodammodo ingenii, & in causis dicendis magistratum contempsor, collo etiam strumoso intumescens, praesens aliquid peteret a Cicerone; quo haud statim annuente, sed diu secum deliberante, dixit, "Se, si prætor esset, nihil de hâc re dubitaturum:" conversus Cicero dixit, "Atqui ego non habeo tantum collum." Cum adhuc illi magistratus dies duo aut tres superessent, quidam detulit Matilium repetundarum reum. Hic autem Manilius populum faventem habuit & studiosum sui, quodd crederetur Pompeii causâ, cuius etat amicus, vexari. Ei diem pétenti Cicero solum insequenter concessit. Hoc populus indignè tulit, consueverunt enim præfiores decem ad minimum dies reis tribuere. Cum verò Tribunii plebis illum adductum ad rostra provocarent, & incusarent, postulato ut eum audirent, dixit, "Se, cum semper se reis, quantum per leges liceret, benignum & humianum præbuisset, indignum putasse, non eadem Manilio præstare; diem ergo, quem unum cum sui juris Prætor habuit, se datâ operâ constituisse; haud enim esse eorum, qui opitulari Manilio studerent, ad aliquam Prætorem causam rejicere." Hæc dicta animos vulgi mirificè commutârunt; & multis eum acclamationibus excipientes orabant, ut Manikii defensionem susciperet. Ille libenter suscepit, maximè in gratiam absentis Pompeii, iterumque consurgens ex integro concionem habuit acriter eos perstringens, qui potentiae paucorum studiosi essent, & Pompeio invidenter.

Ad Consulatum verò non minus ab optimatibus, quam a plebe reipublicæ causâ electus est, hâc ratione adductis, ut

οιων γωνισμάτων. Τῆς ψυχής Σύλλα φρονδύτης μεταβολῆς
αὗται τὴν τολιτείαν, σὺ ἀρχῇ μὲν ἀπόπου φρεύεισθ, τότε
δὲ τοῖς τολλοῖς ψυχήν καὶ οιωνθείαν ἔδη πιὰ κατέ-
ζαστι ἔχειν οὐ φάγλια δοκούσθις, ἵσταν (1) τὰ παράντα γρα-
σεῖσθαι καὶ μεταφέννειν ζητοῦστες, ἴδιων ἔγειρα πλεονεξίῶν, οὐ
τερές τὸ βέλπιστον. Πομπίου μὲν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσιν σὺ
Πόντῳ καὶ Ἀρμενίᾳ τολεμοῦστ^Θ, σὺ δὲ τῇ Ρώμῃ μι-
δεμᾶς ὑφειῶσις τερές τὸς νεωτερέζοντας ἀξιομάχου διωά-
μεως. Οὗτοι κορυφῶν εἰχον, ἄνθρα τολμητῶν καὶ μεγα-
λοτεράγμονα καὶ τοικίλοι τὸ ἥθ^Θ, Λόγκιον Καπιλίγαρ-
θος αἵπατα τοτὲ τερές ἄλλοις ἀδικήμασι μεγάλοις ἐλατε-
ταρθέντα συγγεγονέναι θυγατερί, κιτέναι δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ.
Καὶ δίκιοι ὅπερι τύτω φοβούμενοι^Θ, ἐπεισε Σύλλαν, ὡς ἐπὶ^Θ
ζῶντα ἄνθρωπον, σὺ τοῖς ἀποθανομένοις τερεγχόντα,
Τύτον σῶν τερεσάτην (1) τομεροὶ λαβόντες, ἄλλας τε πί-
τεις ἄλλήλοις ἐδοσαν, καὶ καταθύσαντες ἄνθρωπον, ἐγεύ-
σαντο τῷ σαρκῶν. Διέφθαρτο δὲ ψυχή αὐτοῦ πολὺ μέρ^Θ
τῆς σὺ τῇ πόλι τερότη^Θ, ἱδονάς καὶ πότος καὶ γαστρῶν
ἔργοις ἀεὶ προξενοῦστος ἐκάτω, καὶ τὸν εἰς Σάυτα δαπά-
νιν ἀφειδῶς τερέσκεψαίζοντ^Θ. Ἐπῆρτο δὲ ἡ τε Τυρρηνία
τερές ἀπόστατη ὄλη, καὶ τοῦ πολλὰ τῆς σύντος^Θ Αλπεων Γα-
λατίας. Ἐπιφαλέστατα δὲ η Ρώμη τῷρος μεταβολὴν εἶχε,
γράψαντο σὺ τοῖς ὕστεροις ἀνωμαλίαις τῷν μὲν σὺ δόξῃ μά-
λιστα καὶ φερτήματι, κατεπιώχευμάτων εἰς θέατρα καὶ δεῖπνα
καὶ φιλαρχίας καὶ οἰκοδομίας, τῷν δὲ πλάνων εἰς ἀρμενίς
καὶ ταπεινούς οιωρρύκοτων ἀνθρώποις· ὅπερ μικρᾶς ῥοπῆς
θεῖασθαι τὰ τερέγματα, καὶ παντὸς εἶναι τῷ τολμησαν^Θ.

Οὐκτίνας

ei studerent. Cum jam immutationem reipublicæ à Syllâ factam, quæ quidem initio visa esset incommoda, die tamen & usu adductus populus crederet habere quandam rerum constitutionem non vitiosam; erant qui præsentem rerum statum convellere & subvertere moliebantur, suæ avaritiæ gratiâ, non utilitatis publicæ: cum interea Pompeius adhuc adversus reges in Ponto & Armeniâ bellum gereret, nec ullus esset Romæ exercitus, qui sufficeret ad eos reprimendos, qui rebus novis studerent. Hi ducem habuerunt hominem audacem, facinorosum, & ingenio multiformem, Lucium Catilinam; cui præter alia scelera infanda antè objectum fuerat, quòd filiam virginem constuprâisset & fratrem suum interfecisset. Hujus facinoris judicium veritus Syllæ persuasit, ut hominem, tanquam adhuc vivum, inter necandos proscripteret. Hunc igitur homines flagitiosi nacti principem cùm aliis sese invicem sacramentis obstrinxerunt, tum homine mactato carnem ejus gustaverunt. Corruperat autem Catilina magnam urbanæ juventutis partem, voluptates & compotationes & mulierum amores singulis semper comparando, & sumptibus ad has res effusissimè suppeditandis. Erecta est etiam ad defectionem universa Hetruria & maxima pars Galliæ Cisalpinæ. Roma autem maximè prona erat ad mutationem, propter inæqualem opum partitionem. Nam quorum summa gloria erat & animorum elatio, ii opibus in spectacula, epulas, petitiones magistratum & ædificia profusis ad pauperiem redacti sunt, & divitiæ ad homines ignobiles & obscuros defluxerant. Ita ut res minima momento impelli possent, & quemvis penes esset audacorem

όκετην τὴν πολιτείαν, αὐτὴν ύφ' αὐτῆς γοσσύσαν. Οὐ μὴ
ἄλλα βουλέμδνος ὁ Καπλίνας ισχυρόν πι σεργαζεῖται ὥρ-
μητέροιν, τὸ πατέλειαν μετήψει καὶ λαμπρὸς ἦν ταῖς ἐλπίσιν,
ώς Γάιος Ἀντωνίῳ συνιπατάνσαν, ἀνθρὸὶ καθ' αὐτὸν μὲν ψήτε
τερψ τὸ βέλπον ψήτε τερψ τὸ χαιρεῖν ἡγεμονικῶν, τερψάτηκη
δὲ ἄγονος ἑτέρου δικαίμεως ἰσομήνω. Ταῦτα δὴ τῶν καλῶν
καὶ ἀγαθῶν οἱ πλεῖστοι τερπαθόμδνοι, τὸν Κικέρωνα τερποῦσσον
ἢπει τὴν τοτατείαν καὶ τὸ δίμου δεξαμένου τερπόμεως,
ὁ μὲν Καπλίνας ἔξεπεσε, Κικέρων δὲ καὶ Γάιος Ἀντωνίῳ
ὑρέψταν, καί τοι τῶν μετόπτων ὁ Κικέρων μόνος ἦν εἰς ἵππο-
κοδ παπέος, ψήτε βουλόντος, γεγονώς.

Καὶ τὰ μὲν τοῦ Καπλίνατ ἔμενε ἐπὶ τὸς τολλάς λαν-
θάνοντα. Πρεσάκων δὲ μεγάλοι τὴν Κικέρωνος ὑπατείαν
ἔξεβεξδυτο. Τοῦτο μὲν γάρ, ① κεκαλυμένοι καὶ τὸς
Σύλλα νόμοις ἀρχεῖν, οὐτ' ἀδενεῖς ὅπτες, οὐτ' ὄλιγοι, με-
πόρτες ἀρχὰς ἐδημαργάγοσι· (τολλά τὸς Σύλλα τυρα-
νίδος ἀληθῆ μὲν καὶ δίκαια κατηγορεύεταις, οὐ μὴν δὲ
δέοντι τὴν πολιτείαν ἔδει οὐδὲ καρῷ κινοῦστες.) Τοῦτο δέ,
νόμοις εἰσῆγον ② διμαρχοι τερψ τὴν αὐτὴν τοτατείαν, δεξ-
καδαρχίαν καθισάντες αὐτοκρεστόρων ἀνθρώποι· οἷς ἐφείτο,
πάσους μὲν Ἰταλίας, πάσους δὲ Σινείας, καὶ ὅσα Διοί Πομ-
πίου τεωσὶ τερπούειτο, κινέοις ὅπτες, πωλεῖν τὰ δημο-
σία, κείνεν οὖς δοκοί, φυγάδας ὀχιβάλλειν, σιωπούζειν πό-
λεις, χρήματα λαμβάνειν ὅχ τὸ βαμείου, σραπόνται πρέ-
φεν καὶ καταλέγεται ὅποσον δέοντο. Διὸ καὶ τῷ νόμῳ τερποστέ-
χοι ἄλλοι τε πῶν ὀπιζόμενοι, καὶ τερψτοί Ἀντωνίῳ ὁ τὸς
Κικέρωνος συμάρχων, ως τοῦ δέκα δημοσίου. Ἐδέκε-

ciorem evertere rempublicam, quae ipsa per se ægroraret. Interea Catilina arcem aliquam validam præoccupare studiosus, unde impetum faceret, consulatum petuit, magnamque spem concepit se Caium Antonium collegam habiturum, hominem per se quidem nec bonorum consiliorum, nec malorum, ducentem idoneum, alio autem ducente virium accessionem futurum. Hæc cum præsentirent plurimi optimorum civium, Ciceronem ad consulatum petendum produxerunt, & populo cum favore eum excipiente, Catilina repulsam tulit. Cicero autem & Caius Antonius renuntiati sunt; quanquam solus candidatorum Cicero patre natus esset equestri, non senatorio.

Et Catilinæ quidem consilia adhuc populum latuerunt. Magna autem certamina, tanquam præludia, Ciceronis consulatum statim excepérunt. Hinc enim ii, quos Syllæ leges magistratibus interdixerunt, neque viribus infirmi, nec numero pauci, magistratus ambientes conciones habebant (multa quidem verè & merito Syllanam tyrannidem incusantes, sed cum minimè decuit & alienissimo tempore in republicâ turbas moventes.) Inde tribuni plebis leges rogabant eodem prætextu usi; de creandis cum summâ potestate Decemviris, quibus liceret dominorum ritu, totius Italizæ, universæ Syriæ, & eorum quæ per Pompeium novissimè acceſſerant, agrum publicum vendere, homines pro libitu judicare, in exilium mittere, colonias deducere, pecunias ex ærario sumere, exercitus alere & delectus facere, quantis opus haberent. Quapropter legi favebant cùm alii nobiles, tum præcipue Antonius Ciceronis collega, inter decem istos sc̄ futurum sperans. Vi-

debatur

δὲ καὶ τὸν Καπιλίνα γεωτερομόνος εἰδὼς ἢ δυοχερεύνειν τὸν πλήθος διαιτεῖν· ὃ μάλιστα τοῖς ἀρίστοις φύσει πῆρε χε. Καὶ τότε ωρῶτον θεραπέων ὁ Κικέρων ὥστε μὲν ἐψηφίσας τὴν ἐπαρχίων Μακεδονίαν, αὐτὸς δὲ τὰ Γαλατίαν διδούμενον πήρε τίσας, καὶ κατειργάσας τὴν χάριν τοῦ τὸν Ἀυτών, ὡσεὶ τὸν πανορμίνον ἔμπισθην, αὐτὸς τὰ δεύτερα λέγειν τῷ τῆς πατρίδος.

Ως δ' αὗτος ἐαλάντι καὶ χειρούργος ἐγεγόνει, μᾶλλον δὲν γάρρων ὁ Κικέρων τίσας ωρῆς τὸν καρνούρμοναντίς. Σὺ μὲν οὖν τῇ βραλῇ κατηγορεῖσαν πὰ τὸν νόμον θεραπέωντος, οὐτας ἀξέπληξεν ἀλλούς τὸν εἰσφέρεντάς, ὡς μιδέν αὐτιλέγειν. Ἐπεὶ δ' αὗτις ἐπεχειρήσα, καὶ πρεσκενασμένοις προεχλευτῷ τὸν ὑπάτης ὅπλον τὸν δίκιον, σύδεν τὸν παθεῖσαν ὁ Κικέρων, ἄλλα τὸν βραλὴν ἐπεάρκειαν κελεύσας καὶ προελθὼν, δὲ μόνον ἀξέβαλε τὸν νόμον, ἄλλα καὶ τῶν ἄλλων ἀπογνῶντα τὸν δικαίωντας ἐποίησε, πολὺ δὲ ποστον τῷ λόγῳ κατηφέρει τὸν πόλεμον. Μάλιστα δὲ τὸν ὁ ἀπὸ τοῦ πατέρεως Ρωμαίοις, οὐσον ἱδούντος λόγος δὲ καλῶς προσίηποι, καὶ ὅποι τὸ δίκιον ἀπέτιπτόν ὦντες, αὐτὸν ὄρθιος λέγηται. Καὶ δέ τὸν ἐμμελῶς πολιτεύσομενον, αἱ τῷ μὲν ἔργῳ τὸν καλὸν ἀντὶ τῆς κολακεύοντος αὔριοθαν, τῷ δὲ λόγῳ τὸ λυπτὸν ἀφαιρεῖν τὸν συμφέροντος. Δεῖγμα δὲ αὐτῷ τὸν τοῦ λόγου χάριτος, καὶ τὸν τοῦ τείχους σὺ τῆς ὑπατείᾳ φύσιμον. Τῶν δὲ ἵππικῶν πεζῶν σὺ τοῖς θεάποις ἀναμεμηγμένον τοῖς πολλοῖς, καὶ μὲν τὸν δίκιον θεωμένον ὡς ἔτυχε, ωρῶτος διέκρινεν τὸν πιμὴ τὸν ἵππεας ἀπὸ τῶν ἄλλων πολιτῶν Μάρκος. Οὐδων γρατιηῶν, καὶ διένειμεν ιδίαν ὥστε μέσαν τοῖς θεάποις θέαν, ἵνα ἐπὶ τῷ τοῦ ἀξιόρετον ἔχοιτο. Τότε πρὸς ἀπίμακον δίκιον

debatur etiam, quanquam Catilinæ consilia resciret, haud molestè ferre, propter æris alieni magnitudinem, quæ res maximè optimis metum injectit. Et huic malo primum remedium adhibens ex provinciis illi Macedoniam decrevit Cicero, Galliamque sibi destinatam depositus; & hoc beneficio Antonium devinxit, tanquam histrionem mercenarium, ut partes sibi secundas super patriæ salute ageret.

Cum ille jam subactus esset & tractabilis fieret, majore cum fiduciâ Cicero novatores in republicâ aggressus est. In Senatu ergo contra legem orationem habens ita ipsos ejus autores perterrituit, ut nihil responderent. Verùm ubi cœptis suis instarent & re prius præparatâ ad populum Consules carent, Cicero nihil perterritus, sed Senatu sequi jūffo progressus non solùm legem sustulit, sed de cæteris etiam Tribunos desperare coegit, eo usque eloquentiâ ejus fracti sunt. Ille enim vir maximè Romanis demonstravit, quantum suavitatis eloquentia honesto adjiciat, & insuperabile esse, quod æquum est, si rectè dicatur. Et quidem oportet eum, qui rempublicam diligenter administrat, in rebus agendis honestum semper blanditiis anteferre, oratione verò quicquid acerbum est ab utili eximere. Argumentum etiam est ejus in dicendo suavitatis, quod in consulatu ejus circa spectacula accidit. Cum enim equites plebe commisi priùs in theatris federent, & è loco, quem quisque nactus esset, unà cum populo ludos spectarent, primus eos Marcus Otho Prætor à cæteris civibus honoris causâ distinxit, proprium iis locum assignans, quem nunc quoque selectum habent. Illud populus interpretatus

μος ἐλαύε, καὶ φθινότος σὺ θεάπερ τῷ Ὀθωνος, ἐφιστείζεται
ἐσύετει, οἱ δὲ ἵπποις ὑπέλασθον κρότῳ τὸ ἄνδρα λαμπροῦ.
αὗτοι δὲ οἱ δῆμοι ἐπέτενε τὸ συγγράμμα, εἴτα ὅχεινοι τὸ κρότον.
Ἐκ δὲ τούτης περιπόμνου τρὸς Δλλήλων, ἐχρῶντο λοιδορίας,
καὶ τὸ θέατρον ἀκοσμία κατεῖχεν. Ἐπεὶ δὲ οἱ Κικέρων ἦκε πυ-
θόμνος, καὶ τὸ δῆμον ἐκκαλέσας τρὸς τὸ τὸ Εὐπᾶς ἱερόν, ἐπε-
πίμποτε καὶ πρήνεστεν, ἀπελθόντες αὗτοι εἰς τὸ θέατρον ἐκρότην
τὸ Ὀθωνα λαμπροῦ, καὶ τρὸς τὸς ἵππος ἄμιλλαν ἐποιήντο
τοῦ πυρὸς καὶ δόξης τὸ ἄνδρός.

Ἡ δὲ τοῦ τὸ Καιλίναν συνωμοσία πίκασσα καὶ κατεδεί-
σασα τὸ ἀρχὴν, αὗτοι ἀνεψάρρει, καὶ συνῆρον Δλλήλων, καὶ πρεξέ-
λαι εὐτολμότερον ἀπίειται τὸ τραγούματαν, τοὺς ἐπανελθεῖν Πομ-
πίον, ἃδη λεγόμνοις ὑποστρέψει μὲν δυνάμεως. Μάλιστα δὲ τὸ
Καιλίναν ἐξηρέθισον οἱ Σύλλα πάλαι τραπέται, διαπεφύ-
γότες μὲν ὅλης τὸ Ιταλίας, πλεῖστοι δὲ καὶ μαχημάταν τοὺς
Τυρρηνικοὺς ἐκχειεσσαριδίνοι πόλεσιν, ἀρπαγὰς πάλιν καὶ διαφο-
φορήσεις πλάτων ἐτοίμασαν ὄντες πολλάττες. Οὗτοι γάρ τοι οὐαμόνα
Μάλλιον ἔχοιτε, ἀνδρα τὸ θυμιφόνως τὸ Σύλλα τραπευσα-
μένων, συνίσταται τὸ Καιλίνα καὶ πρῆτης εἰς Ρώμην συναρχαρε-
σιάσσοντες. Τπατείαν δὲ αὗτοι μετήσι, βεβλαδυρίδης ἀνελεῖν
τὸ Κικέρωνα τοῦ αὐτὸν τὸ ἀρχαρεστῶν τὸ θύρων. Ἐδόκει δὲ καὶ τὸ
διαιμόνιον τροστημένην τὸ τρεπασσόμνα σεισμοῖς καὶ κεραυνοῖς καὶ
φάσμασιν. Λί οὖτος ἀπὸ άνθρώπων μητύσεις ἀληθεῖς μὲν τοῦ, οὐ-
πο δὲ εἰς ἔλεγχον ἀποχρῶσαν κατ’ ἄνδρος σύμβολον καὶ διαμα-
μένης μέχα τὸ Καιλίνα. Διὸ τοιούτοις τὸ ἀρχαρεστῶν τὸ θύ-
ρων δημόνος οἱ Κικέρων ἐκάλει τὸ Καιλίνα εἰς τὸ σύγκλητον, καὶ τοῦ
τὸ λεγομένων ἀνέκριτεν. Οἱ δὲ πολλὰς οἰόμνος τὸ τραγ-

μάτων

in contumeliam factum suam, visum in theatro Othonem contumeliosè exsibilavit; equites verò hominem plausu splendido exceperunt. Iterum populus intendit fibilum, mox illi plausum. Inde in se mutuò conversi convitiis usi sunt, & tumultus theatrum obtinebat. Cum autem re intellectâ Cicero se illuc contulisset, & populo in ædem Bellonæ convocato, increpuisset eos & monuisset, in theatrum reversi plausum Othoni insignem dederunt & certaverunt cum equitibus honorem & gloriam homini tribuendo.

Catilinæ autem conjuratio, perculta initio & territa, recepit animos, & concione convocatâ cohortati sese mutuò sunt ad rem audaciùs aggrediendam, priusquam Pompeius rediret, quem jam fama erat cum exercitu reverti. Præcipue verò incenderunt Catilinam veterani Syllæ milites, per universam Italiam dissipati; plurimi verò & fortissimi per Heruliæ urbes dispersi, novas rapinas & direptiones opum congestarum somniantes. Illi enim duce Manlio, qui sub Syllâ præclarè militaverat, se Catilinæ conjunxerunt, & Romam venerunt, ut petitionem ejus adjuvarent. Consulatum enim iterum petiit, inito consilio Ciceronem interficiendi in ipso comitiorum tumultu. Porrò Dii vii sunt terræ motibus & fulguribus & portentis ea, quæ agebantur, prænuntiare. Delectata sunt etiam ab hominibus indicia, vera quidem, sed quæ non sufficerent ad coargendum Catilinam, hominem nobilissimum & viribus maximè valentem. Quapropter Cicero, dilatis comitiis, Catilinam in senatum arcessivit, & de iis, quæ ferebantur, interrogavit. Ille ratus multos esse in senatu no-

μάτων καγιῶν ἐφιειδόνες ἐν τῇ βγλῇ, καὶ ἄμα τοῖς συνωμόταις ἐνδεικύμενος, ἀπεκρίνατο τῷ Κικέρωνι μαλακήν ἀπόκελον.
 “Τί γά?” (ἔφη) “ὢράτιο δεινὸν, εἰ δυοῖν σωμάτων ὅντων, τὸ μὲν
 “ἰσχὺν κατεργθηκότος, ἔχοντος δὲ κεφαλὴν, τὸ δὲ, ἀκεφάλη
 • “μὲν, ισχυρὸν δὲ καὶ μεγάλην, τότε κεφαλὴν αὐτὸς ὑπιπίπημ;”
 Τότεν εἰς τὸ τὸ βγλὴν καὶ τὸ δῆμον ἡπιγένειαν ὑπ’ αὐτῷ, μᾶλλον
 ὁ Κικέρων ἐδεισε, καὶ τεθωρακισμένον αὐτὸν οἱ τε δυνατοὶ πάντες
 ἀπὸ τοῦ οἰκίας, καὶ τὸ νέων πολλοὶ, κατήγαγον εἰς τὸ τεθόν. Τῷ
 δὲ θώρακος ὑπέτιμες ὑπέφερε πι τρύγαλύσσας ἐκ τοῦ ὕματος τῷ
 χιτῶνος, ἐνδεικυμένος τοῖς ὄρῶι τὸ κίνδυνον. Οἱ δὲ ἡγανάκτιν
 καὶ σωερέφοροι τῷ αὐτῷ, καὶ τέλος, ἐν ταῖς φίφοις τὸ μὲν
 Καπλίναν αὐθίς ἡξέβαλον, ἐίλοντο δὲ Σιλαθρὸν ὑπατον, καὶ
 Μουρίναν.

Οὐ πολλῷ δὲ ὕπερον τότεν ἥδη τῷ Καλελίνᾳ τῷ ἐν Τυρρηνίᾳ
 συνερχομένων, καὶ τὸ ὠριστένην τρόπον τὸν ὑπέθεσιν ἡμέρας ἐγένετο δύοις,
 πήσον ἐπὶ τῷ Κικέρωνος οἰκίας τῷ μέσοις τύχειοι ὄντες οἱ τρώτοι
 καὶ δυνατάται Ρωμαῖοι, Μάρκος τε Κράτος, καὶ Μάρκος Μάρ-
 κελλος, καὶ Σκιπίων Μέτελλος. Κόψατες δὲ τοὺς θόρας, καὶ καλέτε
 σαντες τὸ θυρωρὸν, ἐκέλσον ἐπεγεῖρον, καὶ φράσσει Κικέρων τὸ πρό-
 σταταί τοις δέοντος. Ἡν δὲ τοιάνδε τῷ Κράτος μὲν δεῖπνον ὑπιστολάς
 ἀποδίδωσιν τὸ θυρωρὸν ὑπὸ διη λευκοῦ ἀνθρώπου κομιθείσας ἀγνῶ-
 τος, ἄλλας ἄλλοις ὑπηγειεμένας, αὖτε δὲ Κράτος μίαν ἀδέ-
 ασσον. Ἡν μότιν ἀναγνώστος Κράτος, ὃς ἐφράζε τὰ γράμματα
 φόνον φυκούμενον πολὺν ψήσει Καπλίναν, καὶ παρήν τὸ πόλεως
 ὑπεξελθεῖν, τοὺς ἄλλας δύο ἐλυσει, ὅλλας τὴν εὐθὺς τρόπον τῷ Κικέ-
 ρωνα, πληγαῖς ὑπὸ τοῦ δεινοῦ, καὶ τοῦ αὐτοῖς ἀποδυόμενος ἦν ἔρχε-
 διὰ φιλίας τῷ Καλελίνᾳ. Βγλευσάμενος διὰ τοῦ Κικέρων ἄμα ἡμέρα

βγλη

varum rerum studiosos, simul ut se conjuratis ostentaret, Ciceroni leniter respondit, "Quid enim," inquit, "mali facio, "cum duo sint corpora, alterum macilentum & tibi confe- "ctum, quod caput habeat, alterum sine capite, sed robustum "et ingens, huic si ipse caput imponam?" Cum his verbis senatum & populum obscurè significaret, magis Cicero per- timuit, & eum loricā indutum omnes urbis primores & magna pars juventutis à domo in campum deduxerunt. . Partem autem loricæ datâ operâ ostentavit, demissâ ex humeris tunica, ut spectantibus periculum suum significaret. Illi indignitate rei moti circa eum glomerati sunt. Denique datis suffragiis Catilinam iterum repudiârunt, Silanum verò & Murænam consules elegerunt.

Haud multis post diebus, cum Catilinæ milites in Hetruriâ convenissent, & appropinquaret dies facinori destinatus, mediâ nocte Ciceronis domum venerunt Marcus Crassus, Marcus Marcellus & Scipio Metellus, homines primarii & poten- tissimi Romanorum: qui pulsatis foribus, & janitore evocato, jusserunt Ciceronem expergefacere, adventumque suum nuntiare. Res autem erat hujusmodi. Crasso post cœnam literas janitor reddiderat, ab homine quodam ignoto allatas, alias aliis inscriptas, ipsi Crasso unam incerto auctore. Quâ solâ perfectâ, cum significaret magnam à Catilinâ cædem imminere, & moneret ut urbem relinqueret, cæteras non aperuit, sed properavit ad Ciceronem iictus rei atrocitate, simul ut suspi- cionem quandam dilueret, quâ laboravit propter amicitiam Catilinæ. Cicero ergo, re deliberatâ, primâ luce senatum coegit,

Βγλίν συνήχαγε, καὶ τὰς ὄπισθολές κομίσας ἀπέδωκεν οἵς ἦρες ἐπεξαλιμάνα, κελύσσας φοιτερῶς ἀναγράψαν. Πᾶσαν δὲ ἡσαν δομοίως ὄπισθλίν φράζεσσαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ Κοίντος Ἀρρίστος ἀνὴρ στρατηγὸς ἀπήγγειλε τὰς αὐτὰς Τυρρηνίας καταλογίους, καὶ Μάλλιος ἀπιγέλλετο σὺν χειρὶ μεγάλῃ τῷ τὰς πόλεις ὀκείνας αἰφρύμνος αὐτὸν περιστρόκαν χειρὸν ἀπὸ τῆς Ρώμης, γίνεται δόγμα τῆς Βγλίν, τοῦτον αποφεάθει τοῖς ὑπάτοις τὰς τούτην μάρτια· δεξαμένος δὲ ὀκείνας ὡς ὄπισθαντος διερχεῖν καὶ σώζειν τὰς πόλεις. Τόπος δὲ πολλάκις, ἀλλ' ὅταν πιο μέρα δείσηη, ποιεῖν εἰωθεῖν καὶ σύγκλιτος.

Ἐπεὶ δὲ Γαύτην λαβὼν τὸ ἔξυπόταν ὁ Κικέρων ταῦτα μὲν ἔξω πράγματα Κοίντῳ Μετέλλῳ διεπίτευσε, τὸ δὲ πόλιν εἶχε διὰ χειρὸς, καὶ καθ' ἡμέραν τοροῦν δορυφορύμνος ὑπὸ ἀνθρακῶν θούστων τὸ πλῆθος, ὃτε τὸ ἀγοραῖς πολὺ μέρος κατέχειν ἐμβάλλοντος αὐτὸς τὰς τοῦτον πέμπονται. Υἱόπεπι καρτερῶν τὸ μέλλοντον ὁ Καλελίνας, αὐτὸς μὲν ἐκπιθεῖν ἔγραψε τὸ Μάλλιον ὄπισθε τὸ στράτευμα· καὶ Μάρκιον δὲ καὶ Κέφητον ἐκέλευσε ξίφην λαβόντας ἐλθεῖν ὄπισθε τὰς θύρας ἔωθεν, ὡς ἀσπασιομάνος τὸν Κικέρωνα, καὶ διαχρήσασθε προστεσσόν. Τόπος Φυλεία γυνὴ τὸ ὄπισθιφρύνων ἐξαγέλλει τὸν Κικέρωνα, νυκτὸς ἐλθεῖσσα, καὶ διακελευσαμένη φυλάττεας τὰς τοῦτα τὸν Κέφητον. Οἱ δὲ πόλεις ἡμέρας καὶ καλυπτέοτες εἰσελθεῖν, ἡγανάκτια, καὶ κατεβόντας ὄπισθε τὰς θύρας, ὃτε ὑποπότεροι θύεασθε. Προελθὼν δὲ ὁ Κικέρων ἐκέλει τὸν σύγκλιτον εἰς τὸ Στηνόν Δίος ιερὸν, ὃν Στέρπη τορεῖ Ρωμαῖοι καλέονται, ιδρυμένον ἐν ἀρχῇ τοῦ ιερᾶς ὁδοῦ, τορεῖ τὸ Παλάτιον ἀνιόντων. Εν Γαύτᾳ καὶ τὸν Καλελίνα μὲν τὸν ἄλλων ἐλθόντος, ὡς ἀπολεγοσμένης, συκαδίσαν μὲν δέεις ὑπέμενε τὸν συγκλητικόν, ἀλλὰ πάντες ἀπὸ τῆς Βάθρας μετῆλθον. Ἀρξάμενος δὲ

λέγεται

coegit, & epistolas secum allatas tradidit iis quibus mitterentur, jussitque palam recitare. Omnes pariter indicabant infidias fieri. Cum verò Quintus etiam Arrius, vir prætorius, deferret in Hetruriâ delectus fieri, & nuntiaretur Manlium magnâ cum manu urbibus istis imminere, semper exspectantem aliquid ex urbe rerum novarum: senatus consulo cautum est, ut res publica consulibus committeretur; ii accepto imperio suis consiliis administrarent & conservarent urbem. Hoc facere non frequenter senatus consuevit, nec nisi cum extrema metueret.

Acceptâ potestate, Cicero res extra urbem Q. Metello com-misit; urbem ipse gubernavit, & quotidie prodiit tantâ hominum frequentiâ stipatus, ut maximam fori partem occuparent, qui eum ingredientem deducerent. Tandem Catilina cunctandi impatiens ipse instituit ad Manlium in castra excurrere; Marcium & Cethegum jussit, gladiis acceptis, manè ad Ciceronis fores proficiisci, tanquam eum salutaturos, & irruentes eum interficere. Hoc Fulvia, illustris fœmina, nuntiat Ciceroni, noctu eum conveniens, admonensque ut a Cethego cum suis caveret. Illi ergo primâ luce venerunt, & cum introitu prohiberentur, cœperunt frendere, & clamorem pro foribus tollere, quod eos suspectiores reddidit. At Cicero progressus in ædem Jovis Statoris (prout eum Romani appellant) positam in primo ingressu sacræ viæ, quâ ascenditur in Palatinum, senatum coegit. Huc quum ipse Catilina cum cæteris venisset, tanquam se purgaturus, nemo senatorum assidere illi sustinuit, sed omnes de subsellio cesserunt. Orsus etiam loqui,

cla-

λέγειν ἐθορυβεῖτο· καὶ τέλος ἀναζάσις ὁ Κικέρων περισταξει
ἀπὸ δὲ πόλεως ἀπαλλάξεισθαι· “Δεῦ γέρε, αὐτῷ μὲν λόγοι,
“ἐκείνοις δὲ ὅπλοις πολιτεύομέν, μέσου εἰς τὸ τεῖχος.” Οἱ μὲν
οὖν Καπλίνας εὐθὺς ἔξελθον μὲν πειακοσίων ὅπλοφόρων, καὶ
τειτησάμνος αὐτῷ ῥαβδονυχίας, ὡς ἄρχοντι, καὶ πελέκεις,
καὶ σημαῖας ἐπεζύμηνος, περὶ τὸ Μάλλιον ἐχώρι. Καὶ δισυ-
είσαντο ὁμοῦ πιστιθροισμένων, ἐπὶ δὲ τὰς τόλμεις ἀναπέιθων
καὶ ἀφίσας· ὅτε, τῷ πολέμου φανερῷ γεγονότος, τὸν Ἀντώνιον
ἀποσταλῆναι ψήφισαν χρύμνον.

Τύς δὲ πασλειφθεῖσας σὺ τῇ πόλει τὸ διεφθαρμένων ὑπὸ^{τὸν}
τῷ Καπλίνα σωῆγε καὶ παρεθάρρωε Κορνύλιος Δέντλ^Θ,
Σύρχεις ὄπικλον, ἀπὸ γένος μὲν σύδεου, βεβιωκὼς δὲ φαύ-
λως, καὶ δὲ ἀσέλγειαν ἔξεληλαμένος τῆς βουλῆς φρόπεργον
τόπον δὲ στρατιηῶν τὸ δύτερον, ὡς ἔνος ἐν τοῖς ἔξι παρ-
χῆς ἀνακτωμένοις τὸ βουλευτικὸν ἀξιώμα. Λέγεται δὲ καὶ
τὸν ὄπικλον αὐτῷ φίεθαι τὸν Σούρχειν ἐξ αὐτίας θιάστη.
Ἐν τοῖς ξείνιοις ταμιεύοντο, συγχρὰ τὸ δημοσίων
χρημάτων ἀπάλεσε καὶ διέφθειρεν ἀγανακτῶντος δὲ τὸν Σύρχειαν,
καὶ λόγοι ἀπαγγεῖλαντος σὺ τῇ συγκλήτῳ, περελθόντων ὀλιγώ-
ρως πάντι κατεφεύγοντες, “λόγοι μὲν οἵτινες” ἐφη “διδόναι,
“παρέχειν δὲ τὸν οὐκίμιον.” Ὅστερ πάντι εἰώθειρεν οἱ πάνδεις ὅτου
σὺ τῷ σφαιρελέξειν ἀμάρτωσιν. Ἐκ τόπου Σούρχειας παρανο-
μάσθησεν οὐδεὶς οἱ Ρωμαῖοι τὸν οὐκίμιον λέγοντο. Πάλιν
δὲ δίκιον ἔχον, καὶ ψήφισθαι τὸν οὐκίμιον ἐπεὶ δινοτ
μόνας ἀπέφυγε ψήφοις, ἐφη “τοῦτον ἀλωματα γεγονέναι τὸ θά-
“τέρῳ χριτῷ δοθέαν ἀρκεῖν οὐδὲ καὶ μιᾷ ψήφῳ μόνον ἀπελύθη.”
Τῶν δὲ τοιούτων τῷ φύσῃ τοιότον, πεκτυμένον παρὰ τὸν Καπλίνα,

περ-

clamore exceptus est, & tandem Cicero consurgens jussit eum urbe excedere ; “ Oportere enim, cum ipse verbis, ille armis “ rempublicam tractaret, medium inter eos murum interponi.” Statim igitur Catilina cum trecentis armatis egressus, & collatatis circa seipsum fascibus & securibus, tanquam esset cum imperio, signisque sublatis, ad Manlium contendit. Coactis ferè viginti millibus, urbes obiit fidem earum labefactans & ad defectionem sollicitans. Itaque bello jam manifesto Antonius ad eum oppugnandum mittitur.

Relictos in urbe, quos corruperat Catilina, convocavit & confirmavit Cornelius Lentulus, cognomine Sura, homo genere nobilis, sed vitâ inhonestâ, & propter libidines antè senatu motus : tunc autem iterum præturam gerebat, ut solent, qui denuo recuperant dignitatem senatoriam. Fama est datum ei cognomen Suræ hujusmodi de causâ. Quæstor Syllæ temporibus magnam vim pecuniæ publicæ profuderat & dilapidaverat. Quod cum Sylla indignè ferret, & rationes ab eo in senatu postularet, progressus negligenter admodum & fastidiosè dixit, “ Se rationes reddere non posse, suram tamen “ ei præbere :” prorsus ut pueri solent, cum in ludo pilæ a scopo aberrant. Inde Sura appellatus est ; Romani quippe id, quod nos *κώμητος*, suram appellant. Alio etiam tempore in judicium deductus, postquam duabus duntaxat sententiis elapsus fuisset, idque aliquos è judicibus corrumpendo, dixit, “ Sumptum fuisse supervacuum, id quod alteri judicum de- “ disset ; sufficere enim, si unâ tantum sententiâ liberaretur.” Hunc tali ingenio virum, & à Catilinâ priùs incitatum, ulte-

περιστολέφθειρον ἐλπίοι κενῶς φύσιδομάντεις καὶ γόντες, ἕπει
πεπλασμένα καὶ χρησιμὸς ἀδόντες, ὡς ὅχ τῶν Σιβυλλείων,
περιδηλοῦσι εἰμαριδώνες εἴναι τῇ Ῥώμῃ Κορυλίοις πρεῖς
μονάρχορες· ὃν δύο μὲν ἄδην πεπλαρωκέναι τὸ χρεόν, Κίναν τε
καὶ Σύλλαν, πείτω δὲ λοιπῷ Κορυλίῳ ἔσειν φέροντα τὸ μο-
ναρχίαν ἔχειν τὸ δαίμονα, καὶ δεῖν πάντας μέχεαδός, καὶ μὴ Δια-
φείρειν μέλλοντα τὰς καμηλοὺς, ὥστερ Καπιλίνας. Οὐδέν δέν
ἐπειόν μικρόν ὁ Λέντλος ἢ ἄστομον, οὔτε δὲδόντος τὸ βγλών
ἀπαστατάναιρειν, τῶν τ' ἄλλων πολιτῶν ὅσας διώσαπτο· τὸ πά-
λιν δέ αὐτὸν κατεπιμεθεῖν· φείδεαθαί τε μιθεῖσος ἢ τῶν
Πομπήϊν τέκνων. Καῦτα δέ ἐξαρπασαμένας ἔχειν υφ' αὐτοῖς,
καὶ φυλάξθειν, ὄμηρα τὸ πομπήιον Δικτύοντεσ. (Ἔνδι
γέ ἐφοίτα πολὺς λόγος καὶ βέβαιος οὐδὲν αὐτῷ κατέποντος διπό
ἢ μεγάλης στρατείας.) Καὶ τὸν μὲν ὀνειρο τὸ πομπήιον
μία τὸ χρονιάδων· Ξίφη δὲ καὶ συκπεῖα καὶ θεῖον εἰς τὸ Κεφτύγη
φέροντες οἰκίαν ἀπέκρυψαν· αὐτοῖς δὲ ταξιδιώτες ἐκετον καὶ
μέρη Βοσπόντα τῆς Ῥώμης, ἔχειν εφ' ἐκεῖνων διεκλήρωσαν,
ὡς, δι' ὀλίγου πολλῶν ἀφάντων, φλέγοισι παντεχόθεν ἡ πόλις.
Ἄλλοι δὲ τὰς ὄχετούς ἐμελλον ἐμφεύξαντες, διποσφάττειν
τὰς ὑδρευομένους.

Πρατημένον δὲ τάπαν, ἐτυχον ὄπιδημοτῆνες· Άλλοβρίχων δύο
φρέσεις, ἐθνές μάλιστα διὰ τότε ποιητὰ φράττοντος, καὶ βαρυο-
μένη τὸ ἄγεμοντα. Τάπας οἱ τῷ Λέντλον ὀφελίμις ἱγγάδηνοι
τορὸς δικιῆσαν καὶ μεταβαλεῖν τὸ Γαλαζίαν, ἐποίσαντο συνωμόταις.
Καὶ γεάμματα μὲν αὐτοῖς τορὸς τὸ ἐκδβγλών, γεάμματα δὲ τορὸς
Κακλίναν ἐδοχή, τῇ μὲν ὑποχνύμοις τὸ ἐλευθερίαν, τὸ δὲ Κακλί-
ναν πολλαχαλῆνες, ἐλευθερώσαντα τὰς δύλιγες, τοιτέ τὸ Ῥώμην
ἐλαύνειν.

rius spe vanâ corruperunt mendaces harioli & præstigiaores, carmina conficta & oracula, tanquam ex Sibyllinis, canentes, quæ præmonstrarent in fatis esse, ut tres Cornelii Romæ imperarent; duos jam fatalem necessitatem explevisse, Cinnam & Syllam: illi tertio Cornelio deos imperium deferre; quin omnino acciperet, nec, sicut Catilina, occasiones cunctando perderet. Lentulus ergo nihil tenue aut humilè moliebatur, sed visum est universum senatum è medio tollere, cæteros etiam, quos potuit, cives; urbem ipsam incendere, præter Pompeii liberos, nemini parcere: hos correptos in suâ potestate tenere, & tanquam obsides compositionis cum Pompeo ineundæ custodire. (Multa enim & constans fama volitabat jamdudum eum à præclarâ suâ expeditione in urbem redire.) Nox ad facinus destinata est una ex Saturnalibus. Gladios, stupram, & sulphur comportantes in Cethegi domo abdiderunt. Viris centum delectis, & urbe in totidem partes descriptâ, singulos singulis fortitione præfecerunt, ut subito à multis accensa urbs quaquaversum conflagraret. Aliis mandatum erat, ut aquæductus obstruerent & eos, qui aquam petebant, interficerent.

Dum hæc aguntur, forte duo Allobrogum legati Romæ agebant, gentis tum plurimùm afflictæ & imperium Romanum molestè ferentis. Hos Lentulus cum suis, utiles rati ad movendam & sollicitandam Galliam, conjurationis socios effecerunt. Et literas illis ad Allobrogum concilium, alias etiam ad Catilinam dederunt, his libertatem polliciti, Catilinam vero hortantes, ut servos libertate donatos ad urbem duceret.

ἐλάνειν. Συναπέδελλοι δὲ μὲν αὐτῷ τὸς τὸ Καπιλίναν, Τί-
την ικανὰ Κροτωνάτην, κομίζοντες τὸν ὄντες. Οἷα δὲ ἀνθρώ-
πων ἀξαθμήτων, καὶ μὲν οἵνας τὸν πολλὰ καὶ γυναικῶν λαλῆσις ἐν-
τυγχανόντων, βγλούματα, πόνων καὶ λογισμῷ τίφονε καὶ συνέσσ
τελεῖται διάκονον ὁ Κικέρων, καὶ πολλὰς μὲν ἔχων ἐξωθεντούσια
τὰ τοιαῦτα καὶ συνεξιχνίσανται αὐτῷ, πολλοῖς δὲ τῶν
μετέχειν δοκεῖται τὸ συναμοσίας αὐθελεγόμνος κρύφα, καὶ πι-
τεύων, ἔγνω τὸ τὸς ξένων κοινολογίαν. Καὶ νυκτὸς ἐνεδρεύ-
σας, ἔλαβε τὸ Κροτωνάτην καὶ τὸν χράμματα, συνεργάντων ἀλ-
λήλοις ἀδίλως τὸν Αλλοδρίγον. "Αμα δ' ἡμέρᾳ βγλὴν ἀθροί-
σας εἰς τὸν Όμονοίας ιερόν, ἐξαμένω τὸν χράμματα, καὶ τῶν
μηνυτῶν δίκησεν." Εφη δὲ καὶ Σιλανὸς Ἰόνιος ἀκηκοέντα ικανὰ
Κεφίγης λέγοντος ὡς ὑπατοί τε πρεσβύτεροι τέτταρες ἀνα-
ρεῖσθαι μέλλοντο. Τοιαῦτα δὲ ἐπερχόμενοι Πέτον, ἀνὴρ ὑπαπ-
κός, εἰσῆγετε. Γάρος δὲ Συλπίκιος εἰς τὸν τραίνην, ὃπερ τὸν
οἰκίαν πεμφθεὶς εἰς Κεφίγης, πολλὰ μὲν ἐν αὐτῇ βέλη καὶ ὄπλα,
ταλεῖσα δὲ ξίφοι καὶ μαχαίρας εὗρε νεοδίκτιλος ἀπάστας. Τέλος
δὲ δὴ Κροτωνάτην ψυφισαμένης ἀδειαντὸν μηνύσας τὸν βγληνόν,
ἐξελεγχθεὶς ὁ Λέντλος ἀπωμόσασθαι τὸν ἀρχὴν (τραίνην γνώστη-
χον) καὶ τὸν πριπόρφυρον ἐν τῷ βγλῃ κατεθέμνος, δίηλαξεν
ἐδῆται τῇ συμφορᾷ τρέπουσαν. Οὗτος μὲν δὴ οἱ σὺν αὐτῷ
ταρεδόπτηρες εἰς ἀδεσμονοφυλακὴν τοῖς τραίνησι.

"Ηδη δὲ ἐσσέρεας οὔσις, καὶ δὴ μήμα τριμένοντος ἀθρόου, τροελ-
θεὶς ὁ Κικέρων, καὶ φράσας δὲ τοιαῦτα τοῖς πολίταις, καὶ τροπεμ-
φθεὶς, ταρπλαθεὶς εἰς οἰκίαν φίλων γειτνιῶν. (Ἐπει τὸν ἐκείνην
γυναικες κατείχον, ιεροῖς διπορρήτοις ὄργιαζόσαν θεόν, ἦν Ρωμαῖοι
μὲν Αγαθὸν, "Ελληνες δὲ Γυναικείαν ὄνομαζόσι. Θύει) δὲ αὐτῷ
καὶ

Cum his ad Catilinam miserunt Titum quendam Crotonensem, qui literas perferret. Hæc verò consilia, utpote hominum inconsultorum, & qui ferè inter vina & mulieres de rebus colloquerentur, Cicero perscrutatus est industriâ & consilio sobrio & prudentiâ singulari: cumque plurimos haberet foris speculatores & investigatores eorum quæ agerentur, & ipse cum multis eorum qui socii conjurationis habiti sunt, quibusque confideret, clam haberet colloquia, certior factus est de sermonibus cum Allobrogibus habitis. Noctu ergo collocatis infidiis, Crotonensem cum literis intercipit, Allobrogibus occultè adjuvantibus. Et primâ luce senatu in ædem Concordiæ convocato, literas recitavit, & indices audivit. Dixit etiam Junius Silanus, aliquos audivisse ex Cethego, fore, ut tres consules & quatuor prætores interficerentur. Alia etiam hujuscemodi nuntiavit Piso, vir consularis. Et Caius Sulpicius prætor, domum Cethegi missus, multa ibi tela & arma, plurimos etiam pugiones & gladios recens exacutos offendit. Tandem Crotonensi decreta est à senatu impunitas, modò cuncta indicaret, & Lentulus inde convictus magistratu (nam prætor erat) se abdicavit, & exutâ in senatu prætextâ vestem sumpfit calamitati suæ convenientem. Ille igitur cum suis prætoribus traditi sunt, ut in liberis custodiis haberentur.

Cum jam advesperâisset & populus confertim circumstans operiretur, prodiens Cicero rem civibus exposuit; & deductus est ad amici vicini domum. (Nam suam occupabant mulieres, arcana sacra celebrantes ejus, quam Romani vocant Bonam Deam, Græci autem Gynæceam. Ei sacra fiunt quotannis in consulís domo,

καὶ σπουδῶν σὸν τῇ οἰκίᾳ τῷ ὑπάτῳ, ἡγέρη γυναικός ἡ μητέρες
αὐτοῦ, τὴν εἰσιδόνων παρθένων παράστων.) Εἰσελθὼν δὲν ὁ Κικέρων,
καθ' αὐτὸν, ὀλίγων παντάπαιον αὐτῷ παρόντων, ἐφρόντιζεν ὅπως
χρήσιμο τοῖς ἄνδράσι· τὴν πᾶν ἃχραν καὶ τροσήχοσταν ἀδική-
ματι τηλικύτοις πιμαρίσιαν ἐξουλαβεῖτο καὶ κατάκινδυνα, δι' ὅπει-
κειαν ἔθετος ἄμα, καὶ ὡς μὴ δοκοί τὸ ἔξοδος ἀγαθὸν ἐμφορεῖται,
καὶ παρῆται ἐπεμβαίνειν ἄνδράσι φύεται τε περάτοις, καὶ φίλας δυνα-
τές σὸν τῇ πόλῃ κεκτημένοις· μαλακώτερόν τε χριστόμυνος,
ἀρρώδητὸν τὸν ἀπὸ αὐτοῦ κίνδυνον· δὲ τὸν ἀγαπήσειν, μετελάτερόν τε
διανάτε παθόνται, δὲν εἰς ἄπαι ταναῦρα γένεσαι τόλμους, τῇ
παλαιᾷ κακίᾳ νέαν ὄργην τροσλαβούνται· αὐτός τε δέξεται ἄνα-
δρος καὶ μαλακός, οὐδὲν ἄλλως δοκῶν εὐτολμότατος εἶ) τοῖς
πολλοῖς. Ταῦτα τῷ Κικέρωνος ἡγαπηθεῖσιν τόλμους, γίνεται πι ταῖς
γυναιξὶ σημεῖον θεύσασι. 'Ο γὰρ Βαρδὸς, ἥδη δὲ πυρές κατακε-
κοιμῆσαι δοκεῖται, ἐκ τῆς τέφρας καὶ τῆς κεκαυμένων φλοιῶν φλό-
γα πολλών ἀνῆκε καὶ λαμπράν· ὑφὲν δὲ αἱ μὲν ἄλλαι διεπιστήθη-
σαι, αἱ δὲ ιεραὶ παρθένοι τῷ τῷ Κικέρωνος γυναικαῖς Τερεντίαν
ἐκέλεσσαν ἢ τάχος χωρεῖν τοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ κελδέειν οἵ
ἔγκυοις ἐγχειρεῖν τὸν τὸν πατερόδοτον· ὡς μέγα τρόπος τε σωτη-
ρίας καὶ δέξαι αὐτῷ τὸν φῶνα διδύσσους. 'Η δὲ Τερεντία (καὶ
γὰρ οὐδὲν ἄλλως ἦν τρεχεῖα λεπτὸν τὸν ἄτολμον τὸν φύσιν, δὲν
φιλόπιμος γενή, καὶ μᾶλλον, ὡς αὐτός φυσιον ὁ Κικέρων, τῷ πο-
λιποτῷ μετελαμβανόμενοι ταφρὸν ἀκείνης φρεγτίδων, ἢ μεταδι-
δύσσοι τὸν οἰκειακῶν ἐχεῖν) Σαῦτι τε τρόπος αὐτὸν ἐφράσε, καὶ
παρέξενε τὸν τὸν ἄνδρας. 'Ομοίως δὲ καὶ Κοίντος ὁ ἀδελφὸς,
καὶ τὸν ἀπὸ φιλοσόφιας ἐταίρον, Πόπλιος Νιγίδιος, φησὶ πλεῦτα
καὶ μέγιστα τρέψει τὸν πολιτευτὸν ἐχρῆτο τρόπον.

domo, ab uxore ejus aut matre, præsentibus virginibus vestalibus.) Ingressus ergo Cicero amici domum, paucis admodum præsentibus, secum deliberavit, quid de conjuratis statuendum esset. Religio enim erat illi ad extrema suppicia & tanto facinore digna descendere; ab hisce abhorruit tam propter indolis lenitatem, quam ne videretur potestate insolentiùs efferti, & nimis acerbè proculcare viros nobilissimos, & qui amicos in urbe potentes habuerunt. Sin clementiùs tractaret, metuebat ab illis periculum; siquid enim levius morte patarentur, haud fore, ut acquiescerent, sed in extremam audaciam erupturos, ad pristinam improbitatem novo furore adsumpto; ipsum etiam malè auditurum, tanquam ignavum & meticulosum, qui nec aliàs nimis animosus vulgo crederetur. Hæc agitante Cicerone, fœminis sacra facientibus portentum accidit. Ara enim, postquam ignis prorsus extingui crederetur, ex cinere & deustis corticibus flamمام emisit ingenitem & illustrem. Quæ res alias quidem metu perculit; virgines autem sacræ jusserunt Terentiam, Ciceronis uxorem, statim ad virum properare, & monere ut ea conficeret, quæ constituisset pro patriæ salute; Deam enim magnum illi lumen ad salutem & gloriam præbere. Terentia igitur (haud aliàs ingenio demisso aut pusillanimo, sed ambitiosa mulier, quæque, ut ipse narrat Cicero, se curis ejus civilibus libentiùs interponeret, quam domesticas suas cum eo communicaret) hæc illi nuntiavit, & virum in reos incitavit. Similiter etiam Quintus frater, & socius ejus in studio philosophiæ Publius Nigidius, quo præcipuè adjutore in negotiis publicis utebatur.

Die

Τῇ δὲ ὑπεραίᾳ φυομένῳ σὺ συγκλήτῳ λόχῳ τῷ πικείας τὸ ἄνθρωπον, ὁ ωρῶτος ἐρωτηθεὶς γράμμις Σιλούνος εἶπε, τὸν ἐρχόμενον δίκιον δῆναι προσίκειν, ἀγχθέντις εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ προσεπίθεντο τότῳ πάντες ἐφεξῆς, μέχρι Γαῖου Καίσαρος, τῷ μὲν Σάῦτα δικτάτωρος φυομένου. Τότε δὲ νέος ᾧ ἔπι, καὶ ταῖς ωρώταις ἔχον τὴν αὐξήσεως ἀρχὰς, οἷδι δὲ τῇ πολιτείᾳ καὶ ταῖς ἐλπίσιν εἰς ὅχείνις τὸν ὄδον ἐμβεβηκὼς ἢ τὰ Ῥωμαῖαν εἰς μοναρχίαν μετέπιστε προσήγαγε, τὸς μὲν ἄλλων ἐλάτηται, τῷ δὲ Κικέρωνι πολλὰς μὲν ὑποψίας, λα-
βεῖσθα δὲ σύμβιαν εἰς ἐλεγχούν προφέδωκεν. Δλλὰ καὶ λεγόντων ἦν αὐτῶν ἀκέστην, ὡς ἐγγὺς ἐλθὼν ἀλλονού μικροφύροι τὸ ἄνθρα. Τινὲς δὲ φασι παριδεῖν ἐκόντα καὶ προσελιπτοῦ τὸν καὶ ἐκείνης μήνυσιν, φόβῳ τὸ φίλων αὐτῷ καὶ τὸ διωάμεως προμπτὸν εἰς τοφέμηλον ὅπι μᾶλλον ἀν σύνεινοι φύοντο προσαθῆκεν Καίσαρι συπνείας, ἢ Καίσαρι ὅχείνοις κολάσεως. Ἐπεὶ δὲ γένιον τὸ γράμμιον πεπληρώθη εἰς αὐτὸν, ἀναστὰς ἀπεφίνατο, “μὴ θρασύων τὸν ἄνθρα, Δλλὰ τὰς ὕσιας τοῦ δικιοστίας, αὖθις δὲ ἀπα-
γγέλεις εἰς πόλεις τὸ Ιταλίας ἀστὸν δυκῆν Κικέρωνι, πηρεῖται
“δεδειλήνεις, ἀχρις ἀντὶ τοῦ καταπολεμηθῆναι Καπλίνας.” Οὔσος δὲ τὸ γράμμιον θητευκτὸς, καὶ τὸ λέγοντος εἰπεῖν διωσατάστη, ῥοπτὸν ὁ Κικέρων προσεπέθηκεν τὸ μικρόν· αὐτὸς τε γάρ ανα-
στὰς σφεχεύρησεν εἰς ἐκάτερην, τὰ μὲν τῇ προτέρᾳ, τὰ δὲ τῇ γράμμῃ Καίσαρος συνειπών. Οἵ τε φίλοι προμύτες, οἰόμνοι τῷ Κικέρωνι συμφέρειν τὸν Καίσαρος γράμμιν, (ἥτοι γάρ σὺ αὐ-
τὸς ἐσεθαψας μὴ θραστάσαντα τὸν ἄνθρα) ἡρευαῖτο τὸν διδετέραν μᾶλλον γράμμιν, ὡς τὸν Σιλούνον αὗτος μετα-
βαλλόμνον προφατεῖθαψας, καὶ λέγειν “ὡς οὐδὲν αὐτὸς εἴπος

Die postero, cum ageretur in senatu de pœnâ conjurato-
rum, primus interrogatus sententiam Silanus censuit ducendos
in carcerem, ibi ultimum de iis supplicium sumendum. Huic
omnes deinceps assenserunt, usque ad Caïum Cæsarem, eum
qui postea creatus est dictator. Is tunc adhuc juvenis & pri-
ma incrementorum suorum fundamenta jaciens, jamdudum
verò consiliis & spe eam ingressus viam, quâ rem Romanam
ad unius dominationem traduxit, cæteros fefellit, Ciceroni
verò multis modis suspectus est, sed nullam ad se convincen-
dum idoneam ansam præbuit; sunt interea qui ferunt eum
propè deprehensum, à Cicerone tamen elapsum fuisse. Alii
dicunt eum consultò dissimulâsse, & prætermisso indicia de
Cæsare, metu amicorum ejus & potentiae: cuivis enim mani-
festum esse, illos potius Cæsari accessionem fore ad salutem,
quam Cæsarem illis ad supplicium. Quando igitur ad eum
ventum est, ut sententiam diceret, consurgens censuit, “Con-
juratos non interficiendos; sed bona eorum publicanda, ip-
“ sos in urbes Italiae, quas Cicero probaret, deductos, usque
“ dum Catilina debellaretur, in vinculis habendos.” Huic
sententiæ, cum & clemens esset, & auctor ejus disertissimus,
haud parum momenti Cicero ipse adjecit. Consurgens enim
disputavit in utramque partem, nunc priorem, nunc Cæsaris
sententiam defendens. Et amici omnes, Cæsaris sententiam
magis expedire Ciceroni arbitrati (minorem enim invidiam
subiturum, si non interficeret conjuratos) secundam præcipue
sententiam amplexi sunt; adeo ut Silanus etiam mutato con-
filio excusationes necteret, diceretque, “Neque se capitalem

“Τανάτοις γνώμηις ἐχάτιν γὰρ ἀνδρὶ Βελεστῇ Ρωμαῖοι
“εἴ τοι δίκαιος οὐδὲ φρεστήλειον.” Εἰρηθέντος δὲ τὸ γνώμην, περιῆ-
τος ἀντέργοτος αὐτῷ Κάτλος Λυτάπῃ· εἶτα δεξάμενος
Κάτλον, καὶ τῷ λόγῳ σφροδρῶς οιωνικούς εἶπε τὸν Καύ-
σαρα τὸν Στάτιον, στέπλησε θυμός καὶ φερόματος τὸν
σύγκλιτον, ὃτε θάλατοι καταψυφίσασθαι τὸν ἄνθρωπον. Περὶ
δὲ δημεύσεως χρημάτων σύνταξιον Καίσαρ, σύντονον τὰ φι-
λέσθρωπα τῆς ἑαυτῆς γνώμην ἐκβαλόνται, εἰς χρήσιασθαι δὲ
συνθρωπούστω. Βιαζομένων δὲ πολλῶν, ἐπεκαλεῖτο τὸς δη-
μάρχους. Οἱ δὲ όχι Στάτιον, ἀλλὰ Κικέρον αὐτὸς σύνθετος
ἀπῆκε τὸν τοῦ δημεύσεως γνώμην.

Ἐχόρδη δὲ μέτρη τὸ Βελεστίνον τὸν τὸς ἀνδρας. Οὐκ οὐδὲ Ζευς
δὲ πάντες ἥστι, ἄλλος δὲ ἄλλον ἐφύλασσε τὴν στατηγὴν. Καὶ
αριστον ἐκ Παλατίνου ωδῆσιν τὸν Λέντλον, ἥγε γέρων τῆς
ιερᾶς ὁδοῦ, ωραῖος μέσος, τὸ μὲν ἱγνεμονικούστον ἀνδρῶν
κακλῶν τελεστειραδίων καὶ δορυφορύγων, τὸ δὲ δίμηνος φρίτ-
τον τὰ μρώματα, καὶ παρούστος σιωπῆς μάλιστα δὲ τὴν νέαν,
ώστερ ιερᾶς ποι ταπείοις ἀειτοχειρίαις τὸν ξέγοσίας, τε-
λεῖσθαι μέτρον τὸν θάμβος δοκόντων. Διελθὼν δὲ τὸν ἀγοράν,
καὶ θρόμβιος περὶ τὸ δεσμοτοιχεῖον, πρέδωντε τὸν Λέντλον πό-
δημία, καὶ παροστάξει ἀνελεῖν· εἴδος εὖτος τὸν Κέδηπον· καὶ τὸν
τὸν ἄλλον ἔκχειον κατεβαγμῷ ἀπέκλειεν. Ὁρῶν δὲ πολλάς ἐπε-
τὸν συνωμοσίας οὐ ἀγορᾶς σιωπεῖσθαι ἀθεργός, ωραῖος δὲ τὸν παραξε-
άγονον ἐκβαλόνται, τὸν δὲ τύχαιον περιστρέψαται, ὃς ἐπὶ ζώντων τὸν
ἄνθρωπον καὶ διαμαρμένων ἐξαρπασθῆναι, φεγγεύεάρδηνος μέγας πόρος
αἰσθένεις, ““Ἐξησταί,”” εἶπεν. Οὕτω δὲ Ρωμαῖον οἱ δυσφημεῖ-
μι Βελέμαρνοι τὸ πεντάνομον σημεῖον. Ἡδη δὲ τὴν ἑσπέραν, καὶ

“sententiam dixisse; senatori enim Romano ultimum esse sup-
“plicium in vinculis haberi.” Dictâ à Cæsare sententiâ, pri-
mus oppugnavit eam Catulus Luctatius; eum excipiens Ca-
to, & oratione vehementer studens suspiciones de Cæsare au-
gere, ita senatum irritavit animavitque, ut conjuratis decre-
to mortem irrogarent. De bonis autem publicandis restitit
Cæsar, indignum affirmans, repudiata eâ parte sententia suæ,
quæ fuerat humanior, eos illud unum amplecti, quod esset in
eâ tristissimum. Plurimis contrâ urgentibus, ad tribunos ple-
bis provocavit; illi verò non obsecuti sunt, sed Cicero ipse
cedens remisit illam de publicatione sententiam.

Deinde cum senatu profectus est ad conjuratos; qui qui-
dem non omnes eodem erant in loco, sed prætores alii alios
custodiebant. Et primum assumptum ex Palatino Lentulum
per viam sacram & medium forum dñduxit, circumfusis & sti-
pantibus eum civitatis primoribus, populo autem horrore per-
culfo, & silentio progrediente; juventute præcipue existi-
mante se mysteriis aristocraticæ potestatis, tanquam sacris qui-
busdam patriis, cum horrore & formidine initiari. Cum trans-
isset forum, & ad carcerem venisset, Lentulum carnifici tra-
dedit & jussit interfici; deinde Cethegum, atque adeo cæteros
omnes deductos interimi curavit. Cum verò multos animad-
verteret coniurationis socios in foro stare confertos, eorum
quæ agerentur ignaros, sed noctem expectantes, tanquam ad-
huc viverent socii, & possent è carcere eripi, eos magnâ voce
appellans dixit, “Vixerunt.” Ita enim Romani verbis inomi-
natis parcentes mortem enuntiant. Jam advesperavit, & per

δι' ἀγροῦς ἀνέβαγεν εἰς τὸ οἰκίαν, ὑπέπι σωπῆ τῷ πολιτῷ
 όδὲ τάξις φροπεμπόντων αὐτὸν, ἀλλὰ φωνᾶς καὶ χρόνοις δέ-
 χομένων καθ' οὓς θύμοι, σωτῆρα καὶ κτίσιν ἀνακελύντων τῆς
 πατρίδ^④. Τὰ δὲ φῶτα πολλὰ κατέλαμψε τὸς τειωποὺς,
 λαμπάδια καὶ δαῦδες ιεώντων ὅππι τοῖς Θύραις. Αἱ δὲ γυναι-
 κες ἐκ τοῦ τεγῶν φροντούντων πιμῆ καὶ θεῖς διὰ σύνθρος, τοῦ
 πομπῆ τῶν εἰσέστη μάλα σεμνᾶς ἀνίστος· ὃν οἱ πλεῖστοι πε-
 λέμενοι τε κατειργασμένοι μεγάλοις, καὶ οὕτῳ θριάμβων εἰσε-
 ληλαχότες, καὶ φροσκεκλημένοι γλῶς καὶ θάλαπται ὡκὶ ὄλι-
 γιας, ἐβάδιζοι ἀνομολογήμενοι τοῦτος ἀλλήλας, “πολλοῖς δὲ
 “τῷ τότε ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν ταλάττῃς καὶ λαφύρων καὶ
 “διωάμεως χάρειν ὁφείλειν τὸν Ραμψάνων δῆμον, ἀσφαλείας
 “δὲ καὶ σωτηρίας, ἐνὶ μόνῳ Κικέρωνι, τηλικύτον ἀφελόντι
 “καὶ Σοῦτον αὐτῷ κίνδυνον.” Οὐ γὰρ τὸ καλύσσει τὸν τεραπό-
 μνα, καὶ κολάσση τὸν τεραπόντα, ἐδόκει θαυμαστόν. ἀλλ’ ὅπι
 μέγιστον τῶν πάποτε νεωτερομένων ἔτος ἐλαχίστοις κακοῖς ἀγε-
 σάσεως καὶ ταραχῆς κατέσθεσε. Καὶ γὰρ τὸ Καπιλίναι οἱ πλεῖ-
 στοι τῶν οιωρέρυκότων τοῦτος αὐτὸν, ἀμα τῷ πυθέα^⑤ οὐδὲ
 Λάντλον καὶ Κέρτηον, ἐγκαταλιπόντες ὥχοντο. Καὶ μέτ’ τῶν
 συμμεμετηκότων αὐτὸς οὕτως θριαμβεύσαμέν τος Ἀντώνιον, αὐτὸς
 τε διεφθάρη καὶ τὸ στρατόπεδον.

Οὐ μίν ἀλλ’ ἵσται ^① τὸν Κικέρωνα ταφεοκθασμένοις
 καὶ λέγεντοι τούτοις καὶ ποιεῖν κακῶς· ἔχοντες ἡγεμόνας
 τῶν εἰς τὸ μέλλον ἀρχόντων, Καίσαρα μὲν, στρατηγοῦτα,
 Μέτελλον δὲ καὶ Βιτίαν δημαρχοῦτας· οἱ τὰς ἀρχὰς ταῦθα-
 λαβόντες ἐπὶ τῷ Κικέρων^④ ἡμέρας ὄλιγας ἀρχοντ^④,
 οὐκ εἴων δυμηγορεῖν αὐτὰν, ἀλλ’ οὐταρ τῷ ἐμβόλῳ
 βάθρα

forum se domum recepit, civibus non jam ordine & silentio eum deducentibus, sed ut singulis proximus erat, acclamatione & plausu excipientibus, & appellantibus "Servatorem & Conditorem patriæ." Plateæ crebris lampadibus & facibus, quæ pro foribus constituebantur, collucebant. Mulieres etiam se de tectis ostendebant in honorem Ciceronis, & ut spectarent hominem à viris principibus honorifice deductum. Quorum plurimi, post bella ingentia confecta, & triumphantes in urbem introitus, auctumque haud parum imperium terrâ marique, inter eundum tamen mutuò fatebantur, "Multis ejus sacerculi ducibus & imperatoribus opes & spolia & potentiam populum Romanum debere, securitatem verò & salutem unî Ciceroni, qui tale ejus tantumque avertisset periculum." Neque enim potuisse eum conatus sceleratorum hominum frustrari, & in autores animadvertere, tam mirabile videbatur, sed quod omnium unquam conjurationum maximam ille, minimo reipublicæ incommodo, absque seditione aut tumultu extinxerat. Catilinam enim plerique, qui ad eum confluxerant, auditâ Lentuli & Cethegi morte, statim deseruerunt. Et ille copiis, quas habuit reliquas, cum Antonio pugnans periit, ipse & exercitus.

Interea minimè defuerunt, qui super his rebus & maledicere Ciceroni & eum male tractare parati erant; quibus duces erant magistratus in annum sequentem designati, Cæsar prætor, Metellus verò & Bestia tribuni plebis. Illi magistratu inito, paucis ante diebus quam Cicero consulatu decederet, haud passi sunt eum ad populum perorare, sed jactis ante rostra

βάθρα θέρτιος, ἐπειδότης τὸν πατέρα λέγειν· Άλλ' ἐκάλεσον, εἰ βέλοιτο μόνον τούτο τὸ ἀρχῆς αὐτομόσταθμον, καὶ τοῖς Σάγρην. Κάκηνος δὲ τοῖς ὡς ὁμόστοντα φροντίζει· καὶ φρυνόμφης αὐτῷ σπαστῆς, ὥστενε τὸν πάτερα Άλλ' ἴδιον τὰ καὶ καρπὸν ὄρχον, “ἢ μὲν σεωκένεια τὸ πατέρα, καὶ διατετηρητὸν τὸν τοῦ ἄγαντον.” Ἐπόμενε δὲ τὸ ὄρχον αὐτῷ σύμπας ὁ δῆμος. Ἐφ' οἷς ἐπι μᾶλλον ὁ τε Καῖσαρ οἵ τε δημάρχοι χαλεπάριστες ἄλλας τὴν Φερετίαν παραχάσι ἐμηχανώντο, καὶ νόμος ὑπὸ αὐτῶν εἰσήγετο, καλέντι Πομπηίου μὲν τῆς στρατᾶς, ὃς δὴ καταλύσαντες τὸν Κικέρωνος δυνατείαν. Άλλ' ἢν ὅφελος μέγα τὸν Κικέρωνα καὶ πάσῃ τῇ πόλει δημαρχῶν τόπον Κάπον, καὶ τοῖς ὀχείν τοις πολιτεύμασιν ἀπ' ἵοντας μὲν ζεύσιας, μείζονος δὲ διδοξαντοῦ δημόσιος· τά τε γὰρ ἄλλα ραδίως ἔλυσε, καὶ τὸν Κικέρωνος ὑπατείαν οὔτως ἡρε τῷ λόγῳ μεγάλην, δημιγορίας, ὥστε πηδᾶς αὐτῷ τῶν πάποτε μεγίστας ψηφίσαθεν, καὶ περισσαγορεῦσαι τατέρα πατέρα διατείνοντα. Πρότερον γὰρ ἐκείνων δοκεῖ τοῦτο καδυπάρξαμ, Κάπονος αὐτὸν οὔτω σὺν τῷ δῆμῳ περισσαγορεύσαντα.

Καὶ μέγιστον μὲν ἱσχυσει σὺν τῇ πόλει τόπε, πολλοῖς δὲ τοῖς φίδιον ἐσατόντες ἐποίησεν ἀπὸ οἰδητοῦ ἔργου ποτεροῦ, τῷ δὲ ἐπαγγεῖν ἀεὶ καὶ μεγαλιώντες αὐτὸς ἐσατόντες, ὑπὸ πολλῶν δημορφορδμοῦ. Οὔτε γάρ Βουλίῳ, οὔτε δῆμῳ, οὔτε δικαστηρίῳ ἢ συνελθεῖν, ἐν τῷ μὲν Καπιλίναν ἐν διρυλλύμνον ἀκεκούσαι καὶ Λέντελον. Άλλος δὲ τὰ βιβλία τελευτῆς κατέπληστος, καὶ τὰ συγβούματα τῶν ἐγκαρμίων καὶ τὸν λόγον ἀδικοῦ ὄντας καὶ χάσιν ἔχοντας πλείστους, ἐπαγχθῆ καὶ φορπικοὺς ἐποίησε τοῖς ἀκεραιομένοις, ἀσέρ πιος ἀεὶ κηρύξας αὐτῷ

subsellii aditum prohibuerunt, neque permiserunt ut verba ficeret, sed jusserunt eum, si luberet, ejurato tantum magistratu statim descendere. Ille super his, tanquam juraturus, prodiit, & juravit non à patribus traditum, sed proprium sibi & inusitatum juramentum, “Suâ nimirum operâ patriam esse ‘salvam & conservatum imperium.’” Idem postea jusjurandum universus populus juravit. His Cæsar & Tribuni vehementius irritati alias in Ciceronem turbas moliebantur & legem rogarunt, ut acciretur cum exercitu Pompeius ad dissolvendum Ciceronis imperium. Cecidit verò imprimis opportunè & Ciceroni & urbi universæ, quod id temporis Cato esset tribunus, & Cæsaris consiliis se opponeret, pari quidem cum potestate, majore verò cum auctoritate. Nam & cætera facile diremit, & concionibus habitis, ita Ciceronis consulatum eloquentiâ suâ extulit, ut honores illi omnium qui unquam fuerunt amplissimos decerneret, & Patriæ Parentem appellaret. Ille enim primus omnium hoc nomen obtinuit, ita à Catone apud populum appellatus.

Et fuit sanè eâ tempestate auctoritas ejus in civitate summa, verùm multis seipsum invidiosum reddidit, nullo quidem malo facinore, sed ipse se laudando semper & amplificando plurimis fastidium attulit. Neque enim aut senatus, aut populus, aut judices convenire poterant, quin necesse esset eos de Catilinâ & Lentulo jactationes audire. Tandem etiam libros & scripta laudibus suis implevit, & orationem suavissimam & venustatis plenissimam molestam & ingratam auditibus reddidit, hâc ei insuavitate, tanquam morbo aliquo fa-

tali,

tali, continuò adhærente. Quanquam interea ita intemperanter gloriam amaret, ab invidendis aliis prorsus absuit, nam summo cum candore & veteres & æquales suos laudavit, ut ex scriptis ejus colligi potest. Multa etiam dicta ab eo memorant, quale est illud de Aristotele, “Amnem esse auri fluentis;” & de Platonis dialogis, “Jovem, si sermone utetur, ita locuturum.” Theophrastum etiam, “singulares suas delicias,” appellare consuevit; & de orationibus Demosthenis interrogatus, Quam earum pulcherrimam putaret, respondit, “Longissimam.” Quidam tamen, qui se Demosthenis imitatores profitentur, involant in vocem Ciceronis, quam in epistolâ ad amicum quendam scriptâ posuit, “Demosthenem aliquando in orationibus suis dormitare;” immemores interea, quantas & quām magnificas laudes illî sæpiissimè præbuerit & quōd orationes suas in Antonium, in quas plurimum studii contulerat, Philippicas appellaverit. Suorum autem æqualium, qui eloquentiâ & sapientiâ illustres erant, nemo est quem non insigniorem effecerit, aut loquendo aut scribendo de singulis amicè. Cratippo Peripatetico à Cæfare jam imperatore jus civitatis impetravit. A concilio Areopagi obtinuit ut decreto facto orarent eum, tanquam ornamentum civitatis, Athenis manere, & juventutem erudire. Exstant epistolæ Ciceronis ad Herodem, aliæ ad filium, quibus hortatur eum, ut in studiis philosophiæ Cratippum se cœtaretur. Gorgiæ etiam rhetori, causatus quōd adolescentem ad voluptates & compositiones seduxisset, consuetudine ejus interdit. Hæc una fere ex Græcis est, & altera ad Pelopem Byzantium iracundè

γέρεαπίαι· τὸν μὴν Γοργίαν αὐτὸς πεσοκόντως ὑποσκάπιοντος, εἰπερ ἵν φαῦλος καὶ ἀκόλαστος, ἢπερ ἐδόκει· περὸς δὲ τὸν Πέλοπα μικρολογευμένην καὶ μεμψιμοιρῆντος, ὡστερ ἀμελήσαντα πιμένα πιας αὐτῷ καὶ ψιφίσματα τῇζειν Βυζαντίων φρέσθα.

Ταῦτα τε δὴ φιλόπιμα, καὶ τὸ πολλάχις ἐπαγγειλμένον τῷ λόγου τῇ δεινότητι τὸ πρέπον περίεσθα. Μοιωαπίῳ μὴν γάρ ποτε συστυρόσας, ὡς ἀπόφυγὼν τὰ δίκια ὥχειντος ἐδίωκεν ἐπαῖρεν αὐτὸς Σαβῖνον, οὗτος λέγεται προσεστῶν τοῦ ὄργης δὲ Κικλέων, ὃς εἶπεν, “Σὺ γάρ ὥχεινι, ὡς Μοιωαπίε, τὰ δίκια ἀπέφυγες μηδὲ σαυτὸν, οὐκ “ἐμοὶ πολὺ σκότος τούτῳ φατὶ πῷ δικαιητέω πειράθειν· “τοῦ;” Μάρκον δὲ Κρέσαντον ἐγκαμιάζων ἀπὸ τῷ βίμαιος εὐημέρησε· καὶ μεδὲ ἡμέρας αὐτὸς ὀλίγας λοιδορῶν αὐτὸν, ὡς ὥχειντος εἶπεν, “Οὐ γάρ οὐδὲντα περίληπτα “αὐτὸς ἡμᾶς ἐπίνεις;” “Ναῦ” (φησι) “μελέτης ἔνε-“κει κυματίζων τὸν λόγον εἰς φαύλις τοῦθεστον.” Εἰπόντος δέ ποτε τῷ Κρέσαντο μηδένα Κρέσαντον σὺν Ρώμῃ βεβιωκέντα μακερύτερον ἐξηκονταεπίας, εἴδος δὲ τὸν ἄριουμένου καὶ λέγοντος, “Τί δὲ ἐγὼ παθὼν ποῦτ’ εἶποι, ‘Ηδεις’” (ἔφη) “‘Ρωμαίοις ἡδέως ἀκουσομένοις, καὶ μηδὲ ποῦτο “ἐδημαργώγεις.’” Αρέσκεσθα δὲ τῷ Κρέσαντο τοῖς Σπαικοῖς φίσαιντο, ὅπι πλαύσιον εἶναι τῷ ἀγαθὸν ἀποφαίνουσιν, “‘Ορα μὴ μᾶλλον’” (εἶπεν) “‘ὅπι πάντα τῷ σο-“φοῖ λέγουσιν εἶναι.’” Διεβάλλετο δὲ εἰς φιλαργυρεῖαν δὲ Κρέσαντο. Ἐπεὶ δὲ τῷ Κρέσαντο πῶν παύδων δὲ ἔτερος, “Αξίω ποὺ δοκῶν ὄμοιος εἶναι, καὶ μηδὲ τοῦτο τῇ μητερὶ περιποιεῖ-

scripta. Et Gorgiam quidem meritò vituperat, si quidem fuerit, sicut habitus est, pravus & voluptatibus deditus. Cum Penelope autem minus liberaliter expostulat, & queritur, ejus culpa neglectum esse, ut Byzantii honores quosdam sibi decernerent.

Cæterum ista ad gloriæ cupiditatem referenda sunt, & quod sæpe dicendi vehementiâ elatus decorum neglexerit. Cum enim Munatum aliquando defendisset, & ille judicio elapsus Sabinum Ciceronis familiarem postulâisset, fertur Ciceronem eò iracundiæ prorupisse, ut diceret, “Quid? Tu, “Munati, isto judicio per te absolutus fuisses, nisi ego in re “clarissimâ multas tenebras judicibus offudissem?” Marcum etiam Crassum aliquando è rostris, populo etiam plaudente, laudavit; & cum paucis post diebus iterum eum convitiis proscinderet, ut Crassus dixerat, “Nonne hoc ipso in loco me “nuper laudaſti?” “Ego profectò,” inquit Cicero, “sed ex-“ercendæ orationis gratiâ malum argumentum defendendum “suscepi.” Cum Crassus aliquando diceret, “neminem Cras-“forum ultra annum sexagesimum vixisse,” post autem denuo negaret, diceretque, “Quid mihi in mentem venit ut illud “affirmarem?” “Sciebas,” inquit, “Romanos illud libenter “audituros, ideoque populi gratiam captaſti.” Crasso Stoicos sibi placere dicente, quod virum bonum divitem esse affirmarent: “Vide,” inquit Cicero, “ne magis tibi arrideant, quod “omnia sapientis esse dicant.” Crassus enim avaritiæ nomine infamis notabatur. Cum unus è Crassi filiis, qui Axium quendam formâ referre visus sit, (unde matri ejus turpis infa-

περιστημένῳ θεῷ τῷ Ἀξίῳ Διονυσίῳ, εὐδοκί-
μιος λόγοι σὺ Βουλῇ διελθὼν, ἐρωτήσεις ὁ Κικέρων πί φαί-
νει αὐτός, “”Αξίος” (εἶπε) “Κράσου.” Μέλλων δὲ Κράσ-
σος εἰς Συρίαν ἀποίρεν, ἔβούλετο ¶ Κικέρωνα μᾶλλον αὐ-
τὸν φίλον ή ἔχθρον εἴναι καὶ φιλοφρονόμονος ἐφι βύλεοθα
δειπνού τοιούτοις αὐτοῖς κακεῖν ¶ Ταῦθεντος τελεθύμως.
Ολίγας δ' ὑπερηνήμερας ταῦτα Βατίνιον φίλων πιῶν σὺ-
πυγμάριοταν, ὡς μικρόμονι Διονυσίοις καὶ φιλίαι (ιδὲ γάρ
ἔχθρος) “Οὐ δίπου καὶ Βατίνιος” (εἶπεν) “δειπνού τοιούτοις
“ἐμοὶ βύλεται” Πρέστι μὴν διὰ Κράσου ¶. Αὐτὸν
δὲ ¶ Βατίνιον ἔχοντα χοιρίδας σὺ τῷ περιχήλῳ, καὶ λέ-
γοντα δίκιαν, οἰδοῦτα ρίτορε τελεστεῖπεν. Ακούσας δὲ ὅπι
τελεῖται, εἶτα μεία μικρὸν πυθόμονος σαφῶς ὅπι ζῆ, “Καὶ
“καὶ ζίκιαν ἀπόλειτο κακῶς ὁ Φευστάμονος.” Επεὶ δὲ Καί-
σαρι φιλοσαμήνῳ τίῳ σὺ Καμπονίᾳ χώραν κατανεμι-
ζῆται τοῖς οραπότας, πολλοὶ μὴν ἐνυχέραντον σὺ τῇ βύλῃ
Λαζίος δὲ Γέλλιος ὄμοι πιθαρεστάτοις ¶ ὧν, εἶπεν “ὡς δὲ
“θύμοτοι τῷτο ζῶτος αὐτοῖς, Περιμένωμε” (εἶπεν ὁ Κικέ-
ρων) “μακεδόν γάρ οὐκ αὐτεῖται Γέλλιος Ταῦθεντος.” Ήν
δέ τις Ὁκτώνιος αὐτίαν ἔχων σὺ Λιβύης γεγονέναι τελε-
τύτον ἐν τηι δίκῃ λέγοντα τῷ Κικέρωνος μὴ ξέσκεται, “Καὶ
“μὴν οὐκ ἔχεις” (εἶπε) “τὸ οὖς ἀπεύπιπτον.” Μετέλλου
δὲ Νέπατος εἰπόντος ὅπι πλείονας καζαμαρτυρῶν ἀνήρικεν,
ἢ οιωνιδῶν σέσωκεν, “όμολογος γάρ” (ἐφι) “πίστεως σὺ
“ἐμοὶ πλέον ηδὲ δεινότητος εἴναι.” Νεφρίσκου δέ τιος, αὐτίαν
ἔχοντος σὺ πλακώντι φάρμακον τῷ πατρὶ δεδωκέναι, θραυσιο-
μόνου καὶ λέγοντος ὅπι λοιδόριστος τοι Κικέρωνα, “Τῷτο” (ἐφι)
“Θῆσα

miæ macula inusta est, tanquam cum Axio consue:udinem habuisset) orationem in senatu cum plausu haberet, interrogatus Cicero, “ quid sibi videretur? ” dixit Græcè ‘Αξιος Κεραυνός. Crassus verò in Syriam abiturus maluit Ciceronem amicum sibi potius quām inimicum relinquere. Comiter ergo eum salutans dixit, “ Velle se apud eum cœnare: ” & eum Cicerō libenter accepit. Paucis post diebus, cum amici quidam compellarent eum de Vatinio, ut qui ambiret reconciliationem cum eo & concordiam (fuerat enim inimicus) dixit, “ Num Vatinius quoque vult apud me cœnare? ” Ita se erga Crassum gessit. Ipsum Vatinium strumas in collo habentem, cum causam aliquando ageret, “ turgidum oratorem” appellavit. Auditō periisse Vatinium, deinde brevi post certò intelligens eum vivere, dixit, “ Malo fato pereat furcifer, qui mentitus est.” Cum verò, Cæfare legem ferente de agro Campano inter milites dividendo, id multi senatores molestè ferrent, & Lucius Gellius ætate longè proiectus diceret, illud se vivo nunquam futurum. “ Expectemus,” inquit Cicero, “ Gellius enim non longam dilationem postulat.” Erat quidem Octavius, cui exprobratum fuerat, quod esset ex Africâ oriundus. Huic in judicio quodam Ciceronem se non exaudire dicenti, “ Atqui aures,” inquit, “ non habes imperfossas.” Metello Nepote objiciente, quod plures testimonio oppressisset, quām oratione servasset, “ Fateor,” dixit, “ plus mihi fidei esse, quām eloquentiæ.” Cum adolescens quidam, cui crimen objectum erat, quod patri venenum in placentâ dedisset, ferociter se justaret, & opprobria Ciceroni minaretur, “ Hæc,” inquit,

“ à te

“Θέλου σὺ βούλεμεν μᾶλλον ἢ πλακοῦτα.” Ποπλίου δὲ Σηπίου οικήγερην μὲν αὐτὸν ἐν τῷ δίκῃ τρόχελαζόντος μὴ ἔτερων, αὐτὸν δὲ πάντα βολομένου λέγειν, καὶ μηδὲν παρέπει τος εἰπεῖν, ὡς δῆλος ἦν ἀφίεμνος τὸν τῶν δικαιῶν, ἃδη τῆς φίρης φερομένης, “Χρεῖ σίμερον” (ἔφη) “τῷ χρυσῷ Σίνης” μέλλεις γὰρ αὐτον ιδιώτης εἶναι.” Πόπλιου δὲ Κώνιαν, νομικὸν εἶναι βολόμενον, ὅντα δὲ ἀμαρτῆσαι ἢ ἀφυῖναι, τοσός πινα δίκαιων ὀκάλεστε μάρτυρα· τῷ δὲ μηδὲν εἰδέναι φάσχωνται; “Ιστος” (ἔφη) “δοκεῖς τοῖς τῶν νομικῶν ἐρωτᾶθαι.” Μετέλλου δὲ Νέπωνται σὺν αὐτοφορᾷ πινα τολλάκις λέγονται; “Τίς σὺ πατέρες οὗτοι, οἱ Κικέρων,” Σοὶ διάτης τῶν δύποκρισιν (ἔφη) “ἢ μίτηρ χαλεπωτέρευεν ἐποίησεν.” Εδόκει δὲ ἀκόλαστος ἢ μίτηρ εἶναι τῷ Νέπωνται, αὐτὸς δὲ τις εὐμετάβολος τοις ποτε τῶν δικαρχίαν δύπολιπών ἄφνω, τοσός Πομπίον ἀξέπλωσεν εἰς Συρίαν, εἴτε ὀκεᾶθεν ἐπομῆλθεν ἀλογώτερον. Θάνατος δὲ Φίλοσοφον τὸν καθηγητῶν διπιμελέτερον, ἐπέσησεν αὐτὸν τῷ τάφῳ κόρυκε λιθίνον. καὶ οἱ Κικέρων, “Τύτος” (ἔφη) “σοφώτερον ἐποίησας” τέτεθαψεν γάρ σε μᾶλλον ἢ λέγειν ἐδίδαξεν.” Επεὶ δὲ Μάρκος Ἀπόπιος ἐν τῷ δίκῃ τροποιμαζόμενος εἶπε φίλον αὐτῷ δεδεῖται τρόχελειν διπιμέλειαν καὶ λογότητα καὶ πίσιν, “Εἰδένεις” (ἔφη). σιδηρεῦς γέζετας ἀνθρωπός, ὡς μηδὲν ὀκτώσυτων ὡς ἥττοσατο φίλος τρόχελειν;

Τὸ μὲν οὖν τοσός ἐχθρεὺς ἢ ἀντιδίκος σκώμμασι χρῆσθαι τικεροτέρευτις, δοκεῖ ρυποεικὸν εἶναι· τὸ δὲ οἷς ἔτυχε τροποιεύεται ἐνεκρε τῷ γελοίου, πολὺ οικῆγε μῖσος αὐτῷ. Γεύσθω δὲ καὶ τούτων ὀλίγα. Μάρκος Ἀκυίνοις ἔχοντα δύο

“ à te maluerim; quām placentam accipere.” Cum Publius Sestius eum cum aliis in judicio quodam defensorem adhibuisset, & ipse omnia vellet dicere, nec quenquam alium loqui permitteret; ut patuit eum à judicibus absolutum iri, & jam sententiæ ferrentur, “ Utere,” inquit, “ Sestī, occasione ho-” diernā: cras enim eris privatus.” Publum Cottam, qui jurisperitus haberi voluit, sed erat tardus & indoctus, in causâ quādam testem citavit. Hic cum diceret se nihil scire, “ For-” tasse,” inquit, “ putas te de jure interrogari.” Metello Ne-
pote in contentione quādam sæpius dicente, “ Quis tuus pa-” ter est, Cicero? Effecit,” inquit, “ mater tua hanc respon-” sionem tibi difficiliorē.” Mater enim Nepotis visa est im-
pudica; & ipse habitus est inconstantior, & aliquando, tri-
bunatu derepentē relicto, trajecit in Syriam ad Pompeium,
mox inde inconfultiūs reversus est. Cum Philagrum præce-
ptorem suum magno cum studio sepeliisset, tumulo ejus impo-
suit corvum marmoreum. Et Cicero, “ Hoc,” inquit, “ sane
“ prudenter fecisti; volare enim te potius docuit, quām lo-”
“ qui.” Cum Marcus Appius, in proœmio causæ cujusdam,
oratum se diceret ab amico, ut studium & eloquentiam & fi-
delitatem illi præstaret, “ Adeōne,” inquit, “ ferreo ingenio
“ homo es, ut eorum quæ amicus rogārit, nè unum illi præ-”
“ bueris?”

Sanè contra inimicos aut adversarios dicteriis uti acerbioribus oratoris esse videtur; sed quod risus captandi gratiā proximum quemque invaderet, magnum sibi odium conflavit.
Hujus quoque generis pauca scribam. Marcum Aquilium,

qui

δός γαμβρὸς φυγάδας, "Αθραῖον ἐκάλε. Λευκὸς δὲ Κόττα,
πιμηλίων ἔχοντος ἀρχικὸν, φιλοιοτάτης δὲ ὅντος, ὑπαίσιαι με-
τὰν ὁ Κικέρων ἐδίψκοε, καὶ τῶν φίλων κύκλῳ περιεισάντων, ὡς
ἔπινε, "Ορθῶς φοβεῖσθε" (εἶπε) "μή μοι δύοις χαλεπὸς δ
πιμητής, ὅπις ὑδωρ πίνω." Βασιλίων δὲ ἀπαντήσας ἀγορῆι μὲν
ἐσωτῆς πρεστὸς ἀμορφοπέτας θυγατέρας ἀνεφέγγειστο,
Φοίνις τοι δέ σοντος ἐσπειρει τέντα.

Μάρκου δὲ Γελίου δοκιώτος οὐκέτε εἰλευθέρων γέγο-
νει, λαμπρῷ δὲ τῇ φωνῇ καὶ μεγάλῃ γεάμματι πρὸς τὴν
σύγκλητον ἔξοδαν γόντος, "Μὴ θαυμάζητε," (εἶπε) "καὶ αὐτὸς
τὸς εἰς ἐπὶ τὸ ἀναπεφωνικότων." Ἐπεὶ δὲ Φαῦστος ὁ Σύλλας
τῷ μοναρχίσαντος σὺν Ρώμῃ, καὶ τολλάς ὑπὲν θρατῷ περι-
γένετος, σὺν δανείοις γενόμνος, καὶ πολλὰ τὸ οὐσίας οὐχ
απαθήσας, ἀπάρτιον προέγραψε, "Ζεῦτη" ἐφη "μᾶλλον αὐτῷ
τὴν προφραφίν ἀρέσκειν, οὐ τὴν πατεώσαι."

Ἐκ τούτων ἐγένετο τολλοῖς ἐπαχθίς· καὶ οἱ μετέκλω-
δίου οιωνέστοις ἐπ' αὐτὸν, ἀρχικὸν τιαύτην λαβόντες. Ἡν
Κλάδιος ἀπὸ εὐθυνῆς, τῇ μὲν ἡλικίᾳ νέος, τῷ δὲ φευγόματι
θρασὺς καὶ αὐτάδης. Οὗτος ἐρῶν Πομπηίας τῆς Καίσαρος
χωρίκος, εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῷ παρεισῆλθε κρύφα, λαβὼν ἐστή-
τα καὶ σκευέντος φαλτερίας. Ἐθνον γένοις καὶ χωρίκες τῶν Δύορ-
ρητον ὄχειντο καὶ ἀδέστον ἀνθράστοις θυσίαν σὺν τῇ τῷ Καί-
σαρος οἰκίᾳ· καὶ πῆρεν ἀπὸ τοῦ Κλάδιος, ἥλπιζε λίσσεας οὐχιδὸς τὸ
Πομπηίαν μηδὲ τὸ χωρίκην. Οὓς δὲ εἰσῆλθε τυχτὸς εἰς οἰκίαν
μεγάλων, ἤπορεῖτο τῶν διόδων. Καὶ πλανώμνον αὐτὸν ἴδε-
σσε Αἴρηλίας θεραπαινίας τῆς Καίσαρος μητρὸς, ἥτισεν ὄνομα.

Φέγ-

qui duos generos exules habebat, "Adraustum" appellabat. Lucio Cottâ, homine vinosissimo, censore, Cicero consulatum petens fitiebat, & amicis dum biberet circumstantibus, "Jure," inquit, "timetis, ne mihi censor irascatur, quod a-
"quam bibam." Voconio occurrens secum unâ ducenti tres filias maximè deformes exclamavit,

Invito sane Apolline seminavit liberos.

Cum Marcus Gellius, quem fama erat haud ex ingenuis natum esse, magnâ & clarâ voce literas in senatu recitaret, "Ne," inquit, miremini, nam ex iis genitus est, qui clamare "confuerunt." Cum Faustus Sylla, filius ejus qui Dictator Romæ fuerat & multos necando proscripterat, ære alieno laborans, & re familiari magnâ ex parte dissipatâ, integrum bonorum auctionem proscriptisset, Cicero dixit, "Has fibi ta-
"bulas magis quam paternas placere."

His effecit, ut multis invisus esset; & Clodius cum suis eum aggressus est, hujusmodi occasionem nactus. Erat Clodius vir nobili genere, ætate florens, audacis arrogantis-que ingenii. Hic cum amaret Pompeiam Cæsar's uxorem, sumpto vestitu & ornatu psaltriæ, domum ejus clam introiit. Mulieres enim in Cæsar's domo sacra ista occulta fecerunt, quæ nefas est à maribus spectari; nec vir ullus interfuit. Clodius vero, (quippe qui adhuc adolescens, & nondum barbatus esset,) clam se ad Pompeiam ingredi posse cum fœminis sperabat. Noctu autem in ædes spatiofas ingressus; inter transitus nesciebat quo se verteret. Et errantem eum specans Aureliae Cæsar's matris ministra nomen quæsivit.

Φεγγαρδὸς δὲ ἀναγκασθέντος ὑπείνου καὶ φύσαντος ἀκόλυθον
Πομπηίας γιττεῖν Αὔρων τύπομα, σωτεῖσα τὸ φωνὴν τὸ γεννα-
κεῖαν οὖσαν, ἀνέκραγε καὶ σωτεῖσα τὰς γεννακες. Αἱ δὲ
ἀποκλείσασαι τὰς Θύρας, καὶ τάντα διερειώμενα, λαμ-
βάνοντος Φίλου εἰς οἴκημα παρδίσκης, ἢ συνῆλθε, κατε-
πεφύσατο. Τῷ δὲ ωράγματος τελεόντος γενομένης, Καῦ-
σαρ τε τὸν Πομπηίαν ἀφῆκε, καὶ δίκιος ἀσεβείας ἀπεγρά-
φατο δὲ Κλωδίῳ. Κικέρων δὲ ἦν μὲν αὐτῷ φίλος, καὶ τὸν
τελεῖον Καπλίναν ερατίομένων ἐχρῆτο εροδυμοτάτῳ σωτεργῷ
καὶ φύλακι τῷ σώματι. Ἰχυεζομένης δὲ τοὺς δὲ ἔγκλη-
μα, δὲ μήτε γεγονέναι καὶ ὑπείνου ἐν Ρώμῃ τὸ χεύον, Λλλ’
οὐ τοῖς πορρωτάτῳ χωρίοις Διατίθεται, κατεμαρτύρησεν ὡς
ἀφιγμένου τοὺς αὐτὸν οἴκαδε, καὶ διειλεγμένου τελεῖ πιῶν
ὅπερ ἦν ἀληθές. Οὐ μὲν ἐδόκει μαρτυρεῖν οὐ Κικέρων Διαὶ τὴν
ἀληθείαν, Λλλὰ τρὸς τὴν αὐτῷ γεννακες Τερεπίαν ἀπολε-
γόμενος. Ἡν γένος αὐτῇ τρὸς τὸν Κλωδίον ἀπέχθεια, Διαὶ τὸ
ἀδελφὸν τὸν ὑπείνου τοῖς μάλιστα Κικέρωνος, αἷς δὲ τοὺς τὴν
Κλωδίαν φοιτήλι καὶ θεραπεύων ἐγγὺς οἰκεῖσσαν, ὑπομίαν τῇ Τε-
ρεπίᾳ πήρε. Χαλεπὶ δὲ τὸ πρόπον οὖσα, καὶ δὲ Κικέρων Φίλος
ἀρχόσα, πήρωξε δὲ Κλωδίῳ σωτεπίθεας καὶ κατεμαρτυ-
ρῆσε. Κατεμαρτύρησεν δὲ δὲ Κλωδίῳ πολλοὶ τὸν καλῶν καὶ γαθῶν
ἀνθρώπων, ὄπιορχίας, ῥαδίευργίας, ὄχλων δεκασημάτων, φθοράς
γεννακῆς. Λεύκηλλος δὲ καὶ θεραπανίδας πήρε χειρας, ὡς συγ-
θύοιτο τῇ γεωτάτῃ τῶν ἀδελφῶν οὐ Κλωδίος, ὅπερ Λεύκηλλων
σωτέρης. Πολλὴ δὲ ἦν δόξα καὶ τοῖς ἄλλαις δυσὶν ἀδελφαῖς

Ut vero loqui coactus est, & dixit se ancillam Pompeiæ quærere, nomine Auram ; illa statim animadvertisens vocem haud fœmineam exclamavit, & mulieres convocavit. Hæ, foribus obseratis, loca singula perscrutantes, Clodium deprehendunt, qui in cubiculum ancillæ, quâcum ingressus fuerat, confugerat. Re passim divulgatâ, Cæsar & Pompeiam dimisit, & Clodium violatæ religionis postulavit. Cicero quidem erat illi amicus, & in negotio Catilinario habuerat illum adjutorem promptissimum & custodem corporis. Cum autem ille, ad crimén depellendum, in hoc præcipuè niteretur, se eo tempore Romæ non fuisse, sed ab urbe longissimè egisse ; Cicero pro testimoniō dixit, eum venisse ad se domum, & de rebus quibusdam collocutum esse ; quod sanè verum erat. Cicero tamen videtur non tam veritatis studio testimonium dixisse, quam ut se uxori Terentiæ purgaret. Erat enim illi cum Clodio inimicitia, propter sororem ejus Clodium ; quippe quæ Ciceronis nuptias ambiret, & in cā re operâ Tulli cuiusdam uteretur, qui Ciceronis in primis amicus erat & familiaris, sæpe etiam ad Clodium vicinam commeando, & obsequia illi præstando, suspicionis causam Terentiæ præbuit. Quæcum esset ingenio aspera, & marito imperaret, stimulavit eum, ut Clodium aggredieretur, & testimonium contra eum diceret. Multa etiam testimonia dicta sunt à viris optimis & præstansissimis, de Clodii perjuriis, flagitiis, ambitu, & mulierum stupris. Lucullus etiam, ancillis productis, probavit, Clodium cum sorore suâ natu minimâ rem habuisse, dum sibi uxor esset : & fama vulgo obtinuit eum cum duabus reliquis sororibus

πληπάζειν τὸ Κλώδιον ὥν Τερετίας μὲν Μάρκιος Ρήξ, Κλωδίας δὲ Μέτελλος ὁ Κέλερ εἶχεν. ἦν Κυανδρούπολις ἐκάλουσ, ὅπι τὸ ἔργον τοις αὐτῇ χαλκοῖς ἐμβαλὼν εἰς Βαλάντιον, ὡς ἀργύρεον εἰσέπεμψε. (Ὄ δὲ λεπίστατον τὸ χαλκοῦ νομίσματος κυανδρούπολις ἐκάλουσ) Ἐπὶ τούτῃ μάλιστα τῷ ἀδελφῷ χακῶς ἤκουσεν ὁ Κλώδιος. Οὐ μίλι ἄλλα τότε τῷ δίμου ωρὸς τῆς χατζαμαρτυρίας αὐτῷ καὶ συνεπέσθαι ἀνίταπομόν, φοβηθέντες οἱ δικαστὴ Φυλακίων πελεκήσαντο, καὶ τὰς δέλτες οἱ πλεῖστοι συγκεχυμένας τοῖς γράμμασιν ἤνεγκαν. "Ομως δὲ πλείονες ἔδοξαν οἱ ἀπολύοντες φρέατος καὶ τις ἐλέγχη καὶ δεκασμὸς διελθεῖν. "Οτεν ὁ μὲν Κάτλος ἀπαντήσας τοῖς χρισταῖς, "Τμῆις" (εἶπεν) "ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ ἀσφαλείας ἥττοσαθε "τὸ φυλακίν, φοβόμνοι μή τις ὑμᾶς ἀφέλη" τὸ ἀργύρεον." Κικέρων δὲ, τὸ Κλωδίαν ωρὸς αὐτὸν λέγοντος ὅπι μαρτυρῶν τὸν ἔργον πίστιν τοῖς δικαστοῖς, "Αλλ' ἐμοὶ μὲν" (εἶπεν) "Ⓐ "πέντε καὶ ἕκοπτο τὸ δικαστῶν ὄπιστευχον. Σοῦτοι γάρ σὺ κατεψή "φίσαντο· σοὶ δὲ πειάκοντα τὸν ὄπιστευχον. Τὸ γένος ωρότερον ἀπέ "λυρον, οὐδὲν δὲ τὸ ἀργύρεον." Οἱ μέντοι Καῦσορ τὸν κατεμαρτύρησε κληθεὶς ὄπι τὸ Κλώδιον, τὸ δὲ ἐφη μοιχείαν κατεγνωκέναι τὸ γυναικός ἀφεικέναι δὲ αὐτὴν, "ὅτι τὸ Καιρός ἔδει γάμον "τὸ ωρέξεως αἰγαῖος μόνον, ἄλλα καὶ φήμις καθαρέντες)."

Διαφυγῶν δὲ τὸ κίνδυνον ὁ Κλώδιος, καὶ δίμαρχος αἱρετεῖς, εὐθὺς εἴχετο τὸ Κικέρωνος, πάνθ' ὅμοι τοσάγματα καὶ πάντας ἀνθρώπους συνάγων καὶ ταράττων ἐπ' αὐτὸν. Τόν τε γάρ δῆμον ὠκειώσατο νόμοις φιλανθρώποις, καὶ τῶν Καπάπων ἐκαπέρω μεγάλος ἐπαρχίας ἐψηφίσατο, Πείστων μὲν Μακεδονίαν, Γαστούριαν δὲ Συρίαν. Πολλοὺς δὲ τῶν ἀπόρων συνέτασεν

confuevisse, quarum Terentiam Martius Rex, Clodiam Metellus Celer duxerat, quam vocabant Quadrantariam, quod amatorum aliquis æreos nummos in crumenâ positos, illi pro argento miserat. (Minimum enim æreum numisma Quadrantem vocabant.) Hujus præsertim fororis causâ Clodius malè audiebat. Verum enimvero cum populus contra eos, qui testimonia dixerunt, & in Clodium coierunt, insurgeret, judices perterriti se præsidio cinxerunt, & plurimi eorum tabulas literis confusis attulerunt. Interea qui absolverunt eum, numero plures videbantur. Dicitur etiam aliquam corruptelam intervenisse. Unde Catulus, cum judicibus occurseret, dixit, “Jure vos ad salutem præsidium postulavistis, nam ne quis nummos vobis eriperet, timebatis.” Cicero etiam, cum Clodius ei objiceret, quod testimonio ejus judices non credidissent, “Mihī verò,” dixit, “viginti quinque judices crediderunt, tot enim te condemnârunt; tibi triginta non crediderunt, qui nummos antè acceperunt, quām absolverent.” Cæsar autem, cum citaretur, nihil contra Clodium testatus est, dixitque, se nihil de adulterio uxoris comperisse, repudiâsse tamen eam, “quod Cæsaris conjugium deceret, non solum facto turpi, verum famâ etiam finistrâ vacare.”

Elapsus è periculo Clodius, & tribunus plebis creatus, statim Ciceronem adortus est, simulque omnes res & omnes homines adversus eum sollicitavit ac concitavit. Nam & plebem legibus popularibus conciliavit, & utrique consulum amplas provincias decrevit, Pisoni quidem Macedoniam, Gabinius verò Syriam. Magnam etiam inopum manum ad propo-

πληπάζειν τὸν Κλαύδιον ὃν Τερετίας μὲν Μάρκιος Ῥηξ, Κλωδίας δὲ Μέτελλος ὁ Κέλερ εἶχεν· ἣν Κυανθρωπίαν ἐκάλουσι, ὅπι τὴν ἐρατῶν πις αὐτῇ χαλκοὺς ἐμβαλὼν εἰς βαλάντιον, ὡς ἀργύρεον εἰσέπεμψε· (ὅτι δὲ λεπίότατον τὸν χαλκοῦ νομίσματος κυανθρωπίτην σκάλουσι) Ἐπὶ τῷ μάλιστα πῶν ἀδελφῷν χακῶς ἥκαστεν ὁ Κλαύδιος. Οὐ μίλιον ἄλλα τότε τὰ δίμου ωρὸς τῆς χατζαμαρτυρίας αὐτῷ καὶ συνεῖσθαι ἀγίταπομόνις, φοβηθέντες οἱ δικαστὴι φυλακίων τοις χράμμασιν ἥνεκαν. "Ομως δὲ πλείονες ἔδοξαν οἱ διπολύοντες φρέατος καὶ τις ἐλέγχη καὶ δεκασμὸς διελθεῖν. "Οτεν ὁ μὲν Κάτλος ἀπαντήσας τοῖς χρισταῖς, "Τμῆις" (εἶπεν) "ώς ἀληθῶς ὑπὲρ ἀσφαλείας ἥπισσαθε "τὸ φυλακίν, φοβόμνοι μή τις ὑμᾶς ἀφέλῃ) τὸ ἀργύρεον." Κικέρων δὲ, τὸν Κλαύδιον ωρὸς αὐτὸν λέγοντος ὅπι μαρτυρῶν τὸν ἔργον πίστιν τοῖς δικαστῶν, "Αλλ' ἐμοὶ μή" (εἶπεν) "① πέντε καὶ ἕκοτε τὸν δικαῖων ἔπιστευθεντος τοῖς κατεψήφισμασιν· σοὶ δὲ πειάκοντα τὸν ἔπιστευθεντος τὸν δικαίωντα πρότερον ἀπέλαυνθεντος εἴλασσον τὸ ἀργύρεον." Οἱ μέντοι Καῦσαρος τὸν κατεμαρτύρωντες κληθεὶς ἔπι τὸν Κλαύδιον, τὸν δὲ ἐφη μοιχείαν κατεγνωκέντα τὸ γενναιός ἀφεικένειν δὲ αὐτὸν, "ὅτι τὸν Καΐφρος ἔδει γάμον τὸν διαρίζεως αὐγεῖσας μόνον, ἄλλα καὶ φήμις κατασθεῖται)."

Διαφυγὴν δὲ τὸν κίνδυνον ὁ Κλαύδιος, καὶ δικαρχος αὐρεθεῖς, εὐθὺς εἴχετο τὸν Κικέρωνος, πάνθ' ὅμητον τοιούτοις καὶ πάντας ἀνθρώπους συνάγων καὶ ταράττων ἐπ' αὐτὸν. Τόν τε γάρδον διημονοὶ ὀκειώσατο νόμοις φιλανθρώποις, καὶ τῶν τοιούτων ἐκαπέρω μεγάλας ἐπαρχίας ἐψηφίσασθε, Πείστων μὲν Μακεδονίαν, Γαβούιαν δὲ Συρίαν. Πολλοὺς δὲ τῶν διπόρων συνέτασεν

confuevisse, quarum Terentiam Martius Rex, Clodiam Metellus Celer duxerat, quam vocabant Quadrantariam, quod amatorum aliquis æreos nummos in crumenâ positos, illi pro argento miserat. (Minimum enim æreum numisma Quadrantem vocabant.) Hujus præsertim fororis causâ Clodius malè audiebat. Verùm enimvero cum populus contra eos, qui testimonia dixerunt, & in Clodium coierunt, insurgeret, judices perterriti se præsidio cinxerunt, & plurimi eorum tabulas literis confusis attulerunt. Interea qui absolverunt eum, numero plures videbantur. Dicitur etiam aliquam corruptelam intervenisse. Unde Catulus, cum judicibus occurreret, dixit, “Jure vos ad salutem præsidium postulavistis, nam ne quis nummos vobis eriperet, timebatis.” Cicero etiam, cum Clodius ei objiceret, quod testimonio ejus judices non credidissent, “Mihi verò,” dixit, “viginti quinque judices crediderunt, tot enim te condemnârunt; tibi triginta non crediderunt, qui nummos antè acceperunt, quām absolverent.” Cæsar autem, cum citaretur, nihil contra Clodium testatus est, dixitque, se nihil de adulterio uxoris comperisse, repudiâsse tamen eam, “quod Cæsaris conjugium deceret, non solum facto turpi, verùm famâ etiam finistrâ vacare.”

Elapsus è periculo Clodius, & tribunus plebis creatus, statim Ciceronem adortus est, simulque omnes res & omnes homines adversus eum sollicitavit ac concitavit. Nam & plebem legibus popularibus conciliavit, & utrique consulum amplas provincias decrevit, Pisoni quidem Macedoniam, Gabinius verò Syriam. Magnam etiam inopum manum ad propo-

εἰς τὸ πολίτευμα, καὶ μάλις ὥπλισμένος τοῖς αὐτὸν εἶχε. Τῷ δὲ πλεῖστον διωριθμόν τόπε πελῶν ἀνδρῶν, Κερίας μὲν ἀντικρὺς Κικέρων πολεμώντος, Πομπηίας δὲ Θρυπολιθός τρὸς ἀμφοτέρους, Καύαρος δὲ μέλλοντος εἰς Γαλατίαν ἐξιέναι μετὰ στρατεύματος. Ταῦτα τοῖς ὑποδύσις ὁ Κικέρων, καὶ περ ὅντα φίλον, οὐλλ' ὑποπλού ἔκ τοῦ τοῦ Καπλίναι, ἐξίωσε τρεσσεντίῳ συστρατεύειν. Δεξαμήνος δὲ τοῦ Καύαρος, ὁ Κλάδιος ὄρος ἐκφύγοντα τὴν δικαρχίαν αὐτῷ τὸν Κικέρωνα περοεποιεῖτο συμβατικῶς ἔχειν, καὶ τῇ Τερεπίᾳ τὸν τολεμένην ἀναπτεῖσι αὐτίαν, ἐκείνης δὲ μεμυριθμός ὑπεικός ἦν, καὶ λόγος εὐγνάμονας σύδιδοντο, ὡς ἂν τις τὸ μισθὸν τοῦτο χαλεπάμνων, οὐλλ' ἐγκαλῶν μέτεμεν καὶ φιλικόν, παντελῶν διῆ τὸ φόρον ἀπῆκεν ὡς ἀπειπεῖ τῷ Καύαρι τὸν τρεσσεντίον, καὶ πάλιν ἔχειθα τῆς πολιτείας. Ἐφ' ᾧ προξαθεῖσις ὁ Καύαρος τὸν τοῦ Κλάδιον ἐπέρρωσε, καὶ Πομπηίον ἀπέτρεψε κομιδὴν τῷ Κικέρωνος. Αὐτὸς τε καλεμαρτύρισεν σὺν τῷ δίκιῳ, μὴ δοκεῖν αὐτῷ καλῶς μηδὲ νομίμως ἀνδρας ἀκείτης ἀνηρῆδης τοῖς τοῖς Λέγτλοις καὶ Κέδητοι. Αὕτη γέννητη κατηγορία, καὶ ὑπὲν τοῦτον ὁ Κικέρων ἐμχαλεῖτο. Κινδυνεύων σῖων καὶ διωκόμνος, ἐδῆτα μετίλλαξε καὶ κόμης ἀνάπλεως τοῦτον ἵκετενε τὸ δίκιον. Προσχρόν δ' ὁ Κλάδιος ἀπίντα καὶ τὸν τεραπόντας, ἀνθρώπους ἔχων ὑβριστὰς τοῖς αὐτὸν καὶ θρασεῖς, οἱ πολλὰ μὲν χλευάζοντες ἀκολάζοντες εἰς τὸ μεταβολικὸν καὶ διχῆμα Κικέρωνος, πολλαχοῦ δὲ πιλῶν καὶ λίθοις βάλλοντες, ἐνίσαιτο τοῖς ἵκεσίας. Οὐ μηδὲ οὐλλὰ τῷ Κικέρωνι περοεπούντον μηδὲ ὀλίγη δεῖν σύμπαν τὸ τῶν ἴππωντὸν τολπῆδος συμμετέβαλε τὸν ἐσθῆτα, καὶ διομιεῖσιν τὸν ἐλέφαντας γένοντας πρηκολόθουσ, κομιῶντες καὶ σωσικετεύοντες,

sita sua conficienda conflavit, & servos armatos secum habuit. Cum ex tribus, qui tunc maximè valerent, Crassus apertum cum Cicerone bellum ageret, Pompeius utrisque blandiretur, Cæsar autem in Galliam iturus esset cum exercitu: ad hunc confugiens Cicero, quanquam minimè amicum, sed ex Catilinæ negotio suspectum, rogavit, ut legatum secum ad bellum duceret. Quod cum Cæsar concederet, videns Clodius Ciceronem è tribunatu suo elapsurum, simulavit se à reconciliacione non abhorrere, & maximam culpæ partem in Terentiam rejiciendo, de Cicerone autem semper humaniter loquendo, ut qui non odiasset eum, aut irasceretur, sed moderatè & amicè expostularet, omnem ejus metum extinxit: adeo ut renuntiaret Cæsari legationem, iterumque se converteret ad rempublicam. Inde irritatus Cæsar & Clodium confirmavit, & Pompeium prorsus à Cicerone abalienavit. Et ipse coram populo testatus est, neque honestè, neque jure sibi factum videri, ut Lentulus & Cethegus cum suis indictâ causâ necarentur. Hæc enim erat accusatio, & hoc nomine Cicero postulatus est. Reus ergo factus, & urgente periculo, vestem mutavit & comâ prolixâ civitatem obiens populo supplicavit. Ubique autem per plateas Clodius ei occurrebat, homines secum habens audaces & facinorosos, qui petulantissimè habitum Ciceronis & vestem mutatam irridentes, sæpe etiam luctum & lapides in eum jacientes, supplicationes ejus impediabant. Interea tamen primùm universus ferè equestris ordo unâ cum Cicerone vestem mutabant, & juvenes ad numerum viginti millium comitabantur eum intonsi & populo pariter

sup-

πύρτις. Ἐπειδὴ τὸ βυλῆς σωματίδίους, ὅπως φησίσητο τὸ
δῆμος ὡς τὴν πένθοι μεταβαλεῖν τὸ ιμάτιο, καὶ τὸ υπάτον
σόδηποδέρτον, Κλωδίας δὲ σιδηροφορημάτης τὸν τὸ βυλε-
τήλον, ἐξέδραμον ἢν οὐδέ τὸ βυλεπιθῆν, κατέρρηγόμενοι
τὰς χιτῶνας, καὶ βοῶντες. Οὓς δὲ τὸν οὐκός οὔτε τις αἰδώς
ταῦτα τὸν οὐκί, Δλλά ἐδί τὸν Κικέρωνα φύγειν, οὐ σιδήρω κρι-
θίαν ταῦτα τὸν Κλωδίαν, ἐδεῖτο Πομπήιον βοηθεῖν, τοῦτον δὲ
σύχαποδὸν γεγονότος, καὶ μετεπέβοντος σὺν ἀγροῖς τοῦτο τὸν Αλ-
ερόν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπειψή Πείσωνα τὸ γαμβρόν δειπό-
ρινον, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἀνέβη. Πυθόμην δὲ οὐ Πομπήιος ὃν
τοῦτο εἶπεν εἰς ὅψιν ἐλθεῖν· δειπνὸν γὰρ αὐτὸν αἰδὼς εἶχε πρὸς
τὸν ἄνδρα, μεγάλης ἡγεμονίαν ἀγόντας τοῦτον αὐτῷ, καὶ πολ-
λῷ ταῦτα γάρ τινα ἐκείνῳ πεπολιτευμάτων. Δλλὰ Καιζερίον γαμ-
βρὸς ἀν δειπνίῳ προΐδωκε τὰς ταλαρὰς γάρ τινας, καὶ τοι
θύρας ἄλλας ὑπεξελθών, ἀπεδίδρασκε τὸν ἔντευξιν. Οὕτω δὴ
ταροδότεis οἱ Κικέρων τοῦτον αὐτῷ, καὶ γεγονός ἐρημος, ὅπερ τὰς
ὑπάτιτις κατέφυγε. Καὶ Γαβίνιος μὲν τὸν γαλεπὸν ἀεί, Πεί-
σων δὲ διελέχθη τεράτορον, αὐτὸν πρᾶμαν σύχεττον, καὶ ὑπο-
χερτον τῇ τῷ Κλωδίᾳ ρύμῃ καὶ τὸν μεταβολὴν τῶν κυρῶν
συεῖκεν, καὶ θμέαδης πάλιν σωτῆρα τὸ πατερίδος σὺν σάσσοι καὶ
χακοῖς δι τὸχεῖτον οὔσους.

Τοιαύτης τυχὸν ἀποκρίσεως οἱ Κικέρων ἐγέλευεῖσθαι τοῖς
φίλοις· καὶ Λούκουλλος μὲν τὸχελευτικόν μένειν ὡς τελεσόμηνον
ἄλλοι δὲ φύγειν, ὡς ταχὺ τῷ δῆμον ποδίσσοντος αὐτὸν, ὅταν
ἐμπλικᾶται τῆς Κλωδίας μανίας καὶ ἀπονοίας. Ταῦτ' ἐδοξεῖ
Κικέρων· καὶ τὸ μὲν ἄγαλμα τῆς Αδηνᾶς, ὃ τολμῶ χρόνον
ἔχων· ὅπερ τῆς οἰκίας ἴδρυμάτων, ἐπίμα μετεπερέστως, εἰς Κα-
πιτάλιον

supplicantes. Deinde, quum senatus convenisset, ut decreto juberent populum tanquam in luctu publico vestem mutare, & consules repugnarent, & Clodius gladiis curiam obsideret, haud pauci senatores vestibus laceratis & vociferantes se foras proripuerunt. Ut verò illud spectaculum nec commiserationem nec pudorem commovebat, sed neesse erat aut fugere Ciceronem, aut ferro cum Clodio decernere, imploravit opem Pompeii, qui se de industriâ subduxerat, & in Albano agebat. Ac primùm quidem Pisonem generum suum, qui oraret eum, misit, & ipse post adiit. Intellesto autem eum adesse, Pompeius non sustinuit in conspectum ejus venire. Magnoperè enim eum sui pudebat, illius viri causâ qui graves pro eo dimications sustinuisset, & in ejus gratiam multa in republicâ fecisset; sed Cæsaris, cuius gener erat, precibus veterem gratiam renuntiavit, & per alias fores elapsus à congressu ejus refugiebat. Ita proditus ab eo Cicero & prorsus desertus ad consules confudit. Et Gabinius quidem semper erat difficilis, Piso autem eum mitiùs allocutus est, hortatus eum, ut locum daret, & cederet Clodii furori; ut ferret vicissitudinem temporum, iterumque servaret patriam seditionibus & periculis ipsius causâ vexatam.

Hoc accepto responso, Cicero cum amicis deliberavit. Et Lucullus manendum censuit, ut qui victor futurus esset: alii fugiendum, statim enim populum eum desideraturum, postquam saturatus fuerit Clodii furore & amentiâ. Hoc placuit Ciceroni, & simulachrum Minervæ, quod diu jam domi collocatum in maximâ yeneratione habuit, adportans in Ca-

πτώλιον κομίσας ἀνέπηκεν, ὑπέργάψας, ἈΘΗΝΑῖ ΡΩΜΗΣ ΦΥΛΑΚΙ. Πομπὸς δὲ τῷ φίλῳ λαβὼν τοὺς μέσας τύχεις ὑπεξῆλθε τὸ πόλεως, καὶ πεζῇ ψήφῳ λευκηνίας ἐπορθέτο, λαβέαθα Σικελίας βελόμνος. Ὡς δὲ ἦν φριερὸς ἥδη πεφύλωσ, ἐπίηγεν αὐτῷ φυῆς φῦφον ὁ Κλάδος, καὶ ψήφαμα ταχύπηκεν, εἴργεν πυρὸς καὶ ὕδατος τὸν ἄνθρα, καὶ μὴ πρέχει τέλιος στότος μαλίων πενθασίων Ἰταλίας. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἐλάχιστος ἦν ὁ ψήφαματος θύτης λόγος, αἱδημόνιος τὸν Κικέρωνα· καὶ πᾶσαν σύδεινυμνοι φιλοφροσύνην παρέπειπον αὐτόν. Ἐν δὲ Ἰππωνίῳ πόλει τὸ Λευκηνίας, ἦν Οὐιβῶνα τοῦ καλύπτου, Οὐιβίος Σικελὸς ἀντὶ ἄλλα τε πολλὰ τῆς Κικέρωνος φιλίας ἀπολελαυκῶς, καὶ γενοντὸς θεατεύσαντος αὐτὸς τελόνων ἐπαρχοῦ, οἰκίᾳ μὲν τοῦ ἐδέξατο, δέ χρείον δὲ κατέργαψεν ἐπιγέλλετο. Καὶ Γάιος Οὐεργίλιος, ὁ τῆς Σικελίας στρατηγός, στοῖ τοῖς μαλιάς Κικέρωνι κεχρυμόνιος, ἔχραψεν ἀπέχεαθα τὸ Σικελίας. Ἐφ' οἷς ἀδυμίσας ὥρμισεν ὑπὲρ Βρετανίου, κακεῖτε εἰς Δυρράχιον ἀνέμῳ φορῷ ταραχύμνος, ἀντιπνιζόσαντος πελαγίου μετ' ἡμέραν, ἐπαλιηθρόμισεν· εἴτα αὖθις ἀπῆχθο. Λέγεται δὲ καὶ καταπλεύσαντος εἰς Δυρράχιον αὐτῷ, καὶ μέλλοντος ἀποβαίνειν, σεισμόι τε τῆς γῆς καὶ ασαρίον ἄμα θρέαθα τῆς θαλάσσης. Ἀφ' ὧν οὐκέταλλον (ι) κακτοί μὴ μόνιμον αὐτῷ τὸ φυῆς ἔσεαθα· μεταβολῆς γοῦ εἰς τοῦτα σημεῖα. Πολλῶν δὲ φοιτώντων ἀνθρῶν θεοῖς εὐνοίας, καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ψήφιμοι λαμπρῶν ταῦτα αὐτὰς τοῦς πρεσβείας, ὅπερας ἀδυμόνιος καὶ αείλυπτος δῆμος, τὰ πολλὰ τοῖς τοις Ἰταλίαις, ὡστεροὶ μυστέρωτες, ἀφορῶν, καὶ τῷ φευγόματι μηρὸς ἀγαν-

pitolum ibi reposuit, cum hâc inscriptione, MINERVÆ UR-
BIS PRÆSIDI. Deinde ab amicis deductus circa medium
noctem clam ex urbe profugit, & pedes per Lucaniam con-
tendit, Siciliam cupiens attingere. Ubi jam eum fugisse in-
notuit, Clodius de exilio ejus legem tulit, & edictum propo-
suit, ut aquâ & igni interdiceretur, neu quis eum tecto recipi-
ret intra quingenta ab Italiâ milliaria. Alii autem hujus edicti
nullam rationem habuerunt, reverentes Ciceronem; & om-
nia benevolentiae officia præstantes, eum deduxerunt. In Hip-
ponio verò oppido Lucaniæ (quod nunc Vibonem appellant)
Vibius homo Siculus, qui & alios multos fructus ex Cicero-
nis amicitiâ perceperat, & factus fuerat eo consule præfectus
fabrorum, domo eum non recepit, agrum autem se illî descri-
pturum pollicebatur. Et Caius Virgilius, prætor Siciliæ, qui
Cicerone familiarissimè utebatur, scripsit ei ut à Siciliâ se
abstineret. Hinc animo dejectus ad Brundusium perrexit:
inde cum vento secundo in Dyrrachium trajiceret, mox orto
à mari vento contrario, postero die retro actus est. Deinde
iterum è portu solvit. Dicitur etiam, cum ad Dyrrachium
appelleret, & in terram descensurus esset è navi, motum simul
terræ & violentum pelagi refluxum existisse. Ex his conje-
cerunt harioli, exilium illî haud fore diuturnum; hæc enim
significare mutationem. Quanquam verò plurimi ad eum be-
nevolentia ducti convenirent, & Græciæ civitates certatim
ei mitterent officiosas legationes, manebat tamen animo de-
jecto, & dolore oppressus, sæpe ad Italiam, instar amatorum
infelicum, respiciens, & propter calamitatem, mentis inops

ἄγοι καὶ Ρωπενὸς ὁτὸς τῆς συμφορᾶς γεγονὼς καὶ συνταλμόθ, ὡς οὐκ ἀν πιστὸν ταμεῖα συμβεβιώκότα ποσάτη ταχοσεδόκησε. Καύτοι τολλάκις αὐτὸς ἤξις τὰς φίλους μὴ ρήτορα καλεῖν αὐτὸν, ἀλλὰ φιλέσσοφον φιλοσοφίαν γέρε, ὡς ἔργον, ἥρηθα, ρήτορικὴ δὲ ὄργανω χρῆθα τολιτθόμοθ, ὅπερ τὰς χρείας. Ἀλλ' οὐδένα μετὰ τῷ λόγον, ὡσαερ Βαφίῳ, ἀποκλύσαι τῆς ψυχῆς, καὶ τὰ τῶν τολλῶν στομόρξασθα τάσση δι' ὄμηλίαν καὶ συνίθειαν τοῖς τολιτευομένοις, ἀν μὴ πιστὸν μάλα φυλατθόμοθ, οὔπω συμφέρηταν τοῖς ἀκτὸς, ὡς τῶν ταχαμάτων αὐτῆς, ἢ τῶν ὅπερ τοῖς ταχάμασι ταῦτα συμφέρειν.

Οὐδὲ Κλάδος ἐξελάσσεις τὸ Κικέρωνα, κατέσφρισε μὲν αὐτὸν τὰς ἐπαύλεις, κατέσφρισε μὲν τὸ οἰκίαν, καὶ δὲ τόπῳ ναὸν Ἐλευθερίας ἐπιφυλαδόμησε. Τὸ δὲ ἄλλην ὕστεραν ἐπάλιησε, καὶ διεκόρυψε καθ' ἡμέραν, μιθὲν ἀνθρακίου μιθενός. Ἐκ δὲ τότε φοβερὸς ἦν τοῖς ἀριστοχρατικοῖς, καὶ τὸ δῆμον ἀνειμόνον εἰς ὕδριν πολλὴν καὶ θρασύτητα συνεφελκόμυνος, ἐπεχείρη δὲ Πομποῖο, τῶν δικαιημάτων ὑπὲρ αὐτὸν καὶ τὸ δρατεῖαν ἔντα απαράτιων. Εφ' οἷς δὲ Πομποῖος ἀδοξῶν ἐκφέκειν αὐτὸς αὐτὸν, τροφέμυνος τὸ Κικέρωνα· καὶ πάλιν ἐκ μεταβολῆς παντοῖος ἐγένετο τράπεζιν καθίσδοκας μέντος μὲν τῷ φίλῳ. Ἐνιαμόνα δὲ τὸ Κλαδίν, συνέδεξε τὴν Βυλῆν μιθὲν τῷ μέσῳ τράπεζαν καρπὸν μιθὲν τράπεζεν δημόσιον, εἰ μὴ Κικέρων καθίσδος γένοιτο. Τῶν δὲ τοῦ Λέντλον ὑπαίτερῶν, καὶ τὸ ξάστερος τρόσω βαδίζεσθαι, ὡσεὶ τραχιῶν μὲν ἐν ἀγορᾷ δημάρχος, Καίντον δὲ τὸν Κικέρωνος ἀδελφὸν σὺν τοῖς νεκροῖς, ὡς τεθνήκοτα, κείμηνοι διαλαχθεῖν, ὃ τε δῆμος ἤρχετο πρέπεας.

admodum factus, animoque fractus & debilitatus, qualem fore virum adeo in literis versatum nemo expectaverit. Et quidem s^epe amicos rogavit, ut eum non Oratorem appellarent, sed Philosophum: Philosophiam enim se delegisse, quae sibi esset occupatio; arte verò dicendi, tanquam instrumento, in republicā tractandā (prout res postularet) usum esse. Sed magnam vim habet gloria, Philosophiae præcepta ex animo, tanquam tinturam, abluendi, & mentes eorum, qui in republicā versantur, ex congressibus & consuetudine, vulgi affectibus imbuendi: nisi quis magnam curam adhibeat, ut ita se rebus externis immisceat, ut in negotiorum quidem societatem veniat, fugiat verò animi perturbationes, quas negotia secum trahunt.

Clodius interea, pulso Cicerone, villas ejus & domum urbanam incendit, & super aream ejus templum Libertatis extruxit. Reliqua ejus bona venum dedit, & quotidiè auctionem proclamavit: nemo tamen quicquam emit. Ex his jam terrori factus optimatibus, & multitudinem in omnem injuriam & audaciam diffluentem secum trahens, invadit Pompeium, acta ejus quædam in bello rescindens. Quo nomine Pompeius cum malè audiret, ipse se reprehendit, quod deseruisset Ciceronem, & mutatā iterum ratione omnis in hoc fuit, ut reditum Ciceronis cum amicis moliretur. Cludio autem repugnante, statuit senatus ne quo de negotio publico ageretur aut decerneretur, nisi Cicero priùs revocaretur. Et cum, consule Lentulo, ulteriùs serperet seditio, adeo ut tribuni plebis in foro vulnerarentur, & Quintus Ciceronis frater inter cadyera, tanquam mortuus, jaceret; populus cœpit sententiam

mutare,

τῇ γράμμῃ χ' τῷ δημαρχῷ Ἀννιος Μίλων ὁρῶτος ἐπόλιμος τὸ
Κλάδεον εἰς δίκαιην ἀπάγειν Βίσαύων, χ' Πομποῦ πολλοὶ συῆλ-
δοι ἔκ τε τῆς Δήμου χ' τῷ πέτρᾳ πόλεων. Μεθ' ὧν ὁροελάσσων, χ'
τὸ Κλάδεον ἀναστήσας ὡς τὸ ἀγροτεῖον, ὅπερ τὸ φύρον ἐκάλει τὸ
πολίτεον. Καὶ λέγεται μικρέποτε μικρὸν ἐκ Τσαύτης ὁμοφρο-
σώντος ὅπερ φύροισαντα τὸ δῆμον· ἵνα σύκηλυτος, ἀμιλλωμένη
τορὸς τὸ δῆμον, ἔχοντες ἐπαγγεῖλην τὰς πόλεις ὅσα τὸ Κικέρωνα
κατέβη τὸ φυγὴν ἐθεράπευσαν, χ' τὸ οἰκίαν αὐτῷ χ' τὰς ἑπάύλεις, ἃς
Κλάδεος μιεφθάρκει, τέλεσι δημοσίοις ἀναστήσανταν. Κατηύδε
Κικέρων ἐκχριμένοτα μηνὶ χειρὶ τὸ φυγὴν· χ' Τσαύτη τὰς πό-
λεις χαράντι καὶ αποιδὴν τὸς ἀνθρώπων τῷ τὸ ἀπάγοντι εἶχεν,
ὅτε δὲ ῥιζὴν τὸ Κικέρωνος ὑπερον οὐδεέπερον εἴ) τὸ ἀληθεῖας
ἔφη γέ “αὐτὸν ὅπερ τὸ ὄμιον τὸ Ιταλίαν φέρεται εἰς τὸ Ρώμην
“εἰσενεγκεῖν.” “Οπός χ' Κράσας ἐγέρθησεν αὐτῷ ὁρὸς τὸ φυγῆς,
πότε ὁροθύμως ἀπήντα καὶ διελύετο, τῷ παρόντι Ποπλίῳ χαρί-
ζομένος, ὡς ἔλεγε, ζηλωτῇ τὸ Κικέρωνος ὄντι.

Χρόνον δὲ τὸ πολὺν χραλιπῶν, χ' ταῦτα φυλάξας ἀποδη-
μῆτα τὸ Κλάδεον, ἐπῆλθε μὲν πολλῶν τὸ Καπιτωλίῳ, χ' τὰς
δημαρχικάς δέλτας, εἰς αἷς ἀναγραφαὶ τὸ διωκτημένων ἦσαν, ἀπέ-
σπασε καὶ μιεφθειρε. Ἐγκελάντης δὲ τῷ Τσάτη τὸ Κλαδίον, τῷ
δὲ Κικέρωνος λέγοντος “ὡς παρανόμως ἐκ πατερίων εἰς δημαρ-
“χίαν παρέλθοι, καὶ κύριον ὃδὲν εἴ) τὸ πετραγμένων ὑπὸ αὐτῷ.”
Κάπαν ἡγανάκτησε καὶ ἀντεῖπε, τὸ μὲν Κλάδεον τὸν ἐπαγγῶν
λαλὰ χ' διηγεράμενον τοῖς πεπολιτσμένοις· δεινὸν δὲ καὶ Βίσαυον
ἀποφάνων, ἀναίρεσιν φύροισαντὸς δογμάτων καὶ ταράξεων το-
σάπων τὴν σύκηλυτον τὸν αὖτε εἴ) καὶ τὴν ἑαυτῆς τῷ τῷ Κύ-
ρασιν καὶ Βιζαντίου διοίκησιν. Ἐκ Τσάτης ωφεσέκρυστεν ὁ Κι-
κέρων

mutare, & Annius Milo tribunus plebis primus ausus est Clodium vi adhibitâ in judicium trahere. Pompeio quoque multi se adjunxerunt tam ex populo, quam municipiis, quibuscum prodiens & Clodium è foro summovens, cives vocavit ad suffragia ferenda. Ferunt nihil unquam tanto omnium consensu decretum fuisse. Senatus autem cum populo certans decrevit, ut gratiae agerentur civitatibus, quotquot Ciceroni in exilio officia præstiterunt, & domus ejus & villæ, quas Clodius diruerat, publico sumptu restituerentur. Rediit Cicero mensa post digressum decimo sexto, & tantâ urbium lætitiâ, tanto cum studio hominum ei occursum est, ut à Cicerone postea dictum minimè æquaret rei ipsius magnitudinem. Dixit enim “ Se humeris Italiae reportatum Romam rediisse.” Ipse etiam Crassus, inimicus ejus ante exilium, tunc ei officiosè obviam prodiit & inimicitias suas remisit, in gratiam, ut dixit, Publii filii, Ciceronis studiosi.

Haud longo tempore interjecto, Cicero, Clodii absensis occasionem observans, multis comitantibus in Capitolium ascendit, & tabulas tribunitias, quibus acta publica inscriberentur, abstulit & delevit. Cum Clodius super his expostularet, & Cicero responderet, “ Eum, qui patricius esset, contra leges tribunatum obtinuisse, adeoque nihil eorum quæ egisset ratum esse :” Cato indignatus est, & se opposuit, non quod Clodium laudaret, nam gesta ejus admodum improbavit, sed iniquum & violentum esse contendens, ut senatus decerneret tot plebiscita & acta rescindi, in quibus esset sua in Cypro & Byzantio administratio. Hinc in offensâ erat apud

Cato-

κέραν αὐτῷ πρόσκρυπτον εἰς σύμβολον ἐμφανὲς προελθόνται, ἀλλ' ὅτε τῇ φιλοφρεσοῦσῃ χρῆσθαις ἀλλήλους ἀμαυρότερον.

Μετὰ τῶν μὲν διπολίων Μίλων καὶ διωκόμνων φόνου Κικέρωνα παρετίσαντο συνήγορον. Ἡ δὲ βραχὺ φοβηθεῖσα μὴ κινδυνεύοντος ἀνδρὸς σύμβολον καὶ θυμοειδῆς τῷ Μίλωνι, παρεχόνται φύταν τοῦτο τὸν πόλιν, ἐπέτρεψε Πομπήιος Τιμίων τε καὶ τὰς ἄλλας κρίσεις βεραμεῖσθαι, παρέχοντα τῷ πόλιν καὶ τοῖς δικαιοπείοις ἀσφάλειαν. Ἐκείνης δὲ τὸν ἀγορὰν ἐπιτυχτὸν τὸν τούτον τοῦτον τοῖς στρατώταις, ὁ Μίλων οὐ Κικέρωνα δίσσας, μὴ τερψθεὶς τὸν ὄψιν ἀπείδεια μεγαλεργεῖσις χειροῦ Διοκλητίου, συνέπεισεν ἐν φορείῳ κομιδάντα πρὸς τὸν ἀγορανήσουσαν, ἀχειρὶς δὲ σωίσασιν οἱ κρίται, καὶ πληρώτατα δικαιοτέριον. Ο δὲ γέροντος ἦν (ὡς ἔοικε) ἐν ὅπλοις ἀθαρσῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ λέγεντος μὲν φύσει προσῆν, καὶ μόλις ἐπαύσατο παλλόμνος καὶ τείμαντος, ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων ἀκμὴν διλέγγει καὶ σάσιν λαζαρόντος. Δικαινίῳ δὲ Μαρίνα φύσειον δίκιν ὑπὸ Κάπανος Βονδῶν, καὶ φιλοπιμούμνων Ορτίστοις τοῦτον τὸν σφόδρα φευγόντοις καὶ Διοκλητίου κακωθεῖσι, ἐνδεέτερος αὐτῷ φαῖται. Τότε δὲ γένεται τὸν τὸν Μίλωνα δίκιων ἐκ τοῦ φορείου προελθόντων, καὶ Θεασάμνων τοὺς Πομπήιον ἄνω καθεζόμνουν, ὃς τερψθεὶς στρατοπέδῳ, καὶ κύκλῳ τὰ ὄπλα τειλάμποντα τὸν ἀγορανήσι, συνεχόντη, καὶ μόλις σύρεσθαι τὸν λόγγον καρδινόμνος διστομα, καὶ τὸ φωνεῖσθαι σπιρόμενος αὐτῷ διὰ Μίλωνος εὐθαρσῶς καὶ ἀνθρέοις παριταμνύσθαι ἀλλοι, καὶ κόμισθαι θρέψαι καὶ μεταβαλεῖν ἐσθῆτα φαγεῖν ἀπαξιώσαντος. Ὁπερ ὡς όχι κακῆς δοκεῖ συναιπτον αὐτῷ φύεσθαι τὸ καταδίκτυον. Ἀλλ' ὅγε

Catōnem, quæ tamen haud erupit in apertas inimicitias, effecit tantum, ut mutuâ familiaritate parcius uterentur.

Post hæc Milo Clodium interfecit, & cædis postulatus Ciceronem defensorem adhibuit. Senatus autem metuens, ne reo Milone, homine illustri & animoso, tumultus in urbe existeret, permisit Pompeio ut huic cæterisque judiciis præcesset, & urbi & judiciis securitatem præstaret. Cum ille noctu armatorum coronâ undequaque forum cinxisset, Milo metuens de Cicérone, ne, spectaculo insolito perturbatus, minùs fortiter causam ageret, persuasit ei ut lectionâ delatus in forum quiesceret, usque dum judices coiissent, & forum impletum esset. Ille enim non solum in armis, ut videtur, erat plusillanimus, sed timidus etiam accessit ad dicendum, neque tremere & vacillare destitit, quamvis eloquentia ejus jam ex multis causis summum incrementum & maturitatem esset consecuta. Cum Licinio Murænæ, reo à Catone facto, opem ferret, & ambitiosè niteretur Hortensium superare, qui magno cum plausu perorâisset, nullam partem noctis conquievit, adeo ut intenso studio & vigiliis læsus inferior illi videretur. Tunc etiam, cum ad causam Milonis perorandam è lectionâ prodiret, & videret Pompeium excuso in loco, velut in casulis, sedentem, & armorum circa forum undequaque splendorem; conturbatus est, & vix tandem corpore vacillante & voce interruptâ orationem inchoavit: cum ipse interea Milo fortiter & animosè judicio interesset, & comam alere aut vestem atram sumere dignaretur. Et hæc damnandi ejus haud minima causa fuisse videtur. Hinc factum est tamen, ut Ci-

Κισέρων διφ' αὐτα φιλέταιρος μᾶλλον ἢ δειλὸς ἐδόξετο εἶναι.

Γίνεται δὲ καὶ τὸ ιερέων, οὓς αὐγύστους Ρωμαῖοι καλοῦσιν, ἀπὸ Κρεούσου τῷ νέῳ, μῆτρά την ἐν Πάρθοις αὐτῷ τελευτήν. Εἶτα πλήρω λαχῶν τὸ ἐπαρχιῶν Κιλικίαν, καὶ στατὸν ὑπλιτήν μείναι καὶ διχρίων, ιππέων δὲ διχρίων ἔξακοσίων, ἐπλαδσε. Προταχθεὶς αὐτῷ, καὶ τὰ τοῦ Καππαδοκίαν Ἀειοβαρζόνην πᾶν βασιλέα φίλα καὶ τειχίνια καθίστασεν. Ταῦτα τε δὴ παρετίσσαντο καὶ συνήρμοσεν ἀμέμπτως ἀπέρ πολέμου· τότε τοῦ Κιλικίας ὄρῶν εφόρος ὁ Παρθικὸν πλάνομα Ρωμαῖον, καὶ τὸ ἐν Συείᾳ νεωτερούμενὸν ἐπηρεόμενος, κατεπείσαντον ημέρας ἀρχων. Καὶ δῆρα μὲν σύντονον τῶν βασιλέων διδόντων ἐλαύνει· δείπνων δὲ τότε ἐπαρχικὸς ἀνῆκεν. Αὐτὸς δὲ καθ' ημέραν τότε χαρέεντας ἀνελάμβανεν ἐπίστετον, τὸ πολυτελῶς, δὲν ἐλαύνειν. Ἡ δὲ οἰκία θυρώῃσιν οὐκ εἶχεν, οὐδὲν αὐτὸς ὥφετο κατακείμενος ὑπὸ σύνθετος, δὲν ἐωθεῖεν εἴδως ἢ τοιποτέλην τοφέ τοῦ δωματίου, τότε ἀσταζομένος ἐδεξίτο. Λέγεται δὲ μήτε ράβδοις αὐχίσαθά την, μήτ' ἐσθῆτα τελείσαντι, μήτε βλασφημίᾳ ὑπὸ ὄργης, οὐδὲ ζημίᾳ τερούσαλεν μήτ' ὑπρεψεν. Ανδρῶν δὲ πολλὰ τῶν δημοσίων κακλεμμένα, ταῖς τε πόλεις εὐπόρυς ἐποίησε, καὶ τότε ξέποντας, σύντονον δύτην πλεῖον ταθόντας, θητήμας διεφύλαξεν. Ήψατο δὲ καὶ πολέμος, ληγάστης τὸ τοῦ Αιματίου οἰκείων πρεψάμενος ἐφ' ἣ καὶ αἰβοχεράπωρ τὸ τοῦ στρατοῦ ἀπηρεύθη. Κατλίς δὲ τὸ ῥήτορος δεομδίης παρθέλεις αὐτῷ πολέμος την θέσιν εἰς Ρώμην οὐκ Κιλικίας ξέποντας, καλλωπιζόμενος ὅπερ τοῖς πειραγμόνοις, γεάφει πολέμος αὐτὸν, “οὐκ εἴ τοι παρθέλεις εἰς Κιλικίας· πεφύλακάν μη εἰς Καρίαν,

“ἀγα-

cero anxious de amici salute potius quam timidus fuisse vide-
retur.

Unus etiam ex sacerdotibus creatus est, quos Romani Au-
gures vocant, loco Crassi junioris in Parthiâ mortui. Deinde
Ciliciam provinciam sortitus, cum exercitu duodecim millium
peditum & duorum millium & sexcentorum equitum, eò tra-
jecit. Insuper illi mandatum erat, ut Cappadoçiam Ariobar-
zani regi amicam & obedientem præstaret. Hæc absque bel-
lo confecit & conciliavit nullâ alicujus querelâ ; & cum Ci-
licas videret ad calamitatem à Romanis in Parthiâ acceptam
& res novas in Syriâ erectos, leni imperio eos dimitigavit.
Munera nè à Regibus quidem offerentibus accepit ; provin-
ciales etiam cœnas remisit. Elegantiores ipse quotidiè convi-
vio excepit, non sumptuosè, sed liberaliter. Domus ejus ja-
nitorem nullum habuit, nec ipse à quoquam viuis est decum-
bens, sed mane præ foribus stans aut obambulans salutantes
comiter accepit. Neminem unquam, ut ferunt, virgis ceci-
dit, nec ullius vestem dilaceravit : nemini aut irâ adductus
convitium fecit, aut mulctam cum contumeliâ irrogavit. Cum
comperisset multum pecuniarum publicarum peculatu averti,
eis urbes locupletavit, & iis qui ultrò rependeret, nullo ad-
dito supplicio, famam integrum conservavit. Bellum etiam
attigit, latronesque qui Amani incolas infestabant profliga-
vit, unde à militibus salutatus est Imperator. Cælio oratori,
qui rogâisset, ut Panthers sibi ad ludos quosdam ex Ciliciâ
Romam mitteret, in ostentationem rerum gestarum scribit,
“ Panthers in Ciliciâ esse nullas ; omnes enim in Cariam fu-

“ἀγαπακόνος ὅπι μόνη πολεμῆν), πάταν εἰρήνην ἔχοντων.”

Πλέων δὲ ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας, τῷτο μὲν Ρόδῳ αροσέοχε, τῷτο δὲ Ἀδήναις σύδιέπειναις ἄστρενος, πόθῳ τὸν πάλαι οὐαπελεῖν. Ἀιδράσι δὲ τοῖς ωροῖς ἀπὸ παρδείας συγκενόμενοι, καὶ τὰς τότε φίλους καὶ συνήδεις ἀσπασίαν Θ., καὶ τὰς αρέποις θαυμασθεῖς τὸν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ πόλιν ἐπικιλθεῖν, ἃδη τῶν πραγμάτων ὥσπερ ὑπὸ φλεγμοῦς ἀφιειμένων φεύγειν τοὺς ἐμφύλιους πόλεμους. Ἐν μὲν οὖν τῇ Βουλῇ Φιφιζομένων αὐτῷ Θείαμβον, “ἥδεν ἀν,” ἔφη, “τοῦτον τοῦ Καίφρου “θριαμβεύοτι, συμβάσεων φυομένων.” Ἰδίᾳ δὲ συνεβύλει, πολλὰ μὲν Καίφροι γράφων, πολλὰ δὲ αὐτὸς Πομποῖς δεόμενος, προστίνων ἐκείτερον καὶ τοῦτον θύματόμενος. Ως δὲ τὴν ἀγήκεσα, καὶ Καίφρος ἐπερχομένου Πομποῖος ὡκεῖ μενει, οὐλὰ μὲν πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνθρώπων τὸ πόλιν ἔξελιπε, τούτης μὲν ἀπελεύθερη τὸ φυγῆς ὁ Κικέρων, ἔδοξε δὲ Καίφροι προστίθεσθαι. Καὶ δῆλός ἐστι τῇ γνώμῃ πολλὰ ριτολοθεῖς ἐπ’ ἀμφότερα καὶ δυναστήσας. Γεόργιος δὲ τοῖς θητοῖς, “Ποτέρωσε χρή “πρέπει; Πομποῖς μὲν ἔνδοξον καὶ καλὺν τοῦθεστιν ωρὸς “τὸν πόλεμον ἔχοντος, Καίσαρος δὲ ἀμενον τοῖς πράγμασι “χρωμένος, καὶ μᾶλλον ἐστὸν καὶ τὰς φίλους σύζουσσος; ἀντί “ἔχειν μὲν ὅν φύγη, μὴ ἔχειν δὲ ωρὸς ὅν φύγη.” Τρεβαπίς δὲ πιος τῷ Καίσαρος ἐταίρων γράψακολος θητολὸν ὅπι Καίσαροι οἴεται δέην, μάλιστα μὲν αὐτὸν ἐξεταζεσθαι μὲν αὐτῷ, καὶ τῷ εἰλιπόδει μετέχειν εἰ δὲ ἀναδύεται οὐδὲ γῆρας, εἰς τὴν Ἑλλάδα βαδίζειν, καὶ καὶ καθημένον ἕσυχας ἄγειν, ὥκποδὲν ἀμφοτέροις φύομενον. Θαυμάσεις ὁ Κικέρων ὅπι Καίσαροι αὐτὸς οὐκ ἔργακε, ἀπεκρίνατο ωρὸς ὄργης, “ώς θέλει ἀνάξιον πράξεις

gisse, indignantes in tantâ omnium pace se unas bello peti.

Provinciâ decedens primùm Rhodum appulit, deinde magnâ cum voluptate Athenis commoratus est, vitæ prioris & consuetudinis desiderio. Ibi virjs literarum studio insignissimis congressus, amicisque & familiaribus salutatis, maximis etiam à Græciâ honoribus acceptis, ad urbem reversus est, cum jam res, tanquam ex tumore inflammato, in bellum intestinum erumperent. Cum igitur Senatus ei triumphum decerneret, dixit, "malle se factâ concordiâ Cæsarem triumphantem sequi." Privatim ambobus consilium dedit, multa ad Cæsarem scribens, multa ipsum Pompeium obtestans, utrumque emolliens & adhortatus. Postquam verò vulnus insanabile esset, & Cæsarem venientem Pompeius non sustineret, sed cum multis & optimis civibus urbem relinquenteret, in hujusc fugæ societatem Cicero non venit, sed inter Cæsarî amicos numeratus est. Certè constat eum animi anxium fuisse & in utramque partem diu distractum. Scribit enim in epistolis, "Utram in partem se vertat? cum illustrem & honestam belli causam habeat Pompeius, Cæsar autem rem melius gerat, & se & amicos magis tueatur. Habere igitur quem fugiat, ad quem fugiat, non habere." Cum verò Trebatius Cæsarî familiaris literis scriptis significaret, Cæsarem arbitrari interesse Ciceronis, ut inter suos numeraretur, & suarum fortunarum particeps fieret: sin propter ætatem proiectiorem defugeret, ut in Græciam proficeretur, ibique quietem ageret, ab utrisque remotus; Cicero miratus Cæsarem ipsum ad se nihil scripsisse, cum indignatione respondit, "Nihil se facturum rebus suis

"gestis.

τῶν πεπολιτεύματων.” Τὰ μὲν οὖν ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς γεγενημένα διατάσσεται.

Τῷ δὲ Καύσαρος εἰς Ἰβηρίαν ἀπάρχειος, εὐθὺς ὡς Πομπίοις ἐπλαύσει καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀσμενος ὥφετο, Κάπτω δ' αὐτὸν ἴδων, ἵδια τολλὰ κατεμέμφετο Πομπίῳ προσθέματον, “Αὗτῷ μὲν γέρῳ οὐχὶ καλῶς ἔχει ἐγκαταλιπεῖν οὐδὲ ἀπ' ἀρχῆς ἔιλετο τῆς τολλιτείας τάξην, σύχεινον δὲ χρηστόν τοι τὴν πατερίδα καὶ τοῖς φίλοις, εἰ μὲν οὐσα “σύμπλεγμα ὅπα τῇ πατερίδι καὶ τοῖς φίλοις, εἰ μὲν οὐσα “σύκες τὸ δυποβάγμον τήρηται, κατ' οὐδένα λογοτονούς “οὐδὲ ἐξ ἀνάγκης τολέμειον γεγονέναι Καύσαρι, καὶ οὕτου “μεθέξονται κινδύνους δέοντος.” Οὗτοι δὲ διὰ τοῦ Κικέρωνος ἀνέτρεφον ① λόγοι τὰς γνώμας, καὶ τὸ μέγα μηδὲν αὐτὸς χρηστόν Πομπίον. Αἴπος δὲ οὐδὲν αὐτὸς, σύκες ἀρνούμενος ② μεταμέλεα, φλανείξων δὲ τῷ Πομπίῳ τὰς τολλοσκευτὰς, καὶ πολὺς τὰ βελτίωνα πονηρούματα μυστικάζοντας, καὶ τῷ τολλοσκώπειν πὶ καὶ λέγειν χάρειεν εἰς τὰς συμμάχους, σύκες ἀπεχόμενος ③. Διὸς δὲ αὐτὸς μὲν ἀγέλαστος ἀεὶ τολλοσκώπειν πονηρούματα καὶ σκυθρωπὸς, ἐπέργοις δὲ τοφέρχων γέλωτα μηδὲν δεομένοις. Βέλπιον δὲ καὶ οὕτων ὀλίγα τολλοσκέδεσθαι. Δομιτίου τοίνυν ἀνθρώπου εἰς τάξην ἡγεμονικῶν ἀγοντος οὐ τολεμικὸν, καὶ λέγοντος “ὦς ὑπεροχής τὸν πεόπον “ἐστι καὶ σώφρων, Τί οὖν” (εἶπεν) “σύκες ὑπεροχοπον αὐτὸν “τοῖς τέκνοις φυλάσσεις;” Ἐπαγονώτων δέ πινα Θεοφάνεις ④ Λέσβιον, ὃς οὐ τῷ στρατοπέδῳ τεκτόνων ἐσταρχός, ὡς εὖ τολλοσκέδεσθαι τὸν Ροδίον ⑤ τόλον δυποβάλλοντας, “Ἡλίκον” (εἶπεν) “ἀγαθόν τοι, τὸ Γραυκὸν ἔχειν “ἐπαρχον;” Καύσαρος δὲ κατορθωμέντος τὰς τολλοσκέψας, καὶ πρόπον.

“ gestis indignum.” Hujusmodi sunt, quæ in epistolis scripta sunt.

Cæterum, cum Cæsar in Hispaniam discederet, statim Ciceron trajecit ad Pompeium. Ac cæteris quidem conspectus ejus jucundissimus fuit; sed Cato, ubi eum vidit, privatim graviter reprehendit, quod se Pompeio adjunxit; “ Se quidem, quas ab initio delegisset in republicâ partes, honestè deserere non potuisse; illum & patriæ & amicis utiliorem futurum, si neutram partem secutus domi mansisset & se ad eventum comparâisset; jam nullo confilio, nullâ necessitate, hostem Cæsaris factum esse, & in tanti discriminis sociatem venisse.” Hisce sermonibus Ciceronis animus immutatus est, tum etiam quod nullâ in re magnâ Pompejus ejus operâ uteretur: quod suâ culpâ accidit. Minimè enim negabat se consilii sui pœnitere: quin & irridebat Pompeii apparatus, & consilia ejus clanculum carpebat, nec temperare sibi potuit, quin facetum aliquid & urbanum in socios diceret. Ipse interim vultu severo & tristi semper castra perambulavit, aliis tempore alienissimo ridendi occasiones præbens. Operæ pretium est interea ex his nonnulla attexere. Cum Domitius hominem belli imperitum ad imperium militare proveheret, diceretque eum indole esse probâ & modestâ, “ Cur igitur,” inquit, “ non eum liberis tuis tutorem servas?” Laudantibus Theophanem Lesbium quibusdam, præfectum fabrûm in castris, quod Rhodios super classe amissâ pulchrè fuisset consolatus, “ Proh! quale bonum est,” dixit, “ præfectum habere, qui Græcus fit!” Cum multa Cæsari secundè cederent &

περίποτ πάλι πολιορκήσας αὖθις, Λέντλω μὲν εἰπόντι πυνθάνεσθαι τούτος ἐι) τὸ Καίφρος φίλοις, ἀπεκρίνατο, “Λέγεις “αὖθις δυστοῖη Καίσαρι.” Μαρκίς δέ της ἵκοντος ἐξ Ἰταλίας νεώτερι, καὶ λέγοντος “οὐ Ρώμη φίλικι ὄπιχεστεν ὡς πολιορκῆστο Πομπεῖος, Εἰτ’ ἔξεπλασθεις” (εἶπεν) “ἴνα τῦτο “πιστένουσιν αὐτὸς θεασάμδινος;” Μετὰ δὲ τὴν Νονίου ἥμερον εἰπόντος “ὅπι δέ χρηστὰς ἐλπίδας ἔχειν· ἐπὶ τὰ γὰρ ἀετὸς οὐ “τῷ στρατοπέδῳ τῷ Πομπείᾳ λελειφθεῖν καλῶς ἀν” (ἔφη) “ταρίνεις, εἰ κολοσσοῖς ἐπολεμήσμεν.” Λαζηνοῦ δὲ μαρτέας ποὺς ἰχυειζομένης, καὶ λέγοντος ὡς δέ ως φειρέσθαι Πομπεῖον, “Οὐχάν” (ἔφη) “στρατηγίματι τύτῳ χρώμενοι ταῦτα δύποδες· “βλίκαμεν τὸ στρατόπεδον.”

‘Αλλὰ γὰρ φυεμένης τὸν Χτί Φάρσαλον μάχης, τὸν δὲ μετέρον δι’ ἄρρεσταν, καὶ Πομπείᾳ φυγόντος, ὁ μὲν Κάπτων καὶ στρατεύμα συχνὸν σὺν Διορραχίᾳ, καὶ τόλον ἔχων μέρους, σκέπαινον ἕξιον στρατηγεῖν, κατὰ τόμοιν καὶ τὸ τῆς Αστακείας ἀξίωμα τορθογόνα. Διωδύμος δὲ τὴν ἀρχὴν ὁ Κικέρων, καὶ ὅλως φύγων τὸ συστρατεύεσθαι, ταφρὸν σύνθετον ἀνακρεδεῖται, Πομπεῖον τὸν γένους καὶ τῶν φίλων περιεόπτην δύποκαλλήτων, καὶ τὰ ξίφη σπασαμένων, εἰ μὴ Κάπτων σύντοις μόλις ἀφέλετο καὶ δίπεργκειν αὐτὸν σύν τὸ στρατόπεδον. Κατασχὼν δὲ εἰς Βρεττούς, αὐτοῦθεν διέτελε, Καίσαρα φειράμενον βρεδούσοντα διὰ τὰς σὺν Ασίᾳ καὶ τοῖς Αἴγυπτοις ἀγορίας. ‘Ἐπειδὴ δὲ Τάρχαντε καθαρισμένος ἀπιγγέλλετο, καὶ πεζῇ τελεῖαν σκέπαινε εἰς Βρεττούς, ἔρμησε τοὺς αὐτὸν, τὸ τάκιον μὲν ἀν δύστελπις, αἰθούμενος δὲ τολλῶν ταφρόντων αἰθρός ἐχθρεύειν καὶ προσβαῖτος λαμβάκην πειρεῖται· τὸ μὲν ἐδέσθηεν αὐτῷ

eos quodammodo obfessos includeret, Lentulo dicente, "Audi se amicos Cæsaris esse moestos," respondit, "Narras eos Cæsari malè velle." Marcio quodam, qui novissimè ex Italîa advenerat, narrante Romæ obtinere rumorem obsideri Pompeium, "Et tu," inquit, "ideo huc navigâsti, ut rem ita se habere tuis oculis crederes?" Clade jam acceptâ, cum Nonius diceret "sperandum esse; septem enim aquilas in Pompeii castris superesse." "Probè," inquit, "hortatus essem, si bellum nobis esset cum graculis." Cum Labienus quibusdam auguriis fretus diceret Pompeium omnino superaturum, "Nimirum," inquit, "hoc usi stratagemate castra jam amisimus.

Jam verò prælio ad Pharsaliam commisso (cui propter valitudinem non interfuit) & fugiente Pompeio, Cato, qui magnas copias Dyrrhachii & classem habebat ingentem, imperium detulit Ciceroni, quippe qui secundum leges & dignitatem consularem esset superior. Cicero autem, cum imperium repudiaret, & belli societatem omnino detrectaret, parum abfuit quin interficeretur, Pompeio adolescente & amicis ejus proditorem eum vocantibus & enses distingentibus; nisi Cato se opposens vix ægrè eum eripuisse & è castris eduxisset. Ut venit Brundusium, ibi se continuit Cæsarem expectans, qui tardiùs advenit propter moras in Asiâ & Ægypto. Sed quum nuntiaretur Tarentum applicuisse, atque illinc pedestri itinere ad Brundusium progredi, Cicero obviam ibat, haud omnino spe abjectâ, veritus autem multis præsentibus hominis inimici & victoris periculum facere. Minimè tamen opus erat, ut

αὐτῷ τελεῖσθαι πι τῷ αἰδίῳ οὐ εἰπεῖν. Ὁ γάρ Καῖσαρ ὡς εἶδει αὐτὸν τολὺ τελέσθαι τῶν ἄλλων ἀπόμυτῶν, κατέβη καὶ ἱασόσατο, καὶ Διοκλειόδην μόνῳ συχιῶν σαδίων ὅδὸν φρο-
νήλθει. Ἐκ δὲ τότου διετέλει πῦρ καὶ φιλοφρεγούμενος, ὡς τε λόγοι αὐτοῦ καὶ Βίος, ὡς μάλιστα τῷ Περικλέους ἐοικότα καὶ Θησειόδην, ἐπαρνεῖν. Ὁ μὲν δῆλος Κικέρωνος
λόγος, Κάτων, οὐδὲ Καῖσαρος, Ἀντικείτων ὑπερέγρα-
πται. Λέγεται δὲ καὶ Κοίνου Λιχαίου δίκαιος φεύγοντος,
ὅπερ τὸν Καῖσαρος τολεμέων εἰς ἐγερόντα, καὶ Κικέρωνος
αὐτῷ βοηθῶντος, εἰπεῖν Καῖσαρος τελέσθαι τὸν φίλον,
“Τί κωλύει Διοκλέους Κικέρωνος ἀκοῦσαι λέγοντος,
“ἐπεὶ τάλαι κέκενται τομεῖς ἀντὶ καὶ τολέμειος;
”Ἐπεὶ δὲ ἀρξάμενος λέγειν οὐ Κικέρωνος φύσις ὀχίνι, καὶ
τρωγόντων αὐτῷ ταῦτα τε τοικίλος καὶ χάριτι θαυμαστὸς
οὐ λόγος, πολλὰς μὲν ιέναι χρέας ἔπειτα τῷ τρωσσόπτῳ τὸν Καί-
σαρα, πάσις δὲ τὸν Φάρσαλον ἀναμένου προπάτορας καταδηλών εἴ-
τελος δὲ τῶν καὶ Φάρσαλον ἀναμένου τὸν ἥρτοντος ἀγάντων,
ἔκπαθη θρόμελον πιναχθῆναι τῷ σώματι, καὶ τὸν χειρὸς ὀχ-
ιαλεῖν ἔντα τὸν θραμματίνων. Τὸν γὰν ἀνθρωπον ἀπέλυσε τῆς
αἵτιας βεβιασμένος.

Ἐκ τούτων Κικέρωνος, εἰς μοναρχίαν τῆς τολιτείας μετε-
τάσθως, ἀφέμενος τὴν κοινὴν τελέσθαι, ἐργάζεται τοῖς βγ-
λομένοις φιλοσοφεῖν τῶν νέων, καὶ οὐεδόν ὀχι τῆς τελέσθαι τούτων
συντηδείας, εὐθυνεῖται τὸν τελέσθαις ὃντας, αὐτὸς ἰσχυει τὸν
τῇ πόλει μέγιστον. Αὐτῷ δὲ ἕργον μὲν τὸν τὸν φιλοσόφους συ-
πελεῖν Διοκλέγοντας καὶ μεταφράζειν, τὸν Διοκλεικῆν οὐ φυ-
σικῆν

aliquid ficeret aut diceret præter dignitatem suam. Cæsar enim, ut vidit eum longè ante alios obviam prodeuntem, ex equo descendens salutavit eum, & multorum viam stadiorum cum eo familiariùs loquens processit. Exinde semper eum honorificè & humaniter accepit; adeo ut libello, quem scripsit in laudem Catonis, respondens, tum orationem ejus, tum vitam laudaret, tanquam illis Periclem & Theramenem maximè referret. Oratio quidem Ciceronis, Cato, Cæsaris Anticato nominatur. Perhibent etiam, reo Quinto Ligario, quod inter hostes Cæsaris fuisse, & Cicerone eum defensuro, dixisse ad amicos Cæsarem; “Quid obstat quo minus, post tot annos intervallum, Ciceronem perorantem audiamus? “Ligarium enim jamdudum condemnavi, hominem improbum & inimicum.” Postquam verò dicere orsus vehementer eum commovit, & processit illi oratio cum affectibus varia, tum venustate mirabilis, liquebat Cæsarem saepe vultus colorem variasse, animumque ejus in omnes partes versari. Tandem cum orator pugnam Pharsalicam attingeret, extra se raptus toto corpore contremuit, & libellos quosdam è manibus excidere passus est. Hominem igitur planè expugnatus criminis liberavit.

Hinc rebus in unius dominationem conversis, Cicero, relictis negotiis publicis, adolescentibus Philosophiæ studiis vacavit, & fere ex horum consuetudine, (quippe qui nobilissimi essent & primarii) iterum magnam auctoritatem in urbe consecutus est. Præcipue verò occupatus est in Philosophicis Dialogis conficiendis & interpretandis, & Dialecticis aut Phy-

στοῖσθε ὄνομά πων ἔχοντον εἰς Ῥωμαϊκὸν μεταβάλλειν διάλεκτον.
 Ἐκεῖνος γάρ οὗτος (ὡς φασιν) ὁ καὶ τὸν φρυγανίαν, καὶ τὸν
 συμπατέρειον, καὶ τὸν ἐποχήν, καὶ τὸν κατάληψιν, ἐπειδὴ τὸ
 ἀτομον, τὸ ἀμερὲς, τὸ κενόν, ἀλλὰ τε πολλὰ τὸ τοιόταν ἐξον-
 μάσις ωφῆτος, ή μάλιστα, Ῥωμαϊοῖς τὰ μὲν μεταφοραῖς, τὰ
 δὲ οἰκειότητοι ἀλλαγαῖς γνώριμα καὶ αρροστήρα μηχανισμάτου.
 Τῇ μὲν ωφέλῳ τὸ ποίησιν εὐκολίᾳ πάντων ἐχρῆτο. Λέγεται γάρ,
 ὅπηνίκα ρύειν τῷρος τὸ τοιόταν, τὸ νυκτὸς ἐπὶ ποιεῖν πεντεκόσια.
 Τὸ μὲν οὖν πλεῖστον τὸ χρέοντος τάχις Γύσκλον ἐν χωρίοις
 αὐτῷ θλιψίων, ἔγραψε ωφέλους φίλοις Λαέρτου βίον ξῦν,
 εἴτε πάντων (ὡς ἔθος εἶχεν) εἴτε τῶν φιλοπιμίας απαργάν
 τῷρος τὸ πολιτείαν, καὶ ἀθυμῆτοις καθεῖσται. Σπανίως δὲ εἰς
 ἄλλην θεραπείας ἐνεχει τὸ Καίσαρος κατίθι, καὶ αρρώτος ἢ τὸ συνα-
 γρευόντων ταῖς πινάκεσσι, καὶ λέγειν σεί τι κακὸν εἰς τὸ ἀνδρεῖον καὶ
 τὰ ωφατίσμενα φιλοπιμούμενον. Οἶον οὗτον καὶ τὸ τάχις τὸ Πομ-
 ππίου λεγθὲν εἰκόνων, ἃς ἀνηρημάντιας καὶ καταβεβλημάντιας ὁ
 Καίσαρ εἰκέλευσεν ἀναταθῆναι· καὶ ἀνεστάθησαν. Ἐφη γάρ ὁ Κι-
 κέρων ὅπει “Τάχι τῇ φιλονιθρωπίᾳ Καίσαρ τὸς μὲν Πομ-
 ππίου ἵπποι, τὸς δὲ αὐτῷ πήγυσιν ἀνθροιδίας.” Διανού-
 μενος δέ, ὡς λέγεται, τὸ πάτερον ισοείδιον γραφῆι ταχιλαβεῖν,
 καὶ πολλὰ συμμίχαι τὸν Ἑλληνικὸν, καὶ ὅλος τὸς εἰρημάντων λό-
 γος αὐτῷ καὶ μύθοις σύγχιτα γράψας, πολλοῖς μὲν δημοσίοις,
 πολλοῖς δὲ ἴδιοις κατειλήφθη αράγμασιν ἀνθλήτοις καὶ πάθεσιν,
 ὃν αὐθαύρετα δοκεῖ πλεῖστα συμβοῦναι. Πρῶτον μὲν γάρ ἀπεπέμ-
 φατο τὸ γυναικεῖον Τερεντίαν, ἀμελητεῖς ὑπὲν αὐτῆς πῆρα τὸ πό-
 λεμον, ὥστε καὶ τὸ ἀναγκάσματον ἐφοδίων ἐνδέκειται παταλῆναι, καὶ μηδέ,
 ὅπει κατηρεῖ αὐτῆς εἰς Ἰταλίαν, τυχεῖν εὐχάριστον. Λύτη μὲν γάρ
 σοκ

ficis vocabulis in linguam Romanam transferendis. Ille enim, (ut ferunt,) visionem, assensum, assensū retentionem, perceptionem, corpora individua, corpora simplicia, vacuum, & alia multa ejusmodi primus aut inter primos Latinè enuntiavit, partim translationibus, partim aliis proprietatibus ad popularium suorum usum & notitiam accommodans. Quin & suā Poeseos facultate in remissionem animi utebatur. Dicitur enim, quoties ei studio se daret, unā nocte versus quingentos facere solere, Majorem hujusce temporis partem in rure suo Tusculano agens, scripsit ad amicos, Se vitam Laertis degere, sive pro more suo jocatus, sive quōd arderet cupiditate rempublicam tractandi, & præsentem fortunam iniquè ferret. Rarò ad urbem, idque in observantiam Cæfaris, advenit, princepsque erat eorum, qui honores ei decernerent, & semper aliquid novum in laudem ejus & rerum ab eo gestarum dicere studerent: quale est, quōd de Pompeii statuis, quas eversas & dejectas Cæsar reponi jussit; & inde instauratæ sunt. Dixit enim Cicero, “Eâ humanitate Cæsarem Pompeii quidem “erigere statuas, suas verò stabilire.” Cum instituisset, ut ferunt, patriæ historiam conscribere, & multa de rebus Græcis intexere, & integras eorum narrationes & fabulas inserere, multis tam publicis quam privatis negotiis casibusque adversis impeditus est, quorum tamen pleraque ultrò sibi comparasse videtur. Primùm enim uxori Terentiæ nuntium remisit, quod fuisse ab ipsâ in bello neglectus, adeò ut sine via-
tio necessario dimitteretur, tum etiam quod reversus in Italiā parum benevolam deprehenderet. Nam neque accessit

ad

Οὐκ ἀλλεῖ ἐν Βρεττοσίω γέγονος αὐτὸν πολὺν χρόνον ἔρχομένη δὲ τῇ θυγατρὶ παιδίσκη νέᾳ θοσάυτην ὁδὸν ἢ πομπὴν φέρειν, ἢ χορηγίαν πήρειν, ἀλλὰ καὶ τὸ οἰκίαν φέρειν Κικέρωνι πάντων ἔρημον καὶ κενὸν ἀπέδειξεν ὅπει πολλοῖς ὄφλημασι καὶ μεγάλοις. Αὗταν γάρ εἰσιν αἱ λεγέμδιναι τὸ γέγονος εὐτρεπεσταταν τροφάσεις. Τῇ δὲ Τερεπίᾳ, καὶ Ρωμαῖς ἀρνυμένῃ, λαμπρῶν ἐποίησε τὸ ζτολογίαν αὐτὸς ἐκεῖνος, μελ' ἢ πολὺν χρόνον γῆμας πήρεν, ὡς μὲν ἡ Τερεπία χατεφίμεζεν, ἔρωτι τὸ ὕψος, ὡς δὲ Τύρων ὁ τὸ Κικέρωνος ἀπελεύθερος γέγραφεν, εὐποείας ἐνεκεν τῷρος γέλαυσην δανείων. Ἡν γὰρ οὐδὲ σφόδρα πλεσία, καὶ τὸ ζτίαν αὐτῆς ὁ Κικέρων σὺν πίστι κλιρονόμος ζτολειφθεὶς διεφύλαξθει. Οφείλων δὲ τολλὰς μυελάδας, ὑπὸ τῷ φίλῳ καὶ οἰκείων ἐπείσθη τὸ ποῦδα γῆμαν πῆρεν, καὶ τὸς δανειστῶν ἀπαλλάξαμεν, τοῖς ἐκείνης χριστάμενον. Αὐτώνος δὲ, τῷ γάμῳ μοιαζεῖν εἰ ταῖς τῷρος τὸς Φιλιππικὸς ἀντιγραφᾶς, ἐκβαλεῖν αὐτὸν φυλή γυναικαν πῆρεν ἐγέρασε, χαριέντως ἄμα τὸ οἰκείαν ὡς ἀσφάκιλε καὶ ἀστρατεύτης τοῦ θεοποίητον τὸ Κικέρωνος. Γίμαρτι δὲ αὐτῷ, μελ' ἢ πολὺν χρόνον ἡ θυγάτηρ ἀπέθανε πάλισσα τῷρος Λέιτλῳ· τότε γὰρ ἐγαμήθη μὲν τῷ Πείσωνος τῷ τεροτέρῳ αὐτῷ τελευτήν. Καὶ συνῆλθον μὲν ὅπει τὸ θεομαθίαν φέρειν Κικέρωνι παντοχρόνοις οἱ φιλόσσοφοι· βαφέως δὲ ἀγαλλιανήν τὸ συμβεβικός, ὥστε καὶ τὸ γαμιθεῖσαν ἀποπέμψας μόνονταν τὴν τελευτὴν τὸν Τυλλίαν.

Τὰ μὲν οὖν καὶ οἶκον τὸν εἶχε τῷ Κικέρωνι. Τῆς δὲ ὅπει Καύτρα οὐκισταμένης τολμάειν ἢ μετέρχε, καὶ περ ὡς ἐταῖρος σὺν τοῖς μάλιστα Βρέττῳ, καὶ βαφύνεαθαν τὰ παρεῖτα καὶ τὰ πάλαι ποθεῖν τολμάειν μονῆν, ὡς ἔτερος θεότης. Ἀλλ' ἐπειδὴ

ad eum Brundusii, diu ibi commorantem, neque filiae adolescentulæ, tantum iter ingressæ, comitatum aut sumptum, uti par erat, suppeditavit: quinetiam domum Ciceronis omnium inopem & inanem reddidit, & gravi ære alieno oppressam. Hæ scilicet causæ speciosissimæ divertii feruntur. Terentia autem, quæ veras esse negaret, ipse Cicero defensionem egregiam præbuit, haud diu post virgine ducendâ: amore formæ captus, ut vulgavit Terentia; ut Tiro, Ciceronis libertus, prodidit, ut haberet, unde æs alienum dissolveret. Fuit enim puella admodum locuples, & Cicero relictus hæres fiduciarius facultates ejus custodiebat. Cum verò multos myriadas deberet Cicero, ab amicis & familiaribus persuasus est, ut adolescentulam duceret, præter ætatem, & ex ejus pecuniâ creditoribus satisfaceret. Antonius autem, harum nuptiarum in responsionibus ad Philippicas mentionem faciens, inquit, Eum uxorem repudiâsse apud quam consenuerat, eleganter simul notans vitam Ciceronis domesticam, tanquam hominis à rebus agendis & à bello alieni. Haud diu post nuptias filia ejus apud Lentulum ex partu decessit; huic enim nupserat post obitum Pisonis viri prioris. Et Philosophi quidem ad consolandum Ciceronem undique convenerunt, sed casum acerbè admodum tulit, adeo ut uxorem dimitteret, quod visa esset morte Tulliæ delectari.

Ita se habuerunt res Ciceronis domesticæ. Conjurationis verò in Cæsarem particeps non fuit, quanquam Brutii impri-
mis amicus esset, nec quisquam aliis præsentem rerum statum dolentiū ferret, aut priorem magis desideraret. Conjurati

οἱ ἄνδρες αὐτῷ τίλι τε φύσιν, ὡς σύμβαι τόλμης, τοῖς τε χρόνοις,
ἐν δὲ καὶ ταῖς εὔρωμενετάταις φύσειν ὑπίλειπε δὲ θαρρεῖν. Ὡς
δέ δὴ ἐπέθρακτὸς τοῖς τῷ Βρύτον καὶ Κάλυπτον δὲ ἔργον, καὶ τὸ Καύ-
θρος φίλων σωματιμήνων αὐτοῖς ἦν δέος ἐμφυλίοις πολέμοις
τελεπετῆ διέσας τὸν πόλιν. Ἀντώνιος μὲν ὑπατεύων τὸν βασιλεὺν
συνήσχε, καὶ Βραχέα διελέχθη τῷ οἰκονόμῳ, Κικέρων δὲ πολ-
λὰ τοὺς τὴν καρχίην οἰκείως διελέγων ἐπεισετε τὸν σύγκλητον, Ἀφι-
νάροις μημοναμένιν, ἀμυντίαι τῶν ὑπὲτε Καύθροι Ψυφίσαθαι,
γέμημα δὲ τοῖς τῷ Κάλυπτον καὶ Βρύτον ἐπαρχίας. Ἐδει τέ τύ-
πον τέλος γένεται. Οὐ γάρ δῆμος, αὐτὸς μὲν ἀφ' ἑαυτῷ τῷρος οἰκονό-
μοις, ὡς εἶδε τὸν νεκρὸν σύγκομιζόμενον δι' ἀγρεῖς, Ἀντω-
νίου δὲ καὶ τὸν εἰδῆτα διεξέδριτος αὐτοῖς αἴματος κατάπλεων,
καὶ πεκομμένην πάντη τοῖς ξύφεσιν, σύγμανέντες ὑπὸ ὄργης, ἐν
ἀγρεῖς Σύγκοτον ἐποιήντο τὸν ἄνθρακαν, καὶ πῦρ ἔχοντες, ὑπὲτε ταῖς
οἰκίαις ἔθεον, ὡς ἀνάψοντες. Οἱ δὲ τύπον μὲν τῷ τοφεφυ-
λάχθηται διέφυγον τὸν κίνδυνον, ἔτεροι δὲ πολλὰς καὶ μεγάλας
φεοσδοκῶντες ἀξέλιπον τίλι πόλιν.

Εὐθὺς δὴ οὐτώνιος ἐπῆρτο, καὶ πᾶσι μὲν ἦν φοβερὸς ὡς μο-
ναρχόσων, τῷ δὲ Κικέρωνι φοβερώτατος. Ἀναρρωνυμήνην τε γάρ
αὐτῷ πάλιν ὄρῶν τὸ δινάματον τῆς πολιτείας, καὶ τοῖς τῷ Βρύτον
ὑπίττομοι εἰδὼς, ἤχθετο τοφόντο. Καὶ τῷ πὲ καὶ
τρούπηρχεν ὑπολίας αὐτοῖς τῷρος Διλλήλας καὶ τὸν βίον ἀνο-
μοιότητα καὶ αὐτοφοράν. Τῶντα δείσας οὐ Κικέρων τῷρον μὲν
ώρμησε τρεσσευτής Δολοβέλλας σωματιπλεῦσαν εἰς Συρίαν.
Ἐπεὶ δὲ οἱ μέλλοντες ὑπατεύεν μετ' Αντώνιον, Ἰρτιος καὶ Πάν-
σας, ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ Σύλωται τῷ Κικέρωνθ, ἐδέοντο μὲν
σφᾶς καταλιπεῖν, τὸν δεγχόμενοι κατελύσειν Αντώνιον ἐκείνης
πρόντος.

verò cùm naturam ejus metuerunt, ut parum animosam, tum
ætatem, in quâ firmissima quoque ingenia sua deserit fortitudo.
Statim ergo ut facinus à Bruto & Cassio perpetratum est, &
Cæsaris amicis coeuntibus rursus erat periculum, ne in bel-
lum intestinum præceps incideret respublica, Antonius Consul
senatum convocavit, & pauca de concordiâ differuit : Cicero
autem, multa ad occasionem accommodata commemorans, au-
ctor erat senatui, ut Atheniensium exemplum secuti, oblivio-
nem eorum, quæ adversus Cæsarem facta essent, decreto mu-
nirent, & Bruto & Cassio provincias darent. Sed nihil ho-
rum ad exitum perductum est. Populus enim, per se fatis ad
commiserationem pronus, ut vidit efferri per forum cadaver,
& ostendit iis Antonius vestem sanguine oppletam, & gladiis
discissam, furore debacchatus percussores in foro quæsivit, &
cum flammis ad domos eorum tanquam incensurus cucurrit.
Illi interea hoc periculum præcavendo evitârunt, sed cùm alia
multa & magna metuerent, urbe cesserunt.

Statim ergo Antonius animo elatus est, & omnibus terrori
fuit, ut qui regnum affectaret ; præcipue verò Ciceroni : cu-
jus cum auctoritatem in republicâ redintegratam videret, &
Bruto amicum esse nôsset, præsentiam ejus molestè tulit. Quin
& priùs mutua quædam interveniebat illis similitas, ex vita
dissimilitudine & discrepantiâ oriunda. Hæc metuens Cice-
ro primùm constituebat legatus in Syriam cum Dolabellâ pro-
ficiisci. Cum verò, consules post Antonium futuri, Hirtius
& Pansa, viri boni, & Ciceronis studiosi, orarent, ne ipsos
desereret, & opprimendum Antonium in se susciperent, modò

παράγοντος ὁ δὲ φύτος ἀποτελεῖται τὸ μητρόπασιν, όπου πιθανόν, Δολο-
βέλλαι μὲν εἶσαν χαίρειν, ὄμολογόσας μὲν τοῖς τῷ τοῦ Ιρπεοῦ δέ θέ-
ρος ἐν Ἀδίναις ψήσαντες, ὅταν δὲ ἐκεῖνοι τοῦτον οὐδεὶς τὸν ἀρχὴν,
ἀφίξεας πάλιν, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐξέπλευσε. Γενομένης δὲ
τῷ τοῦ πλάνην ψήσαντες, καὶ λόγων διπλῶν Ρώμης (οἵσα φιλοῦ) κατ-
ιγόντων τροποποιοῦνται, μεταβεβλῆσθαι μὲν Ἀυτώνιον θαυμαστὸν μετα-
βολὴν, καὶ πάντα τράπεζαν καὶ πολιτεύεσθαι τρόπος τὸ σύμβολον, ἐν-
δεῖν μὲν τὸ ἐκείνου πρόσωπον τὰ τράπεζα, μὴ τὸν ἀρίστην ἔχειν
ψήσας. καταμεμψάμνος αὐτὸς αὕτην τὸν πολλὴν εὐλαβεῖσαν,
πινέτρεφεν αὐτὸς εἰς Ρώμην. Καὶ τὸν τρόπον δὲ διημάρτυρεν ἐλ-
πίδων. Τούτον τολμῆσος τρόπος τὸν ἀπάντησιν ἐξεχύθη, καὶ οὐδὸν ἡμε-
ρίσιον ἀνήλασθαι χρόνον αὐτῷ τούτοις πύλας καὶ τὸν εἴσοδον αὐτῷ μεξιώ-
σαις καὶ φιλοφροσύναι. Τῇ δὲ οὐτεραίᾳ βραλήν συναγαγόντος Ἀγ-
τωνίας, καὶ καλλύτος αὐτὸν, ὃν ἦλθεν, ἀλλὰ κατέκειτο, μαλα-
κῶς ἔχειν ἐκ τοῦ κόπου σκηπτόμνος. Ἐδόκει δὲ τολμῆσεν τούτους
τοῦ φόβου, ἐκ τούτους τοῦτον καὶ μηνύσεως καθ' ὅδὸν τροπο-
πούς. Ἀυτώνος δὲ καλεπτῶς μὲν εἶχεν τούτοις τῷ ψήσαντες, καὶ
τραπούταις ἐπειπούσι ἀγεναντούς, ηὐ κατεστρησμένη τὸν οἰκίαν κα-
λεύσας· ἐντάστην δὲ πολλῶν καὶ διεπέντων, ἐνέχειρα λαβὼν μόνον
ἐπαύσατο. Καὶ δέ λοιπόν τοις ἀντιπαρεξίοντες ἀπέέμα καὶ φυ-
λακτόμνοι διετέλευτον ἀχρις τοῦ Καύσαρος ὁ νέος, ἢ οὐδὲν. Ἀπολλωνίας
τοῦτο μόνος, τὸν τε κλῆρον ἀνεδέξατο τοῦ Καύσαρος ἐκείνης, καὶ
τῷ τοῦ διηρέλισθαι πεντακοσίῳ μιριάδων, ἀς Ἀυτώνος ἐκ τοῦ τούτου
κατέγειρεν, εἰς τῷ ψήσαντες κατέστη τούτος αὐτὸν.

Ἐκ δὲ τούτης, Φίλιππος ὁ τοῦ μητέρα τοῦ νέου Καύσαρος ἔχων,
καὶ Μάρκελλος ὁ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀφικόμνοι μὲν τοῦ νεοκίσκυ τρόπος
τοῦ Κικέρωνα, συνέθετο Κικέρωνα μὲν ἐκείνῳ τὸν τοῦ λόγου καὶ

ipse adesset: ille nec planè iis diffidens, nec omnino credens, Dolabellam valere jussit; & Hirtio pollicitus æstatem se Athenis acturum, sed cum illi magistratum iniissent, redditurum fore, solus navigavit. Moris autem in transitu interpositis, & nuntiis (uti solet) à Româ recentibus allatis, Antonium misericè immutatum esse, atque omnia secundum senatus voluntatem agere & administrare; quo minus res optimè constituerent, nihil deesse, præter ipsius præsentiam; Ipse suam nimiam cautelam reprehendens Romam reversus est. Neque prima eum spes fecellit; tanta hominum multitudo obviam ei effusa est, & salutationibus & officiis ad portas & ingressum suum præstandis dies fere integer exactus est. Postridie vero eum Antonius senatum convocaret, & ipsum accerseret, haud venit, sed decubuit, simulans se de viâ languere; revera autem, ut videtur, timens insidias; ex suspicione quâdam & indicio in itinere ad eum delato. Antonius vero istam contumeliam acerbè tulit, & milites misit, jubens ut aut illum adducerent, aut domum ejus incenderent. Multis autem obstantibus & deprecantibus, pignoribus tantum acceptis quievit, Deinceps, quoties occurrerent, alter alterum taciti præteribant, & mutuò sibi cavebant, usque dum Cæsar adolescens ex Apolloniâ veniens hæreditatem Cæsaris adiret, & de bis milie & quingentis myriadibus, quas Antonius ex hæreditate detinuit, in litem cum eo incideret,

Tunc autem Philippus, qui Cæsaris pueri matrem duxerat, & Marcellus, qui fororem, adducto ad Ciceronem adolescentem, pepigerunt, ut illi Cicero, quam habuit ex eloquentia &

τὸν πολιτείας δύναμιν ἐν τῷ Βαγλῷ καὶ δῆ μέμω παρέχειν, ἐκεῖνον
δὲ Κικέρων τὸν δόκιμον τὸν χρημάτων καὶ τὸν ὄπλων ἀσφάλειαν. ("Ηδη
γάρ δὲ ὁλίγος τὸν ὑπὸ Καίσαρι στρατευσαμένων τῶν αὐτὸν εἶχε
ὅτι μειράκιον.) Εδόκει δὲ καὶ μείζων πιστία γεγονέναι τῷ Κι-
κέρωντα ἀναδέξασθαι τοροθύμως τὸν Καίσαρος φιλίαν. Ἐπι-
γάρ (ὡς ἔστι) Πομπεὺς ζωντος καὶ Καίσαρος, ἐδόξει τοι τὸν
ὑπνον τὸν Κικέρων καλεῖν πίνας τὸν τοῦ συγκλητικῶν πᾶθος εἰς
τὸν Καπιτώλιον, ὡς μέλλοντος ἐξ αὐτῶν ἔνα τὸ Δίος Δύοποδεικνύειν
τὸν Ρώμιον ἡγεμόνα. Τὸν δὲ πολίτην ὑπὸ απουσίης θέοντας ἵστα-
τος τῷ νεῳ, καὶ τὸν πᾶθον εἰς τοὺς αριτμοφύρους κατέβειτο
σιωπὴν ἔχοντας. Ἐξάφοτος δὲ τὸν θυρῶν ἀνοιχθειστὸν, καθ' ἓντα
τὸν ταῦθαν ἀνισταμένων, κύκλῳ τοῦτον τὸν θεὸν παραπορεύεσθαι.
Τὸν δὲ πάτερα τοποθετεῖν καὶ Δύοποδεικνύειν ἀγθομένος ὡς διὸ τὸν
τὸν τροστὸν κατ' αὐτὸν, ἐκτείνοντας δέξια τὸν εἰπεῖν, "Ω Ρω-
μαῖοι, πέρας ὑμῖν ἐμφυλίων πολέμων ὅτος ἡγεμὼν δρόμοις."
Τοιούτον φασιν ἐνύπνιον ἴδοντα τὸν Κικέρωνα, τὸν μὲν ἴδειν τὸν παῦθος
ἐκμεμάχθαντον κατέχειν στρατῶν, αὐτὸν δὲ ὡς τὸν τοποθετεῖν.
Μεθ' ἡμέρας δὲ καταβαύνοντος εἰς τὸ πεδίον τὸν Αρειον αὖτον, τὸν
πᾶθον ἥδη γεγυμνασμένος ἀπέρχεσθαι, καὶ καὶνον ὀφείλοντα τῷ
Κικέρων τοποθετούσι, οἵος ὁ φρεπής καθ' ὑπνον ἐκπλασθύτα δὲ πυ-
θούσεσθαι πίναν εἴπει γονέων. ("Ην δὲ ταπεῖος Οκταύον τὸν
ἀγασθοποθετῶν, Αττίας δὲ μητρὸς, ἀδελφῆς Καίσαρος· ὅτεν
Καίσαρας αὐτῷ, πᾶθον τὸν ἔχων ἴδιον, τὴν ὕστεραν εἴσατο καὶ τὸν
οἶκον σὺ ταῖς αγαθοπίκησις ἐδώκει.) Ἐκ τούτη φασὶ τὸν Κικέρωνα
τῷ παῦθον τοι τὰς ἀπομνήσεις ἐντυχόντεν τοποθετεῖσθαι, καὶ καὶ-
νον οἰκείως δέχεσθαι τὰς φιλοφροσύνας· καὶ γέροντος τούτης
ἀπό της γεγονέναι συμβεβήκει Κικέρωνος τοιαύτου.

AÜTAY

rebus gestis auctoritatem, tam in senatu quam apud populum præberet; Ille contrà Ciceronem opibus suis & armis salvum præstaret. (Jamdudum enim secum habebat adolescens haud paucos eorum qui sub Cæfare meruerant.) Major autem quædam causa videtur Ciceronem impulisse, ut Cæfaris amicitiam amplecteretur. Siquidem adhuc viventibus Cæfare & Pompeio, Cicero sibi visus est in somnis nonnullos senatorum filios in Capitolium convocare, ut unum eorum Jupiter Romanorum Imperatorem designaret. Cives summo cum studio accurrentes templum obsidere visi sunt, & pueri prætextas indui taciti sedere. Extemplo fôribus patefactis singuli surrexerunt, & orbe facto Deum prætergressi sunt. Ille omnes, postquam inspexerat, tristes dimisit: cum verò ad eum accederet Octavius, dexteram porrexit dixitque, “Hic est, O Romani, “quo facto Imperatore, finis erit vobis bellorum civilium.” Hujusmodi insomnio viso, Ciceronem ferunt speciem pueri luculentè animo impressam retinuisse, cum ipsum haud nôsset; postridie verò cum in campum Martium descenderet, & pueri jam finitis exercitationibus redirent, primum eum Ciceroni visum esse, qualis illi per somnos obversatus fuerat, & perculsum Ciceronem quæsivisse, quos haberet parentes. (Erat autem patre Octavio, viro parum illustri, matre Attiâ, Cæfaris sorore. Quapropter Cæsar, ipse liberis orbus, eum in familiam testamento adoptavit, & hæredem instituit.) Exinde Ciceronem ferunt, quoties puero occurseret, sermones cum eo studiosè contulisse, puerumque hanc ejus comitatem amicè accepisse. Ita enim fortuna tulerat, ut Cicerone consule nasceretur.

Atque

Αὗται μὲν οὐ τορφάσεις ἦσαν λεγόμεναι. Τὸ δὲ αρός Ἀγ-
τώνιος μῆσος Κικέρωνα φράτον, εἶτα ἡ φύσις ἥπιων οὖσα τὸ πι-
μῆς, τῷροστοπίστε Καίσαρι, νομίζοντα φροσλαμβάνειν τὴν πο-
λιτείαν τὸ ἐκείνου διώλαμν. Οὔτω γὰρ ὑπέρ τοῦ αρός δὲ μειράκιον
αὐτὸν, ὡς καὶ τατέρα φροσαγερδέειν. Ἐφ' ὧ σφόδρα Βρύτος
ἀγανακτήσθη, οὐ ταῖς ωρέστοις Ἀττικὸν ὑπιτολαῖς καθεῖται τὸν
Κικέρωνος, “Ὥπι, Διοκλέοντος Ἀγτώνιος δερχαπέευσιν τὸν Καίσαρα,
“διῆλός ἐστιν ὅπερ ἐλεύθερίαν τὴν πατεῖδι φερόντων, δὲντε
“αστον φιλάθιθρωπον αὐτὸν μιώμενος.” Οὐ μὴν δὲντε τοι γε
πᾶνδι τὸν Κικέρωνος ὁ Βρύτος σὺν Ἀρινάοις Διοκλέοντα φέρει
τοῖς φιλοσόφοις ἀναλαβὼν, ἔχει ἐφ' ἡγεμονίας καὶ πολλὰ χρέ-
μνος αὐτὸν κατέπορθεν. Τὸ δὲ Κικέρωνος ἀκμὴν ἔχει ἡ δύνα-
μις ἐν τῇ πόλει τόπε μεγίστην, καὶ κατετάσιαστε, καὶ τολεμίσουσιν αὐτὸν
τὰς δύο ὑπάτους, Ἰρπιον καὶ Πάνσαν, ἱξέπειψι. Καίσαρι δὲ
ῥαβδούχοις καὶ στρατηγικὸν κόσμον, ὡς δὴ τορπολεμοῦπε τὸν
ταπεῖδος, ἐπειστε Ψιφίστας τὸν σύγκλιτον. Ἐπεὶ δὲ Ἀγ-
τώνιος μὲν ἥπιτο, τῷ δὲ ὑπάτων ἀμφοτέρων ἀποθανόντων, σύν
τοι μάχης ωρέστοις Καίσαρα οἰωνεῖσαν αἱ διωάμεις, δέοσσα
ἡ βραλὴ νέον ἄνδρα, καὶ τύχη λαμπρᾶ κεχρημάτων, ἐπειράτο
πιθανῆς καὶ διωρεᾶς ἀποκαλεῖν αὐτὸν τὸν στρατεύματα, καὶ τοι-
σαῖν αὐτὸν τὸν δύναμιν, ὡς μὴ διεομδύν τῶν τορπολεμόντων,
Ἀγτώνιος πεφθείστος. Οὔτως ὁ Καίσαρ φοβούθεις ὑπέπειψε
τὸν Κικέρωνα τὰς διεομδύνες καὶ τείσθουσιν ὑπατεῖαν μὲν ἀμφο-
τέρων ὁμοίων τορπάτειν, χρῆστος δὲ τοῖς τοράγμασιν ὅπως αὐτὸς
ἐγκατελαμβάνοντα τὸ ἀρχὴν, καὶ δὲ μειράκιον διοικεῖν,
οἰκόματος καὶ διδόκης γλιτχόμενον. Σφιμολόγος δὲ Καίσαρ αὐτὸς

Atque hæ quidem causæ vulgò ferebantur. Verùm enim vero Ciceronem, primò odium adversus Antonium, deinde animus gloriæ serviens Cæsari adjunxit, administrationem suam illius potentiaæ accessione confirmatum iri sperantem. Puer enim eo obsequii erga Ciceronem se demisit, ut patrem etiam appellaret. Quod indignissimè ferens Brutus epistolis ad Atticum scriptis Ciceronem reprehendit, “quod metu Antonii observans Cæsarem palam faceret, se non patriæ libertatem quærere, sed dominum amiciorem sibi ambire.” Interēa tamen Ciceronis filium, Athenis inter philosophos agentem, Brutus inde abductum secum cum imperio retinuit, ejusque operâ res multas feliciter gessit. Èa tempestate Ciceronis auctoritas in urbe maximè vigebat, & cum quicquid voluit conquereretur, Antonium urbe expulit & factione suâ oppres- sit, duosque consules Hirtium & Pansam misit, qui bello eum persequerentur, & persuasit senatui lictores ornatumque prætorium Cæsari decernere, tanquam pro patriâ bellum gerenti. Fuso autem Antonio, & utroque consule mortuo, cum se copiæ post prælium Cæsari conjungerent, metuens senatus hominem adolescentem & fortunâ insigni usum moliebatur honoribus & præmiis avocare ab eo exercitum, & vires ejus imminuere, quippe qui, Antonio jam profligato, nullis opus haberent propugnatoribus. Proinde Cæsar perterritus misit clam ad Ciceronem, qui orando ab eo impetrarent, ut consulatum utrisque simul pararet, magistratum verò adeptus res omnes suo arbitrio moderaretur, & regeret adolescentem titulorum tantum gloriæque appetentem. Ipse etiam Cæsar haud negabat,

ώς δεδίως κατάλυσιν, καὶ κινδυνόν τον ἔρημος θύεσθαι, χρήσιμό την Κικέρωνος σὺ δέοντι φιλαρχία· προπτεράμδρος αὐτοῖς οὐαλεῖαι μετέναι, συμπεράνοντος αὐτῷ καὶ συναρχαρεστάλοντ^④.

Ἐντοῦθεν μάλιστα Κικέρων ἐπαρθεῖς τὸν νέον γέ-
ρων, καὶ φερακμαθεῖς, καὶ συμφυλαρεστάσις, καὶ τελευχῶν αὐ-
τῷ τὸ σύγκλιτον, εὗθὺς μὲν ὑπὸ τῆς φίλων αὐτίαν εἶχεν, ὀλίγῳ
δὲ ὑπερον αὐτὸν διπλωλεκτὸς ἐνθετό, καὶ τὸ δίκης τρεψίεμνος
τὸ ἐλασθεῖσαν. Αὐξηθεῖς γὰρ ὁ νεοφύτος, καὶ τὸ ὑπαίτειαν λαβὼν,
Κικέρωνα μὲν εἶσεν χαρέν, Ἀντωνίῳ δὲ καὶ Λεπίδῳ φίλος
φύρωμνος, καὶ τὸ δύναμιν εἰς τοῦτο συσεγκὼν, ὥστερ ἄλλο πε-
κτῆμα τὸ ἱγνεμονίαιν στέμματος τρέψεις αὖθις. Καὶ κατεργάφη-
σαν ἄνδρες, οὓς ἔδει θύσκειν, ταῦτα γέγονοσίγε. Πλείστη δὲ
τὸ ἀμφισβητημάτων αἵτις ἦριν ὁ Κικέρωνος προγεαφὴ ταφέον.
Ἀντωνίῳ μὲν ἀσυμβάτως ἔχοτος, εἰ μὴ περιττος ἐκεῖνος διπλω-
θύσκει Λεπίδῳ δὲ Ἀντωνίῳ προστίθεμνός, Καῦσρος δὲ πρὸς
ἀμφοτέρους ἀντέχειν. Ἐγένοντο δὲ αἱ συύδοι μόνοις διπόρ-
ρητοι τοῦτο πόλιν Βοναρίαν ἐφ' ἡμέρας τρεῖς, καὶ συνήσσαν εἰς
τόπον πνὰ τρεῖσιν τὸν τραποπέδων, πολεμῶν τελεφρέωμνον. Λέ-
γεται δὲ τοὺς περιττοὺς ἡμέρας γέγονοισάμνος ταῦτα τὸν Κικέ-
ρωνος ὁ Καῦσαρ στρατηγος τῇ τρίτῃ, καὶ προεόδηκε τὸ ἄνδρα.
Τὰ δὲ τὸ ἀντιδότεως οὔπις εἶχεν ἔδει Κικέρωνος ἐκτῆναι Καύ-
σαρα, Παύλῳ δὲ ταῦτελφῷ Λέπιδον, Λούκῳ δὲ Καύσαρος
Ἀντώνιον, ὃς ἦν θεῖος αὐτῷ πρεσβύτερος. Οὕτως ἡζέπεσσον
ὑπὸ θυμῆς καὶ λύσας τὸ ἀνθρωπίνων λογισμόν, μᾶλλον δὲ ἀπέ-
δειξαν ὡς ἀπότελεν ἀνθρώπου θηρίον ἐτίνι ἀγριώτερον, ἐξασίαν πά-
ντα τρεποστασίαν.

Печат-

bat, veritum se ne opprimeretur, & ab omnibus desertus foret, Ciceronis ambitione tempestivè usum esse, adeoque eum impulisse ut, se petitionis adjutore & socio, consulatum ambiret.

Eo tempore Cicero, senex ab adolescente, maximè inflatus & illusus, dum petitioni ejus adesset & senatum faventem præstaret, statim ab amicis reprehensus est, neque diu post ipsum se perdidisse & patriæ libertatem prodidisse sensit. Autem enim dignitate adolescens, & accepto consulatu, Ciceronem valere jussit; atque Antonio & Lepido conciliatus, collatis in unum copiis, imperium, tanquam aliam quamvis possessionem, unà cum iis partitus est. Interea proscripti sunt, quos mori oportuit, viri ultra ducentos. Inter cæteras disceptationes maximè inter eos certatum est de Ciceronis proscriptione, cum Antonius omnem concordiam recusaret, nisi ille primus interficeretur, & cum eo Lepidus consentiret; Cæsar verò utrisque repugnaret. Hi soli secretos habuerunt congressus juxta urbem Bononiam per totum triduum, & in locum fluvio circumdatum ex adverso castrorum convenerunt. Fertur Cæsarem, cum duos primos dies pro Cicerone certasset, tertio manus dedisse & eum deseruisse. Hæc autem ratio erat mutuæ commutationis. Pactum erat, ut Ciceronem destitueret Cæsar, Paulum fratrem Lepidus, Antonius autem avunculum suum Lucium Cæsarem. Adeo ira & rabies eos provexit, ut humanum animum exuerent; seu potius palam fecerunt, nullam esse belluam homine fæviorem, cum ad libidinem acceperit potestas.

Πρεπομένων δὲ Σύτου, ὁ Κικέρων ἦν μὲν σὺν ἀγροῖς ἴδιοις
τοῖς Τυνησίοις, ἔχων τὸν ἀδελφὸν μῆτ' αὐτὸν· πυθόμενοι δὲ
τὰς περιγραφὰς, ἔγνωσαν εἰς Ἀττικὴν μεταβοῦντα, χωρίον
τῆλετον τῆς Κικέρωνος. Σκείθεν δὲ πλεῦν εἰς Μακεδονίαν
ταῦτας Βρῦτον. Ἡδη γάρ ὑπέρ αὐτῷ λόγος ἐφοίτα κρατῶντος.
Ἐκομίζοντο δὲ ἐν φορείσι, ἀπειρηκότες τὸν λύπην· καὶ οὕτω
τὰς ὄδον ἐφισάμφων, καὶ τὰ φορεῖα περιβάλλοντες ἀλλήλοις,
εφοστωφύροντο. Μᾶλλον δὲ ὁ Κοίντος ἡθύμιος, καὶ λογισμὸς
αὐτὸν εἰσῆρε τὸν πορείαν· οὐδὲν γάρ ἐφη λαβεῖν οἴκοις· (Ἄλλα
καὶ δὴ Κικέρων γλίζοντι ἐφόδιον) “ἄμεινον θνήτῳ”, τὸ μὲν Κι-
“κέρωνα περιβαλλάνει τῇ φυγῇ, αὐτὸν δὲ μεταθεῖν, οἴκοις
“συκιδνασάμφων.” Ταῦτα ἐδίξεν· καὶ περιβαλόντες ἀλλήλους
καὶ ἀνακλασάμφων διελύθησαν. Οὐ μὲν οὖν Κοίντος τὸ πολλοῖς
ὑπεργονήμεραις ὑπὸ τοῦ οἰκετῆρος περιβαλλόντεis τοῖς ζυτῦσιν, ἀνηρέση
μέντοι παχόδος· ὁ δὲ Κικέρων εἰς Ἀττικὴν κομισθεῖσ, καὶ πλοῖον
εὗρὼν, εὐθὺς ἐνέβη, καὶ παρέπλουσεν ἀχει Κιρκούς, πανδύματι
χρώματος. Ἐκεῖθεν δὲ βγαλομένων εὐθὺς αὔριν τὸ κυβερνήτην,
εἴτε δείσας τὰς θάλασσαν, εἴτε οὐπώ παντάπασι τὸν Καύσαρος
ἀπεγράκως πίστιν, ἀπέβη, καὶ παρῆλθε πεζῇ σαδίς ἐκεῖτον,
ὡς εἰς Ρώμην πορθόμφων. Αὐτὸς δὲ ἀλύων καὶ μεταβαλ-
λόμφων κατέβιτο πρὸς θάλασσαν· καὶ καὶ διενυκτέρεσσεν ὅππει με-
ταννων καὶ περόφων λογισμῶν· ὥστε καὶ παρελθεῖν εἰς τὰ Καύ-
σαρες οἰκίαν διενόητη κρύφα, καὶ σφάξας ἐαυτὸν ὅππει τῆς
ἐστίας, ἀλάτορε τοις περιβαλλέντεis. Άλλα καὶ Καύτης αὐτὸν ἀπέ-
κρυψε τῆς ὄδος δέος βασάνων, καὶ τούτα παραχώδη πάλιν
περιβαλλόματα τὸ γράμμις μεταλαμβάνων παρέδωκε τοῖς οἰ-
κέταις ἐαυτὸν εἰς Καύτην καὶ πλοιοῦ κομίζειν, ἔχων σκέψη
χωρία

Dum hæc agerentur, erat Cicero cum fratre in villâ suâ Tusculanâ. Ut nuntiatum est de proscriptione, constituebant Asturam petere, villam Ciceronis maritimam; inde in Macedonia ad Brutum trajicere. Rumor enim jam obtinebat eum viribus præpollere. Ferebantur autem lecticis mœrore oppressi, & in itinere subsistentes, admotis mutuò lecticis, se invicem lamentabantur. Quintus autem maximè animo jacebat & secum de penuriâ suâ consilia inibat: Dixit enim, se nihil domo secum attulisse: (quin & ipsi Ciceroni exile erat via-
ticum.) “Consultius igitur videri, ipsum Ciceronem fugam
“præoccupare, se verò domum recurrere, & quæ necessaria
“essent parare. Hoc consilio probato, se invicem amplexi
& flentes diversi abierunt. Et Quintus haud multis post die-
bus, à domesticis suis proditus inquisitoribus, unà cum filio
interemptus est. Cicero verò ad Asturam delatus & navigium
nactus statim conscendit, & vento secundo usque ad Circæum
provectus est. Inde cum solvere quam celerrimè vellent gu-
bernatores, Cicero, sive metu pelagi, sive quod nondum om-
nino de Cæsaris fide desperasset, exiit in terram & pedestri
itinere centum stadia progressus est, tanquam Romam iturus.
Rursus animi vacillans & mutato consilio ad mare descendit,
ibique pernoctavit inter agitationes mentis acerbas & impo-
tentias: adeo ut aliquando cogitaret Cæsaris domum clam in-
gredi & super lares ejus se confodiendo diras ultrices in eum
immittere. Sed repulit eum ab hoc consilio metus tormentorum;
& alias subinde inquietas cogitationes animo versans
servis se permisit navigio ad Cajetam deportandum; ubi præ-

εία καὶ καταφυγία ὥραι θέρης φιλάνθρωπον, ὅταν ἡδίστην οἱ
ἐπισίμη καταπνέωσιν. Ἐχει δὲ ὁ τόπος καὶ ταῦτα Ἀπόλλωνος
μικρὸν πέρι τῆς θαλάσσης. Ἐντεῦθεν ἀρθέτες ἀνθρώποι κά-
ρυκες, πέρι κλαδύν τροστέροντο τῷ πλοίῳ τῷ Κικέρωνος
ἢπει πλῆν ἐρεασμόν. καὶ καθίσαντες ὅπει τίνα κεράμαι ἔκατέ-
ρωθεν, οἱ μὲν ἑβόων, οἱ δὲ ἐκοπίου τὰς τὴν μηρυμάτων ἀρχάς.
Καὶ πᾶσιν ἐδόκει τὸ σημεῖον εἴπει πονηρόν. Ἀπέβη δὲ οὐδὲν οἱ Κι-
κέρων, καὶ παρελθὼν εἰς τὸ ἐπαυλή, ὡς ἀναπαυσόμενος κατε-
κλίψῃ. Τῶν δὲ κοράκων οἱ πολλοὶ μὲν ὅπει τὸ θυεῖδος διεκά-
θητο φεγγόμενοι θορυβῶδες· εἰς δὲ καταβὰς ὅπει τὸ κλινί-
διον, ἐγκεκαλυμμένον τῷ Κικέρωνος, ἀπῆγε δὲ τὸ σώματι καὶ μικρὸν
ἀπὸ τοῦ τροστάπου τοῦ μάτιου. Οἱ δὲ οἰκέται τοῦθεν ὄρωντες, καὶ
κακίστων εἴσαντες, εἰς τοιμήνας τὸ δεσμότης φονευομένον θεα-
ταὶ φυέας, θηρία δὲ αὐτὸν βοηθόντες τῷ τροχιδέᾳ παρ' ἀξίαιν τράζ-
τοντος, αὖτε δὲ οὐκ ἀμύνσοτες μὲν, δέομενοι, ταῦτα δὲ, βίᾳ λα-
βόντες, σκόμιζον σὺν τῷ φορείῳ τοῦτο τὸν θάλασσαν.

Ἐν τῷτε δὲ οἱ σφαγεῖς ἐπῆλθον, ἐκαπονάρχης Ἐρένος
καὶ Ποπίλλιος χιλίαρχος (ῷ πατροκτίνας ποτὲ δίκαιη φεύγοντι
συνεῖπεν οἱ Κικέρων) ἔχοντες ὑπηρέτας. Ἐπεὶ δὲ τοὺς θύρας κε-
κλεισμένας εὑρόντες ἐξέκοψαν, τὸ φαυνομένον τῷ Κικέρωνος, ὃδε τοῦ
ἔνδον εἰδένειν φασκόντων, λέγει τοικούσην πιὰ τεθραμμένον μὲν
ὑπὸ τῷ Κικέρωνος σὺν γράμμασιν ἐλεθερίοις καὶ μαθήμασιν,
ἀπελεύθερον δὲ Κοίντη τὸ ἀδελφοῦ, Φιλόλογον τύνομα, φρά-
σσαι τῷ χιλιάρχῳ τὸ φορεῖον κομιζόμενον ωρίζει τῶν καταφύτων
καὶ συσκιῶν τεττάπτων ὅπει τὸ θάλασσαν. Οὐ μὲν γιλιάρχος,
δὲ οὐδέποτε ἀναλαβὼν μηδὲ εἴσει, τελέσθει τῷρος τὴν ἔξοδον. τοῦ δὲ
Ἐρενίας μέρομέν φερομένον ωρίζει τῶν τεττάπτων οἱ Κικέρωνοι ηθεῖ,
καὶ

dium habuit & recessum æstivo tempore jucundum, cum Etesiae amænissimè spirant. Erat in loco haud procul à mari ædes Apollinis. Inde sublata magna vis corvorum navem Ciceronis, cum ad littus appelleretur, cum clangore petebant: & in cornibus antennarum utrinque sedentes, aliæ crocitrunt, aliæ capita rudentum rostris pulsârunt. Et omnibus illud omen infaustum videbatur. Cicero ergo è navi descendit, & villam ingressus tanquam ad quietem decubuit. Corvi autem frequentes in fenestrâ confederunt, strepitu importuno vociferantes, & unus eorum lectum advolans Ciceronis vestem, quâ se velaverat, rostro paulatim à facie detraxit. Servi cum hæc viderent, & suam ignaviam damnarent, quod domini trucidati spectatores esse sustinerent, nec ei opem ferrent, quem indignis modis afflictum ipsa muta animalia auxilio juvarent, & de salute sollicita essent; partim precibus exoratum, partim vi sublatum, lecticâ detulerunt ad mare.

Interea supervenere sicarii, Herennius centurio & Popilius tribunus militum, (quem olim parricidii postulatum Cicero defenderat) cum ministris suis. Postquam fores, quas clausas offenderunt, effregissent, nec Cicero appareret, & ii qui intus erant, ubi esset, scire se negarent; dicitur adolescentem quandam à Cicerone in literis disciplinisque ingenuis eductum, libertum Quinti fratri, nomine Philologum, tribuno indicasse, per ambulationes arboribus confitas & umbrosas deferri lecticam ad mare. Tribunus igitur, paucis secum assumptis, accurrit viam occupatus, quâ illi exeundum erat. Sensit Herennium Cicero per ambulationes cursu contendentem, &

illicò

καὶ τὸς οἰκέτικὲς ἐκέλουσεν ἐν τῷ φρούρῳ καταθέασαι τὸ φορεῖον. Αὐτὸς δὲ, ὡς περ εἰώφη, τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δινέον ἀπόμνηνος, ἀπένεις ἐώρα τοῖς σφαγῶσι, αὐχμῆς καὶ κόμης ἀνάπλεως, καὶ συντετηκὼς ὑπό φροντίδων τὸ φορόσωπον ὥστε τὰς πλείστους ἐγκαλύψας τὸν Ερενίαν σφάζοντος αὐτὸν. Ἐσφάγη δὲ τὴν περιληπτὴν σύνην τοῦ φορείου περιπτείνας, ἔτος ἐκεῖνο γεγονός ἐξηκοσὶ καὶ τέταρτον. Τὸν δὲ κεφαλὴν ἀπέκοψεν αὐτῷ καὶ τὰς χεῖρας, Ἀντωνίαν κελδόσαντος, αἷς τὸς Φιλιππικὸς ἔγραψεν. Αὐτὸς τε γένος οἱ Κικέρων τὰς καὶ τὸν Αντωνίαν λόγυς Φιλιππικὸς ἐπέγραψεν, καὶ μέχρει νῦν τὰ βιβλία Φιλιππικοὶ καλλύτατα. Τῷ δὲ ἀκρωτηρίῳ εἰς Ρώμην κομισθέντων, ἐτυχεὶς μὲν ἀργυρεσίας πελῶν οἱ Αντωνίος, ἀκόστους δὲ καὶ ιδίων ἀνεβόσεν “ὡς νῦν αἱ περοὶ γεαράμι τέλος ἔχοιεν.” Τὸν δὲ κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖρας ἐκέλουσεν τοῦτον τὸν ἐμβόλων ὄπιτον τὸ βίματος θεῖναι, θείαμα Ρωμαίοις φρικτὸν, τὸν Κικέρωνος ὄραν φορόσωπον οἰομένοις, ὅλλα τοῦ Αντωνίαν φυγῆς εἴκονα. Πλὴν ἐν γένει πι φρονήσας μέτεπον αὐτοῖς, Πομπανίᾳ τῇ Κοίντη γυναικὶ τὸ Φιλόλογον παρέδωκεν. Ήδὲ, κυρία διομήνη τὸ σώματος, ἄλλας τε δειναῖς ἐχρίσασθε πιμωρίας, καὶ τὰς σάρκας ἀποτέμνοντα τὰς αὐτῷ κατιμαρόν, ὅπλα, εἰτ' ἐσθίειν ἴνα μάκασεν. Οὕτω γένοιο τὸ συγμερέων ισορίκαστον οἱ δὲ αὐτῷ τὸν Κικέρωνος ἀπελεύθερος Τίρων τὸ παράπαν οὐδὲ μέμνησαν τὸν Φιλολόγον φορόσοις.

Πινθόμομαί δὲ Καίσαρε χρέοντος πολλοῖς ὑπερεγνού εἰσελθεῖν περὶ τὴν θυγατεριδῶν τὸν δὲ, βιβλίον ἔχοντα Κικέρων τὸν τοῖς χερσὶν, ἀκπλαγμένα τῷ ιματίῳ ἀπεκαλύπτειν. ιδόντα δὲ Καίσαρε λαβεῖν, καὶ διελθεῖν ἐπότε μέρον τὸ βιβλίον. πάλιν δὲ τὸν ἀποδίδοντα τῷ μεγάλῳ,

illicò famulos jussit lecticam deponere. Ipse, more suo, manu sinistrâ mentum contrectans, recto vultu percussores intuitus est; squalore planè obsitus, & comam habens prolixam: quin & facies ex anxietatibus prorsus contabuit, adeo ut plurimi se velaverint, dum Herennius eum interficeret. Trucidatus est autem, dum collum ex lecticâ protenderet, annum jam agens quartum & sexagesimum. Sed & jussu Antonii caput illi Herennius præcîdit, & manus quibus Philippicas scripsérat. Nam & ipse Cicero orationes in Antonium Philippicas nominavit, & etiamnum libelli eundem titulum habent. Cum membra Romam afferrentur, Antonius forte comitia habebat, re autem auditâ & membris conspectis, exclamavit, “Finis “jam esto proscriptionum.” Caput & manus super rostra ponî in foro judiciali jussit, spectaculum Romanis horrendum, qui se non Ciceronis faciem spectare, sed animæ Antonii imaginem crediderunt. Unum tamen interea æquum fecit Antonius, ut Pomponiæ Quinti uxori traderet Philologum. Illa verò corporis ejus compos facta, cum aliis eum diris suppliciis excruciat, tum etiam carnes suas minutatim abscissas affare, & devorare coegit. Ita enim nonnulli scriptores retulerunt. Ipsius verò Ciceronis libertus Tiro nihil omnino de Philologi perfidiâ memorat.

Cæsarem audivi longo post tempore ad quandam ex filiâ nepotem ingressum esse; illum autem metu perculsum, librum Ciceronis, quem habuit in manibus, subter vestem occuluisse: quod cum animadverteret Cæsar, librum arripuisse, & magnam ejus partem stantem evolvisse, deinde redditio eo in manus

εργίων, φάμα, "Λόγιος ἀνὴρ, ὁ τῶν, λόγιος καὶ φιλόπα-
πος." Ἐπεὶ μήτοι τάχιτα κατεπολέμησεν Ἀντωνίου ὑπα-
τέυκον αὐτὸς, εἴλετο συνάρχοντα τῷ Κικέρωνος τὸν υἱὸν, ἐφ' ὃ
τὰς τ' εἰκόνας ή βγλὴ ἀγεῖλεν Ἀντωνίου, καὶ τὰς ἄλλας ἡκύ-
ρωσε πιμὰς, καὶ τροσεψήρισατο μηδὲν τῷ Ἀντωνίων ὄνομα
Μάρκοι εἶναι. Οὕτω τὸ δαιμόνιον εἰς τὸν Κικέρωνος οἶκον ἐπα-
νίνευκε τὸ τέλος τοῦ Ἀντωνίου κολάσεως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

ΚΑΙ

ΚΙΚΕΡΩΝ.

Α μὴ οὖν ἄξια μημένος τῷ τοῖν Δημοσθένος καὶ
Κικέρωνος ἴσορουμάνων εἰς τὸν ἡμετέρου ἀφίκτου
γνῶσιν, Σαῦτ' εἰπίν. Ἀφεοιώς δὲ τὸ συγκείνειν τὸν σὺν τοῖς
λόγοις ἔξιν αὐτῷ, ὀκεῖνό μοι δοκῶ μὴ ταρίσειν ἀρρώτον,
ὅπι Δημοσθένος μὴν εἰς τὸ ρήτορικὸν σκέτενε τῶν, ὅσοι εἰ-
χεν σύν φύσεως ή ἀσκίσεως, λόγου, οὐκέρβαλλόμενοι
σύνεργοί μηδὲ μενότητι τὸς ὅπι τῷ τῷ ἀγώνῳ ηγεῖται τῷ δι-
κῆν σωτεῖταξομάνοις, οὐκοῦ δὲ καὶ μεγαλοφερπείᾳ τὸς
ὅπιδεικτοῖς, ἀκελείᾳ δὲ καὶ τέχνῃ τὸς σοφίας. Κι-
κέρων δὲ καὶ τολυμαθής, καὶ τοικίλος τῇ τοῖν τὸς
λόγους απουδῆ γενόμενος, σωτάζεις μὲν ιδίας φιλοσό-
φος διπολέλαιπεν σόκον ἀλίγας εἰς τὸν Ἀκαδημαϊκὸν πρό-

nus pueri, dixisse, "Doctus vir, fili, doctus & amans patriæ." Certè, quamprimum Antonium debellâisset, consul adscivit collegam Ciceronis filium; cujus in magistratu senatus & imagines Antonii dejecit, & cæteros ejus honores rescidit, & decreto vetuit, nè quis unquam gentis Antoniæ Marci præmen haberet. Ita supplicii Antoniani consummatio divinâ iustitiâ in Ciceronis familiam delata est.

DEMOSTHENES ET CICERO.

HÆC sunt, quæ de Demosthene & Cicerone memoratu digna ad notitiam nostram pervenerunt. Quanquam autem prætermittam eorum facultatem in dicendo conferre, illud mihi videor haud rectè præteritus, Demosthensem in studium eloquentiæ contulisse quicquid habuit solertiæ, aut naturâ inditum, aut exercitatione comparatum. Hinc æquales suos, qui in judiciis & foro versabantur, nervis & vehementiâ superavit; eos qui se ad ostentationem contipponent, magnificentiâ & sublimitate; accuratione verò & artificio rhetoras. Cicero autem, vir multæ eruditioñis, & qui ad varia literarum genera studio duceretur, tractationes philosophicas haud paucas reliquit à se ipso in morem Academicum

πον· οὐ μίλι ἄλλα καὶ μὴ τὸν περὶ τὰς δίκας καὶ τὰς
ἀγῶνας γραφομένων λόγων δῆλός ὔστιν ἐμπειρίαν πιὰ γραμ-
μάτων παρεπιδείκνυας βελόμενον· Ἐντι μὲν πις καὶ τῷ ἕθεις
οἱ ποῖς λόγοις ἐκεπέργεις δίοψις· οὐ μὲν γάρ Δημοσθενίκος ἔξι
περιτός ὥραιος μόδις καὶ παρδίας εἰς δεινότητα καὶ απουδίνων
οινηγμένος, τούτῳ ἐλλυχνίων ὅδωμεν, ὡσπερ ὁ Πυθέας ἐσκω-
πειν, ἀλλ’ ὑδροποσίας καὶ φευγτίδων, καὶ τῆς λεγομένης πι-
κρίας τῷ πρόπου καὶ τυγχόνῃ· Κικέρων δὲ πολλαχοῦ τῷ
πικρίᾳ περὶ τὸ βαμβαλόχον ἐκφεύγειν· καὶ περίγ-
ματα απουδῆς ἄξια γέλωπι καὶ παρδία κατειρωνευόμενος
οἱ ποῖς δίκαιοις εἰς τὸ χρειασθεῖς, ἕφειδες τῷ περέποντι· ὡσπερ
οἱ τῇ Καψίου οινηγμέναι, “μηδὲν ἀτοπον ποιεῖν αὐτὸν οὐ
“τοσαύτη πολυτελείᾳ καὶ πευφῇ τοῖς ἱδοναῖς χρέωμενον· τὸ
“γέρον ὁν ἔξει μὴ μετέχειν, μανικὸν εἶναι, καὶ ζεῦτα, οὐ
“ἡδονὴ τὸ εὔδαιμον τὸ δηπιφρεσάτων φιλοσόφων πεθερόμενον.”
Δέγεται δὲ, Κάπτων Μουρίναι διάκονος, ὑπατεύων Ἀπο-
λογεῖσθαι, καὶ πολλὰ μὴ τὸν Κάπτωνα κακωδεῖν τὸ Σπαϊ-
κιλὸν ἀρεστόν, ὅπις τοῖς ἀτοπίαις τῷ περιστατέλεων λεγομένων
μογμάτων γέλωτος δὲ λαμπρῷ κατέποντος ἐκ τῶν περιε-
δάτων περὶ τὰς δίκαιες, ἵσυχῇ μαχαιριάσας, περὶ τὰς
καδημίνες εἴπειν, “Ως γελοῖον, ὁ ἄγρος, ἔχομεν ὑπα-
“τον.” Δοκεῖ δὲ καὶ γέλωτος οἰκεῖος ὁ Κικέρων γεγονέναι,
καὶ φιλοσκόπης· τὸ περιστωπον αὐτοῦ μειδίαμα καὶ γα-
λόπινα παρεῖχεν. Τῷ δὲ Δημοσθενος ἀεὶ πις ἐπίνη απου-
δή, καὶ τὸ πεφευγτικὸν τοῦτο καὶ οινόνοις οὐ ραδίως ἀπέ-
λιπτειν. “Οὗτοι καὶ δύσχαλοι αὐτοῖς ἀχθεοὶ καὶ δύσφροποι
(οἷς αὐτός φησι) ἀπεκτάλουσι.

conscriptas: quin & ex orationibus, quæ de judiciis & certaminibus forensibus scriptæ sunt, constat eum facultatem quandam literarum ostentare voluisse. Jam ex genere dicendi utriusque ingenium, quale fuerit, licet perspicere. Demosthenis enim oratio, extra omne lenocinium & facetias, ad gravitatem & severitatem composita, non lucernam, (secundum Pytheæ dicterium) olebat, sed aquæ potationem & deliberationem, tum morum eam, quæ ferebatur, acerbitudinem & tristitiam. Cicero verò dipteris sæpe ad scurrilitatem prolapsus, cumque res maximè serias in judiciis joco & lepore & ironiâ perfunderet, ut causæ prodesset, neglexit decorum; quale est illud in defensione Cælii, “Nihil eum facere insolens aut absurdum, qui in tantâ opulentia & luxurie voluptatibus studeret. Esse enim dementis, haud iis frui quæ in promptu sint, præsertim cum Philosophi clarissimi summum bonum in voluptate collocent.” Dicitur etiam Murænam a Catone accusatum, cum consul esset, defendisse, & occasione à Catone sumptâ, multa in ludibrium sectæ Stoicorum dixisse, & placitorum, quæ Paradoxa dicuntur, absurditatem exagitasse. Risu verò ingenti in coronâ oborto, & ad judices delato, fertur Catonem leniter subridentem proximè sedentibus dixisse, “Quàm facetum, amici, habemus consulem!” Et Cicero quidem videtur naturâ fuisse facetus & dicax, adeoque vultus eius fuit placidus & subridens. Fronti autem Demosthenis cura quædam perpetua insedit, neque facilè cogitabundum illud & follicitum depositum. Unde eum inimici, sicut ipse testatur, morosum & difficilem vocârunt,

Ἐπ τοίς δὲ τοῖς συγχρόμασιν κατηδεῖν ἐστὶ τὸ μὲν εὔμελας καὶ ἀνεπαχθῶς τῶν εἰς αὐτὸν ἀπόμενον ἐγκαμίσων, ὅπε δύνασθαι τερψίν πι μεῖζον, τὰλλα δὲ εὐλαβῆ καὶ μέτρον. Ή δὲ Κικέρωνος δὲ τοῖς λόγοις ἀμετεύia τῆς ανθειαλογίας ἀκροσίαι πνὰ κατηγόρηται τοῖς δόξαις, βοῶντος, “ὡς τὰ ὄπλα ἔδει τῇ τιθέντῳ καὶ τῇ γλώσσῃ τὸ Θριαμῆς Σοκλὸν ἀπείκειν δάφνιν.” Τελεστὴ δὲ, όπε τὰ ἔργα καὶ τὰς φράξεις μόνον, ἔλλα καὶ τὸς λόγοις ἐπαγγεῖται τὸς εἰρημένους ὑπὸ αὐτῷ καὶ γεγραμμένους, ὡσπερ Ἰσοχρότες καὶ Ἀναξιμίδης τοῖς σοφισταῖς Διαμειρακενόμηνος, όπε τὸν Ρωμαίων δῆμον ἀγενὸν καὶ ὄρθοι,

Βελτιώ, ὁ πλιτοπάλακα, δάιον ἀντιπάλωις.

Ισχύειν μὲν γένει Διοχέτειλας τὸν πολιτευόμενον ἀναγκαῖον, ἀγαπῶν δὲ ἀδημίνες, καὶ λιγνισθεῖν τὸ ἀπὸ τὸ λόγον δόξαιν. Οὐτοις ἐμβελέπεταις Γάλτη καὶ μεγαλοφερεπέτερος ὁ Δημοσθένης, τίλιον μὲν ἐαυτὸν διάβαμιν ἐμπειρίαν πνὰ τολλῆς δεομδήνια τῆς τοῦτο τὸ ἀκροωμένων εὐνοίας Διποφανόμηνος, ἀνελευθέρως δὲ καὶ βοδμάσθες (ὡσπερ εἰσὶ) τὸν δὲ δύντα δύντα φυσωμένης ἡγέμενος. Ή μὲν οὖν δὲ τῷ Δημοσθεῖν καὶ πολιτεύεσθαι δύναμις ὄμαλῶς ἀμφοτέροις ὑπῆρχεν ὥστε καὶ τὸς τῶν ὄπλων καὶ στρατοπέδων κυρίοις δεῖσθαι. Δημοσθένεος μὲν, Χάρης καὶ Διοπείθεις καὶ Λεωφένεις· Κικέρωνος δὲ, Πομπήιον καὶ Καύαρα τὸν νέον, ὡς αὐτὸς ὁ Καῦαρ σὺν τοῖς προσόντος Αρρίππαν καὶ Μαγκίναν ἀπομνήμαστι εἴρηται.

Οὐ δέ δοκεῖ μάλιστα καὶ λέγεται πεόπον ἀνθρός θητεικηών καὶ βασικίζειν, ἔξουσία καὶ ἀρχὴ, πᾶν πάθος κακοῦσσα, καὶ τῶσσαν Διποκαλύπτουσσα κακίαν, Δημοσθένειον μὲν

Huc accedit, quod ex scriptis eorum videre est, alterum decorè & modestè suas laudes attingere, cum opus eo habeat ad aliquid majus conficiendum, alioquin cavere ab istis & sibi temperare: Ciceronis verò in orationibus immodica sui prædicatio intemperantiorē quendam erga gloriam affectum arguit, ut dum clamat, “Arma togae debere, & lauream triumphalem linguæ cedere.” Ad extremum verò non solum facta sua & res gestas laudibus extulit, sed etiam habitas à se & scriptas orationes, tanquam certamen esset sibi puerile cum Isocrate & Anaximene rhetoribus, non contenderet, ut populus Romanus à se duceretur & dirigeretur, populus,

Durus, armipotens, adversariis ferox,
Eum quidem, qui rempublicam tractat, eloquentiâ valere necesse est: sibi verò placere, & facundiæ gloriam inhiare, illiberale est. Fuit igitur in hâc re major Demosthenis gravitas, & animus excelsior; qui suam facultatem profitebatur usum esse quendam, qui magno audientium favore indigeret; eos verò, qui inde superbiâ inflarentur, esse putavit (& sunt) illiberales & sordidos. Facultas igitur dicendi & rempublicam tractandi utrique juxta adfuit, adeo ut qui castris & exercitibus præcessent, operâ eorum indigerent; Demosthenis quidem Chares & Diopithes & Leosthenes; Ciceronis verò Pompeius & Cæsar adolescens, quod ipse Cæsar in commentariis suis ad Agrippam & Mecænatem testatur.

Illud verò, quod imprimis creditur & dicitur demonstrare hominis ingenium & explorare, potestas & imperium (omnes enim animi affectus suscitat, & cuncta vitia detegit) Demostheni

μὲν δὲ υπῆρχεν, γάρ δέ ἐδόκετο Βιάντια ψήφεισιν εἰσαγάγειν, μηδέμιας ἀρχὴν τῶν ὑπερθυμῶν ἄρξας, οὐδὲ τὸν ὑφ' εἰσαγάγειν συντελεγμένος ὑπὲρ Φίλιππον ἐπρατήγησε μηδέμεως. Κικέρων δὲ, πατέρις εἰς Σικελίαν, καὶ ἀνδύπατος εἰς Κιλικίαν καὶ Καππαδοκίαν ἀποσταλεῖς, (σὺν ᾧ καρῷ τὸ φιλοπλαγίας ἀκμαζόντος καὶ τῶν πειραιώνων στρατιηῶν καὶ ἡγεμόνων, ὡς τὸ κλέπτειν ἀφίηντος ὄντος, ὑπὲρ τὸ ἀρπάζειν πρεπομένων, γάρ τὸ λαμβάνειν ἐδόκει δεινὸν, ἔλλος δὲ μετεύως τύπο τοιοῦν ἥγαπατο.) πολλὴν μὲν ὑπέδειξεν οὐρανίας χρημάτων ἐποίησατο, πολλὴν δὲ φιλοκαθρωπίας καὶ χρηστότητος. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ρώμῃ, λόγῳ μὲν ἀποδειχθεὶς ὑπατος, ἔξοσος δὲ λαβὼν αὐθικράτορες καὶ δικαστορες, ὑπὲρ τὰς τοῦ Καπιλίναν, ἐμαρτύρησεν ἄμα τῶν Πλάτωνι μαντεωμένων “τῶν λαχεῖν ἔξειν κακῶν τὰς πόλεις, “οἵταν εἰς Γαύτο δύναμίς τε μεγάλη καὶ φρέσκης ἐκ πνος τύ—“χις χρητῆς ἀπαντήσῃ μὲν δικηροσύνης.” Χρηματίσας δὲ Βίνιον ὑπὲρ τῷ λόγῳ Δημοσθένους μὲν ὑπέψησε λέγεται, λογογραφῶν κρύφα τοῖς τοῦ Φορμίωνα καὶ Ἀπολλόδωρον ἀντιδίκοις· καὶ ψήφεισιν μὲν ὑπὲρ τοῖς βασιλικοῖς χρήμασι, ὄφλων δὲ τῆς Ἀρπαλείων. Εἰ δὲ Γαύτα τὰς ἀντηρεάφοντες, (γάρ δὲ τοῖς εἰστὶν ὅτοι) ψεύδεσθαι φάμιμεν, ἔλλος δὲ τοὺς δωρεὰς βασιλέων οὐκέτι καρποῖ πειθῆ διδομένας ἀντιβλέψαι Δημοσθένους γάρ ἐτόλμησεν, γάρ δὲ τύπο τὸ ἔργον ἀνθρώπων διενείχοντος ἐπὶ γαυπικοῖς, ἀμύχδρον ἀντειπεῖν. Περὶ δὲ Κικέρωνος, ὅτι καὶ Σικελιωτὸν ἀγροτομάνηπι, καὶ βασιλέως τοῦ Καππαδοκῶν ἀνθεπεύοντι, καὶ τὸν Ρώμην φίλων, ὅτι ἔξεπιπλε τὸ πόλεων, δωρεμένων πολλὰ καὶ δεομένων λαβεῖν, ἀντέσχεν, εἴρητο).

Καὶ μίαν ἡ γε φυγὴ τῷ μὲν αἰρεσά, κλοπῆς ἀλόντη, συμέ-

mostheni defuit, neque ullum hujusmodi specimen sui præbuit; quippe magistratum nullum gessit insigniorem, neque exercitum duxit, quem ipse in Philippum coegit. Cicero autem quæstor in Siciliam & proconsul in Ciliciam & Cappadociam missus, (quo tempore, vigente maximè avaritiâ, duabusque & præfectis, qui in provincias mitterentur, quasi fūrari illiberale esset, in rapinas conversis, haud turpe putabatur munera accipere, sed qui illud modicè faceret, laudabatur,) multa argumenta præbuit quām esset contemptor divitiarum, multa humanitatis & benignitatis. Quin & Romæ, nomine quidem Consul, sed revera acceptâ regiâ & dictatoriâ potestate adversus Catilinæ factionem, testatus est verè Platonem prædixisse, “calamitatibus liberatas fore civitates, si “quando felici quâdam fortunâ summa potestas, justitia & pru-“dentia in unum coierint.” Dicitur verò Demosthenem quæstum infamem ex eloquentiâ fecisse; qui clam orationes conscriberet Phormioni & Apollodoro adversariis; qui infamia laboret circa regias pecunias, & propter Harpali munera damnatus esset. Quæ si facta ab iis, qui contra Demosthenem scripsérunt, (sunt autem non pauci) dixerimus, negari nullo modo potest, Eum regum munera honorificè missa non sustinuisse immotis oculis intueri, neque id esse hominis, qui nauticum fœnus exerceret. De Cicerone verò, priùs dictum est; eum & ædilem à Siculis, & à rege Cappadociæ proconsulem, & ab amicis in Româ, cum urbe profugeret, multa oblata; oratum etiam ut acciperet, recusâsse.

Et huic quidem, repetundarum damnato, exilium turpe ac-
cidit;

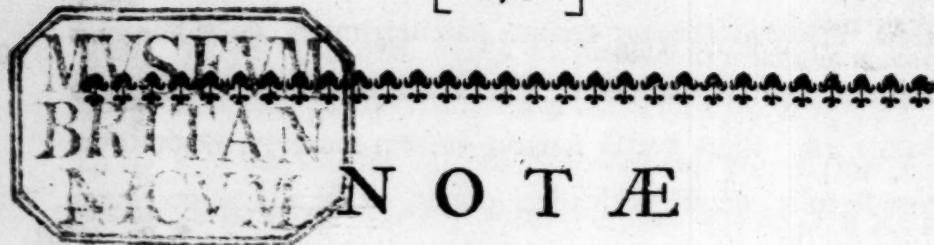
πεσε, τῷ δὲ, καλλιστον ἔργον, αὐθρώπος ἀλιτηίος ὅπερ
φασι τῆς πατείδ^Ω. Διὸ τῷ μὲν σόμεῖς λόγος ἐκπίποντος
ἔφ' αὐτῷ δέ τὴν σύγκλητον ἐφῆται τε δίναλαξε, καὶ πένθος ἔργον,
καὶ γνώμην ψευδή^Ω σόμενὸς εἰπεῖν ἐπείσθη φρότερον ἡ Κικέ-
ρων καθίσθιτον ψιφίσασθαι· Τὸν μέντοι φυγὴν ἀργῶς ὁ Κικέ-
ρων δίπειγκει σὸν Μαχεδονίαν καθίσθιτο^Ω. τῷ δὲ Δημοσθένει
καὶ τὴν φυγὴν μέγα μέρος τῆς πολιτείας γέγονε. Σιωπῶντό-
ροφος γάρ (ἄσσερ εἴρηται) τοῖς Ἐλλησι, καὶ τὰς Μαχεδόνας
τορέσσεις ἀξελασθένει, ἐπίρχετο τὰς τάλαις, τολὺ βελτίων
Θεμιτοκλέας καὶ Ἀλκιβιάδης πᾶντας αὐτὰς τύχας φρενεῖς
πολίτης. Καὶ μέντοι κατελθὼν αὐτὸς ἐστὸν ἐπέδωκεν εἰς τὸ
αὐτὸν Καύτιον πολιτείαν καὶ διετέλει πολεμῆμ^Ω τοὺς Ἀρτί-
πατζούν καὶ Μαχεδόνας. Κικέρων δέ ἀνείδισεν σὸν τὴν Βουλὴν
Αἰμίλιος, αἵτινας Καύρος τοποτείαν μετένειπον τοῦ θεοῦ
οὐπώ φρεισθείστος, σωπῇ καθίσθιμον. Ἐγραφε δέ καὶ Βροῦτος,
ἐγκαλῶν ὃς μείζονα καὶ βαρυτέραν τεπαθόπειροπότην
εργάσθα τῆς τοῦ αὐτοῦ καταλυθείσης.

Ἐπὶ τῶν δὲ τῆς τελευτῆς τὸν μὲν οἰκτείραν πιστούντος, διὰ
μητρὸς τορεσθέντης, δι' ἀγένειας τοῦ οἰκετῆ^Ω ἄνω καὶ κάτω
τειχερέωντος, καὶ τειχερέωντα τὸν θεμάτον καὶ ἀποκρυπτό-
μην τὸν διά τολὺ τοῦ τῆς φύσεως ἥκοντα ἐπ' αὐτὸν, εἰτ'
ἀποσφαγέντα· τῷ δέ, εἰ καὶ μικρῷ τούτῳ τοποτείᾳ σφέ-
δωκεν, ἀγασθὶ μὲν ἡ τοῦ θεοῦ τῆς φαρμάκου καὶ τίρτος,
ἀγασθὶ δὲ ἡ χρῆσις· ὅπε τῷ θεοῦ μὴ τοῦχοντος αὐτῷ τὸν
ἀσυλίαν, ἄσσερ ἐπὶ μείζονα βαμὸν καταφυγῶν, ἐκ τοῦ ὄπλου
καὶ τοῦ δορυφόρου λαβεῖν ἐστὸν φέρετο, τὸν Ἀντιπάτης κατεγ-
γένεσας ὠμότη^Ω.

ΤΕΛΟΣ.

cidit, illi verò propter facinus pulcherrimum, quod homines nefarios è patriâ excidisset. Hujus itaque exeuntis nulla ratio habita est: illius gratiâ senatus vestem mutavit, & dolorem præ se tulit, neque persuaderi potuit, ut de ullâ re quicquam priùs statueret, quām Ciceroni redditus decerneretur. Cicero tamen in Macedoniâ sedens tempus exilii segniter egit; ipsum autem Demosthenis exilium magnam partem rerum gestarum continet, Græcis enim, (uti dictum est) auxilium ferens, & Macedonum legatos exagitans civitates obiit, civem se longè meliorem exhibens, quām essent in eisdem fortunis Themistocles & Alcibiades. Et quidem reversus iterum se retulit ad eandem in republicâ rationem, neque cessavit Antipatrum & Macedonas oppugnare. Ciceroni verò Lælius in senatu exprobravit, quod tacitus federet, dum Cæsar adhuc imberbis postularet, ut liceret sibi extra ordinem consulatum petere. Brutus etiam literis scriptis eum accusavit, quod tyrannidem aleret majorem & graviorem, quam ipsi sustulissent.

Postremò, hunc quidem exitū miserandi fuisse constat, hominem senilem propter ignaviam suam à servis sursum & deorsum circumlatum, dumque mortem devitaret & subterfugeret, quæ non diu ante constitutum à naturâ terminum adveniret, tandem obtruncatum. Demosthenis verò, (etiam si non nihil supplicationi tribuerit) consilium in præparando & conservando veneno planè mirandum est, miranda in ebibendo fortitudo; quod, cum Deus illi asylum securum non præbuerit, tanquam ad sanctiorem aram consugeret, derisâ Antipatri saeviâ, armis & satellitibus seipsum liberavit.

NOTE
ET
OBSERVATIONES.

PAG. 2. v. 1. [Ο μὲν ζεύς — Εὐεριδης] Alcibiades ad Iudos Olym-
picos septem currus misit palmasque retulit primam secundam
& tertiam, secundum Euripidis carmen Epinicium, quod iterum citat
noster in *Alcibiade* Ed. Francof. p. 196. B. & *Athenaeus Deipn.* lib. 1. vide
etiam *Demosth. γενέ Μεδ.* Ed. Francof. p. 626. D. Sententiam hic me-
morataam *Amm. Marcellinus Simonidi* tribuit, notante *Wolfio*. Ut *Simonides*
Lyricus docet, *beate perfectâ ratione victuro ante alia patriam convenit esse*
gloriosam.

P. 2. v. 4. [Σάσσον] C. Sossius Senecio, cui vitas ferè omnes & ex
opusculis quædam inscripsit Plutarchus, anno Trajani Imp. decimo quar-
tum iniit consulatum. vid. *Chronicon Cassiodori*. & *Onuph. Pan. Fast.*

P. 2. v. 9. [Ιαλίδης] Cei, insulæ in mari Ægæo & ex earum numero
quæ Cyclades vocantur, urbs præcipua erat Julis, patria Simonidis &
Bacchylidis Poetarum. *Strab. lib. 10.*

P. 2. v. 10. [Αἴγινα] In Æginâ natus est Polus histrio, & (ut qui-
busdam videtur) Aristophanes Comicus. Insula est in sinu Saronico,
inter Athenas & Epidaurum sita. Porro Ægina illa ἀρίστης ἡρώς τείχους
apud *Pindar. Pyth. 8.* Plutarchi temporibus infamis erat, & exstat ada-
gium in eos dictum qui à patrum virtute defecerint,

Τὰ πεντά αρίστες πόλες ΑΙΓΙΝΩΝ ἔχεται.

& alterum apud *Plutarch. Sympos. 5. 682. F. τῶν ΑΙΓΙΕΩΝ η Μεγάρων*
δραθμὸς ὅδεις, ὅδε λόγῳ.

Ibid. η Ἀπίκαιον — Πειραιῶς] Pericles scilicet, testibus *Aristot. Rhet. 3. cap. 10. Plutarcho in Pericle 156. D. & πολιτ. παραγγελ. 803. A.* sed *Athenaeus Deipn. lib. 3.* (nisi potius error exscriptoris sit) non hoc
modò, sed aliud etiam Periclis dictum, τὰς νέας ἵπα σῖρας τῷ δήμῳ, tri-
buit Demadi. Dubitari interea potest, utrum Plutarchus mentein Pe-
riclis satis assecutus fuerit; qui fortasse non tam Æginam notare vo-
luit, ut insulam vilem & exiguum, quā amotā jucundior ē Piræo fieret
prospectus, (nam tota 12. al. 20. millia passuum, uti scribit *Plinius Nat. Hist. 4. 12. ab Athenis distavit*) quām gentem rei nauticæ peritissimam,
quæ non semel Atheniensium classem acie fuderat, longius amoliri,
&

& tam molestâ vicinitate Piræum liberare. Certe constat, Pericle adhuc vivo, anno belli Peloponnesiaci primo, Olymp. 87. 2. expulsis incolis, coloniam Atheniensium fuisse in Æginam deductam. vide Thucyd. l. 2. c. 27.

P. 2. v. 11. Λύματος] Apud Hippocratem εργάτην 2. λύματα sunt sordes oculorum lippium, cum lachryma & piuita concrescit. Leme & gramicie Latinis dicuntur. vid. Plin. Nat. Hist. l. 23. c. 1. & 25. c. 13.

P. 4. v. 11. Διαφυλλία] Melius in Cod. MS. Διαφυλλία. DU SOUL.

P. 4. v. 19. Ἡψάσθα] Forsan ἡψάσθα. BRYAN. quod video in margine Editionis hujus vitæ per Lambinum Paris. 1570. notatum.

P. 4. v. 21. οὐσεῖ τῶν] Stare non potest hæc lectio. Videat igitur Lector, num ita scribendum sit: οὐσεῖ οὐσεῖ τῶν. H. STEPH.

P. 4. v. 24. Κάλλος δὲ — αἰδάνως] Quidam interpretes dictum accipiunt de linguae Latinæ pronuntiatione expedita & eleganti assequenda: liberiūs, ut mihi videtur, si verba spectes; si sensum, ineptè. Non enim hac facultate opus est ad judicium de Cicerone serendum, neque vox αἰδάνως eo sensu, quod sciām, occurrit. Revera τῆς ἀπαιγέλιας πάχος est ipsius orationis rapiditas, cum numeris quam maximè Daedalicis incedit. Sic Dion. Hal. σοὶ οὐαθ. οὐος. cap. 20. laudat in eo versu Homericō,

Ἄνδρες ἵπεται πελόντες κυλίσθετο λάσας ἀγαΐδης.

τάχος ἀπαιγέλιας. Et Lucian. in Encom. Demosth. inter cæteras ejus virtutes orationis τάχος minorat; quod in his occurrit: Τέτο τὸ φίλοιμο τὸ τὸν τὴν πόλην πειστατα κινδυνον παρελθεῖν ἐποιον, ὥστε τίφος. Quorum admiranda de celeritate vide Long. σοὶ υψε cap. 39. & celeberrimum Clarke ad Iliad. B. 537.

P. 6. v. 8. Καζκεῖ γάρ] Du Soul putat legendum κακὴν γό — ή Διλογίος, & (eodem notante) Grotius κατετῷ γαρ &c. quod magis probo. Notum interea est hoc genus πόνος ferè semper mutilas efferri, utpote adagia omnibus nota. — Quod proverbium attinet, notat Xylander simile esse istud T. Livii, Canherium in fossâ.

Ibid. "Ιων] Ion, Poeta & Philosophus Chius, Odas scripsit & Tragedias. Bibax erat supra modum. vid. Aelian. V. H. 2. 41. Æschylus notus erat, juvenis seni; siquidem floruit circa Olymp. 82. De eo accuratissimè differuit, & fragimenta ejus colligit Bentleius in Ep. ad Milium P. 50.

P. 6. v. 9. Κακίλιος] Cæcilius Calantianus (est autem Calantis urbs Siciliae) primus, teste Suidæ, Demosthenis & Ciceronis comparationem descripsit. Floruit sub Augusto, fuitque Dion. Halicarnasseo familiaris, religione Judæus, sicut ille Q. Cæcilius, in quem exstat Ciceronis Divinatio. Scripsit cum alia multa Rhetorica, tum σοὶ υψε libellum, in quo multa vituperat Longinus.

P. 6. v. 12. οὐ αὐτοῖς] Codd. impressi (præter unam editionem Feliciani) habent τοῖς αὐτοῖς, quæ in ea quidem sententiâ (etiamsi per Ellipsis durius

duriusculam τέτοια intelligas) locutio à Græcæ linguae consuetudine aliena est, & aliquod majus innuit, quam ea, quæ sequuntur, πολλὰς ὁμοιότητας &c. Locum ita emendandum viderunt etiam *Wolfius* & *Du Soul.*

P. 8. v. 1. πατήρ — τῶν κυλῶν καὶ ἀγαθῶν] πατήρ τείραρχος, ξενοῖα χρημάτις. ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἀθηναῖς λαμπεστέρειον πρύμνατο τελετεργάκις. *Lucian. in Encom. Demosth.* τάτη πατήρ μ — ἄντη ἐλασθρός. *Aesch. in Cres. Ed. Oxon. Cap. 56.* Rectè notat Xylander per voces κυλῶν καὶ ἀγαθῶν non tam virtutem, quam ordinis in republicā rationem indicari, & Ciceronem optimū quenque vocare eum qui hic est κυλός καὶ ἀγαθός. Ex quo, inquit, evenit, ut alii populares, alii studiosi optimi cuiuscumque videantur, pauci universorum. De Off. 1. Apud Plutarchum certè κυλός καὶ ἀγαθὸς sāpe opponuntur τῷ δῆμῳ. Sic in Pericle P. 158. B. εἰς γάρ εἴπει τὸς ΚΑΛΟΥΣ ΚΑΓΑΘΟΥΣ' κυλαρδύνεις — συμμαχίας τοῦ ΔΗΜΟΝ &c. Vide etiam infra in Cicerone P. 82. v. 27. & P. 86. v. 6.

P. 8. v. 5. Γύλων] Gylon Ceramensis Demosthenis avus maternus capititis damnatus, quod Nymphæum hostibus prodidisset, profugit ad Bosporum, ubi Scythicam mulierem magnâ cuim dote uxorem duxit. Ea duas peperit filias, quarum alteram (Cleobulēn) uxorem habuit Demosthenes Pater. Vid. *Aesch. in Cres. Cap. 56.* & τοῦ παρεπ. Edit. Oxon. Cap. 11 & 24.

P. 8. v. 6. ἐμμένει] Rectius fortasse μεμένει, ut in *MS. Bodl.*

P. 8. v. 10. πιπικάδικα ταλάντων] Nostræ monetæ 2906lb. 5s. nam talentum Atticum valet 193lb. 15s. Vide totam rem apud *Demosth. in Aphob. 1.* qui scribit tutores suos, cum rem quatuordecim talentū tractassent, & deberent ei adulto ex emolumentis triginta reddere, solas septuaginta minas (226lb.) tradidisse.

P. 8. v. 13. τῶν ἴμψιλῶν — μαρτυρίτων] Intelligendæ sunt non tam artes liberales, Philosophiæ & literarum studia, (hæc enim illi minimè defuerunt) quam τὰ γυμνάσια; ut servus apud *Terentium.*

Fac periculum in lueris, fac in palestrâ, fac in musuâ,

Quæ liberum scire æquum est adolescentem, soleritem dabo. WOLF.

Addo verba ipsius Demosthenis. Ἐμοὶ τοιων ὑπῆρξεν — παρδὶ μὲν ὅντα φορτῶν τοῖς τὰς αποστολὰς διδασκαλεῖσα. τοῖς τοφ. Edit. Oxon. Cap. 78. — *MS. Bodl.* habet τὸ ἐλασθρόν.

P. 8. v. 18. ἐπωνυμίας τὸν Βάτταλον] De origine hujus vocis, ambigente Plutarcho, minimè nos decet certi aliquid statuere. Sed veritati propius videtur, dictum fuisse in vestitum Demosthenis, si non prorsus muliebrem (ut *Scrip. vit. 10 Rhetorum* & *Suidas* putant) molliorem tamē & nimis eleganteum. Habeo auctorem locupletissimum *Aesch. in Timarch. Ed. Francof. P. 280.* τοῖς τὸ Δίμοδίτης ἐπωνυμίας, τὸ πακῶς (ὑπὲ τὸ φύμας, ἀλλ' εὖ καὶ τὸ τίτην) Βάτταλος ἐπωνυμίας, (ipse nimirum Demosthenes abdulantientis pulsionis suo nutricis ἐπωνυμία esse dixit) οἱ ἀνασθρίας τοις καὶ κλαδειας, οἱ γάρδαρος τύπομοι εἰς γάρ τοις σὺ τὰ κόμψα τῶν ταχα-

χλωπίονα εὐεικλώμφρος καὶ τὸς μαλακὸς χτενίστης — δέητις τὰς χεῖρας τῶν δικαστῶν οἱμαζός αὐτὸς — διπρᾶσι, ἐπὶ ΑΝΔΡΟΣ, ἐπὶ ΓΥΝΑΙΚΟΣ, εἰδίφασιν ΕΣΘΗΤΑ. Et Gell. Noct. Att. I. I. c. 5. Demosthenem tradunt vestitu sincero & cultu corporis nisido venustoque & nimis accuratio fuisse — Hinc surpibus indignisque in eum verbis non temperatum, quin — PARUM VIR diceretur. Perquam appositè Schol. in Aristoph. Plut. v. 1012. τὰς μηρὰς θυλεῖας βαστάλεις (f. βαστάλεις) ἔλεγον. ubi vide notam Cl. Bentleii.

P. 8. v. 19. Βάταλος αὐλάτης] Hujus meminit Lucian. αὐτὸς αὐτῷ. & Libanius in vita Demosthenis ita scribit. Ἰστρυταὶ τινα Βάταλον Ἐφίσιον αὐλάτην γνωμάται, ὃς πεφτός νισθόμαστο γνωμακέιος ἐπὶ τῷ σκύνης ἐξεύστε, καὶ μελιστοπατέστο, καὶ ὅλως τὸν τέχνην ἐμβόλησεν.

P. 10. v. 4. Ἀργας] Ἀργῆς apud Hippocratem de morb. vulg. I. 5. est nomen serpentis, quem in os adolescentis irrephisse memorat, uti notat Dacierius. Et in Pausaniae Lexico Mercurius dicebatur Ἀργεφόρτης, non quod Argum occidisset, sed quod esset ὄφιοκτονος, teste Eustathio ad Il. B. Edit. Basil. 1560. P. 138. Vid. Harpocr. & Hesych. in vocibus Ἀργας & Ἀργῆς.

P. 10. v. 6. αὐτὸς τέσσαρος, ὡς θηράδη] Veteres amaram & morosam indolem serpenti comparare soliti sunt. Demosth. in primo κατ' Ἀριστογ. τίκρον καὶ ΕΧΙΝ τὸ φύσιν ἄνθρακον. Aliam hujus cognominis causam excogitavit Palmerius Exercit. P. 281. Fabula, inquit, nos docet serpentem gelū constitutum εὖ ferē mortuum à viatore accepitum & proprio sinu sotum, eum statim momordisse. Ideo Rhetor, qui tutores suos, statim ac vir factius est, accusavit, ita δῆλος est. De fabula nihil moror; sed actionem in tutores ansam dedisse huic appellationi confirmat Ἀsch. αὐτὶ παρατ. Cap. 31. εἰ μέλον ἀπαλλατόμφρος καὶ δικαζαλάτης δίκαιος καὶ τῷ ἐπιτέσσετο λαυγάσαν Ἀργας εἰλίην.

P. 10. v. 8. Ἀργας ποιήτης] Argas & Telenicus, secundum Phaniæ Eressii lib. contra sophistas apud Atheneum Deipn. lib. 14. c. 9. ποιῆται μοχήμερῶν ὄντες νόμαι, αὐτὸς μὲν τὸν ἴδιον χαρακτῆρα τῆς ποιήσεως εὐπόρευν τὸν δὲ Τερπανδρον καὶ Φρωνίδος νόμαιν ἐδίκησεν μηρὸς ἡδωνῶν ἐπιψαῦση. Ibidem citat de eodem Arga Alexin & Anaxandridam comicos; sed quæ ex ultimo attulit evidentur ad Demosthenem pertinere.

P. 10. v. 9 καὶ τῶν — Πλάτων] Est formula transitionis. Exstat in Cratyo. καὶ τῶν μὲν δὴ ποιῶν, ὡς παρὰ μηδὲν ἀδότων, ἀρείθω. WOLF.

P. 10. v. 12. Καλλιστάτη] Callistratus Aphidnæus, Callicratis filius, circa pugnam Leuctricam floruit, orator sui temporis præstantissimus, in accusando præcipue acerbus. Dem. κατὰ Μεδ. P. 613. Nepos in Epam. 92. Ἀsch. αὐτὶ παρατ. c. 40. Athen. Deipn. I. 4. c. 19. Tandem communis oratorum Atheniensium fato in Macedonia exulavit, & urbem in Thracia condidit. Isocr. de Pace P. 275. Demosth. adv. Polycl. P. 1091. Senec. de Benef. I. 6. c. 37. Delphico oraculo deceptus Athenas rediit, sed eum populus ab asylo templi abruptum morte affecit. Lyturg. καὶ Λιων., Ed. H. Steph. P. 159.

Ibid.

Ibid. τὸν ἀεὶ Ορόπυν κείσαν] Oropus Urbs erat in Euripi littore sita, Atticæ & Boeotiae media. Hanc Themison Eretriensis & Theodorus collecta exulum manu occuparunt, & cum se ab Atheniensibus expulso fore viderent, Thebanorum auxilium imploravere. Athenienses autem, jure potius quam armis decernendum rati, oppidum Thebanorum fidei, tanquam depositum, commendaverunt, donec in publico Græcorum concilio res judicaretur. Thebani urbe potiti eam reddere recusarunt. Chabriam ergo accusavit Callistratus, ejus perfidia aut negligentia oppidum ab Atheniensibus eruptum fuisse causatus. *Dem.* μετὰ σφ. c. 29. & *Schol. in locum P. 533.* περὶ Μεδ. 613. cum *Schol. 655.* *Xenoph.* Ἐλ. I. 7. Ed. Paris. 1625. p 632. Dicta est hæc causa Olymp. 103. An. 3. cum Demosthenes ætatis annum ageret decimum sextum. Vid. etiam *Gell. Noct. Att.* I. 3. c. 13.

P. 10. v. 24. πολλῶν] Bryanus mavult πολιτῶν, sed nihil opus.

P. 10. v. 25. ἴδιωματος] Duo Codd. MSS. addunt καὶ κατεύοντο.

P. 12. v. 1. ἰχεύοντος οὐ Ισαίᾳ] Isaeus Demosthenis preceptor & hoc maximè nomine illustris, Chalcide, ut quibusdam videtur, oriundus, rhetor erat Athenis, unusque ex illis decem. Floruit post bellum Peloponnesiacum ad imperium usque Philippi. *Dion.* Ηλικ. cō τῶν δέκα. ξειδ. Exstant ejus orationes decem.

P. 12. v. 3. μαθὴ — μὴ διωρίδρος] Δημοσθένειον ἐπ ῥητορίοντι, φασι, μὴ αὐτοῖς αποστάθειν αὐτῷ (Isocrati) καὶ γλίας μὲν μηδας ἐστηρίζειν τὸν ἰχεύοντα φέναι παραγγέλλειν, Διοχετεῖος δὲ δύστεν, &c. *Scriptor Vit.* 10 Rhet. in Isocrate. Idem tamen in Isaeo ita sui oblitus est, ut dicat Demosthenem centum minas dedisse Isaeo, quem prius dixerat ne decem habere, quas daret Isocrati.

P. 12. v. 4. δίκη μῆνος] 32lb. 5s. 10d. Mina Attica valebat 3lb. 4s. 7d.

P. 12. v. 6. Ἔρμιππος] Hermippus historicus, Smyrna oriundus, sub Euergete Ptolemaeo floruisse creditur. Vitas hominum scripsit, quemadmodum hic noster, sed non tam rebus gestis, quam eruditione insignium. Citantur libri ejus de Isocratis discipulis, de Aristotele, de Theophrasto, &c. *Voss. de Hist. Græcis.*

P. 12. v. 7. σωτηρολακίνης Πλάτων] Constat hoc ē *M. Tull. de Off.* I. I. ejusdem Bruto, aliisque quam plurimis. Adi ipsius Demosth. Epist. ad Heracl. &, qui Hermippum pariter auctorem habet, *Gell. I. 3. c. 13.* Ridicula sunt, quæ ex *Schol. in Aristot. Rhet.* 3. citat *Fabricius Biblioth. Græc.* Vol. 2. p. 57. Πλάτων ἀποδίκει τὸν αὐτὸν Διοχετεῖον τὸ Δημοσθένειον, οὐ δηρολίξειον.

P. 12. v. 8. Κτησίβιος] Ctesibii ætas incerta est. Ultra centum annos vixisse testatur *Lucian. in Macrob.* Scripsit τελείων φιλοσοφias.

P. 12. v. 9. λέγεται πατέρα Καλλίοπος] Reddit Interpres Anglicanus hoc sensu. Ctesibius retulit id quod à Calliā aīisque scriptum accepit, Demosthem &c. quod omnino probarem, (vix enim ratio temporum patitur,

ut Callias iste Syracosius, qui res gestas Agathoclis descripsit, possit esse Demostheni puero familiaris) nisi vulgatam interpretationem confirmaret *Scriptor Vit. 10 Rhet. in Demosthene.* ὡς Κτησίως φησιν τὸν περὶ φιλοσοφίας, Δῆμος Καλλίου οὐ Συρακουσίου πορείας τὸν Ζάδην (f. Ζαΐλου) οὐ Αμφιπολίτης λόγους, Δῆμος Χαροκλέους οὐ Καρυτίς τὴς Αλκιδημαράντου.

P. 12. v. 10. Ἀλκιδημαράντου] Alcidamas Eleates, Isocratis æqualis, quem Plato Palamedem appellavit, artem Rheticam scripsit. *Quinctil. Inst. Or. I. 3. c. 1.* Exstant sub ejus nomine oratiunculæ duæ. — Ii, per quos Demosthenes in eloquentia profecit, secundum *Lucian. in Encom.* sunt Callistratus, Alcidamas, Isocrates, Isaeus, Eubulides, Aristoteles, Theophrastus, Xenocrates, Plato.

P. 12. v. 12. ὡς γάρ τοι σέβεις] οὐντος τὰς δίκις ἐλαζον τῶν πατρέων τοῖς ἀπτερόποις, μειοσκύδαιον ἢν πομιδῇ. *Demosth. καὶ Menip. P. 615.*

P. 12. v. 14. ἐξυμαστέρδρος κρατεῖ τὸν Θυκυδίδην τὰς μελέτας] Omnes, quos vidi, Interpretes vertunt, tanquam ἐξυμαστέρδρος τὰς μελέτας essem loquendi formula à Thucydide desumpta. Sed nihil tale apud eum reperio, adeoque in suspicionem incidi, locum ita legi debere, ἐξυμαστέρδρος τὰς ἐστὶ Θυκυδίδην μελέτας, ut hic nimurum Plutarchi sensus sit, *Demosthenem, quo tempore iutores in judicium vocavit, summo studio in Thucydidis scriptis versatum fuisse.* Oratorem quippe nostrum octies sua manu Thucydideum descripsisse testatur *Lucian. τεῖχος ἀπαΐδ.* & *Arsenius* apud *Fabr. Bibl. Græc. Vol. I. p. 871.* scribit: ἐξήλαυκε μελέτας τῷ περὶ αὐτῷ τῷ συγγερέφιᾳ Θυκυδίδην, οὐ τὰ πλεῖστα εἰς τῶν ἐπίτευχων λόγων ἐστὶ πολιτεύοντος μετέφερεν; quæ cum voce μελέτας optimè convenientiunt. Sed quoniam alieno in loco, & perfunctoriè magis, quam res postulabat, mentio Thucydidis injecta videri potest, non magnopere pugno, neque quicquam certi statuere ausim.

P. 12. v. 16. πολλοῖν μέροι] Adi ipsum *Demosth. καὶ Menip. 628. C.*

P. 14. v. 16. Σάτυρος] Alii Demosthenem Neoptolemo histrioni, alii Andronico operam dedisse narrant; Satyrus erat patria Marathoniensis, Theogitonis filius. *Lucian. in Menip.* Insigne ejus factum refert *Demosth. καὶ παροψ. c. 58.*

P. 14. v. 20. περιπτελῶντος — γαῦται] Videtur his verbis rivalem suum Demadem perstringere, qui cum remigando sibi vitam comparasset, ingenii optimi beneficio orator suminus evasit. *Quinctil. Inst. Or. I. 2. c. 17. Sext. Empir. adv. Math. L. 2. c. 16.* Quām vero fuerit ebrietati deditus, testantur Pytheæ verba apud *Athen. Deipn. I. 2.* ἐμφανίκαντας. — Οἱ δὲ πορροσοκῶν οὐ μεθυσκόρδρος καὶ τὸν ἡμίεραν ἕκγραψαν ἥμιτι σε τὰς εἰκαστοῖς ἀπακυλεῖται.

P. 16. v. 4. μελεπτέρειον] “Egredienti Athenas versus Hadriani co-
“lumnas occurrit structura memorabilis. Incolæ vocant *To Phanari*
“*Tou Demosthenis*, sive *Demosthenis Laternam*. Aiunt hunc in locum
“se concludere solitum, ut studiis eloquentiæ commodius vacaret;
“rata

“ rasa barbae parte altera, quo se magis intra recessum teneret. Structa
 “ ya exigua & rotunda est è marmore candido, Laternæ simillima.
 “ Sex columnæ Corinthiacæ tectum suffulciunt. Totius molis Diame-
 “ ter internus vix æquat sex pedes. Supra columnas unus lapis orbi-
 “ culatus est, totius ædificii ambitum complectens. Cacumen ex uno
 “ item lapide fornicatum & concameratum est. Hujus summitas lam-
 “ padis speciem præbet. Inter fornicem & columnas extat inscriptio.
 “ Δυοτεράς Λυσιθεδίμου Κίκηνος ἐχρίγ. Ακρωτής παιδὸν σῶμα. Θέα
 “ ἡδεῖ. Δυοτάτης Ἀθηναῖς εἰδίδοτε. Εὐαίστος ψῆφος.” Georgii Wheeler Itin.
 in Grac. L. 5. Euænetus Archon erat Olymp. 111. 2. anno post interi-
 tum Philippi Macedonis. Temporum ergo rationes non prohibent
 quo minus hoc verum fuerit Demosthenis μιλιπτίεων alia prohibent,
 & maxime quod id reverè esset moles subterranea, referente Plutarcho.
 Dicendum ergo aut Athenienses hanc structuram in honorem De-
 mosthenis posuisse, ne loci memoria intercideret: aut idem statuen-
 dum de hoc ædificio, quod ait Cicero de queru Mariana — *Quercus*
*huius loco non deerit, que Mariana vocetur — Nunc sit hæc, sed cum eam tem-
 pestas vetustasve consumperit, tamen erit his in locis, quam Marianam querum
 vocent.* De Leg. 1.

P. 16. v. 8. *απολαθεῖν*] Impressi habent *απολαθεῖν*. sequor MSS.

P. 16. v. 16. *απός αὖτον*] alii ès. Sequor MS. Bodl. qui supra ha-
 bet *ἐπίτηρος*.

P. 16. v. 17. *εὖ οὐφυής*] Δημοσθένης ἐπιμελὴς μορίων ή οὐφυής. Hermip-
 pus apud Suidam. in *Demosthene*.

P. 16. v. 22. *Eis τέττην*] Reliquæ editiones his verbis claudunt prior-
 rem sententiam, vedit Bryanus ad hanc referenda esse.

P. 16. v. 23. *Πύθεας*] Pytheas, secundum *nostrum in Phocione*, orator
 λαλῶν καὶ Ἰρανὸς, quamdiu ea consuleret, quæ è Rep. essent, pauper &
 contemptus erat; postquam à Philippo redemptus est, gratia apud popu-
 lum valuit, & delectus est, qui sacra pro Atheniensibus Delphis fa-
 ceret: homo vita impuræ & libidinosæ. Vid. *Demosth. Epist. 3.*

P. 18. v. 6. *Δημάδης*] Demades orator erat impurus, corruptus,
 omni scelere inquinatus, &, quod vere dicit *Plut. in Phoc.* naufragium
 Reipublicæ; Philippi & Antipatri mercenarius, quorum ultimus com-
 paravit eum victimæ litatae, cujus omnia consumpta essent, præter
 linguam & ventrem. Se moresque suos optimè depinxit, cum apud
 populum desperabundus profiteretur, *Se & accepisse semper munera & ac-
 cepturum esse. Dinarch. in Demosth.* Obitum ejus vide infra. P. 62. Ex-
 stincti jam imagines ejus & statuæ, quod de Sejano dicitur, in matu-
 las conflatae sunt. *Plutarch. πολιτ. παρεψ.* P. 820. E.!

P. 18. v. 9. *Πόθεν — ἄνδρα*] Exstat *κατὰ Κτην.* c. 48. ὃ απός μὲν τῷ με-
 γάλᾳ καὶ απόδαιᾳ τῷ πραγμάτων ἀπάγγειλι ἀγρόποιοι ἀχειρίστηκι, απός δὲ τῷ σ-
 τοῖς λόγοις τοῦ μητρὸς θαυμαστάτη.

P. 18. v. 11. Πύθων] Pythonis Byzantii sumnia erat eloquentiae fama; vide *Aesch.* *Ἄριτσα παραπ.* c. 40. & *Diodor.* lib. 16. Hujus opera Philippus multum utebatur, cum in aliis ad Graeciae civitates legationibus, tum ad Thebanos paulo ante pugnare Charoneam, quos ab Atheniensium societate abstrahere Python conatus est. Rogatus aliquando πῶς ἔχει οὐρανόν τομέν, respondebat, ὡς ἔχει θέλω. *Sext. Emp. adv. Math.* l. 2. c. 38.

Ibid. θρασυομέρῳ καὶ πίστῃ] Verba sunt ipsius Demosthenis: τότε ἔχει πάντα Πύθων θρασυομέρῳ καὶ πολλῷ πίστῃ καὶ δύναται τοὺς εἰδέναι, τὸν ὑπερβόητον &c. περὶ τοφ. c. 43. in quibus translationem aliquanto audaciorem notat. *Demeir.* περὶ ἐργα. c. 80. — Cæterum de hoc oratorum certamine longè errant viri doctissimi, *Dacier.* ad hunc *Plutarchi locum*, & *Stanyan Hist. Græc.* Vol. 2. à *Diodoro* (qui tamen aliud dicit) in fraudem ducti, qui credunt ista contigisse in Demosthenis legatione Thebana, quæ Athenis acciderunt *Aeschine* præsente, multisque annis ante, prout ex orationis serie c. 43. & seq. & *Demosth. Epist.* 2. P. 193. C. colligit Lector attentus. Demosthenem rectius intellexit *Philostratus Vit. Apoll. Tyan.* Lib. 7. c. 16. Πύθων — ὑπὲρ Φιλίππων πρεσβύτερον παρὰ τὰς Ἐλληνας ὑπὲρ τῆς δευτερίας αὐτῶν, τὰς μὲν ἀλλες εἶναι ἀλλὰ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ καὶ ΑΥΤΟΓΕΣ, ἐπειδὴ μείζους ῥυτορικὴν ἔργων, ἀδικεῖσθαι τε ωτὸν αὐτῶν ἐφασκε τὸ Φιλίππου, καὶ δεῖνα πράξατεν Ἀγημάντης τὸ Ελάσσονον ἐλασθεῖσαν. — ἀλλὰ Δημοσθένης ἀντεῖπεν &c. & *Lucian. in Encom. Dem.* sub persona Antipatri: μητροῦμεν, ὅτε τὰς Ἐλληνας ΑΘΗΝΑΖΕ σωτηράζεμεν, ὡς ἐλέγχοντες Ἀγημάντης, Πύθων καὶ τοῖς Πύθωνος ἴπαγγέλμασι ποιησυκέτες, εἴπα Δημοσθένεις καὶ τοῖς Δημοσθένεις ἐλέγχοις σύσπεισόντες.

P. 18. v. 12. Alii, Μυρρίνεσσι. Erat pagus Atticæ Myrrinæ, unde Myrrinotæ, & Myrinæ, urbs Aeolidis & oppidum Lemni, unde fortasse Myrinas. BRYAN.

P. 20. v. 1. Ἐρατοθένη] Eratosthenes Cyrenæus, Callimachi discipulus, regnante Ptolemaeo Euergete Bibliothecæ Alexandrinæ præfetus est: Beta dictus, quod maluit esse in universis scientiis secundus, quam in una quavis primus.

P. 20. v. 7. ἱωποπερπέρηρα] Nota est circa voces decompositas veterum Comicorum licentia, qualis est apud Aristophaneum κωμιποφάκελορρόμων, ejusdem ferè cum hac nostra sententiæ. Quid sit ἱωποπερπέρηρα (notante *Xylandro*) docet *Eustathius ad Iliad.* l. v. 199. σὺν τύττε (ἱώπος) καὶ ἱωποπερπέρηρα τὸ αετοπέρηρητο, ἐπὶ χυδαιοττον καὶ φλυαρίσιο σκωπτόμφρος. Idein ferè vult *Aeschines*, apud quem Demosthenes est ἄνηρ ἐξ ὀνομάτων συκείμφρος — ἐπ' ὀνομάτων Δέξιος πολιτείας πλέων. Dictum videtur in voces quasdam Demosthenis sonantes nimis & atroces, μιαρὰ καὶ ἀπίθανα ῥήματα, — Ἀμπιληρυγός τῶν πόλιν, ἀπατημένοις τὰ κλήματα βόδημα &c. vid. *Aesch. contra Cles.* 53.

P. 20. v. 8. πιραποκάπτων, ὡς γεώμερος πόλεων ἀντηίτηρ] Sic illud Epichar-

mi : τόντι μὲν σὸν τίκτος ἐγένετο, τόκα δὲ παρὰ τίκτος ἐγένετο *Demetrius* οὐδὲ Ἐρμην. 24. in ludibrium Oratorum scriptum putat. Niinium vero antithetorum apud Demosthenem usum non solum Poetæ Comici irriserunt, sed ipse reprehendit Demetrius, vir judicii, si quis alias, limatisissimi. Ne illa quidem probat ex oratione πτερί τιφ. Ἐπίλεις, ἐγένετο δὲ ἐπιλέμπτην ἑδίδυσσες, ἐγένετο ἐφοίτων ἐπειπομέσεις, ἐγένετο ἐθεώριαν ἐξέπιπτες, ἐγένετο ἐσύρεται, sed, οὐ ἀπίθεται, inquit, σὸν ὕρμοστεν κανοπηχῆτη γένετος θεοῖς θεοῖς θεοῖς. — πτερί Ερμ. 262.

Ibid. φησὶν εἴτε] Locus integer in vulgatis ita se habet. — φησὶν εἴτε ἀπίλασσε, ἄποτε ἔλασσεν ἡγάπησος γένετο τὸ ῥῆμα τῦτο παραλαβόντες Δημοσθένης εἴπεις. Viderunt aliqui τὸ οὔτος ad sequentia relegandum esse; sed fellit omnes, hos esse versus Jambicos senarios, & illa utique postrema ἡγάπησος γένετο &c. non esse Plutarchi verba, sed ejus, quem citat, Antiphonis. Ita enim *Athenae. Deip. L. 6. c. 1.* Ἀποδίδωμεν σοι, ότι δίδωμεν, ότι δὲ Κορακίδης φησὶν ἦταρ, Δημοσθένης χλωμάζει, δέ, Φιλίππης Ἀθηναῖος ἀλόγησεν δίδωμεν, σωτηρίας μὴ λαμβάνειν, εἰ δίδωμεν, ἀλλὰ μὴ διποδίδωμεν. οὐτοῦ Ἀποφάσεις σὸν Νιοτίδην, παρδίαν θέρμηρος, ἐργάζεται τόνδε τὸ τέλον.

Οἱ διατοπῆς δὲ πάντες τὰ παρὰ τὸ πατέρος

Ἀπίλασσε, ἄποτε ἔλασσεν ἡγάπησον αὖτον

Τὸ ῥῆμα τῦτο παραλαβόντες Δημοσθένης.

*Αλεξίς οὐδὲ στρατάρη &c.] Pergit Alexin, Anaxilan, & Timocleum comicos citare, quibus placuit in irridendo Demosthene ingenium suum experiri.

P. 20. v. 12. ὁτεῖς Ἀλονήσου — διπλαμόδειν] Exstat oratio de Haloneiso, quam Libanius non esse Demosthenis putat, sed Hegesippi, quanquam in initio hæc legantur. Οὐ λαυδάτεις αὐτὸν, ὅπις δὲ ἀμφοτερούς τοῦ διομέστατος, ὅποτεροῦ αὐτοῦ χρήσεως υμεῖς, ἔξειτε τὴν ἵππον, αὐτὸν ΛΑΒΗΤΕ, αὐτὸν ΑΠΟΛΑΒΗΤΕ. Τι δὲ αὐτῷ Διδοφέρει, μὴ τοῦ δικαιῶν ὑπόμακρη χρηστήρων, ΑΠΟΔΟΥΝΑΙ ιμῖν, ἀλλὰ διδεῖται ΔΕΔΩΚΕΝΑΙ, ἀσίκω; Halonefus exigua insula est in mari Ἀγεο ex adverso Thessaliæ, quam à Solstrato Pirata occupatam Philippus, eo expulso, in suam ditionem rededit; deinde dono obtulit Atheniensibus, quorum prius fuisse. Oratores autem, ut scribit Philippus in Epistola (inter *Opera Demost. P. 115.*) ΛΑΜΒΑ'ΝΕΙΝ σὸν εἴω, ΑΠΟΛΑΒΕΓΝ γέ συνέβλεσον. Vide etiam *Aesch. κατὰ Κηφ. c. 30.* & *Ælian. V. H. l. 12. c. 53.*

P. 20. v. 15. Πλὴν — Δημοσθένης] Demadis eloquentiam, qualis fuerat, videre est apud *Demetrium* πτερί Ἐρμην. qui orationem ex Emphasi, Allegoria & Hyperbole conflatam, singulari nomine, Demadeam appellat. Καίτοι ἐχει πάντα φαλές, καὶ σὸν εὑμέμητον μαίλα. Ἐπει τοίς τοις ποιητικοῖς τῷ εἶδει (εἴ τι ποιητικόν οὐ ἀπογείρειαν οὐτε βρέσσον καὶ ἐμφανιστεῖ) ποιητικοῖς δὲ μητὸν παραδίας. cap. 304. vide etiam *Siboeum. serm. 29. P. 206.*

P. 20. v. 16. αὐτὸς χρειάζεται] Scribe αὐτοχρειάζεται. BRYAN.

P. 20. v. 17. Ἀριστών] Aristo Chius, Philosophus Stoicus, Zenonis disci-

discipulus, scripsit epistolas ad Cleanthem. Alia quoque sub ejus nomine ferebantur, quæ Laertius tribuit Aristoni Ceo Peripatetico.

P. 20. v. 21. Πολύδικτος] Polyeuctus, Midiaæ defensor contra Demosthenem, sed in gerenda Reip. ratione cum eo conjunctissimus, orator erat Atheniensis, corpore præpinguis: unde, cum oratione habita bellum contra Philippum suaderet, anhelans interim & sudans, & aquam ad bibendum poscens, non inficetè dixit Phocion, “Egregium belli ineundi auctorem! Quem quid facturum censem, cum hostes advenerint, qui ne apud vos perorare potest sine periculo suffocationis”? Videtur semper Macedonibus infensus perstitisse, siquidem circa obitum Alexandri legatus ad Arcadas missus est, ut eos à Macedonum societate abstraheret. *Demosth. καὶ Μεσ. P. 625. Phil. 3. P. 95. Plutarch. in Phocione P. 746. Vit. 10. Rhet. P. 846.*

P. 20. v. 27. κόπις] σφυρὰ καὶ κέπις apud Stobæum serm. 37. P. 221. ΚΟΠΙΣ est gladius leviter curvatus, falci similis. *Q. Curt. I. 8. c. 48. Ἡ ΚΟΠΙΣ, Πίρωνγε ξίφος, ὁ ἀκηπής λέγεται, inquit Scholia festes ad Euphratis Hecubam, v. 134.*

P. 22. v. 5. ὡς ἡ Φαληρίου — ιστεῖ] *Quæ de Demosthenis studio et exercitatione scripsit Demetrius, recordare. — Q. Cit. de Pet. Conf. c. 1. Plura huc pertinentia vide apud Lucian. in Encom. Cic. de Orat. I. 1. 61. Quintil. Inst. Or. I. II. c. 3. Val. Max. I. 8. c. 7.*

P. 22. v. 11. αὐθιγόρῳρον] Ita scribendum ex MS. vidit DU SOUL. Ante αὐθιγόρῳρον.

P. 22. v. 15. ἐδίνε πίποντας] Vide consentiente duorum in eloquentia Principum auctoritatem. Quod Demosthenes dissimulanter, & tentaturus hominem, dixit, id M. Tullius in defensione Q. Gallii pro argumento posuit. *Tu istuc, M. Calidi, nisi fingeres, sic ageres? — Cic. in Brut. 80.*

P. 22. v. 24. ἀκένη — ἀπαγγειορόμον] Idem prorsus erat ipsius Demosthenis de se judicium. Rogatus enim, uter melior esset Orator, Ipsene, an Callistratus? dixit, Εἰώ μὲν χριστόρομος, Καλλιστός δὲ ἀκενόμος. *Schol. in Orat. καὶ Τιμοχρ. P. 822.*

P. 24. v. 1. τί ἄν λέγει θεοῦ;] Alii ita distinguunt. π, ἄν λέγει θεοῦ.

P. 24. v. 3. Ἐμὲ Δημοσθένης;] Addidi notam Interrogationis, unde (nisi fallor) aliquanto majus est sententia acumen.

P. 24. v. 4. Κολάνθης] vel prout alias scribitur Κολύθης, Pagus Atticus.

P. 24. v. 14. Φωκικοῦ πολέμου] Cum Agrum Apollinis Delphici arafsent Phocenses, damnati erant in concilio Amphictyonum violatae religionis & multa iis imposita est. Hanc cum solvere non possent, decretum Amphictyonum, quod templi columnis inscriptum erat, delevabant, sui juris esse curam fani & defensionem afferentes. Hæc erat ansa belli Phocensis, cuius initia ab Olymp. 106. 2. repetenda sunt,

cum Demosthenes annum ageret septimum & vigesimum. Steterunt pro Phocensibus Athenienses & Lacedæmonii, contra eos Thebani, Thessali & Locri; deinde per decennium vario successu pugnatum est, usque dum Olymp. 108. 3. Philippus finem bello imponeret.

P. 24. v. 15. ὡς αὐτὸς τι φοιτῶ] Τῷ Φωκίνῳ συστάθει πολέμος εἰς ἐμὲ, καὶ διατελεῖσθαι τοῦ τόπου.] *Dem. περὶ σφ. c. 7.*

P. 24. v. 16. οὐχιστεαγρέβων κατεισῶ] Quidam reddunt, *deletis illis*, Phocensibus sc. sensu aliquanto meliore, si modo Phocenses ante nominati fuissent.

P. 24. v. 19. δύο μὲν ἐπὶ &c.] Ipse Demosthenes in oratione *contra Midiam* P. 628. δύο καὶ τελάνην ἐπὶ γέρα.

P. 24. v. 22. Οὐ γὰρ] De Achille dictum. *Il. v. 467.*

P. 24. v. 26. Αἱ δὲ τεργίλια] drachmæ sc. quarum una quævis valebat 7d. $\frac{3}{4}$. universæ circiter 96lb. 3s. 4d. Centum drachmæ effecerunt minam, unde Æschines habet ἀπίδοτο τελάνην μᾶν ἄμα τοῦτο εἰς αὐτὸν ὕστε, καὶ τοῦτο δῆμος κατεχειρονοίων. *Contra Ctes. 20.*

P. 26. v. 12. ὅπως παρέσῃ Θεοπόμπῳ] Hæc exstitisse videntur in historia quam scripsit Theopompus de rebus gestis Philippi. Fuit Theopompus Chius, Isocratis discipulus, scriptor illustris, sed Atheniensibus insensus, adeoque minus mirandum eum Demosthenis gloriam imminentem ivisse: præsertim cum à Luciano dicitur φιλαπεχθυμώτας κατηγορῶν τῶν πλείσθιν, καὶ οὐκέτι ποιέιν τὸ πένητα, ὡς κατηγορεῖν μάκαρον οὐκέτι τὸ παπογέρμα.

P. 26. v. 17. οὐ τῷ μῷ] MS. Bodl. habet ἐπὶ τῷ.

P. 26. v. 20. Μιλάνωπο] De Melanopo vide *Arist. Rhet. I. I. c. 15.* & *Xenoph. Eλ. I. 6. P. 590. C.*

P. 28. v. 1. ἀρ' οὐδὲ Αἰγαράμψις] Metaphora est à musicis petita. Usurpat iterum noster, de adul. & amici discrimine P. 45. οὐ δὲ κόλαξ ἀφ' οὐδὲ Αἰγαράμψις οὐδὲ τὸ ιδὸν καὶ τὸ σεῖς γάλα εἴσθιος οὐτοκρίκτης. DU SOUL.

Ibid. οὐ τοῖον ἔχων] Candide quidem hæc, ut cætera, & cum judicio Plutarchus. Sed potest in excusationem Theopompi afferri, quod Demosthenes ab æqualibus etiam suis nomine mutabilitatis male audierit. Ita enim *Dinarchus in Demosth.* Τιμόθεος Αἰγαράμψις ἐπὶ τοῦ πολιτείας, καὶ οὐκ εἰς κάτω μετασταθείσις, ὥστε συ, ἐπελθοντες. Vide *Æsch. περὶ παραπ. c. 17.*

P. 28. v. 3. Παναίτιος — φοιτῶ] Videntur hæc exstitisse in libris Panætij τοῖς τοῦ καθηκόντων, quorum fundamentum erat illa φοιτῶ, Solum honestum propter se expetendum esse. Vid. *M. Tull. de Off.* Panætius, patria Rhodius, erat Philosophus Stoicus, Scipionis & Lælii familiaris. Floruit A. U. C. 625.

P. 28. v. 4. μέρον] Scribe μέρον cum Edit. Florentina & Cod. MSS. BRYAN.

P. 28. v. 10. εἴη τῷ] Deest τῷ in vulgatis, sed exstat in duobus Codd. MSS. quod animadvertisit etiam Bryanus.

P. 28. v. 12. Μοροκλῆς] Sive Moirokles, sive Mierokles, Orator, & idem fænector avarus. Pecunias à metalli redeemptoribus injuria extorsit, & eo nomine reus erat, accusante Eubulo, Aeschinis amico. Lycurgi liberos in carcerem conjecit. *Arist. Rhet. I. 3. c. 10. Demosth. περὶ παραπτ. cap. 82. Et Epist. 3. P. 197. F.*

P. 28. v. 15. καθ' αὐτὸν] Al. μητ' αὐτὸν, minus propriè de Phocione, quamquam Demostheni superstes vixerit; adeoque vidit Wolfius emendandum esse, ut in hac ipsa pagina l. 25.

P. 28. v. 17. Ἀλέξανδρον — δικαιοσύνην] vide Plut. in vita Phocionis, aut, qui omnium instar est, atnicum ejus & æqualem Aeschinem τῷ παραπτ. c. 59. παραπταλῶ — σωμάτεον — Φωκίωνα εἰς τὴν στρατηγῶν, ἐμπρός δὲ καὶ δικαιοσύνην διατηνόντα πάντων.

Ibid. Ἐφιάλτε] Ephialtes, Sophonidæ filius, Periclis amicus summus erat & adjutor contra optimates. Præcipue Areopagi potentiam fregit, & frustrà obnitente Cimone, graviorum criminum judicia ab iis abstulit. Idomeneus tradidit eum à Pericle, qui gloriæ ejus invideret, dolo interemptum, sed Aristoteles clam sublatum à factione Aristocraticâ. *Plutarch. in Pericl. P. 155. & 157. & Cimon. P. 485.* De abstinentiâ ejus, insigne est, quod narrat Aelianus, Eum, cum in summâ rerum omnium inopiâ viveret, decem talenta ab amicis oblata recusasse. “Aut enim” dixit, “adducar, ut aliquid vobis præter jus fasque concedam, aut si “non adducar, ingratus videbor.” *Var. Hist. L. II. c. 9.*

P. 30. v. 3. ὡς τοῖχον] Deesse videtur καὶ ante has voces. DU SOUL.

P. 30. v. 7. τῷ Αυτοφῶντος] Τις ὑμῶν σὸν εἰδεῖ τὸν ἀποψινοῦτον Αὐτοφῶντα; ὃς ἐπαγγειλάμδρος Φιλίππῳ τῷ πάτερι ἐμπεισώντα ὑμέτερον εἰς τὸν πόλιον ἀλλαγῇ ὃν λαζόντες ἔρεις κεκρυμμένον εἰς Πειραιές, καὶ κατατίσσαστο εἰς τὸν εἰκαλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος ἐπειτα (Aeschines) καὶ κεκρυγόντος, ὃντος ψηφίσματος ἀφεβῆνται ἐποίησε. Καὶ εἰ μὴ ἡ βασιλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάλαι τὸν αρχηγόνα αἰδομένη, καὶ τὸν ὑμέτερον ἀγρούσιον εἰς δίοπτρην συμβοστηκόντα, οὐδὲ τὸν ἀπεργάτην τὸν αὐτρωπόν τὸν συλλασσόντα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρκατο ἢν τὸ τοιεπιτό, καὶ τὸ δίκλινον δύναμιν Ἀλεξανδρὸς ἐξεπειρπτόταν τὸν Γερμανόγονον τεττάντον τὸν διέργαστον τοπετέντα. *Demosth. τῷ περὶ σεφ. c. 42.*

P. 30. v. 11. παραπλεύτε] Suspecta mihi Vox. Sed quam pro ea repnam, non succurrit. DU SOUL. At pace viri docti vox est propria, neque loco moveri debet. Ejus si querat explicationem, legat ista apud *Nepot. in vita Phocionis. Judicio-damnatus, TRADITUS est undecim viris, quibus ad supplicium, more Atheniensium, publicè damnati TRADI solent. 126.*

P. 30. v. 13. ὡς ἄλλα τι] Reposui τι, quod ab omnibus editionibus abest, è MS. Bodl. vide infra P. 84, 15. & 130, 12. ubi eadem dicendi forma occurrit.

P. 30. v. 14. ἀπίκτετο] Dicitur de accusatore qui viator est in actione capitali. Vide *Jul. Pollucis Onomasticon I. 8. 437. & 439.*

P. 30. v. 18. καὶ γένος Φορμιῶν] Unde hæc hauserit Plutarchus, nescio; certe,

certè, quæ apud Æschinem de hac re exstant, non minoris infamiae sunt, sed aliquantum diversæ. Tòs èm φύσις ἀερότητος πῶς ήρη θεορέν; ἄρα γε οὐχ (ός σὺ τοῖς σότυγανθος ηγετοῦ) λόγος εἰς διηγήσεις χρήσθω μιθε, τάτους εὑφίερεν τοῖς ἀποδίκοις; ἔραψε λόγον Φορμίων τῷ τελείτῃ χρήματος λαζάνῳ τύποι εξίπυκας Ἀποδοδώρη τῷ εἰς ἐσόμενον κελευθὶ Φορμίων. *Æsch.* αεὶ παρεστ. 52. Et εἰς τειχεύρον λογοθεαφος ἀποφάνη, τὰ πατέσσα καπιταλάσσος εφεύρος: ἀποτελεσθεὶς δὲ καὶ περὶ τῶν δόξας εἶπε, Εἰ τὸς λόγος οὐφίεραι τοῖς ἀνθρώποις, ἀντιπόδους εἰπε τὸ βῆμα. *Æsch.* κατὰ Κηπο. 57.

P. 30. v. 20. καθάπερ οὐκ εἰσ] Similitudo venusta per se & concinna elegantiam insignem à persona mutuatur; Vide P. 8. v. 3.

P. 30. v. 24. Διάλογος δύοις] Illud (inquit Gellius) ab urinque oratoris studiis animadversum & scriptum est; quod Demosthenes & Cicero pari aetate illustrissimas orationes in causis dixerunt, alter καὶ Ἀνδρόποτος καὶ κατὰ Τιμοχερίτης septem & virginis annos natus, alter anno minor pro P. Quintilio septimoque & vicefimo pro Sext. Roscio. — Noct. Att. L. 15. c. 28.

P. 30. v. 26.] De Ctesippo, quam fatuus, & importunus, quam prodigus perditæque imentis fuerat, vide Pluarch. in Phocion. & Athen. Deipn. Lib. 4. c. 18.

P. 30. v. 27. ὡς φυσὶς αὐτὸς] μάλιστα μὲν, ἕπεις ἐσμένειν συμφέρειν τῇ πόλει λελύπας τὸν οὐρανόν, εἴτα καὶ ἐπειδὸς ἕπεις Ἐκανέις, ἀμφορύμοντα τύτοις, ἀνθίστητε τὸ ὄν, σπουδεῖτε. *Demosth.* αεὶς Λεπτίνων.

P. 32. v. 1. Οὐ μὲν ἔγημε ταῦτα] Suidas contrà affirmit. Αἰγαίμενος ἐν Χασσία στρατηγὸς γνῶντα, Χασσία πλεύσιον, Κηπίπης θυγατέρα (forte μάτηρ) ἔγημε. *Suid.* in voce Δημοθ.

P. 32. v. 2. Δημάτης ὁ Μάγης] Historicus, quem *Dion.* *Hal.* appellat πολυίσορα, aetate Ciceronis floruit. Liber περὶ οντωτῶν erat de iis scriptoribus, qui eodem nomine appellaruntur, quod constat ex eodem *Dionysio in vita Dinarchi*.

P. 32. v. 4. ἄδηλος ἐλεκτη] Eandem aliorum suspicionem memorat *Auctor Vit. 10. Rhet.* Εἰσὶ δὲ οἱ φασὶ συγγράψαντες τὰς ἥτορας τὰς λόγους. (*παραπεισθέσις* sc.) ἐμποδὼν δὲ οὐνομάρων τὴν περὶ Χαρακεῖαν, μηχετὸν τὸν δίκιον ἀπελθεῖν. Sed ipse quoque Idomeneum sequitur, & alii multi (*Scholia* in argumento orationis, *Philostratus* & *Photius* in vita Æschinis, & auctor incertus apud Demosthen. Ed. Franc. p. 40.) liquido affirmant, Æschinem absolutum fuisse. *Photii* verba sunt, καπηγερθεῖς παραπομονεῖς ὑπὸ Δημοθένεας ἐκ ιάλων ἀπὸ δὲ Εὔσολης τὸν δημοσιογῦν, ὃς ζατησίποτε, σωματιοπομόρχος αὐτὸν καὶ Δημοθένεας, τὸν παρασκευάσαντα τὰς διηγέσιας ἀπεῖνα τῇ Δημοθένεας λεγοντος. *Phot. Biblioth.* 61. Quid quod ipse Æschines in epistola ad populum Atheniensem dilucidè ejus judicii meminit? εἴφαντο οἱ ἰωνοί, εἴφαντο καπηγερθεῖς περὶ περὶ τὸν Δημοθένεας, (πολὺ μείζων δηλονότι τύτοις δι' αὐτῶν εἰξεπεστο) & μικρὸν εἰς ὑμῖν δεῖγμα τύτοις καλῶς ἐμε πολιτεύεις, ὅπερ δὲ Δημοθένεας καπηγερθεῖς εἴλων. *Æsch. Ep.* 12.

P. 32. v. 14. Φιλικπά] Melius in duobus Cod. MSS. Φιλικπᾶ. DU SOUL.

P. 32. v. 15. ὅτι πρεσβύτερον δέκατος] Circiter Olymp. 108. 2. Athenienses ex decreto Philocratis decem legatos in Macedoniam miserunt, Ctesiphontem, Aristodemum histriонem, Jatroclem, Cimonem, Nausiclem, Dercyllum, Phrynonem, Philocratem, Æschinem, Demosthenem, qui certo exploraturi erant, an pacem vellet Philippus. Eosdem iterum miserunt ad exigendum à Philippo iurandum. *Æsch.* τοῦ παραπ. c. 9. *Anon.* *Argum. in Demosth.* πεὶ παραπ.

P. 32. v. 16. ἔκχος — λόγου] Plutarchus memoria lapsus ea tribuit Demostheni, quæ reverè erant Æschinis. Sibi certe Æschines arrogat, Demostheni denegat. Οὐ Φίλιππος πλεῖστος ἔκχος ἐποιούστος Διάτροφος ποὺς τὸς ἐμὸς λόγυς. ἵως γὰρ ςδὲν τὸ σῶστον ἀπέν, ὡς γε οἵμα, παρέλαπον. οὐ πολλάκις μὲν τὸνομαστὸν τοῖς λόγεις ἀνόμαλος· ποὺς δὲ Δημοσθένης, τὸ γέτον καθαρίσας ἀπαλλάξαντος, ςδὲν ὑπὲρ ἕνδε, οἵμα, διελέχθη. τῦτο δὲ ἄρα ἢ ἀγράνη τὸ λύπη τὸτο. *Æsch.* πεὶ παραπ. c. 16. vide etiam *Aelian. Var. Hist.* 8. 12.

P. 32. v. 21. Ἕναγκήστο — ἐγκάμιον] Male intellexit, aut certe negligenter citavit locum Æschinis, unde hæc hausit, Plutarchus. Verba enim, quæ refert, Demosthenis, non ad invidiam Philippi, neque studio maledicendi protulit Orator, sed ut iis, quæ prius in eum contumeliosè dixerat, ἐπανορθώσῃ quadam mederetur. Legatis enim, statim à prima legatione, apud populum renuntiantibus, dixit Ctesiphon Philippum esse hominem forina insigni & compotorem optimum. Adjectit Æschines eum eloquentia & memoria valere. Demosthenes his (sec. Æschinem) verbis utrumque negavit. ἐδόκετο μημονίκος καὶ δενὸς εἶναι λίγης Αἰγαίης Φίλιππος; ἀλλ' οὐκέτι ἐμοί. — ἐδόκετο Κητηφῶν τὸν ὄψιν λαμπεῖσθαι εἶναι; ἐμοὶ δὲ οὐ χείρων Αετοίδηματος ὁ ψαυκεῖτος — μημονίκος οὐτοις φασι εἶναι; καὶ γε ἔτεροι. συμπλεῖν δενὸς ἢ; ἀλλὰ Φιλοχρήστος — δενότηρος. *Æsch.* τοῦ παραπ. c. 21. Hæc apud Athenienses in concione. Iterum vero legatus coram Philippo verba faciens, tum deum sua in Regem officia commemoravit, & summo studio se de istis verbis purgare conatus est; “nihil enim se Philippo iniquum esse, qui istas ei laudes non “tribueret, quas habiturus esset cum fæmina, spongea & sophista com-“munes.” οὐκ εἴπων, ὡς καλὸς εἴ· γων γε τῶν ὄντων εἰς καθάρισμα ςδὲν δενὸς συμπλεῖτο, απορεῖται τὸ ἐπανοι ψαυλαμβάνων τὸτο εἶναι. οὐδὲ ὡς μημονίκος, σφριζε τὰ τιμᾶτα τομίζων ἐργαλεῖστος ἐγκάμιον εἶναι. Apud eundem *Æsch.* πεὶ παραπ. c. 34.

P. 32. v. 26. πεὶ πεὶ εἰς Εὔσοινο] Hæc acciderunt Olymp. 109. 4. duce Phocione, qui Clitarchum, Eretria tyrannum à Philippo impositum (ut constat è *Phil.* 3. P. 94. C.) magna cum clade, ad Tamynas commissio prælio, superavit; qua quidem in pugna Æschines orator insignem laudem meruit. *Plut.* in Phocione. *Æsch.* π. παραπ. 53. Hæc è Demosthenis consiliis fluxisse ipse testis est, εἴπει τὸν ἐπ' Ωρεὸν ἔξοδον, (*ἐργαψα*) καὶ τὸν εἰς Ερετρίαν, πεὶδὴ τυράννος κατέντος σὲ τῶτας ταῖς πόλεις γυπτίσησε. *Dem.* πεὶ πεὶ φ. 24. Vid. etiam *Diodor.* Lib. 16.

P. 34. v. 2. Βυζαντίος καὶ Περινθίος] Perinthus, urbs munitissima in littore Propontico, quam Philippus non intermissa obsidione oppugnavit, & incolæ summa cum obstinatione defenderunt, (Olymp. 109. 4.) usque dum illis à Byzantio subsidia mitterentur. Quibus irritatus, diviso exercitu simul Byzantium & Perinthum obsidebat. Et Perinthum quidem Persæ liberarunt, quibus jam suspectus esse cœpit Philippus; nam Chares ab Atheniensibus missus nihil profecerat. Phocion vero ad Byzantii salutem delectus Philippum prorsus ab Hellesponto expulit. Vid. Plut. in *Phocione* 748. Diodor. Lib. 16. & Dem. περὶ σφ. c. 24. 27.

P. 34. v. 4. συμμαχήσαντο πόλεμον] Anno Olymp. 105. 3. defecit ab Atheniensibus Byzantium cum universo fere Hellesponto, & Insulæ, Chios, Cos & Rhodus, conspiratione facta se in libertatem armis vindicabant. Hoc bello, quod ultrâ tres annos duravit, Chabrias interfectus est, & Timotheus atque Iphicrates, male re gesta, capitam causam dixerunt. Diodor. I. 16. Nepos in *Timotheo*. 74.

P. 34. v. 8. πτέρω — διωάγεσσαν] Verba sunt Demosthenis. περὶ σφ. c. 69.

P. 34. v. 12. Κρέωντος] Crobylus (qui fere Hegesippus vocatur, Vid. *Harpocrat.* & *Suid.*) in Rep. gerenda socius erat & adjutor Demosthenis. 3. *Philippic.* P. 95. Is societatem Atheniensium cum Phocensibus sanxit, *Aesch.* Ἐγ Κηρ. c. 38. &, Philippo pacem petente, primus, ne fieret, obstitit. *Schol.* in *Demosth.* περὶ παραπ. c. 25. Ita Philippo invitus erat, ut Rex Xenoclidem Poetam in exilium egerit, quod Hegesippum convivio accepisset. *Demosth.* περὶ παραπ. c. 92. & *Schol.* Huic veteres tribuebant orationem de *Halonefo* & alteram de *federe* *Alexandro*.

Ibid. πηγύρα στέπται] Metaphora ducta à victu servorum, quibus singulis in singulos menses dabantur quatuor modii frumenti, idque *demenſum* dicebatur, ut annotat *Donatus* ad *Terent.* *Phorm.* I. I.

Quod ille unciat m vix de demenso suo &c.

Meminit etiam *Plautus* in *Sticho* Sc. 2.

*Vos meministis, quot Calendis petere demensum cibum,
Qui minus meministis, quod opus sit facto, facere in ædibus?*

P. 34. v. 14. σωματεύδρων — Εὐόσεων &c.] Vide Dem. περὶ σφ. c. 69.

P. 34. v. 18. Ἡσθίον — πόλεισι] Vide Dem. περὶ σφ. c. 54.

P. 34. v. 23. ἀριτὸν τὸν Ἀμφιοσαν] Cum agrum Delphicum violassent Locri Ozolæ, res delata est ad concilium Amphyctyonum, qui cum legatos ad regionem perlustrandam mitterent, eos Locri impetu facto confoderunt. Hoc belli Amphyctyonici initium erat, cui cito Philippus vel nominis sui auctoritate finem attulit, dux belli à concilio delectus. Dem. περὶ σφ. c. 47. & seq.

P. 34. v. 24. ἐτοι τὸν Ἐλάτειαν] Elatæa, urbs Phocidis, Bœotiae vicina. Hæc omnia summa cum sublimitate enarrat *Demosth.* περὶ σφ. c. 53.

P. 36. v. 4. Μαρσύας] Marsyas Antigoni regis, qui post Alexandrum regnavit, frater, gente Pellæus, Alexandri συντεχέφος, scripsit Μαρσύας libros 10.

P. 36. v. 5. Δάσκης ἢ Θίσαλος] In vulgatis Δάσκης δὲ καὶ Θίσαλος, ita ut Thessalus sit nomen viri. Sed emendat Palmerius ex oratione Aristidis τοῖς συμμαχίας, cui adde Dem. τοῖς εὐφράταις. Θίσαλος (Διέρθερα) Δάσκης, Κίνας, Θρησκευτικός. In margine Editionis Lamb. legitur Δάσκης καὶ Θρησκευτικός Θίσαλος; sed Thrasydaeus (uti notat *Du Soul*) alibi apud nostrum vocatur Ἡλέος.

P. 36. v. 22. ὡς ἔπειρος] Illud ὡς, nisi deleatur, totam pervertet sententiam. *Du SOUL*. Idem *Wolfio* videtur, qui etiam ante ὡς inserit ἴδοκεν. Sed quare potest, utrum infinitivus nunquam ponatur absolute pro indicativo. Affirmant *J. Clericus Art. Crit. Vol. I. P. 365. & M. Maittaire de Græc. L. Dialect. P. 86.*

P. 38. v. 1. Αἰστὸς τὸν πρίνατο] Hoc oraculum ab Aristophane intelligi putat *Wolfius*, apud *"Ιππαῖς* v. 1008. ubi de Bacidis responsis loquens ait Populus,

"Ἄγα νῦν, ὅπως αὐτὸς ἀπαγράψει με
Καὶ τὸν ἵμερον καὶ τὸν ἄνδρα μαρτυρῶ,
·Ως ΕΝ ΝΕΦΕΛΗΣΙΝ ΑΙΕΤΟΣ γέροντος.

Ego non credo, aut Poetam, aut Populum tam sagacem fuisse, ut tot annos ante eventum sentiret hoc de Thermodonte oraculum ad Athenienses pertinere. Verisimilius est istud designari, quod citat *Scholia* *festi* in locum. —

Εὔδαιμον πτολεμίορος Ἀθηναῖς ἀγελεῖται,
Πολλὰ ἴδοι, καὶ πολλὰ παθόι, καὶ πολλὰ μογῆσαι,
ΑΙΕΤΟΣ ΕΝ ΝΕΦΕΛΗΣΙ γέροντος ἥμερον πάντα.

Vide etiam *"Ιππαῖς* v. 1085. & *"Ορεζ.* v. 979.

P. 38. v. 4. ἥμεις — εὐδέν ἵσμεν] Thermodontem fluvium juxta urbem Glisantem in Boeotia ponit Pausanias. *Βœot.* P. 570. Ed. Hannov.

P. 38. v. 10. Δᾶσει] Duris Samius ætate Ptolemæi Philadelphi floruit. Scripsit Macedonica multis libris, initium capiens ab obitu Amyntæ Philippi patris. In historia satis diligens, stylo negligentior.

P. 38. v. 13. ἐπὶ δὲ] Inserui δὲ, quod prius aberat, e MS. Bodl.

P. 38. v. 16. ἀνθρωπεῖα] Prius ἀνθρώπου. Sequor MSS.

P. 38. v. 17. Ο' δὲ — Φιλισπίζουσα] 'Αλλ' οὐ τρεψύλειται, οὐ τρεπτήμασται ἥμεις οἱ θεοὶ φυλαξαῖται, μένον τὸν ἀνθρώπων φωνὰς τρεπτηστεράδρους; — Οὐχ ἵκεν τὸν τὸ τοῖς μυστηρίοις φανεῖν σημεῖον φυλαξαῖται, οὐ τῶν μυσῶν πελμάτη; Οὐ περ τάχτων Ἀμινιάδης μὲν τρεψύλειται τύλισσαῖται, καὶ πίμπεται ἐις Δέλφους ἵπιρησμάτων ἢ Θίον, ὃ πλέον περιέπειται; Δημοδότης ἢ ἀπίλειται, ΦΙΛΙΠΠΙΖΕΙΝ τὰς Πινδίας φάσκων; Οὐ, τὸ πελμάταιον, ἀθύτων καὶ ἀκραδιεργτῶν τῶν ιερῶν, ἵξεται πεμψεῖ τὰς εργαπάτας ἵπται τὸν τρεψύληλον κίνδυνον; *Aesch. in Cles. c. 42.*

P. 38. v. 27. ὥχετο τὸν πάξιν δόποδας.] Præter hanc è pugna Chæronea fugam, quam sæpe Demostheni objiciunt Aeschines & Dinarchus, prius delatus est, tanquam ordinum desertor, à Nicodemo, quod constat ex Aesch. περὶ παιερπ. c. 46. vide etiam καὶ Μενᾶ. P. 619. F. Ridicula sane sunt, quæ de hac re tradiderunt Auctōr vit. 10. Rhet. δοκεῖ τὸν πάξιν λιτέον φέρειν τὸν αὐτὸν, βάτην ἐπιλασίαν τὸν χλαμύδα, τὸν δὲ ἵππον φίδια ἔτειν, Z ΩΓΡΕΙ. & Gellius Noct. Att. I. 17. c. 21. Demosthenes orator ex eo prælio salutem fuga quæsivit; cumque id ei, quod fugerat, probroso objiceretur, versu illo notissimo elusit,

"Αἰνεὶς φέρειν καὶ πάλιν μεχριόττειν.

P. 40. v. 4. Φίλιππος — εἰκονογράφος.] Diserte negat Justinus I. 9. c. 4. Non solita sacra Philippus illa die fecit: non in convivio rixit; non ludos inter epulas adhibuit, non coronas, aut unguenta sumpsit; & quantum in illo fuit, ita vicit, ut victorem nemo sentiret — Atque ita inter tacitam lætitiam, & dolorum hostium temperavit, ut neque apud suos exultasse, neque apud viatos insultasse videretur. Et Aelian. V. H. I. 8. c. 15. ἐπαρθεῖς τῇ εὐπεψίᾳ ὅμως λογοτεμοῦς σκράπτως, καὶ σὸν υἱόν εἰσελεῖ. His vero duobus alios oppono duos haud minoris auctoritatis. Λίγουσι δὲ τοις, ὅπῃ καὶ παρὰ τὸ πότον πολὺν ἐμφορηστήρα φέρειν, καὶ μετὰ τὴν φίλων τὴν ἐπίκιον ἄχρι καθημεῖν, Διόγειρ μέσων τὸν αὐχμολώτων ἰσάδην, υἱόντας Διόγειρ λόγων τὰς τὸν ἀκληρεύοντα δυσυγίας. Δημοσίδης δὲ τὸν φύτον — εἰς τοὺς αὐχμολώτους ὄντα — εἰπεῖν “Βασιλεὺς τὸν τυχῆς σοι τοισιδέστερος τοῦ Αγαμέμνονος, αὐτὸς σὸν αἰχμήν περιττῶν ἕργα Θερόπετρας; Diodor. L. 16. Δημοσίδης — πολλοῖς τὸν Αἴγαιον — σωμαχμολωθεῖς καὶ ἐπὶ τῷ Φίλιππον ἀκαγκύζοντες εὐαγχεῖαν,

πος γαρ καὶ ἀνὴρ, ὃς σολαίσιμον εἴη,
Περὶ τοιν πάσινδας ἐδητός, οὐδὲ ποτῆτός,

Περὶ λῦσην δέ εἰπερεις, καὶ σὸν ὁφθαλμοῖσιν ιδεῖα;

Od. x. v. 383:

Sext. Empir. adv. Math. I. 1. c. 13. Illud quidem omnes fatentur, & ipse agnoscit Demosthenes, Epist. 3. P. 197. B. Philippum, sedato primo lætitia impetu, sumimum humanitatis exemplum erga Athenienses exhibuisse.

P. 40. v. 6. Διγεῖρος] Sequor Wolfii lectionem. Alii scribunt Διγεῖραν, penacutè, sensu diverso; sc. sublata aliis voce, & ad pedum pulsum accommodata.

P. 40. v. 8. εὐκίνθια — ὡς αὐτῷ] Proorsus germana sunt, quæ apud Lucian. in Encom. Dem. dicit Antipater. Πιερὶ μὲν γαρ Χαιρωνεῖας, εὖδὲ μετὰ τὸν νίκην ἐποίησε τοὺς ἡμέρας λίγων (Philippus) “Εἰς σόσον ἀνθρώπον ἡμέρας καὶ διών κρατέσθω; μὴ γδὲ εἰ παρ’ ἐλπίδα κικοσθήσκωμεν, αὐλαὶ ἐπὶ μαῖς γε ζωτικές ἡμέρας τειχὶ τὸν ψυχῆς κίνδυνον ἐπέσθω μοι.”

P. 40. v. 15. ταῦτα — ξερμάτω.] Demades actionem δηροδοκίας in Demosthenem invexit, quod s.o. talenta à Dario accepisset. Id probare voluit, Alexandro auctore, qui computatis corruptelam

ruptelam Atheniensibus nuntiavit. Constat è Philofrati *Vit. Soph.* P. 537. & Scholasticis in *Hermogenem*.

P. 40. v. 21. Οὗ δῆμος — πολέτειαν] μετὰ τῶν τινας συγκέντων οἵς ἦν ἐπιμελὲς κράτος ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφαῖς, εὐθύναις, ἀστυγείλαις, πάντα ταῦτα ἐπιχειρίτων μοι — τὸ πίνακα τύποις πᾶσι — ἀπεψηφίζειν με, καὶ τὸ σίμπλικόν μέρεν τὸ ψήφων τοῖς διάκρυσιν καὶ μετεδίδοντα. *Dem. περὶ τεφ.* c. 74.

P. 40. v. 25. ἔπαινον εἰπεῖν ἀπίδικε] *Vid. Dem. περὶ τεφ.* c. 88. & *Aesch. in Cresiph.* c. 48. Oratio funebris, quæ nunc exstat, supposititia videtur *Dion. Halicarnasseo* τῷ Δημ. δεκάτ. c. 23.

P. 42. v. 3. σὸν ἴσων — ἐπίχειρεν] At, si modo inimico ejus Aeschini credendum sit, hoc non Demosthenis modestia, sed Atheniensium dolori tribuendum est. ὑμεῖς δὲ καὶ μὲν τὰς περιφέρεις χρέους οὐδὲν ἐπὶ τὰ ψηφίσματα εἴπετε τὸ Δημοσθένειον ἐπιχειρέσιν ὄνομα, ἀλλὰ Ναυπικλέον τόπον περιστάττετε. *Aesch. in Cresiph.* 50.

P. 42. v. 4. ἵξοισιν γόρδην — τύχην] Mira scilicet fuit apud antiquos fortunæ reverentia, adeoque Dinarchus vel ex fortuna Demosthenis invidiam illi conflat. Μὴ ἀφῆτε, ἂν ἀδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ἀφῆτε τὸ ἐπὶ τοῖς τῆς πόλεως — ἀτυχίμωσιν ἐπιχειρεμένον, — μηδὲ τὸ ἀχρήματος τύχης οὐκέτι τὸ βεληνὸν αὔγεσθαι — τούτον δὲ ὑμεῖς διπλατεῖαν παραδίδοντες, αὐτοὶ τοῖς πᾶσι συμφέρεσσιν σύνανθητε. ἀλλὰ ΜΕΤΟΙΩΝΙΣΑΣΘΕ τὰς τὸ πόλεως πειράζεις ἐν τάπτες τὰς ἡγεμόνες τὰς διπτυχίας τεῖχοντες. *Dinarch. in Demosth.* P. 93. Similiter *Aeschines in Cres.* c. 49. ἀλλὰ καὶ τὸ δαιμονικὸν τὰ τύχην συμπαρακελεύθεσσιν τὸ ἀγράπων φυλακάδας. Οὔτε πόλις γέ, γέτε ἰδιάτης ἀνὴρ ψόδεις, πάποτε προλᾶς ἀπίλλαξε, Δημοσθένειον συμβόλῳ γρηγοράμψην. *Vid. Dem. Epist. 4.*

P. 42. v. 5. Ἐπιλέστησε — ἐπενίσσεται] Pugnatum est ad Chæroneam Olymp. 110. 3. obiit Philippus à Pausania interfectus Olymp. 111. 1.

P. 42. v. 9. Ἔγριον — ἀγαθὸν] Οὕτος — περγάτης Λέοντης καθηκόπιον τὸν παρὰ Χαροδίμου πυθόμενος τὸν Φιλίππου πελοπόννησον, τῶν μὲν θιάν συμπελάσσοντος, ἀλλὰ τὸ παρὰ Χαροδίμου τὸ περγάμοντος πεπυσμένον, ἀλλὰ παρὰ Στίλος καὶ τὸν Ἀθηναῖον γένειον ἐπισχών γύνταρε φοιτεῖσθαι τὸν Λέοντα, καὶ τὸ μέλλοντα ἕστος περιέγενεν. *Aesch. in Cres.* 29. *Vid. etiam c. 50. & 78.*

P. 42. v. 17. ὡς Αἰγαῖος — μιστεκνίαν] Extat locus pulcherrimus καὶ Κτητο. c. 29. Ἐδέδυκεν δὲ ἡμέρας τὸν θυγατέρας αὐτῷ πετιλούτηκεν, περὶ γῆνος καὶ τὸν οὐρανόμερον ποιῶντα, σεφανωσάμψην καὶ λαυκεῖν ιδεῖτε λαοῖς ἐσάγοντας καὶ παρεπόμενος τὸν μάρτιον ὃ δειλαῖται καὶ περιττῶν αὐτὸν πατέρα περιστεράποντας. Καὶ οὐ τὸ δυτικόν γένειον, ἀλλὰ τὸ περόπον ἱξεπάζει. Οὗ γένος μιστεκνίος καὶ πατήρ πενηρός, ἥπερ ἀπὸ ποτε γένοντο δημοκρατεῖσθαι γένονται. γέδε δὲ τὸ φίλητον καὶ οἰκειότατόν τοῦ σύργανον, γέδε ποτε οὐκέτι τοῖς ταλεῖσθαι πειθόσται τὸν ἀδοτεῖσθαι. *Photius in sequentibus pro τὰ πίνθη legit τὸ Καπενόν.*

P. 42. 24. καλῶς εἶχε τὴν θύειν] Ita est apud duos Codices MSS. ita apud *Photium in iis*, quæ ex hac vita in Bibliothecam suam retulit, adeo ut mirum videatur impressos tam pertinaciter exhibere καλῶς

εἰ δὲ καὶ Ἰων. Stephanus ex conjectura emendavit μέλος ἵν δὲ καὶ Ἰων.

P. 44. v. 1. *[Οὐ μέντι — οὐτανῶ]* Quoniam sunt qui Plutarchi sententiam nimis severam ducunt, magisque Aeschiniis humanitatem laudant, quam atrocem (uti putant) Demosthenis asperitatem, liceat apponere de eadem re judicium M. Tullii. *Tusc. Quest. 3. 63.* Ad opinionem magni malū cum illa etiam opinio accessit, oportere, rectum esse, ad officium perire, ferre illud ægre quod acciderit, tum denique efficitur illa gravis ægri-tudinis perturbatio. Ex hac opinione sum illa varia & detestabilia genera lugendi, paedores, lacerationes genarum, pectoris &c. — Sed hæc omnia faciunt opinantes ita fieri oportere: itaque & Aeschines in Demosthenem invehitur, quod is septimo die post filiæ mortem hostias immolasset. At quam rhetorice! quam copiose! quas sententias colligit! que verba contorquet! ut licere quidvis Rhetori intelligas.

P. 44. v. 5. *[ἰστρόπορος]* Apud Photium *coisτρόπορος*.

P. 44. v. 6. *[ἰπανίζονται]* Rem privatam minoris facere, quam Rēpublicam; quo sensu vocem accipi debere, (quanquam tacentibus Lexicis dubitat *Wolfius*) suadent verba Plutarchi, alibi hanc ipsam rem tractantis. *Aἰγίνης* — μὲν οὖν ἡγεμονῶς — ταῦτα διεξῆλθε, ἀγνοῶν ὅπ πλέον αὐτὸν ἐπιχεῖ (Demosthenem sc.) τὸ πιθεῖν παραστάμενον, καὶ τὸ φιλόπατες ΠΡΟ^τ τῶν ἀκυκλίων συμπαθείας ἐπιδειχάμενον. *Plutarch. παραμύθ. P. 119. C.*

P. 44. v. 12. *ἄστερ οἱ — κελδύοντες*] Vulgati habent *ἄστερες κελδύοντες*, Photius *ἄστερ κελδύοντες*, Codices MSS, quorum quidem collationes adhuc prodierunt, ad unum omnes *ἄστερ οἱ κελδύοντες*, quod reposui, intelligens *παῦσον*, aut siquid simile. Certè Articulus (*οἱ*) eam vim habet & elegantiam, ut nisi maximo sententiæ detrimento abesse non possit.

P. 44. v. 15. *[ἀπαγάγειν]* Melius tres MSS. *ἐπαγάγειν*. BRYAN.

Ibid. *[ὑποχώσις]* Ita legunt duo Codices MSS. & Photius in *Biblioteca*, adeoque exulet aliquando à textu *ἀποχώσις*, vox perperam illata, tam contra historiæ fidem, quam argumenti seriem. Non enim mortuo Philippo ὑποχώσιοι Athenienses, spe recuperandæ libertatis erecti; neque is erat Plutarchus, qui jubaret aliquem ad patriæ miseras, tanquam *αὐτοῖς οἴδια πειάγησθε, τοτεν τινὶ Καλγονοῖς*. Quæ enim est ista consolatio? Non Plutarchi certe, aut Demosthenis; sed Caligulae (siqua sit) aut Neronis. Revera adsuit Demostheni ea consolatio, quam M. Tullius sibi queritur deesse. *Non ut tum* (ante mortem Tulliae sc.) *me a Republica maestum domus excipiebat, que levares; sic nunc, domo mærens, ad Rēpubl. confugere possum, ut in ejus bonis acquiescam.* Ep. Fam. Lib. 4. 6.

P. 44. v. 26. *ποιόλη — αὐτὸν*] Hujus in Alexandrum contumelia testis est simul Aeschines & vindicta acerbus. *Ἐπανυμιαν δὲ Ἀλεξανδροφ Μαρχίτου ἐπήστη ἀποτόλησε δὲ λίγον, οἷς εἰς κανθητοὺς εἰς Μακεδονίας, αἰχαπῷ, γράψατο* εφε *οὐ πίδηγ τερπτατοῦ,* καὶ τὴν απλέκχη φυλάττοντα. θεωρῶν ἡ Ἀλιξανδροφ,

εἰκόνει τὸν Ἀλεξάνδρον φύσεως, ἀλλ' εἰς τὸν ιαυτὸν αἰνεορίαν. *Æsch. in Ctes. c. 50.*
Phocion quoque super ea re compellavit Demosthenem isto versu
Σχέτλαις, πίπτει ἐγέλεις ἐρεθίζεμεν ἄχριον ἄνδρα; Ipse quoque Alexander, re
audita, dixit, "Faxo Demosthenes sub Athenarum inoenibus me vi-
"rum esse intelligat." *Plut. in Phocione P. 749. in Alexandro P. 670.* —
Margites erat titulus Poematis Homerici, genere Satirico conscripti.
Exstant fragmenta quædam.

Τὸν δὲ ἔτεντὸν ἄνδρα σκαπτῆρα θεοὶ θύειν, καὶ δρόσην,
Οὐτὸν ἄλλας οὐ σέφει. πάντοις δὲ ἡμετέραις τιχησι. — &
Πολλὸν ἡπίστατο ἐργα, ποικίλος δὲ ἡπίστατο πάντα.

Hinc vox in proverbium abiit, ut, si quis supra modum fatuus esset, diceretur Margites.

P. 46. v. 3. θεούσας — ~~αἰτιώσας~~] Thebæ dirutæ sunt Olymp. 111. 2. Quanto ea res horrore perculit Athenienses, refert *Arrianus lib. 1.* Αγνῶστοι δέ, μυστηρίων τῆς μεγάλων ἀγροθήσεων, ὡς ἡκητοὶ τῶν Θησαίων οἱς αὐτῶν τὰς ἔργας, τὰ μὲν μυστηρία εὐπλασθῆσι εἰδίπον, εἰς δὲ τὰς ἀγράντας ἐπιβαλλόντας τὰς πόλιν &c.

P. 46. v. 4. ἀπιστόλη μὲν ὁ Δημοσθέης αἰρεθεὶς] Vulgati omnes exhibent, ἀπιστόλη μὲν ὁ Δημοσθέης αἰρεθεὶς δέ. Istud δὲ quam supervacuum sit, quis non videt? Delevi ergo secutus MS. Bodl. & ineptam post vocem Δημοσθέης distinctionem tollens, veram, nisi fallor, lectionem exhibui.

P. 46. v. 5. πεισθέσθης] Duæ erant Atheniensium ad Alexandrum legationes (uti constat ex *Justin. l. 11. & Diodor. l. 17*) quas Plutarchus non distinguit. Ad primam, quæ ante direptionem Thebarum accidit, designatus est Demosthenes; testibus Diodoro & *Æschine*.

Ibid. δεῖον — ἀφῆναι] vide eundem *Diodorum & Æsch. in Ctes. 50.*

P. 46. v. 7. ἐξῆνται] loco τὰς Ε'Ζ Η'ΤΕΙ reposui è MS. Bodl. vocem ad Alexandri majestatein magis accommodatam; maxime cum videam Plutarchum in Phocione eandem rem narrare his verbis: Ε'Ζ Η'ΤΕΙΤΟ τὰς αὐτοὺς Δημοσθένεος &c. P. 749. C. & paulo post: καὶ Νικηφόρεα Ε'Ζ ΑΙΤΗ, διδόνει κατελέσσοντα. Ut obiter notem, simili modo bis corrigendus est Arrianus Lib. 1. qui quidem ipse paucis versibus interpositis habet Χαριδημονού μάρνον τῶν Ε'Ζ ΑΙΤΗΘΕ'Ν ΤΩΝ, &c.

P. 46. v. 8. δέησα — ἀρύγονον] Arrianus Demonis & Callisthenis non meminit; sed eorum loco Hyperidem numerat, Charetem etiam & Diotimum, qui, sicut Charidemus, σπαστοὶ magis erant, quam δημοσθεῖ, adeoque de his intelligendus est *Justinus, l. 11. 4.* Ita — bellum remisit, ut oratores & duces, quorum fiducia toties rebellent, sibi dedantur — Eo res reducta est, ut resentis oratoribus, duces in exilium agerentur. —

P. 46. v. 10. τὰς δὲ, Δημοσθένεα &c.] Hi nempe maxime, referente *Arrianus Lib. 1.* Athenienses in Macedonas concitare sueti sunt. Post Demosthenem, cæterorum facile princeps erat Lycurgus, quippe non modo

modo orator eloquentissimus, sed vir sanctus, integer, virtuoso & corruptelis immunis, quibus cæteri tenebantur. Stratocles, eo mortuo, decrevit imaginem ejus in foro statuendam, & liberis ejus victum in Prytanæo præbendum. Exstat unica ejus oratio contra Leocratem pulcherrima. — Demon (apud vulgatos vitiose Δάμον, sequor MS. Bodl.) erat Demosthenis sororis filius, frater Democharis, secundum *Athenæum*. Lib. 13. — Charidemus solus (secundum *Arrianum*) Alexandro instantे exulavit. Transfugiens ergo ad Darium, cum regibus uti nesciret, sed eum libere nimis & cum ~~παρέποντε~~ Democratica de belli apparatu moneret, à Dario capite truncatus licentiæ pœnas dedit. *Q. Curt.* 3. 5. — Ephialtes, missus ad Darium legatus, magnam vim auri ab eo accepit, quam oratoribus & Demostheni nominatim tribueret, quo magis bellum Philippo inferendum suaderent. Cave confundas eum cum altero Ephialte, P. 28. Hic (*Olymp.* 111. 3.) eruptione ex Halicarnasso urbe in Macedonas factâ, fortissimè dimicans periiit. *Diodor.* 17.

P. 46. v. 12. ὡς τῆς] Prius ὡς τῆς nullo sensu. Ed. Florentina & tres Codices MSS. habent ὡς. Du Soul mavult à τῆς, nimis elegans & curiosus, ut mihi videtur, in scriptore non nimis eleganti.

P. 46. v. 15. μηδὲν υπόλυτο] Alias vocantur μηδέπειραι & μένοις; genus luporum sævissimum & immansuetum, qui non, ut cæteri, turmatim, sed seorsim prædam venantur. Ἀνθρωποφαγῶσι μένοις οἱ ΜΟΝΟΠΕΙΡΑΙ τῶν λύκων: *Aristot. Hist. Anim.* 1. 8. c. 5. Exstat vox μηδὲν υπόλυτο apud *Arai Phæn.* v. 1124.

Καὶ λύκοι, ὅποιοι μηδέν ΜΟΝΟΛΛΥΚΟΣ ἀρένται. Ubi *Theon Scholiastes* ita explicat, λύκοι καὶ ΜΟΝΑΣ ἄλιμοι. Vitam eorum solitariam memorat *Lucian. in Epist. Saturni*. ἐδὲ οὐδὲ μένοι εἰπίμπλασται, ὥστε τὰς λεοντίας φασι, καὶ τὰς ΜΟΝΙΟΥΣ τὸν λύκον. Et in *Timonem. MONHΡΗΣ* δὲ οὐδεῖσθαι, καθάπερ τῆς λύκος. Plura vide apud *Bocharii Hieroz.* 1. 3 c. 10. Hæc, credo, contra Ælianum sufficient, quo auctore, οὐ πίλαι οὐ μήτραι λύκοις καλοῖται οὐ ΜΟΝΟΛΛΥΚΟΣ. *Hist. Anim.* 1. 7. c. 47. — Immanem hominis ambitionem, qui nec æqualem potentiam, neque participem gloriae ferre potuit, depingere valuit Deinosthenes.

P. 46. v. 19. Ἀριστοβολοῦ] Aristobulus, quem se plurimum sequi fatetur Arrianus, comes erat Alexandri, cuius res gestas descripsit. Ei mandavit Alexander, ut Cyri sepulcrum instauraret. Historiam tamen ejus non æque placuisse regi constat, siquidem cum legeret prælia cum Poro commissi narrationem, indignabundus librum misit in profluentem.

P. 46. v. 25. αὐτῷ] Ita Codex MS. prius αὐτῷ.

P. 46. v. 27. Κονιμόρηος ἢ Ἀγιδοῦ] Agis rex Lacedæmonius fortissimè dimicans ab Antipatro victus est, Alexandro in Persia agente, *Olymp.* 112. 3. Vide *Diodor.* l. 17. & *Q. Curtium* 6. 1.

P. 48. v. 4. γεραφέως — [Αεισοφῶντος] Inter Chærondam & Aristophontem Archontes octo tantum anni intercesserunt secundum *Diodorum*, quod notat *Palmerius*. Adeoque Plutarchi, qui decem numerat, calculum improbarem, utpote auctoris in temporum rationibus non nimis diligentis, nisi M. Tullius de *opt. gen. dicendi* diserte diceret, *Hanc multam Ἀεσχίνεας à Κτεσφόνει πειτε quadriennio ante Φιλίππου Μακεδονικήν θάνατον*. Obiisse Philippum anno Olymp. 111. 1. omnes consentiunt: sexennio post, Olymp. 112. 3. Archon erat Aristophon (quamvis *Dion. Halicarn.* nescio quos secutus octo annos à Philippi interitu ad eum numerat) adeo ut, sive M. Tullium sequaris, constet per decennium causam hæsisse; sive Dionysium, capto à Chæronda supputandi initio, idem numerus conficitur. — Hoc interea certissimum est ex ipsius Ἀεσχίνης verbis in *Clef. 52*. Agide recens debellato factum esse iudicium, quod in eundem Aristophontem, auctore Diodoro, cadit. — Locus Dionysii corruptus esse videtur.

P. 48. v. 14. Μετ' εὐ τολμῇ Olymp. 113. 2. vide *Diodorum* l. 17.

P. 48. v. 16. δὲ ἀστοπίας] De Harpalī luxuriis multa vide apud *Athenaeum* lib. 13. *Diodor.* 17. & *Plut.* in *Phocione*.

P. 48. v. 21. ἀπιλαύνειν σωτεῖόλαθε] Hoc plenius testatur *Phocarchus* εἰνὶ δυστοπίας P. 53 1. A. τὸν Ἀθηναίων ὄρμημάντος Ἀρπάλῳ βοηθεῖ, καὶ περυσταθμίαν ἐπὶ τὸν Ἀλεξανδρὸν ἔξαιφντος ἀποφάνη Φιλόδειντος, οὐ τὸν ἐπὶ θαλάσσῃ πειθαρμέτων Ἀλεξανδρὸν στρατηγός. Ἐπειλαζήσθω δὲ τῷ δίμῳ, καὶ σωτηρίᾳ θέλεται φόβον, οὐ Δημοσθένης, Τί ποιήσετο, ἔφη, τὸν ἡλιον ἴδοντες, οἱ μὲν δωμάρδροι τοῖς τὸν λύχνον ἀποβλίπεται; Et hoc suum consilium appellat Demosthenes, testem & argumentum innocentiae suæ. Epist. 2. P. 193. F. τὸν γραφίσταν τοιεὶν Ἀρπάλου μέγι τῷ ἐμῷ πιπεργυρδίᾳ ἀπέγκλητον τοποίκε τὸν πόλιν. Ipsius decreti, quod tulit Demosthenes, sensum nobis exhibit Dinarchus. "Ἐχρεψεν αὐτὸς τὸν δίμῳ Δημοσθένης, ὃς δηλοῦστι δικαιόν τον πράγματον ἐντος, φυλάττειν Ἀλεξανδρῷ τοῖς τοῖς Ἀθηναῖς ἀφικόμενα μῆτραν Ἀρπάλας χρύματα. — καὶ Δημ. Ed. H. Steph. P. 101.

P. 50. v. 4. ὄψει] Prius ὄψει. Vocem hanc reponendam ē duobus MSS. monuit *Bryanus*.

P. 50. v. 10. τοῖς δὲ σωτηρίκης] Critolaus apud *Gellium Noct.* Att. 11. 9. fabulam hanc de legatis Milesiis, non de Harpalō narrat. Dictum hoc de δέργαργκη Julius Pollux l. 7. c. 24. tribuit Demadi; quod minus verisimile est: siquidem ipse Demades auri ab Harpalō accepti condemnatus est, teste *Dinarcho in Aristog.*

P. 50. v. 13. βελόμενον] Vulg. βελομένου. Hoc reposui ē duobus MSS. monente *Du Soli*.

P. 50. v. 15. εἰς ἀπέστολος — [ἐχρητος] ante hæc verba inserit Codex MS. τὸν γδὲ τοῖς σωματοσίοις τὸν κύλικα ἐχρητος ἥδη τῷ λεγέμῳ σοίλια, quod ut concedam esse glossema, hujus tamen dicti acumen optime explicare persuasum habeo. Σκέλια quippe erant carmina convivalia, quorum exempli-

exempla vide apud *Athenenem* l. 15. Alii ita accipiunt, "Nonne audiatis Pincernam regium?" quod scilicet i^o κόλαξ supra P. 48.26. dicitur βασιλική, cuius tamen locum non uno in Codice obtinet βαρβαρική.

P. 50. 19. Καλλικλίες] Fœnector erat. Vide *Plut.* in *Phocione.* DU SOUL.

P. 50. v. 20. νύμφης ὕδων ψον] Vide verecundiam Atheniensium. Et *Ulpianus* libro 2. Pandect. In jus, inquit, vocari non debet, qui uxorem dicit. — WOLF.

P. 50. v. 22. ἀσήμειος — δίκαιος] Auctor est *Dinarchus* καὶ Δημοθ. — Μένος οὐ τῶν πάτον δέσποιφασμένοις ἡξίωσις ἐκὼν σαυτῷ τύττεις κείταις καὶ γυναικίς γίνεται, καὶ ἴχεάγνης καὶ σωτῆς τὸ Ψύφισμα, καὶ τὸ δῆμον ἵποιόν μαζευταριὰ τὸ ὄμφαλογκάμενον, οὐρανοῦδρῳ σαυτῷ γύμνιαν εἶναι θύματα, τὸν δέντροφήν οὐ βαλλεῖ τὸ γρηγορίου ἀληφότα οὐ τῶν ἀς τῶν χώρας ισάδ' Ἀρπάλις καμιαδέντων. Ed. H. Steph. P. 98.

P. 50. v. 24. κυράψυφοις μάντες] *Lucianus* in *Encom. Demosth.* totum hoc de Harpalō crimen pro falso habet, & Hyperidem perfidiæ in Demosthenem accusat, condemnationis ejus ministrum. Sed nisi omnem historiæ fidem derogemus, nisi senatum etiam Areopagiticum conjurationis in Demosthenem socios fuisse insimulemus, (quod quis dixerit?) fatendum est eum jure pœnas dedisse. Libet tamen apponere, quod ad eum crimine liberandum protulit Pausanias. Valeat, quantum valere potest. Harpalō mortuo, τῶν γρηγορίων (Harpalicorum) διεικητὴν, φυγὴν έις Ρόδον, Φιλόξενον Μακιδῶνα συνέλαβεν. — τὸν δὲ πάϊδα τῆτοι ἔχον ἀλεγχεῖν, οὗτον τῶν Ἀρπάλις οὐ συζητεῖ ἀληφότης. Μαζίν δὲ, οἷς Ἀθηναῖς γράμματα ἐπέστελνεν — τὸς λαοῖς τοιούτοις παρούσῃς Ἀρπάλις καταστέλμαν — οὐδὲ ἐμονημένοις δέρχεται Δημοθένες, Ἀλεξάνδρῳ τοιούτοις μαζίνισι ἀπίχθανομένες, καὶ αὐτὸς ιδίᾳ τοπορχεύεται. *Pausan. Corinth.* P. 148.

P. 50. v. 26. αἰργων — ἀσθενεῖαν] Οὐ γέλος ἀπίγνωκάς ὑμῖς, ἐσθλὸν ἐπίρωτος βλέπετος ὁδαριδοῦ μιτίσκειν· ἀλλὰ τοῦτον μὲν τὸνειδῶν τὸ ἐργατῆς γαλεπῶν τῷ λογοτυφῷ φίσαντο οὐταντούτοις τῶν ἀλισκίαν οὐκ ἀσθενεῖαν τοιούτην τοιούτην οὐπιθυμεῖν. *Demosth. Ep. 2.* P. 194. B.

P. 52. v. 8. αὐτὸν] Ita in duobus MSS. Vulg. αὐτῷ.

P. 52. v. 10. Πᾶς δὲ καὶ μίλων] Aliter hæc existant apud *Phorii Biblioth.* 265. uti notavit Dacierius. Ille refert Aeschini in exilium abeundi Demosthenem integrum talentum dono dedisse, & simul monuisse, ut calamitatem æquo animo ferret, Aeschinem vero in has voces prorupisse, καὶ πᾶς ἀνδαναίμων, τοιωτης δύστεράδρῳ πόλεως, σὺ δὲ καὶ τὸς δοκεῖντος εἴσαι τὸ ἀδικηγόντι φίλων γρηγορίην καλοκαραδίῃ εὑρεῖς Διοφίροντος; Non præterit hanc Demosthenis humanitatem *Scriptor Vit. 10. Rhet.* P. 845. Et exstat *Severi Alexand.* Ethopœia cuius argumentum est, πᾶς ἀντοι λόγος Αἰγαῖος, Δημοθένες διδότων αὐτῷ ἰφίδον. Ctesiphontis certe erga se officia, & liberalem in calamitate inimici misericordiam ipse laudat *Aeschines Ep. 2.* P. 206.

P. 52. v. 13. Τροιζην] Urbs in littore Argolico maritima, ex adverso Athenarum trans sinum Saronicum sita. Huc Athenienses, cum Xerxes Græciam invaderet, uxores liberosque suos miserunt. — vide *Demosth.* Ep. 2. ubi se partem exilii in Calauria egisse dicit.

P. 52. v. 26. Ἀλέξανδρο — ἵτελσθητο] Decessit Aléxander Olymp. 114. i. Archonte Hegelia annos 32. menses 8. natus. — Aristobulus apud *Arrian.* Lib. 7.

P. 54. v. 2. Λαμία] Lamia, Urbs Thessaliæ. Belli Lamiaci historiam vide apud *Diodor.* 18. *Justin.* 11. 5. *Plut.* in *Phocione*, & *Pausan.* Att. P. 45.

Ibid. Καλλιμεδών] Callimedon Carabus Atheniensis, Macedonum mercenarius, Antipatro post victoriam ad Cranonem auctor erat, ne Phocioni pro Athenis deprecanti crederet; tandem à Polysperchonte cum Demetrio Phalereo capititis damnatus est. *Aesch.* Ep. 12. *Plut.* in *Phocione* P. 754, 758.

P. 54. v. 6. τοῖς — περισσότεροι] Polyeucto nimirum & Hyperidi. Vide vitam Demosthenis inter 10. Rethores, & *Justin* 11. 5.

P. 54. v. 10. Φύλαρχος] Phylarchus vixit ætate Euergetæ & Philopatoris. Scripsit historiarum libros octo & viginti, quos ad Euergetæ mortem perduxit sumpto exordio ab expeditione Pyrrhi in Peloponnesum.

P. 56. v. 6. οἱ Κεασῶντες μάχη] Cranon, urbs Thessaliæ, juxta Peneum sita, ubi Antipater & Craterus junc̄tis copiis Græcos profligabant. Vide *Plut.* in *Phocione* 753. *Diodor.* 18.

P. 56. v. 7. Μανυζάς] Portus Atheniensis, in quo erat arx munitissima. Hanc nisi priùs sibi traderent, ut præsidium in ea Macedonicum collocaret, oinnes conditiones pacis recusavit Antipater. Præsidium ergo eam occupavit, ipso Eleusiniorum mysteriorum die, magno populi dolore. Plura vide apud nostrum in *Phocione* P. 754.

P. 56. v. 11. οἱ οἰ — τριτίγρια] Fugerunt oratores, non metu Antipatri, (ut vulgo creditur) qui nondum eorum deditio[n]em postulaverat, sed veriti, ne dolor populi super accepta in bello Lamiaco calamitate in autores defectionis verteretur, ut recte *Suidas* in voce *Αντιπατρος* 1. His ergo sibi fuga consulentibus, Populus, priusquam legationem ad Antipatrum mitterent, Demosthenem, &c. absentes, indicta causa (*δίκης επόπου*) aut capitis condeinnarunt, ut *Phylarchus* & *Suidas* affirmant, aut certè, ut *Nepos*, exilio mulctarunt. Quo jure, non satis constat; utrum male gestæ Reip reos, an urbis tristissimo suo tempore relictæ. Fuit enim Athenis capitale, quo tempore *ιονδοτείχον* ήτο τὸ πόλι, se à publico periculo subtrahere. Exstat in hoc argumentum oratio Lycurgi gravissima, cujus severitatem improbare videtur *Aeschines* κατὰ Κπνο. c. 93.

Ibid. Δημοδίδες χρονίαν] Deinades tunc ἄπομονος erat, quippe septies violatarum legum condeinnat[u]s, adeoque non licuit illi per leges ad

populum perorare. Fainæ ergo integratatem ei decreto restituerunt & potestatem dicendi fecerunt. *Diodor.* 18. *Plut.* in *Phocione* P. 753. Minime prætereunda videntur, quæ de hac re leguntur apud Nepotem in vita *Phocionis*; quanquam cum Plutarcho & ipso Demosthene pugnantia. *Phocion* — cum *Demade* de urbe tradendâ *Antipatro* consenserat; ejusque consilio Demosthenes cum cæteris, qui bene mereri de republicâ existimabantur, plebiscito in exilium erant expulsi. Neque in eo solum offenderat, quod patria male consuluerat, sed etiam quod amicitiae fidem non præstiterat. Namque anetis adiunctusque à Demosthene eum, quem tenebat, ascenderat gradum, cum adversus Charicem eum subornaret: ab eodem in judiciis, cum capitis causam diceret, desensus, aliquoties liberatus discesserat.

P. 56. v. 15. Αἰχούστην Πᾶλαν] *Lucian.* in *Menip.* Suniensem vocat.

P. 56. v. 17. Δακείτης] Is fortasse, adversus quem exstat Demosthenis oratio.

Ibid. μεθυτὸν] melius in uno codice μεθυταῖς. DU SOUL.

P. 56. v. 18. Ἀναξιμένος] Anaximenes Lampsacenus rhetor insignis, cui nonnulli tribuunt librum προσεκῆς ad Alexandrum, inter Aristotelis opera editum.

P. 56. v. 21. Ἰμπραιός] His *Lucianus* addit Eucratein. At *Suidas* in voce Ἀιπάπαιός 2. res duas locis, temporibus, & personis maximè dissitas confundens eos dicit ab Antipatro post bellum Lamiacum quæfitos fuisse, quos annis ante duodecim Alexander reverâ postulavit. Numerat enim Lycurgum, Ephialtem, & Charidemum, quos, jam ante Alexandri mortem, diem suum obiisse constat: Hunc è *Demosth.* Ep. 4. illum è *Dinacho* καὶ Δημοθ. tertium è *Q. Curio* & *Diodoro*.

P. 56. v. 22. Κλεωνᾶς] Cleonæ, urbs Argolica, inter Argum & Corinthum sita.

P. 56. v. 23. τὸν γλάρην εὐτυχῆσαν λέγοντα] *Auctor* vit. 10. Rhetorum ait Hyperidem suam ipsius linguam præmordisse, ne civitatis arcana prodere cogeretur. Credo potius id hostium saevitia factum esse, neque enim Cicero ardentiùs debacchatus est in Antonium, quam Hyperides in Antipatrum & Macedonas. Huc alludit Antipater apud *Lucianum*, ἐδὲ ἐπηγγώντο καὶ τῶν ποτὶ φιλάτταν γλάρων χρώματος, ὃν ἐχεῖ δὲ που τῆς ἀγρυπνοῦσης εἰπεῖν. *Encom. Demosth.*

P. 56. v. 24. Καλαοχία] Insula exigua, ex adverso Træzenis, ingrediénti sinum Saronicum ad lœvam sita.

P. 58. 6. ἔπει τὸν πατέρα] Archias ipse apud *Lucian.* *Encom. Dem.* ἦδε γελάσας, καρπὸν δὲ σκάπτων ἐς τὸ πεστίγον βίον, ἀπίθανος ἦφη με ταπεινήσας τὸ σῶν (Antipatri sc.) ψυστρότων.

P. 58. v. 21. τὸν ἄν — ἀπόφοι] Apud Sophoclis *Antigonam*, Creon Polynicis cadaver humari vetat.

P. 58. v. 23. ἐν ζῷῳ ἐξανίστημαι] Scilicet ut, quantum in me est, sanctitas asyli non violetur. Ita ipse Demosthenes apud *Lucianum*.

μὴ πεφοίγασται μηδὲ τὸν χεῖρα, τὸ κατ' ἵμεταιρα ὑπέν περιάλογον ὁ νέας πει-

στημ. P. 58. v. 26. ἡμετέρα τὸν παραπλάναν βῶμον] Hinc fortasse tabulae Inscriptio, ΕΠΙΒΩΜΟΣ, quod sicut hostia, ante aram caderet. Lucianus tamen eum limine templi egressum dicit, antequam periret, quod sanè Demosthenis consilio asyli non violandi melius respondet. Quæ adjicit Lucianus, si verè dicta, digna sunt Demosthene; si rhetorice, tamen ingeniosè conficta. εἰ δοκίμων τετράδιος τὸ γένος τὸν πόλεμον, καὶ τοῦτο ἐμὲ βλέψας, "Ἄγε δὲ τέτοιο, ἔφη, τοφες Ἀρτιπατέον, Δημοσθένης δὲ τούτου μένει, Οὐ γάρ μά — καχίμοις μὲν ἐφαίνεται ανεῳδίστεν — τὸν δὲ ΜΑΡΑΘΩΝΙ πεπτανγέταν. Οὐ δέ καίρει τοπικον ἀπίστη.

P. 60. v. 2. Πάππος — ἀνείληφε] De hoc Pappo altum est apud scriptores silentium. Cæteri interpres reddunt, *historiam recuperavit*. In re obscura suæ cujusque conjecturæ locus sit.

P. 60. v. 11. φυλακτήριον] Reddidi cùm cæteris amuletum. Sed alio sensu accipi potest: βασικόν τε περιπάτων ἐφωράσαμεν, πάλαι φάρμακον αὐτῷ παπισσοδημα, λύσις ψυχῆς δὲ πομπειών εἰλαζίσαν κτάμφρον. *Lucian. in Encom. Dem.*

Ibid. Ἐρετοδίεινς εἰς κείμενα] Hunc sequitur Plinius. — *Alii sub gemmis venena cludunt, sicut Demosthenes* — *Nat. Hist. 33. 1.*

P. 60. v. 15. Δημοχάρης — οἰκεῖον] Demochares, Demosthenis sororis filius, orationes scripsit aliquot, & earum rerum historiam, quæ erant Athenis ipsius ætate gesta, non tam historico, quam oratorio genere, prescripsit. — Cicero in *Bruo*; cuius censuram satis confirmant verba à Plutarcho subiecta. Erat Demochares secundum auctorem *τιμῶν* 10. Rhet. ἀντὶ πολὺ πολλού θραύσιος, καὶ πατέρα τὸν πολιτεύεται λόγιος οὐδέποτε χείρων. Plura vide apud *Fragm. Polybii, Plut. in Demetrio & Senec. de ira. 3. 23.*

P. 60. v. 19. Θεσμοφορεῖν] Festum Thesmophoriarum in honorem Cereris Legiferæ celebratum erat à foeminis ingenuis, exclusis iis quæ serviebant. Candidatæ ministrabant per novem dies sibi ab omni Veneris usu temperantes: Dies Thesmophoriarum ultimus (de quo Plutarchus) dictus erat *τιμεῖν* ex eo quod per totum diem humi federent jejunæ.

P. 60. v. 22. εἰνόγεια — ἀνίστοι] Ex decreto Democharis, quod exstat inter vitas 10. Rhetorum.

P. 60. v. 23. εἰς Πρυτανεῖα στήσοντες ἔχειν] Prytaneum in Acropoli situm locus erat, ubi Prytanes sacra fecerunt, & de re publica consulebant. Hic publico sumptu alebantur. 1. Legati ab exteris nationibus, 2. si quis ob facinus præclarum convivio honoratus erat, 3. οἱ οἱ πρῶτοι αἰτοτοι qui summus honos habebatur. *Jul. Pollux. 1. 9.*

P. 60. v. 27. Οἱ γᾶ — φλυαρύσσοι] Sic tamen Demetrius Magnesius apud vitas 10. Rhet. Du SOUL.

P. 62. v. 8. ἄτοι] Malleum ἄτως.

P. 62. 14. *κατίζαγε εἰς Μακιδνίαν*] Legatus missus est, repudiante illud muneris Phocione, qui impetraret ab Antipatro, ut custodiam ē Munychiā subduceret. *Plut. in Phocione.*

P. 62. v. 20. *Δενάρχης*] Dinarchus Corinthius, Rhetor Athenis celeberrimus, unusque ex illis decem, patriæ suæ proditor dicitur à Demosthene *περὶ τοφ. 91.* Familiaris erat Theophrasti & Demetrii Phalerei, cuius etiam fortunas secutus est, siquidem occupatā Munychiā à Demetrio Antigoni filio, Chalcidem concessit, & quindecim annis exulavit. Non tam δημάρχος erat, quam λοχαρχός. Longinus eum (sub titulo *Δημοθίνες τοι πελάθεις*) numerat inter eos qui sublime dicendi genus assecuti sunt. Tres illius orationes existant *περὶ Ἀρπαλικῶν.* Vide *Dion. Hal. εἰ τῇ τοι αρχαιών κεισθ.*

P. 62. v. 23. *Οὐ περίτευ — πωλῶν*] Extat verissimum effatum in oratione *περὶ τοφ. 14.* *παραστῆντες — τοῖς — τίκλα πωλῶν αὐτὸς οἰομένοις πωλεῖν, περίτευς ἵσταντες πατροφύσοις γράμματα.*

P. 64. v. 1. *Ἐλσίας*] Ita duo Codd. MSS. Vulgò *'Ολσίας.* Sed locum emendandum jam diu viri docti animadverterunt ex *Eusebii Chronico,* Olymp. 168. 3. apud quem scribitur *Helvia.* Sequentium etiam ordinem nonnihil immutavi, monente *Xylandro,* cum ante vitiose scriptum esset *γεγράπτα τῷ παλᾶς βιβλίωνας.*

P. 64. v. 2. *περὶ τοῦ πατρὸς*] Idem de Drance suo memorat *Virgilinus*
— *Genus huic materna superbum*

Nobilitas dabat, incertum de patre serebat. *Aen. 11. v. 340.*

Quod ideo præterire nolui, quod conjecterunt nonnulli, Drancis nomine à Virgilio designari Ciceronem.

P. 64. v. 3. *Oi — εἰς καθεῖαν*] Vide orationem Q. Fuf. Caleni apud *Dionem, & Prefat. Vit. Ciceron.* per Cl. Middleton. P. 25, 26. Ed. 8vo.

P. 64. v. 4. *Ἄττιον*] Legendum *Ἀττίον*: loquitur enim de Tullo Attio Volscorum Rege, ad quem exul Coriolanus confugit. *Liv. Lib. 2. Plut. in Coriol.* — *X Y L A N D.* Est in codice MS. *Ἀττίον,* & duo Codd. post *Οὐολάσσον* addunt *καὶ πολεμώντας Ρωμαῖος τον ἀδικήτας.* — Porro ipsi Ciceroni de hac affinitate regia nihil suboluuisse videtur, sed data occasione proavos sibi per jocum fingendi, ex alia familia legit. — *Falsa genera,* — *ut si ego me à M. Tullio esse dicerem, qui Patricius cum Serv. Sulpicio Consul anno decimo post exactos reges fuit.* — *Brut. 16. 3.* Neque inter se consentiunt, qui hunc honorem M. Tullio tam liberaliter detulerunt; quod enim *noster, Silius & Eusebius* de Volscorum Principe, id *Aurel. Victor de Tito Tatio, Sabinorum,* ut videtur, Rege, scriptum reliquit.

P. 64. v. 10. *Ἀλεπίλω — Ἀλεψίνω*] Jure dixit *Corradus Quæst.* P. 29. *Nescio quid in nabo.* Fateor enim me hujus loci sensum nondum assecutum, aut eatenus tantum assecutum, ut facilius dixerim, quid non voluerit Plutarchus, quam quid voluerit. Quippe quod volunt Interpretes

&

& vulgo creditur, tumorem aliquem aut tuberculum in hominis naso extitisse, illud ex Plutarchi verbis elici nullo modo potest. Mihi locum perpendenti verisimillimum videtur, apicem nasi fuisse in medio divisum, sed ne sic quidem similitudinem ciceris ullam video. Vox Αγρύπη pro interstitio usurpatur apud nostrum in *Pyrho*. P. 384. D. Αγρυπνᾶς τῶν ὁδοντῶν.

P. 64. v. 11. ἀφ' ἡς κατίστητο τὸν ἴππον μίαν] Cl. Middleton in vita Ciceronis Vol. I. P. 7. à cultura ciceris nomen deductum putat, sicut Fabii à fabis, Lentuli à lentibus; teste *Plinio N. H. I. 18. c. 3.* Quintilianus tamen cum Plutarcho sentire videtur: *Ex habitu corporis Cicerones, Rufos, Longosque fecerunt.* — *Inst. Or. I. I. c. 4.*

P. 64. v. 18. δύο τοι] Ita rescripsimus ab H. Stephano admoniti. Ante, τῶν δύο, aut nullo sensu, aut admodum ridiculo. Vertunt Interpretes, *prima duorum nominum elementa*: quasi vero M. T. non tam M. Torquatum, Triariuin, centum alios designaret, quam M. Tullium.

P. 66. v. 2. ἡμίεια τείτη τοι νέων Καλανδῶν] 3. non. Januarii, ut constat ex *Epist. ad Atticum 7. 5.* Corradus tamen dubitat utrum historici verba eo sensu intelligi possint, quod Interpretes quidam verterint, 3. *Calend. Jan. alii, pridie Non.* aut, quod eodem redit, *tertio post Calendas.* Licuit vero Plutarcho, homini Græco, Græce loqui, & τῇ τοι τῶν νέων Καλανδῶν tertium diem cum Calendis ipsis non minus commode significat, quam τείτη μηνὸς ιστεμένης tertium mensis Attici diem.

P. 66. v. 13. μέσον — ἐπὶ πηγῇ Hiempſal — dexterā Atherbalem adſedit, nē medius ex tribus, quod & apud Numidas horori dicitur, Juguriha foret. — *Sallust. Bell. Jugurh.*

P. 66. v. 14. ὥστερ ὁ Πλάτων ἀξιοῖ] Verba hæc *Platonis* respicit. Polk. §. Ed. Lugd. P. 466. ἔχει τὴν φιλόσοφον σοφίας φύσιμην ἐπιθυμητὴν εἶναι, ως τῆς μὲν, τῆς δὲ ως, ἀλλὰ πάσιν; Et iterum initio Lib. 6. P. 469. XYL. & DACIER.

P. 66. v. 18. Πόντῳ Γλαῦκῃ] Γλαυπὺρὸν sane & Poeticum argumentum, ita multa de ejus amoribus & δημιώδει fabulantur Græci Poetae. Erat pescator ex Anthedone juxta Euripum oriundus, esu herbæ cuiusdam mirificæ factus immortalis. Hanc alii vocant θῶν μέρεων à Saturno seminatam, alii dixerunt in pabulum Solis equorum in fortunatis insulis satam. Vim herbae è lepore animadvertisse dicitur, qui à cursu exanimis tactu ejus refrigeratus est. Amasse fertur Ariadnen in Dia à Theseo relictam, & Symen Jalysi filiam, quâcum in Asiam trajiciens, insulam desertam occupavit, & uxoris nomine appellavit. Exstant Hedges Poetriæ versus sane venusti, quibus refert Glaucum amore Scyllæ accensum ad ejus antrum venisse,

Η' κρύκει δέρημα φέροντ' ἐρυθρᾶς δέπε πίτεν,
Η' τὸς Ἀλκυονῶν παιδας ἵτ' ἀπτηρυγάς,
Τῇ νύμφῃ δυασίσθι ἀθύρμοισι· δάκρυ σ' σπείνει
Καὶ Σειρήν γείτων πάρθενῷ οἰκποστο.

Hæc

Hæc, & longe plura vide apud *Athenæum Deipnos*. I. 7. c. 12.

P. 66. v. 26. Φίλωνος ὕπερος] Auctor est Cicero *Nat. Deor.* I. 3. & *Brut.* 89. Erat Philo Philosophus Platonicus, Clitomachi discipulus, *Homo circumspectissimus*, qui jam velutii aperire cedentibus hostibus portas cœperat, & ad Platonis auctoritatem, Academiam, legesque revocare. — D. August. contra Acad. I. 3. c. 18.

P. 68. v. 2. Μουχίας] Intellige Q. Mucium Scævolam Augurem, qui cum L. Lic. Crasso Consul erat A. U. C. 658. quanquam Cicero Scævolam etiam Pontificem audierit. Vide *De Amicit.* I.

P. 68. v. 13. Δραχμιαὶ δραχμῶν] *Duobus millibus nummūm*: inquit Cicero pro *Sext. Roscio* 2. Nummum vero non semper sestertio, sed quandoque drachmæ respondere, probat contra Scaligerum *Rualdus*, *Animadv. in Plutarch.* 27. ubi hunc locum plenè defendit.

P. 68. v. 20. οἱ φίλοι συμπαρόμενοι] *A me ii contendunt [ut dicorem]* — *quorum ego neque benevolentiam erga me ignorare, nec auctoritatem aspernari, nec voluntatem negligere debeam* — Pro *Sext. Roscio* 1.

P. 68. v. 23. διδίας δὲ τὸ Σόλλων] Negat metum Syllæ causam fuisse hujus profectionis Cl. Middleton in *Vita Vol.* I. P. 42. quod nimirum constet ex *Bruto* 90, 91. Ciceronem post hoc judicium integrum annum Romæ egisse. *Prima causa publica pro Sexti. Roscio dicta* — *Deinceps inde multæ* — *Cum essem biennium versatus in causis, Româ profectus sum.*

P. 68. v. 24. αὐτῷ] Reponit Bryan. è duobus MSS. Vulgg. αὐτῷ.

P. 70. v. 6. ἡδη γάρ — πλείστοις] *Antiochus* — *auditus Philone Academicō* & *Mnesarcho Stoico*, in *Academiam* veterem, quasi vacuam defensoribus & quasi nullo hoste securam, velut adiutor & civis irrepserat; nescio quid inferens malis de Stoicorum cineribus, quod Platonis *adyta* violaret. — D. Augustin. contrà Acad. I. 3. c. 18. Et iterum I. 2. c. 6. *Antiochus*, in nonnullis vixum, glorie cupidior, quam veritatis, in similitatem adduxit *Academie* utriusque sententias, &c. De eo vide *Cicer. Acad. Quæst.* 4. 11. & *Brut.* 91.

P. 70. v. 11. εἰκένεια ἡγάπη] Cave intelligas *Academiam* novam, quod faciunt plerique; sed studium Philosophiæ in genere, quo sensu accipiendum esse monent, quæ sequuntur. Ad novam *Academiam* non accessit Cicero, nisi jam grandior & ætate proiecta. *Quid est, inquit, (Varro) quod audio?* Relictam à te veterem *Academiam*, trahitri autem novam. — *Acad. Quæst.* I. 13.

P. 70. v. 19. ἐπιθεραπεύοντο] H. Steph. & Bryan. malunt *ἐπιθεραπεύοντο*, ut in MS.

P. 70. v. 26. Σινοκλῆς — Διονοσίας — Μενίππης] De his viris, & toto profectionis suæ curriculo vide *Cic. in Bruto* 91. — Menippum Stratoniensem vocat.

P. 72. v. 1. τοῖς Μέλωνος] Errorum Plutarchi, qui ex uno Apollonio Molone duos homines facit, patrem & filium, redarguit *Rualdus*, *Animadv.* 28.

P. 72. v. 2. σὺ οὐνίστω] Molonem — ante omnes exterarum gentium in se-
nau sine interprete auditum constat. — Val. Max. I. 2. c. 2.

P. 72. v. 10. Ἐδαδός οικτεῖρω] Molo — flēsse dicitur, quod per hunc Græ-
cia eloquentiae laude privaretur. — Aur. Victor.

P. 72. v. 17. εὐλαύνως δῆμος] Cicero anno ætatis trigesimo Romanum
rediit; anno proximo Quæstor renuntiatus est, unde Plutarchus falsi
convincitur. Middleton in vitâ Vol. I. P. 57.

P. 72. v. 19. Γεγίνεσθαι] Ita eum compellat Calenus apud Dio-
nen Ed. Hannov. P. 303. ὡς Κακέπαν, ὡς Κακεράκη, ὡς Κακεράθη, ὡς Γραικουλός.
Erat Græculi appellatio odiosa Romanis, hâc enim vitam inopem, igna-
viam aut assentatoriam notabant. Vide, quæ de Philodemo, Philosopho
Epicureo, dicit Cicero in L. Pison. 28. Reprehendat eum, qui volet, ut Græ-
culum, ut assentatorem, ut Poetam. — & Juv. Sat. 3.

Græculus esuriens, in cœlum, iussoris, ibit.

P. 74. v. 20. γελοῖος η] Exstat Historiola in oratione pro Cn. Plan-
cio, & quidem aliquanto, quam apud Plutarchum, jucundior. *Existi-
mabam nihil homines aliud Romæ, nisi de questurâ meâ loqui* — *At — cum de-
cedens è Provincia Puteolos foris venissim, cum plurimi & lauissimi solent esse in
iis locis: concidi penè, cum ex me quidam quæsisset, quo die Româ exissim, &
numquid in eâ esset novi. Cui cum respondissim me ex provincia decedere: Etiam
mehercules, inquit, ut opinor, ex Africâ. Huic ego jam stomachans, fastidiose,
Immò ex Siciliâ, inquam. Tum quidam, quasi qui omnia sciret, Quid? Tu
nescis, inquit, hunc Syraeñi quæstorem fuisse?* — — Pro Cn. Planc. 26.
DACIER.

P. 76. v. 11. πολιτῶν] Ita in Codice MS. Vulgo πολιτῶν, quod sen-
tentiam prorsus enecat.

P. 76. v. 12. μημερισθεῖν] Vox à vulgatis abest. Reposui è duobus
MSS. nam εἴδεις αὐτὸς τῷ οἰνομάτῳ Græce dici vix arbitror.

P. 76. v. 19. μήτε μιθεῖς] Hæc Tu plane ab iis postulato, ut quoniā, nulla
impensa, per Te alii rem honestam, alii salutem & fortunas omnes obtinuerunt,
nec aliud ullum tempus futurum sit, ubi tibi referre gratiam possint, hoc Te officio,
remunerent. — Q. Cicero de Pet. Cons.

P. 76. v. 24. σπαθῆς] Quos Plutarchus ait σπαθῆς Verri gratifica-
tos judicium distulisse, illi nondum magistratum inierant — Per σπα-
θῆς Q. Hortensium & Q. Metellum Coss. & M. Metellum Prætorem
voluisse complecti videtur, sed existimasse tunc illos in magistratu-
fuisse, qui tantum essent designati. Corrad. Quest. P. 59. cui prorsus af-
sentior, nam locus de M. Glabrone cæterisque ejusdem anni Prætori-
bus intelligi nullo modo potest.

P. 76. v. 26. νεῖτις — οὐδέποτε χρόνος] Quis non hinc colligeret, uno diē,
eoque anni ultimo, totum hoc de Verre negotium confectum fuisse?
Quod longe secus est. Nam ineunte mense Augusto consilium contra-
hendi judicii cepit Cicero, veritus ne toti quinque menses usque ad Ca-
lend.

lend. Januarii negotio non sufficerent. *None sumi hodie Sextiles: hora nona convenire cœpisti.* Hunc Diem jam ne numerant quidem. Decem dies sunt ante ludos votivos, quos Cn. Pompeius facturus est. Hi Ludi dies 15 auferent: deinde continuo Romani consequentur. Ita, prope 40 diebus interposuis, tum denique se ad ea, que a nobis dicta erunt, responsuros esse arbitrantur: deinde se ducti et dicendo et excusando facile ad ludos Victoriae: cum his Plebeios esse conjunctos, secundum quos aut nulli, aut pauci dies ad agendum futuri sunt: ita defessa ac refrigerata accusazione rem integrum ad M. Meullum Praetorem venturam. — In Verrem. Act. I. 10. Multis autem diebus, ut Asconius inquit, prima actio celebrata est, dum testes Verris producuntur criminum diversorum, dum recitantur publicæ privataeque literæ; quibus rebus adeo simpefactus Hortensius dicitur, ut rationem defensionis omiseret: adeo perculsus Verres, ut abiret in exilium sua sponie. Ascon. in Verr. Act. I. 18. Fortasse Plutarchus voce ἡμέρας pro quovis tempore usus est, qua ratione spatium temporis dies 110 complectens Dies perexigua dicitur. Act. I. in Verr. 2. — Aut ἡμέρας ξενος esse potest tempus judicii legitimum, quo sensu vox ἡμέρα occurrit apud I Epist. ad Corin. c. 4. 3. ἵνα ἴφ' ὑμῶν ἀπαχρεδῶ, οὐ τὸν ἀνθρώπινον ἡμέραν.

P. 78. v. 5. μὴ σκητημερόν] Mὴ abest ab impressis, sed in MS. legitur. Recte: ut notat Du Soul. Castrati enim (Varronis verba sunt) nomen mutant, & è verribus dicuntur maiales. Vide Ruald. Animadv. 29.

P. 78. v. 14. ἐλεφαστίλω Σφίγγα] Sphingem hanc æneam fuisse dicit Quintilianus Inst. Or. I. 6. c. 3. Plinius ex ære Corinthio. N. H. I. 34. c. 8.

P. 78. v. 17. ἰβδομάχον — ἀγρούσιον] 75 myriades, drachmarum scilicet, aut denaricrum, conficiunt nostræ pecunia 242 18 lb. At Cicero nunquam litem minoris quam H. S. quadringenties, quod est nostræ monetæ circiter 322916 lb. (vid. I. Act. in Verrem. 18) unde conjicit Rualdus Animadv. 30 locum hunc Plutarchi esse corruptum. Sed neque ipsius Ciceronis æstimatio reprehensione caruit; cum enim in Q. Caecilium diceret, H. S. millies (807291 lb.) repetebat. Divin. 5. deinde tantum quadringenties. Ciceronem ita liberat Asconius. Primum, cum non suo ore, sed Siculorum loquatur accusatoriæ vociferantium; deinde, si maximè ad eum referenda sunt, que dicit, adhuc non sit instructus contra Verrem, nec ad plenum noverit causam. Tertiò cur aut calumniatoris, aut prævaricatoris personam subeat, cum aliud agatur? Non enim de condemnando Verre, sed de constituerendo accusatore configitur. — Ascon. in Divinat. 5. Alterum accusationis caput memorat, sed non dissolvit, idem Asconius. — Quamvis festiūm octingenties dupli nomine exigi usus est, festiūm tamen quadringenties tantummodo repetitum est: ad gratiam Hortensi, an etiam connivenzia Ciceronis ipsius, parum comperimus. Ascon. in Verr. Act. I. 18.

P. 78. v. 24. Ἀρπαῖς] Ciceronis patria fuit Arpinum in Campania.
Arpi

Arpi autem est urbs Apuliae, in diversa Italiae parte, ut planè huc non quadret. XYL. In Mario P. 407. B. recte scribitur *'Ap̄m̄'*.

P. 80. v. 8. οἰκίαν — Παλάπον] Avita Ciceronum domus (quam noster vocat πατέρας) à P. Vito reponitur in regione Urbis Quartâ, quæ Templum Pacis dicitur, proximè domum Pompeii; at Ciceronis domus in regione decimâ, quæ & Palatum dicitur, juxta domum Q. Catuli & Ædem Dijovis. Vid. *Histor. Aug. Ed. H. Steph.* Vol. 2. P. 617. Catilina cum Inquiline appellavit, quod in ædibus conductis habitaret. *Appian. Bell. Civ. 1. 2.* Sed domum in Palatio de M. Crasso emerat post Consulatum suum. *Ep. Fam. 5. 6.*

P. 80. v. 19. Μάκρη] Hunc Maecenam, C. Licin. Calvi oratoris patrem, diligenter fuisse patronum memorat Cicero in *Bruno* 67. Scripsit etiam historiarum libros, ut constat è *Censorin. de die Nat.* c. 20. & *Att. Victor. de Orig. Gent. Rom.* Quæ sunt apud *Val. Max. 1. 9. c. 12.* de hoc iudicio, pugnant cum *Ep. ad Att. 1. 4.* ut notat Cl. Middleton. Vol. 1. P. 132.

P. 82. v. 1. Οὐετῖνος] Hujus hominis, cuius strumæ, cuius odium, cuius consulatus in Proverbium abierunt, mores optimè depinxit Seneca de Const. Sap. 17. *Vasinium, hominem natum & ad risum & ad odium,* scurrum fuisse venustum & dicacem memoriae proditum est. *In pedes suos Ipse plurima dicebat, & in fauces concisas: sic inimicorum, quos plures habebat, quam morbos, & in primis Ciceronis urbanitatem effugit.* Hoc posuit diuitia oris, qui affiduis conviuiis depudere didicerat. Plura vide passim apud Ciceronem & Catullum.

P. 82. v. 7. τηλικύτιν τροφήλων] Crassus cervix inverecundia argumentum. Sic apud *Senecam Rh. Excerpt. Controv. 1. 3.* — Intueri quis essem, qui tam crassis services haberem. & *Plutarch. in Mario P. 422.* Εἰς ἔτοντα πλακάτα ἐφη φορεῖ τὸ τροφήλων, ὡς αὐτοποιῶν δαγκώσας ἢς πελματάς τηλικύτον.

P. 82. v. 17. ταῦτα.] Immò τ' αὐτὰ. DU SOUL.

P. 84. v. 16. κυνηγόσαντες ἄνθρωπον] Fuere ea tempestate, qui dicerent Catilinam, oratione habitu, cum ad iurandum populares sceleris sui adigeret, humani corporis sanguinem vino permixtum in patenis circumstulisse — Nobis ea res pro magnitudine parum comperta est. *Sallust. Bell. Cat.*

P. 86. v. 5. εὐεδίκη — ἰσορθίῳ] Vulgati habent εὐεδίκηο ἰσορθίῳ, quæ quis ferat? Muto ergo à Bryano admonitus, & præeunitibus duobus MSS.

P. 86. v. 11. βυλόντε] Cicero solus candidatorum dignitatem senatoriam in familiam primus invexerat: cæteri, etiam qui non essent Patricii, patribus tamen Senatoribus nati erant. Hujus loci sensum optime declarant verba Asconii. *Sex competitores in Consulariis petitione Cicero habuit; duos patricios, P. Sulp. Galbam. L. Serg. Catilinam: quatuor plebeios, ex quibus duo nobiles, C. Antonium, M. Antonii Oratoris filium, L. Caf-*

fium Longinum: duos, qui tantum non primi ex familiis suis magistratum adepti erant, Q. Cornificium, & C. Licin. Sacerdotem. Solus Cicero equestris erat loco natus. — Argum. in Tog. Cand.

P. 86. v. 19. *επει τὸν αὐτὸν ταῦθεν,]* Eandem in Rep. viam popularem secuti, aut eadem Syllanæ tyrannidis criminatione freti. Sic ipse Cicero 3. de Leg. Agr. 2. *Marianus Tribunus plebis, qui nos Syllanos in invidiā rapit.* ibid. 3. *Video vos commoveri orationis impudentiā, — quæ ejusmodi caußā insinuare quenquam audeat, rationes Syllæ nimis vehementer defendere.*

P. 86. v. 23. φυγάδες εἰναόττες] Siccine conficietur, quod volebant à Rep. per Syllanas leges remoti? quibus (v. 19) favere dixit hanc ro-
gationem. Minimè gentium. Quis ergo Plutarcho tam iniquius est, ut hæc ab eo profecta esse censeat? Exules contra his Decemviris redu-
cendi potestas, haud dubiè, hoc Plebiscito fiebat: legendumque, pro
εἰναόττες, γεντίους, quæ vox ei rei propria est. Du SOUL. Nolui invi-
dere lectori Viri docti conjecturam, quanquam mihi vix satis firma vi-
detur. Nullam enim video proscriptorum liberis fuisse cum Rullo con-
junctionem, nullam necessitudinem; nihil denique commune, præ-
ter licentiam Democraticam & clamores de Syllæ crudelitate, quo
sensu voces τὴν κατὰ τὴν ἵππον accipio. Deinde, si demus lege Agraria
potestatem exules reducendi fuisse Decemviris permisam, ea tamen ad
hos adolescentes nihil pertinuit, qui non redditum in patriam sibi dari
postulabant, sed jam tum Romæ agebant, aditum ad magistratus diu
interclusum sibi aperiri flagitantes. Jam vero ut possent Decemviri
φυγάδες εἰναόττες, sequitur ex superioribus, χριστιανοῖς δεργίοις, & tantum non
apud ipsum Ciceronem legitur. Orbis terrarum, gentiumque omnium datur
cognitio sine consilio, POENA SINE PROVOCATIONE, animadversio sine auxi-
lio. 2. de L. Agr. 13. Ut ipsum Cn. Pompeium — proscribere, atque horum
conspectu privare possetis. ibid. 36.

P. 88. v. 26. *Mārkos* [Οὐαὶ σπουδῆ] Intmo L. Roscius Otho, Tribunus plebis, ut recte *Xylander*. Quāri potest, cur, Cicerone maxime Consule, tumultus oriretur de hac Othonis Lege, cuin, quo tempore ferretur, (Pisone & Glabrone Coss. quadriennio ante Ciceronem) *plebs eam non modo accepit, sed etiam efflagitavit*; ut scribit Cicero, *Fragm. Pro Corn. I.* Respondeo interfuisse Tribunorum & Catilinæ, ut ordinem equestrem, summum Ciceronis contra eos præsidium, plebi invisum redderet.

P. 90. v. 21. Ἐδίκη δὲ — φάσματο] Vide 3. in Catil. 8. *De Divin.* I. 17.
Dion. I. 37. P. 45. & *Julium Obsequentem de Prodigis.*

P. 92. v. 2. δινέσθι] Ita in Codice MS. Vulg. τωνέσθι. Alter MS. loco μαρτιλί habet μαρτιλί. Dictum Catilinae exstat pro Murex. 25.

P. 92. v. 22. Κρασιν μητε ἀδέσποτον] Sallustius, qui tamen Crassum purgare multis verbis conatur, indicij ab eo ad Ciceronem delati non

*parvum minus versus conatur, much as to ad Cittatem delatim non
meminit.*

meminit. Sed Plutarchus in *Craſſo* P. 551. A. Ciceronem ipsum testem advocat. Ἐν τῷ ὀδεὶ ὑπαρχεῖ (Commentarium intelligit de Consulatu suo Græce scriptum. vid. I. ad Att. 19. & 2. 1.) ἡ Κακέραν νότην φοῖ τὸν Κράσον ἀφικίας αὐτὸν, ἵππειλαν πομιζούσα ωὲς τὸ Καπλίνη. Ubi Corradus legisse videtur παρὰ τὸ Κατ. interpretatur certe, à Catilinā missam, & falso colligit Plutarchum à se ipsum dissentire, quum in Cicerone vocet ἀδίκωτον. Corrad. *Quæſt.* P. 146.

P. 94. v. 10. Τὸν δὲ τὸ πολλάκις] Cæsar de Bell. Civ. I. 5. vocat, *Illud extremum atque ultimum Senatus consilium, quo, nisi pene in ipso urbis incendio, atque desperatione omnium saluis, latorum audacia nunquam ante discessum est;* Dem operam Coss. &c.

P. 94. v. 17. Μάρκιον τὴν Κίζην] Errat Plutarchus in nominibus. Ut Cethegum nominaret, se ferret eum, credo, Prænomen, C. Cornelius, quod habuit cum Cethego commune is, qui Ciceronem sibi interficiendum poposcerat. Sed hic noster C. Cornelius, Cethego jam mortuo, superstes erat. vid. pro P. Sylla 18. Alterius nomen tacet Cicero; equitem fuisse dicit, Sallustius L. Vargunteium Senatorem. Q. Marcius Rex Fæſulas missus est Senati decreto, ut præſidio esset Reipublicæ; tantum abest, ut inter conjuratos fuerit.

P. 96. v. 1. συγνηθεῖ] Satis perfunctorié dictum. Cicero Catilinam consulari edicto ab urbe removere noluit, regiæ potestatis invidiam timens. Hoc ergo in ejus consilio maxime mirabile est, quod Catilinam ejecerit, non imperio aut auctoritate Consulari; sed totius coniurationis seriem in senatu aperiendo & criminatione acerbissima infectando ita terruerit Catilinam, ut sua sponte urbem relinqueret.

P. 96. v. 2. δέντια γαρ] Hæc ad verbum non occurunt apud Ciceronem. Proxime accedunt ista. *Magno me metu liberabis, dummodo inter me atque te murus intersit.* — I. in *Catil.* 5.

P. 96. v. 14. σπατηγῶν τὸ δόληπον] Hinc illa in Crisp. Sallustium, qui à censoribus Senatu motus fuit, & quæſturam iterum gerebat, acerbissimè dicta. *Verum, ut opinor, honores tui te faciunt insolentem. Tu, Crispè Sallusti, tandem putas esse bis senatorem, & bis quæstorem fieri, quam bis consularem, (f. consulem) & bis triumphalem* — *Declam. in Sall.*

P. 96. v. 21. παρέχειν τὴν κίνημα] Suram pila feriendam præbere, ut explicat Turnebus *Adv. L. 7. c. 4.* Huc fortasse Persius alludit, Sat. 5.

Cedimus, inque vicem præbemus crura sagittis.

Porro vanum est hoc Plutarchi commentum de Suræ cognomine, ut recte notat Pighius ad A. U. C. 333; siquidem antiquum valde cognomen illud esse constat, & inter Lentulos familiare ē Livii libro 22. qui P. Suram appellat legatum M. Æmilii Prætoris in Sicilia A. U. C. 536.

P. 98. v. 16. ἄνδρας ἴγετὸν καὶ μέρη ποτωμα] Sallustius paulo aliter, & quidem aliquanto verisimilius. Statilius & Gabinius uiri cum magna manu duodecim simul opportuna loca urbis incenderent. — *Bell. Catil. c. 44.*

P. 98. v. 22. ἔθνες — θερισμόν τὸν ἐπιμετίνειν] Horas. Epod. 16.
Novisque rebus infidelis Allobroxi.

P. 100. v. 9. ἀδύλατος] Prorsus assentior Bryano dicenti; Videtur hæc vox in textum irreplisse ex quibusdam Codd. in quibus prave pro ἀδύλατος, quod sequitur, scripta fuerit.

P. 100. v. 27. Ἀρχὴ — Γυναικεῖα] De Bona Dea plenius Plutarchus in Cæsare. P. 711. E. Φρύγες μὲν οἰκισμένοι, Μίδαι μητέρες δὲ βασιλίων θρυσά φασί, Ρωμαῖοι δὲ νύμφαι Δευάδες, Φαιώνισσας οὐανάκησσοι, Ἐλλήνες δὲ τὸ Διονύσον μητέρα τὴν ἄρρενα. οὗτοι ἀμετέλειοι τι τὰς σπουδὰς κλέμασσοι ἑρτάζουσι κατεργατικοῖς, τῷ δράκοντι εἰδὲς παραγγελδρυτα τῇ θύσῃ, καπὲ τὸ μῆνον. ἄνδρα δὲ τερποῦσιν εἴ τε θέμας, εὐοής ἐπὶ τὸ οἰκίον θρυσά, τῶν ἵερων ὀξειαζορδόνων. αὐτοὺς δὲ καὶ ιαντίς οἱ γυναικεῖς ποιῶσι τοῖς Ὀρφικοῖς ὀμολογεῖστα δρῶν λίγουται τοῦτο τὸν ιερεργίουν. Vide Juvenal. Sat. 6. v. 315.

P. 102. v. 1. τὸν τετάτον] Aut etiam Prætoris, ut apud Plutarch. in Cæsare P. 711. F. & Dion. l. 37. P. 50.

P. 102. v. 15. εὖ τέρρας — φλόγα — ἀπῆς] Lætum omen. Vide Sueton. in Tib. 14. & Virg. Ecl. 8. 105.

Aspice, corripuit tremulis altaria flammis

Sponte sua, dum ferre moror, cinis ipse. Bonum sis!

Servius in locum meminit hujus Terentij sacrificii, & Ciceronem prodigiū testem citat, in carmine de suo Consulatu; quod ideo memoravi, quoniam inter Opera Ciceronis, quæ extant, nullum hujus rei vestigium est, ne quidem in primo de Divinat. 17. ubi consulatus sui portenta numerantur.

P. 102. v. 26. Νιγίδης, ὁ τὸν πλεῖστα] P. Nigidius Figulus, juxta M. Varroam Romanorum doctissimus, Rempublicam quoque attigit, & hoc ipso anno Senator erat. Vide Dion. Hist. l. 45. P. 470. Eum Cicero, ut ait Gellius, ingenii doctrinarumque nomine summè reveritus est, quod ipse fatetur in Timao. Sed revera partium in Republica societas & voluntatum consensio eum maxime Ciceroni devinxit, quod Plutarchus & hic testatur, & iterum in πολιτ. παρεγγέλ. P. 797. D. Κικί-παν δὲ αὐτὸς ὀμολόγητο κατάλιπε τὴν μίχην τὸν συμβολοθρύβων, οἷς ὄρθως σύνταξιον τὸν πατερίδα διοικεῖ, μητὸν Ποπλίν Νιγίδην τὸν φιλοσόφον συνθένειν. Et Cicero ad eum scribens, duo tempora nominat, quibus usus fuisse Nigidii opera & auxilio, consulatum nempe suum, & exilium: — *Quorum benevolentiam nobis conciliāras per Me quondam, TE SOCIO, defensa Resp. — Tuorum tristissimo meo tempore meritorum erga me memoriam conservabo. Ep. Fam. 4. 13.* Bello civili Pompeii partes secessus obiit in exilio A. U. C. 709. Euseb. Chron.

P. 104. v. 4. πάντες — μίχης — Καισαρίς] Sed, ante Cæsarem, leniorem sententiam dixit Tiberius Nero, si Sallustio Bell. Cat. 49. & Appiano de Bell. Civ. l. 2 credendum. Ut Plutarchus assentiar, facit, non tam consentiens Trarquilli, & Dionis auctoritas, quam, quæ multo ma-

jor

ior est, Ciceronis ipsius, qui hanc sententiam Cæsari uni tribuit. *Vide* duas adhuc esse sententias: unam D. Silani, — alteram, C. Cæsaris — 4. in *Catil.* 4. Ideo postea luculentius, *ad Att.* 12. 21. affirmat à Silano usque ad Catonem omnes, uno Cæsare excepto, capitalem sententiam dixisse. — *Catonem primum sententiam putat (Brutus) de animadversione dixisse; quam omnes antè dixerant (qui sc. è superiore loco dicebant) præter Cæsarem.*

P. 104. v. 6. οὐδεὶς τὸν Κακίζωντα — τὸν φίλον] Sic Plutarchus in *Cæsare*. P. 709. B. Οὐ γένεται πάστορα τοιούτος δικῶν αὐτῆς, οὐ φοινικῆς τοῦ πολιτεῖας, ὥστε τὴν θυλάττην, τὴν Διογένεαν, καὶ τὴν σὸν τὸν φιλανθρώπον καὶ ἴλαρὸν κεκρυμμένην δενότην τὴν θεᾶς προταμεῖδιν ὁ Κακίζων &c. & Suetonius in *Julio* c. 9. — Cicero, in quādam ad *Axiūm Epistola*, referens, Cæsarem in Consulatu confirmasse regnum, de quo *Ædilis* cogitārat.

P. 104. v. 14. εἰςένοι] Cæsaris scilicet amici. Xylander de conjuratis accipit, & locum, si minus secundum Plutarchi mentem, sensu tamen optimo, interpretatur. — *potius fore, ut conjurati propter Cæsarem salutem donarentur, quam is propter eos supplicio afficeretur.* Et quid si legendum sit? εἰςένοις φίλοις προσδίκην Καῖσαρος συντείχας, ή Καῖσαρος εἰςένοις προδόσιας. Ut nunc se habent verba, latius verti possunt — *potius fore, ut amici Cæsaris ei salutem præstarent, quam Cæsar amicos supplicio suo implicaret.*

P. 104. v. 19. ἀχειρὶς ἐν §] Immo in perpetuum, ut è *Sallustio* notavit Rualdus. Addo Ciceronem. 4. in *Catil.* 5. Homo mitissimus — non dubitat P. Lenuum ÆTERNIS tenebris vinculisque mandare, & sancit in posterum nequis hujus supplicio levando se jactare, & in pernicie populi Romani post hac popularis esse possit.

P. 104. v. 22. συγχειρησοντες ἐν ἱερόποιον] Exstat Oratio, de quā Plutarchus, in *Catilinam* quartam. Ejus artificium mirabile noster non satis perspexit, quippe in ea Cicero ita disputat in utramque partem, ut in Silani sententiam non obscurè propendeat.

P. 104. v. 23. οἱ τοι φίλοι — γνώμην] Suetonius narrat etiam Q. Ciceronem in Cæsaris sententiam ivisse; amici certè Ciceronis ita metuebant invidiam, quam Ciceroni è morte conjuratorum orituram videbant, ut id maxime in oratione sua Cicero contenderet, ut inanem istum esse metum demonstraret, aut, si subesset aliquod sibi periculum, patriæ tamen salutem suæ anteferendam esse. *Consulite vobis, — mihi parcere & de me cogitare definite — Nec tamen ego sum Ille ferreus, qui frarris carissimi atque amantissimi presentis merore non movear — Moveor his rebus omnibus, sed in eam partem, ut salvi sint vobiscum omnes, etiam si vis aliqua me opprescerit.* — 4. in *Catil.* 2.

P. 106. v. 18. πλειάδας μὲν φόβος καὶ θάρσος] Translatio sumpta ab Eleusiniis mysteriis, in quibus οἱ μυστήριοι dira quædam spectacula videbant, luctis & tenebrarum vices, templi tremores, spectra & Phasianata horrenda, quibus interesse vocabatur *καταρρίφα*. Hæc ita describit *Claudianus de rap. Prof.* I.

jam mihi cernuntur trepidis delubra moveri

Sedibus, —

— jam magnus ab imis

Auditur fremitus terris, templumque remugit

Cecropidum, sanctasque faces attollit Eleusis. —

Ecce procul ternis Hecate variata figuris

Exoritur, lenisque simul procedit Faethus &c.

Dum hæc aguntur, initiatos horror occupat, rerum insolentia conster-natos, ut testatur Themistius apud Stoicum, Serm. 119. — οὐδὲ τὸ πέλευς τὰ δεινὰ πάντα, φρίξη, καὶ τρόμος, καὶ ιδρωσ, εἰδύμονος. Vide Meursii Eleusinia Cap. 11.

P. 106. v. 26. *"Εἶναι — σπουδαῖσσιν"* Sæpe occurrit apud Plautum.

VIXISSE nimio satius est, jam quam vivere. —

Bacch. I. 2.

Nunc illud est, cum me FUISSE, quam esse, nimio malvelim. — Capt. 3. 3.

Ita pene Tibi FUIT, Phroneum. —

Trucul. I. 2.

Seu erimus, seu nos fata FUISSE velint —

Tibull. Eleg. 3. 5.

— FUIMUS Troes, FUIT Ilium —

Virg. Æneid. 2.

Ἐν τῷδε λέγει, ὅτι ἀπέδειπνον Κῦρον· τῷτο γὰρ οὐ λεγομένῳ δέποτε Σκυθῶν πόνος ἐστιν. Ctesias apud Demetr. οὐδὲ i. p. 223.

P. 108. v. 16. *μέγιστον τῶν*] Vulgati habent *μέγιστον τῶν*, duo Codd. MSS. *μέγιστον τῶν*. Scriptor fortasse Plutarchus; ὃς *μέγιστος τῶν*.

P. 108. v. 24. *Καισαρια — Μετέλλοι — Βοσιας*] Solus Metellus nominari debuit, ut recte notat Corradus Quest. P. 157. Cæsar enim, Prætor designatus, nondum, ante Calend. Jan. magistratum inierat; Bestia vero Cicerone Consule Tribunus (vid. Sallust. Bell. Cat. c. 44.) Nonis Decembribus magistratu decesserat, in cuius locum Metellus successerat, adeoque in eum unice hujus contumeliae culpam confert Cicero. Ep. Fam. 5. 2. & In Pison. 3.

P. 110. v. 2. Ita fortasse legendum. εἰ βύλοιτο, μόνον — Εἰ καλούσαις.

P. 110. v. 7. *δημαρχοι*] Ita in duobus MSS. Vulg. χαλέπαρχοι.

P. 110. v. 9. *ηγλει — δημαρχοι*] De rogatione hujus plebisciti plenius Plutarchus in Catone. P. 771. E. ubi tamen pro τῷ Καπλίνῳ κατιθεῖσας, legendum τῷ Κικιράνῳ.

P. 110. v. 12. *caecini — ἀπ' ἰονι μὲν ἵξοις*] Stante hac scriptura Cæsarem intelligi necesse est: de quo tamen dici non potest ἀπ' ἰονι ἵξοις. Unde patet, legendum esse ἔκεινον ut ad Tribunos referatur. DU SOUL. At de Cæsare loquitur Plutarchus, tanquam capite & firmamento totius caussæ, quam tribunis administris propugnabat. Adeoque Potestas ad Cæsaris consilium accommodata jure dicitur Cæsaris potestas. Aut si maxime de Prætoria potestate accipiendum sit, quam in sua persona gerebat, erat quidem Tribunorum ordo dignitasque inferior, sed in rebus gerendis pondus & momentum longe graviora.

P. 110. v. 16. *Πρώτῳ — αὐτονομοῦσιντον*] Intellige tum primum hunc honorem populi consensu Ciceroni fuisse delatum. Nam prius

Q. Ca-

Q. Catulus eum frequentissimo Senatu Patrem patriæ nominavit. In Pison. 3. RUALD.

P. 112. v. 10. μέγιστον] Mallem μέγιστον, inquit Bryanus. Sed ΜΕΓΑ βισθίον vulgo dicitur, quomodo etiam Latine locuti sunt — M. Tullium, cuius oratio optima esse fertur, quæ MAXIMA. — Plin. Epist. I. 20.

P. 112. v. 12. σπαχτῆ — Δημοσθέειν] Dictum in Epistolis Ciceronis, quæ quidem ad nos pervenerunt, non exstat. Olim existisse testatur etiam Quintilianus. Inst. Or. I. 10. c. 1. & I. 12. c. 1.

P. 112. v. 23. Ἡράδη] Suspectum mihi hoc nomen, quod adolescentis potius alicuius Romani esse debuit, cui, uti & filio, auctor es- set &c. DU SOUL. — Sed non sollicitanda est Lectio vulgata. Ciceronis filii, jam tum Athenis agentis, tutela Herodi commissa erat; eatenus saltem, ut de pueri profectu in literis patrem certiore faceret. Vide Epist. ad Att. 14. 16. & 15. 16.

P. 112. v. 24. Γοργίας — αὐτῆς] Exstat de hac re Ciceronis pueri ad Tironem Epistola. — De Gorgiā autem, quod mihi scribis, erat quidem ille in quotidiana declamatione utilis; sed omnia postposui, dummodo præceptis patris parerem: Αλεξάνδρη enim mihi scriperat, ut eum dimitterem statim. Tergiversari nolui, ne mea nimia στυδίου suspicione ei aliquam importaret. Deinde illud etiam mihi succurrebat, græve esse, Me de judicio patris judicare. — Ep. Fam. 16. 21.

P. 114. v. 4. αὐτῷ] Ita optimè legit Editio Junta Florentina A. D. 1517. Recentiores habent αὐτῷ.

P. 114. v. 6. ἐπανόρθων] Vulgo ἐπανομένη, quod quidem ferri potest. Sed hoc è Cod. MS. & Ed. Florent. probat Du Soul; & est sane aliquanto concinnius.

P. 114. v. 7. Μυνατίῳ] Impressi exhibent Νεματίῳ tam hoc in loco, quam infra, v. 11. sed utrobique contra Codicum Manu scriptorum fidem. Puto intelligi T. Munatum Plancum Bursam, illum Milonis & Ciceronis inimicum, Tribunum Plebis A. U. C. 701. quem constat à Cicerone olim defensum, eodem accusante de vi damnatum esse. Vide Ep. Fam. 7. 2. Philip. 6. 4.

P. 114. v. 12. πολὺ σκότῳ] Cicero se tenebras offudiſſe judicibus in causā Cluentii gloriaus est — Quint. Inst. Or. I. 2. c. 17.

P. 116. v. 3. Μίδας — ωρθήμας] Crassus, ut quasi testata populo Romano esset nostra gratia, pæne à meis laribus in provinciam est profectus. Nam, cum mihi condixisset, canavit apud me in mei generi Crassipedis hortis — Ep. Fam. I. 9. ubi etiam de reconciliatione cum Vatinio agitur.

P. 116. v. 12. Αχενος &c.] Aliquanto facetiora sunt, quæ refert Quintilianus, de eadem re Ciceronis dicta. — Cicero, Vatinii morte numerata, cuius parum certus dicebatur auctor, “Interim,” inquit, “usura fruar.” — Cicero, audita falsa Vatinii morte, cum Ovinium liberum ejus interrogasset, “Recte omnia?” dicenti, “Recte;” Mortuus est, inquis. — Quint. Inst. Or. I. 6. c. 3.

P. 116. v. 13. Κακός] *Du* Soul scribere jubet κακός, prout in MS. reperitur: ut sensus sit, *Malè pereat, qui male mentitus est.* Sed hoc frigidius est, quam ut à Plutarcho profectum credam, & illa altera locutio κακός δύσιλοτο κακός Atticis scriptoribus usitatisima est. Sic *Demosth.* κακά *Mosi.* P. 635. D. κακός κακός δύσιλη, & *Sophocles* in *Philoctete.*

*Εα κακός αὐτὸς δύσιλνος κακός.

Idem in *Ajace,*

Κακός κακός ἀδηπτος οὐκίσσοι χθονός.

Usurpat ipse *Plinarchus* in *Bruto.* P. 999. D. ἀπώλλυτο κακός κακός. Nihil ergo mutandum in textu, sed hinc corrigendus est locus in *Plutarchi* διηρθρίγμα. P. 205. A.

P. 116. v. 17.] L. Gellius Publicola Consul erat cum Cn. Corn. Lentulo A. U. C. 682. & paulo post cum eodem Censor. Vide *pro Cneum.* 42. Vir optimarum in Rep. partium, qui multa de Cicerone & Catone honorificé dixit. In *L. Pison.* 3. *Plut. in Catone* 763. Obiit admodum senex, siquidem *Cicero in Bruto.* 47. eum Crassi & Antonii Oratorum ætati conjunctum fuisse dicit, qui jam A. U. C. 666. mortui erant, Gellium autem A. U. C. 698. adhuc in vivis fuisse constat ex oratione in *L. Pison.* 8. De eo lepidissimam historiunculam narrat Atticus, *De Leg.* I. 20.

P. 116. v. 20. Ὁρμοῖς] Est subinde in epistolis Ciceronis Cn. Octavii mentio, hominis, ut videtur, familia obscura. Sic *Ep. Fam.* 7. 9. *Cn. Octavius, an Cn. Cornelius quidem?* (vel nomen ejus se nescire fingit) *siammo genere natus, terre filius.* Iterumque *Ep. Fam.* 7. 16. *Cn. Octavio — dixi, cum me aliquoties invitaret? Oro te, quis tu es?*

Ibid. εἰς Λιβύην — ὃς ἀπεύκατο] Notat *Dacierius*, Ciceronem his verbis innuere voluisse, servum fuisse Octavium; adjicitque, hunc morem aures perforandi ad indicium servitutis à Judæis ad Ethnicos manasse, quod è sacro Codice probat: *Deuter. C. 15. v. 17. Exod. C. 21. v. 6.* Hæc quidem ingeniose Vir doctus, sed nescio annon præter mentem Plutarchi, qui cum ter hunc Ciceronis jocum in operibus suis posuerit (vid. διηρθρίγμα. P. 205. A. & συμποσιακ. I. 2. P. 631. D.) ne verbum de servili hominis conditione fecerit. Sed neque Mactobius, qui vim dicti ita explanat. *Hoc è dicitum est, quia Octavius Libys oriundus dicebat, quibus mos est aures forare.* — *Saturn.* L. 7. c. 3. Sic etiam *Petrinus; Pertunde aures, ut imitemur Arabes.* — *Sayr.* P. 364. Ed. Vatior. Et *Dio* I. 78. P. 884. Μαχεῖνθε, τὸ μὲν Υἱός ΜΑΓΡΟΣ — γρίειν ἀδέκοντας ἦν (τοὶ τοὶ γαρ ἄδει, τοὶ τοὶ ὅτις τοὶ ἔτιγον, κατὰ τὸ τοῦ Μαύρων ἐπιχείρειν, δειτέρην.) Ut quod res est, loquar; gentibus exteris quamplurimis usitatum erat aures, alteram duasve, pertundere, Græcis Romanisque non item. Unde, *aures habes perforatas*, idem in utraque lingua sonat, ac si dicas, *Peregrinus est, vel barbarus.* Hinc illa Agasias apud *Xenoph.* *Agas.* L. 3. Αὖτε τέττα γε οὐτὶ τῆς Βοιωτίας περισσότερον ἡδὺ, οὐτὶ τῆς Ἐλαΐδας περισσότερον ἡδὺ

ἔχει αὐτὸς εἶδος, ἀστερὸς Λυδὸς, ἀμφόπερα τὰ ὄπη πεπυκημένα. Et *Juvenal. Sat. I.*
v. 105.

*Natus ad Euphratēm, molles quod in aure fenestrā
Arguerent, licet ipse negem.*

P. 118. v. 1. Ποπλίς — Σησίς] Intellige P. Sextium, qui & saepe Sextius scribitur (vid. Ep. ad Q. Fratr. 2. 3, 4.) acerrimum in tribunatu Ciceronis revocandi auctorem, & postea ab eodem defensum. Erat, ut videtur, homo cum indole morosâ, tum ingenio satis insulso. Constat primum ex loco citato, posterius colligi potest ex Ep. ad Att. 7. 17.
Accusavi mecum ipse Pompeium, qui — tantas res — Sextio nostro scribendas dederit. Itaque nihil unquam legi scriptum ογκωδέσσιγον. Et Catullo ad fundum suum. 45.

*Nam Sextianus dum volo esse conviva,
Orationem in Accium peiorem
Plenam veneni & pestilentiae legit. —
Qui tunc vocat me, cum malum legit librum.*

P. 118. v. 3. παξιντῷ] Ita Codex MS. Vulg. παξιοντῷ. Pravè, ut notat *Du Soul.*

P. 118. v. 6. Πόπλιον — Κάστον] Varie scribitur hujus nomen. Codex MS. habet Κόπλιον; Plutarchi διάφραγμ. P. 205. Ποπλίδον Κάστον, ubi tamen nonnulli legunt Κάστον.

P. 118. v. 11. ὁ Κακίπαν] Scribendum est, ὁ Κακίπαν. BRYAN.

P. 118. v. 14. πότη — Σνείας] A. U. C. 691. Silano & Murænâ Coss. Q. Metellus Nepos Tr. Pleb. legem rogavit, ut acciretur ad urbem cum exercitu Pompeius; cui cum M. Cato intercessisset, adjutus tamen à Cæfare legem, invitis collegis & repugnante senatu, ferre paravit. Sed cum patrum decreto (ut est apud Sueton. in Jul.) administratione Reip. summooveretur, habitâ in Catoniâ concione invidiosissimâ, ad Pompeium se contulit. Vide Plutarch. in Catone P. 772.

P. 118. v. 16. Φίλαρχον] Hunc Plutarchus in διάφραγμ. P. 205. Διόδοτον vocat. DU SOUL.

P. 120. v. 1. Ἀδρασον] Notum est hunc duobus exilibus, Tydeo & Polynici, duas filias nuptum dedisse. XYLAND.

P. 120. v. 7. Φοίσσ &c.] Sophoclis versus de Laio. DACIER.

P. 120. v. 11. αὐτὸς εἰς ίση] Erat Praeconum quæstus miniime liberalis. Notum est istud Martialis.

*Si duri puer ingenii videntur,
Praeconem facito.*

Ibid. Φαῦστον] Sylla Dictator non modo se felicem appellari voluit, sed cum uxor ejus Metella gemellos peperisset, marem Faustum, fœminam Faustam vocavit. Huic L. Corn. Fausto Pompeius filiam suam despontit. In bello civili Pompeii partes fecutus Cn. Dom. Calvinum Cæsarlis studiosum Macedonia expulit. Vicitis bello Africano Juba &

Scipione, Faustus in Mauritania captus est & Cæsaris iussu interfectus. Pluarch. in Sylla P. 473. Dio. I. 41. Hirtius de Bell. Afr. 95. De Fausti ære alieno mentio est in Ep. ad Att. 9. 11.

P. 120. v. 14. ἀπάρπον] Vulgati habent αἰματόπον. Sed ἀπάρπον est in duobus MSS. item in Plutarchi Apophthegm. P. 205. ut notat Crisius.

P. 120. v. 27. Αὔρηλιας] Vulgo Αύρηλια. Malè. Est apud nostrum in Cæsare P. 712. τῆς Αύρηλιας ἀνθεύθεος. Et sic MS. Bodl. & Edit. Florent.

P. 122. v. 5 σωτῆλη] Rectius in Cæsare σωτεῖλη, ut notat Corradus.

P. 122. v. 7. Καῖσαρ — δίκη — ἀπογεγράψαν] Locum corruptum esse nullus dubito. Non enim Cæsar accusavit Clodium; Sed Senatus re audita ad Ponifices retulit, idque ab iis nefas esse decreatum: deinde ex senatus consilio Consules rogationem promulgabant. Sed cum periculum esset, ne discordiæ in urbe existerent, Hortensii consilio assensum est, qui excogitauit ut legem de religione Q. Fufius Calenus Tr. Pleb. ferret. Hunc intelligit Plutarchus in Cæsare, cum dicit, ἵχεψαν μὲν τὸν Κλώδιον εἴς τὸν δημόσιον ἀστοῖς P. 712. Eadem ergo verba hic quoque deesse arbitror: ad Cæsarem referri nullo modo possunt, qui ne testimonium quidem dicere voluit (vide P. 124. 18.) & etiam si suas injurias persecuti voluisse, non certe ἀστοῖς, sed adulterii crimen intendisset.

P. 122. v. 8. Κακίπαν — φίλος] Hoc innuere videntur Ciceronis verba Pro. Cons. 9. Cur eadem Resp. que me in amicos inflammare potuit, inimicis placare non possum? Quod mihi odium cum P. Clodio fuit, nisi quod perniciosum parsæ civem fore putabam, qui turpisimæ libidine incensus duas res sanctissimas, religionem & pudicitiam, uno scelere violavit.

Ibid. καὶ τὸν — σώματον] Hoc an verum sit merito dubitat Corradus, Quæst. P. 162. Cicero enim saepe objicit Clodio Catilinæ familiaritatem. Eius familiaris Catilina — De Har. Resp. 3. Quando illius sica illa, quam à Catilinâ accepérat, conquievit? — Pro Milon. 14. Cum in castra Etrusca (Manlii sc.) properabat. — Ibid. 21. quem in locum vide Asconium.

P. 122. v. 19. ἀτὰ δὲ] Hæc Editio Florentina, nescio annon rectius, ita distinguit, ut non de Tullo, sed ipso Cicerone intelligentur.

P. 124. v. 1. Τερπίνας — Μάρπις Πηζ] Duo Codd. MSS. habent Τερπίνας. Hinc commodum sensum habent, ut notat Corradus, Ciceronis verba ad Att. I. 16. — regem appellas, inquam, cum Rex cui mentionem mullam fecerit? Ille autem Regis hæreditatem spe devorarāt.

P. 124. v. 2. Κυανόπιτες] Aliam hujus nominis rationem commenti sunt nonnulli ē loco Ciceronis pro M. Cæl. 26. — nisi forte mulier potens quadrangularē illa permutatione familiaris facta erat balneatori: quem ita interpretor; — nisi balneator, supote homo quadrangularibus abundans, is esset, qui quadrangulus Clodiæ pro argento dedit. Notum est pretium lavandi fuisse quadrangulum. Ipse quoque Cælius, cum se de vi accusatum contra Clodiæ opes defenderet, appellavit eam Quadrangulariam Clytemnestram (credetur)

batur enim maritum suum Q. Metellum Celerem veneno sustulisse) in triclinio Coam, in cubiculo Nolam. — *Quinct. Inst. Or. 8. 6.* Clodium Catullus ficto nomine Lesbiam appellat, teste *Apuleio in Apologia*.

P. 124. v. 8. δίλτυς συγχειμόνας τοῖς γεάμησιν] Hæc aliter refert Plutarchus in *Cæsare*, P. 712. δέπορθη οἵ ἐν τῷ ἔγκλημα, τῷ πλείστῳ δικαιούσῃ συγχειμόνας τοῖς πεάγυμσι τὸς γνώμας δέποδεντων, ὅπως μήτε παρεκκινδιάσωσι τὸν τοῖς πολλοῖς καταψηφισθέροις, μήτε δέπλονταις ἀδεξίονται παρὰ τοῖς αἴρισις. Et valde pugnat *Dacierius*, ut hoc quoque loco scribatur γνώμας — συγχειμόνας τοῖς πεάγυμσι. Voluit, inquit, Plutarchus Græcè exprimere id, quod Romani vocabant *ferre sententiam per saturam*, id est, cum de multis simul rebus sententiam ferrent. Hunc judicandi morem lege *Cæcilia & Didia* sublatum fuisse notat, & coactos judices ut sententiam dividerent. — Sed non video legem *Cæciliam & Didiam* ullum in iudiciis locum aut vim habuisse, sed in rogationibus tantum coram populo, aut sententiis in Senatu dicendis valuisse. — *Quæ est alia vis, que sententia Cæciliæ legis & Didiæ, nisi hæc, ne populo necesse sit in conjunctis rebus pluribus, aut id, quod nolit, accipere; aut id, quod velit, repudiare?* — *Pro Dom. 20.* Vide etiam *Pro Milon. 6.* & *Afcon. ibid.* — Deinde, quæcumque legis vis esset, annos certe quadraginta ante Clodii iudicium lata erat. — Neque video, quomodo judices Clodiani potuerint de rebus pluribus sententiam ferre, cum quæstio prorsus simplex esset, & non juris, sed facti. Locum ergo Plutarchi alterum potius ex hoc, quam hunc ex altero emendaverim.

P. 124. v. 10. καὶ τοῦ δικαιομός] Vid. *Ad Att. I. 16.*

P. 124. v. 15. Ἀλλ' εἰμὶ &c.] Exstat, ut & superius *Catuli* dictum, *Ad Att. I. 16.*

P. 124. v. 21. καὶ πεῖστες — εἶται] Hinc illa *Horatii Sat. 6. L. 1.*

— pudicum,

*Qui primus virtutis honor, servavit ab omni
Non solum facto, verum opprobrio quoque, turpi.*

P. 124. v. 25. νόμοις φιλανθρώποις] Dicit *Afconius L. Pisone & A. Gabinius Coss. P. Clodium Trib. Pleb.* quatuor leges perniciose tulisse: Annonariam, quæ fuit summè popularis, ut frumentum populo, quod antea semis æris ac trientibus in singulos modios dabatur, gratis daretur. Alteram, ne quis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cœlo servaret. Tertiā de collegiis restituendis, novisque instituendis. Quartam, ne quem censores in senatu legendo præterirent, neve qua ignominia afficerent, nisi qui apud eos accusatus, & utriusque censoris sententia damnatus esset. — *In L. Pison. 6.*

P. 126. v. 6. ἵξισται πεισθῆται συσπεισθεῖν.] At Cicero oblatam à Cæsare legationem, non à se rogatam, tum secreto ad Atticum, tum pro concione ad senatum profitetur. — *Mibi legationem, quam velle, quanto cum honore velle, d. tulit.* — *Postea me, ut sibi essem legatus, non solum suasis,*

E c 2

sed

sed etiam rogavit. — *De Prov. Conf. 17.* Vide etiam *ad Att. 2. 18, 19.* Cæterum in ista amicitia simulatione, quæ revera Cæsaris & Pompeii mens esset in Ciceronem, vide apud *Dion. I. 38. P. 68.*

P. 126. v. 16. *Ἄντις η — Κίηνζην*] Clodius nimirum extra mænia concionem coagit, ut Cæsar, qui jam cum imperio proconsulari urbe excederat, ei posset interesse. Ibi prius interrogatis Pisone & Gabinio Coss. quid de lege Clodii sentirent, (*Qui civem Romanum indemnatum peremisset, ei μη aquâ & igni inverdicetur — Patr. L. 2.*) Cæsar quoque sententiam rogatus dixit; sibi quidem, quod contra leges in Lentulum &c. animadversum esset, valde displace: sed neque æquum videri, de rebus tamdiu præteritis nunc demum legem proferre. *Dio. I. 38. P. 69.* Middleton in vita Vol. I. P. 345.

P. 126. v. 18. *ἰπ̄ τῆς η*] Codex MS. habet *ἰπ̄ τάτη;* item *ἴγκλεῖτο,* quod in textum recepi. Vulgo *εὐαλεῖτο.*

P. 126. v. 19. *Διαιρέθησε*] Vox juridicialis, *reum* denotans. Unde putant nonnulli *diem fuisse dictum* Ciceroni, tamen si ad accusationem & judicium res non pervenerit; *eumque in judicio non constituisse.* Vide doctiss. Tunstall. Ep. ad C. Middleton P. 72. Sed de verbis non multum labore. Lege Clodii, (ut Paterculus ait) *ei si non nominabatur Cicero, tamen solus pertebatur.* Erat ergo reus, non quidem nomine, calamitate tantum & periculo. Nam quæ citat Vir doctus ex orat. de Har. Resp. 4. (*Diem dixisset, ut feceras: fecisset ut ei statim terius dies à Pretore dicereur*) ita fortasse distinguui debent: *Diem dixisset: ut (i. e. quamprimum) fecerat, fecisset &c.* Quomodo cunque legas, vix intelligi possunt de re duos jam annos, & quod excurreret, elapsa.

P. 128. v. 10. *τὸν ωτὸν οὐ μετέννι — ἵρδεξην*] Idem innuere videtur *Dio. L. 38. P. 70.* A. Sed constat ex *Ep. ad Att. 10. 4.* Ciceronem, antequam iret in exilium, Pompeium convenisse, & hoc ab eo accepisse responsum, *nihil se contra Cæsaris voluntatem facere posse;* ut notat Cl. Middleton in vita. Vol. I. P. 349. Est tamen locus, in *L. Pison. 31.* qui Plutarcho favet. *Vestræ criminaciones insidiarum mearum, illius periculorum, nefarie fidei — vestræ cupiditates provinciarum effecerunt, ut Ego excluderer, omnesque, qui me, qui illius gloriam, qui Remp. salvam esse cupiebant, sermone atque aditu prohiberentur.*

P. 128. v. 24. *ἄδοι*] Cato, & Hortensius. *Dio. P. 70. Ad Att. 3. 15. Ad Q. Fr. I. 3.*

P. 130. v. 7. *παναγοῖσιν*] Imo 400. Vide *Ep. ad Att. 3. 4.*

P. 130. v. 10. *Ιττωνίων*] Ità Editio Florentina. Cæteræ *Ιττωνίων.* Sed hoc melius, sic enim Strabo & Scylax scribunt. Du SOUL.

P. 130. v. 13. *ἴπαρχοι*] Vulgo *ὑπαρχοι.* Sed emendandum esse vidit Du Soul è Codice MS. & P. 142. 24.

P. 130. v. 15. *Οὐερπίλοι*] Ita in MS. & Cicero pro *Plancio. 20.* Vulgo *Οὐερπίλοι.*

P. 130. v. 25. οὐχικανθρόντων τοῖς αὐτοῖς ταῖς προσόντεις] Hunc locum inquitatissimè se habere in vulgatis persuasum habeo, in quibus scribitur τοῖς αὐτοῖς, & duæ voces sequentes omittuntur. Quid enim est οὐχικανθρόντων τοῖς αὐτοῖς? Adde ταῖς προσόντεις è Cod. MS. adhuc tamen durior est constructio. MS. Bodl. aperte præfert ταῖς αὐτοῖς, quo admissa omnia dilucida sunt. Ejusdem constructionis exempla in hac ipsa vita occurunt, τοῖς ταῖς ιππίας ἄμιδας ἐποιῆστο τοῖς πηδῶν καὶ δόξης ταῖς ἀνθρόποις. P. 90. v. 8. οὐ σύγκλητος αἰματομέτη τοῖς τὸ δῆμον, studio in Ciceronem sc.

P. 134. v. 6.

P. 130. v. 26. πιεῖ τῷ] Videtur dicendum potius fuisse, τοῖς τῷ.

H. STEPH.

P. 132. v. 8. σύομφρέζαο] Hoc ex duobus MSS. manuūt *Du Soul*, quam vulgatum ἀνομφρέζαο.

P. 134. v. 2. βιαιῶς] Non solet noster hoc adverbio uti. Suspicor βιαιῶν in Codd. fuisse; & ita accepisse scriptorem *Supplēm. Liv. video*, cum ait; *postremò lege Plotiā de vi reum fecit. Du Soul.* Addo conjecturam viri docti Ciceronis auctoritate ita fultam esse, ut nequeat everti. *Ille gladiator — ad ferrum, ad faces, ad quotidianam cādem, incendia, rapinas se cum exercitu suo contulit. — Sed quanquam dolor animi, innata liberias — fortissimum virum (Milonem) horabantur, vi vim oblatam — ut frangeret & refūaret: tanta moderatio fuit hominis — ut contineret dolorem, neque eādem se reulciscerentur, quā eīset lacestis, sed illum — legum, si posset, laqueis constringeret. Descendit ad accusandum &c. — Pro Sextio. 41. Vide etiam pro Milone 15. & Dion. L. 39. P. 95.*

P. 134. v. 12. ἴντι] Exstat in *Orat. Post Red. ad Senat.* 15.

P. 134. v. 26. περὶ Κύπρου καὶ Βυζάντιου] P. Clodius — sub honorificentissimo ministerii titulo, M. Catonem à republica relegavit: quippe legem tulit, ut is questor cum jure prætorio — ministeretur in insulam Cyprum, ad spoliandum regno Ptolemaeum. — Patercul. 1. 2. Ως ἡ μικρὸν ἵρχον αὐτὸν Κύπρου καὶ Πτολεμαῖον ἀνατεί ἐπ καὶ Βυζαντίῳ φυγάδας κρατήγειν επεστίπειν, βιλόρδρος ὥπ πλεῖστος χρέοντος ἀρχοντῷ αὐτῷ θυμιότα τὸν Κατόνα. Plutarch. in Catone. P. 776.

P. 136. v. 14. τῷ λέγειν — τείμαν] Hoc ipse fatetur. Semper magno cum meru incipio dicere. Quotiescumque dico, toties in judicium videor venire. — Pro Cluent. 18. Ita Deos mihi velim propitios, ut, cum illius diei mihi veniat in mensem, quo die, citato reo, mihi dicendum fu, non solum commoveor animo, sed etiam toto corpore perhorresco. In Q. Cæcil. 13. Vide Dion. l. 46. P. 297.

P. 136. v. 15. ἐπὶ πολλῶν — λαζόντῳ.] Sententia aliter accipi potest. — In multis vero causis vix finem faciebat tremendi & vacillandi jam ad ipsum questionis cardinem oratione proiectus. Aliter etiam se verba habent in MS. Bodl. & Editione Florentina; ἀκμὴν τὸ λόγον πατέσσαν λαζόντῳ.

P. 136. v. 19. εἰδίσερτῷ αὐτῷ] Mallem scribere αὐτῷ ut sensus sit,
infrd

infra se: minor suā famā atque existimatione, quomodo de Demosthenis oratione funebri locutus est Photius; τὸν αὐτὸν φίλον λόγον διατάξας τούτον ἀλιγών σαδεῖσερον.

P. 136. v. 26. μετανολέντι οὐδὲν φαίνεται] Insolens sane loquendi genus, ut etiam vitium aliquod subesse suspicari liceat. Id, si quod sit, facile tollitur scribendo μεταλαζόντι, emendatione optimâ, quam amici doctissimi conjecturæ deboeo. Neque parum eam confirmant verba Plutarchi *in Brut.* P. 992. B. & *in Att.* 921. μεταλαζόντι οὐδὲν φαίνεται. — Animadverto interea, voces, quæ mutationis notionem in se habent, reciprè significare: E. G. *vestem mutare* pro re nata significat aut assumere vestem, aut deponere. Sic *Horat. Epod.* 3.

Terra marique vicīus hostis Punico

Lugubre mutavit sagum.

id est, *pro Punico induit sagum.* Similis est constructio in istis:

Cur valle permute Sabinā

Divitias operosiores?

Od. 3. 1.

— *Quid terras alio calentes*

Sole mutamus?

Od. 2. 15.

Et quidem, ubi vox μεταλαζόντων hoc modo usurpetur, exemplum mihi nullum occurrit: Διαδάστην, vocein cognatae significationis, sensu non absimili positam invenio in hoc opere P. 100. v. 20. Λίστλας διαδαζόντι (i. e. induit) οὐδὲν τὴν συμφοραν πείπειν.

Ibid. οὐδὲν — καταδίκης] Timuisse videtur Cicero, quo evaderet illa Milonis invidiosa fortitudo. Hinc illa. — Nolite, si in nostro omnium fletu nullam lacrymam adspexitis Milonis: si vultum semper eundem, si vocem, si orationem stabilem ac non mutatas videtis, hoc minus ei parcere, &c. *Pro Milon.* 34. Præcipue illam vestis sordidæ recusationem haud dubium est, quin inimici Milonis interpretati fuerint in contumeliam Judicium factam. Legimus enim, cum Vatinius reus candido frontem sudario tergeret, id ipsum à L. Calvo accusatore in invidiam vocatum fuisse; cui sane Vatinius non male respondit. “Quainvis reus sum, & panem ‘candidum edo.” — *Quinct. Inst. Or.* 1. 6. c. 3.

P. 138. v. 15. οἰκία — ιδεῖσθαι] *Aditus ad me minime provinciales. Nil per cubicularium. Ante lucem inambulabam domi, ut olim candidatus.* Ep. ad *Att.* 6. 2.

P. 138. v. 19. Ἀιθύραν — διφύλαξεν] Mira erant in civitatibus ipsorum furia Græcorum, quæ magistratus sui fecerant. Quæsivit ipse de iis, qui annis deem proximis magistratum gererant: aperiè fatebantur. Itaque sine ullâ ignorantia suis humeris pecunias populis retulerunt. — Ad *Att.* 6. 2.

P. 138. v. 21. ὥψεω δι Επολέμου] Res Ciceronis in bello gestas fecerat. transit Plutarchus pro more suo, quæ tamen accuratiū explicari, Ciceronis gloriæ interfuit. Earum pleniorē historiā vide Ep. ad *Att.* 5. 20. Ep. Fam. 15. 4.

P. 138.

P. 138. v. 24. Καλίν] Ita in MS. Vulgo Κεκίλις, quomodo etiam Appianus scribit. *Bell. Civ.* l. 2. P. 440. Exstat Epistola ad M. Cælium, de qua Plutarchus, *Ep. Fam.* 2. II.

P. 140. v. 7. ὥδη — πόλεμον] Ego ad urbem accessi pridiè Non. Jan. — Incidi in ipsam flammarum cruxis discordia, sive potius belli — *Epist. Fam.* 16. II.

P. 140. v. 14. τωτης — Κικίρω] Falsum. Cicero cum ad urbem venisset pridiè Non. Jan. eam reliquit 14. Cal. Febr. (vide ad Att. 9. 10.) ut oræ Campanæ & maritimæ præcesset. Inde ferè Formiis egit, neque aut literis Cæsaris aut precibus concessit, ut ad urbem reverteretur. Vide ad Att. 9. 6, 16, 18.

P. 140. v. 15. ἔδεξε δὲ Καίσαρις αὐτοῖς γράψας] Hoc quoque temerè positum. Cicero semper eo animo erat, ut ad Pompeium proficisci vellet, simul ac pacem desperari sentiret; neque Cæsar aliud à Cicerone sperasse videtur, quam ut mallet ab omni contentione abesse. Qua sententia fuerat Cicero, cum ad Atticum in itinere à provincia scripsit, in eadem ad extrellum permanxit. — *Me uestique numerat sinum, nisi forte simulat alter.* Nam Pompeius non dubitat, — ea, que de Rep. nunc sentiat, mihi valde probari — *Verum quid agam? Non quero illa ultima, (si enim castris res geretur, video cum altero vincere satius esse, quam cum altero vincere,) sed illa, que sum agentur, cum venero.* — *Ad Att. 7. I.*

P. 140. v. 17. Γράφεις γδ — πονηρῶς λέγει] Illud ultimum, *Ego, quem fugiam, habeo; quem sequar, non habeo:* exstat *Ad Att. 8. 7.* Cætera ad verbum non invenio; in eam sententiam passim disputatur, ut doleat Cicero sibi in ea castra eundum esse, ubi tot imperatoris errores essent, cum Cæsaris causa causam solummodo non haberet, ceteris rebus abundaret. Sed quoties in deliberando certi aliquid statuit Cicero, hoc semper ultimum est, ut ad Pompeium ire constituat.

P. 140. v. 20. Τριβατίς] Trebatius, jurisconsultus egregius, ad quem sunt Ciceronis Epistolæ l. 7. Epistola, de qua Plutarchus, non exstat, uti nec Ciceronis responsum.

P. 140. v. 26. Καίσαρις αὐτὸς σὺν ἔχεσθαι] Merito mihi suspecta hæc sunt. Exstat enim Cæsaris Epistola ad Ciceronem in hoc ipsum argumentum, quam vide. *Ad Att. 10. 8.*

P. 142. v. 13. σὺν αἰρύμενῳ μεταποιεῖσθαι] Cuius me mei fasti penituit, — proprie via multa, que ibi offendit. — *Ep. Fam. 7. 3.*

P. 142. 17. αὐτὸς μὲν — διομένοις] Vide *Philipp.* 2. 15, 16. *Macrobius Saturn.* 2. 3. Miror Plutarchum prætermisisse illud longe acerbissimum Ciceronis dictum, cuius alibi meminit. Μεταβαλλομένη πώς δέποτε Καίσαρις σὺν Πομπείῳ, λέγοντες τὸν πατέρα καὶ τὸν αὐτοῦ πατέρα πολεοπότερον, βέλπου ἕφη αὐτὸν τῷ πατέρῳ βεβελεῖνας. *Plutarch. Διηρθρ. P. 205.*

P. 142. v. 20. Δομιτίς] L. Domitius Aenobarbus, quem Cæsar Corfinio inclusit. *Cæsar de Bell. Civ.* l. 17.

P. 142. v. 23. Θεοφάνης] Theophanes Mitylenæus, qui res gestas Pompeii scripsit, erat apud eum summa auctoritate & gratia. *Cæsar de Bell. Civ. 3. 18. Ep. ad Att. 2. 17, 5. 11.* Eum ergo Pompeius in concione militum civitate donavit & Mitylenæis in ejus gratiam libertatem restituit. *Pro Archi Poet. 10. Plutarch. in Pompeio. 641. Strab. l. 13.* Cicero tamen hominem contemnere videtur; (*Vide ad Attic. 9. 1.*) neque prætereundum est, eum fuisse auctorem consilii, quod Cn. Pompeio fatale erat, ad Ptolemaeum post pugnam Pharsalicam confugiendi. *Plutarch. in Pompeio. P. 659. Definizio Theophani cælestes honores Græca adulatio tribuebat. Tacit. Ann. 6.*

P. 144. v. 1. Λίντιλος] L. Corn. Lentulus Crus tunc Consul erat in castris Pompeianis, quem Paternulus ait *salvum Rep. saluum esse non posuisse.*

P. 144. v. 9. Λαβιένος] Is est qui, cum Cæsar's legatus fuisse in Gallia, in bello civili Pompeium secutus est. In superstitionem plus æquo pronum fuisse constat, tum ex hoc loco, tum *Lucan. Phars. L. 9.*

Maximus horrator scrutandi voce Deorum

Eventus Labienus erat. —

P. 144. v. 10. οὐραγός] In Editionibus παραγγελμάτων. Sed Einendandum è duobus MSS. vidit Bryanus.

P. 146. v. 6. τὸν λόγον αὐτῆς — ἵστερον] M. Tulli — ut dictator Cæsar hostis quondam suis de se scripsit, omnium triumphorum lauream adepie majorem, quanto plus est ingenii Romani terminos in tantum promovisse, quam imperii. — *Plin. N. H. 7. 30.* Vide etiam *Ciceron. in Brut. 72.*

P. 146. v. 7. Θεραμήνης] Theramenes Atheniensis, Agnonis filius, faciendi dicendique sapiens à Cicerone dicitur. *De Orat. 3. 16.* Aristoteles, cum dixisset tres fuisse cives patriæ amantissimos, tertium posuit Theramenem. *Plutarch. in Niciā. P. 524.* Habuit hoc cum Cicerone commune, ut levis & inconstans putaretur (nam & Cothurnus probroso nomine appellatus est) ex eo, quod glisceribus partium studiis moderatioribus consiliis uteretur. Captis à Lysandro Athenis, auctor erat populo, ut Lacedæmoniorum conditiones acciperent. Iis tamen, qui Remp. in Oligarchiam vertere studebant, vehementer obstitit; & cum nihil proficeret, unus ex 30 tyrannis electus collegis suis cives pro libitu trucidantibus & bona publicantibus se fortiter opposuit. Quapropter, Critia admittente, capit is damnatus est, morte inque, utpote Socratis præceptis imbutus, fortissime obiit. *Plutarch. in Lysandro. P. 441. Diodor. L. 14. Xenoph. Hell. l. 2.*

P. 146. v. 8. Κάτων — Ἀριστογέτων.] Brutus etiam Catonem scripsit, cui Augustus rescripsit. *Sueton. in Octav. Alios etiam Cato laudatores habuit, Fabium Gallum, Ciceronis amicum, Epist. Fam. 7. 24. Munatium, Catonis imprimis familiarem, & Thraseam (eum puto, qui natales D. & M. Brutorum & C. Cassii celebrare suetus erat. Juv. Sat. 5. 15. Tacit. Ann. 16. 6.) Plutarch. in Catone. P. 770. 777.*

P. 146. v. 16. *ιτεγ*] Ita scribendum monuit *Bryanus*, cum vulgo legatur *ιτεγ*.

P. 146. v. 18. *τῶν καπὲ Φάρσαλος αὐθαμφύς*] In iis. *Quid enim, Tubero, districtus ille tuus in acie Pharsalicā gladius agebat? cuius latus ille mucro petebat?* &c. Pro *Q. Ligari*. 3.

P. 146. v. 24. *καὶ χεῖδος — μέγιστον*] Sensus est; horum amicitiae debuit Cicero, ut post Cæsaris mortem summam in urbe auctoritatem consequi posset. Loquitur enim de Pansa, Hirtio & Dolabella, quos Cicero in morem preceptoris exercuit, quotidie dicens audiensque. *Quinct. Inst. Or.* 8. 3, 12. 11. Eos vocat dicendi discipulos, cœnandi magistros. — *Ep. Fam.* 9. 16. Et Consules Hirtium & Pansam duos grandes prætextatos appellare suetus est. *Sueton. de Cl. Rh.* 1. *Secec. Controv.* 1.

P. 148. v. 3. *συνηγερτίζεσσιν*] Ita scribendum cum duobus MSS. Non, ut vulgati, *κατηγερτίζεσσιν*. Vide *Acad. Qu.* 4. 12. DU SOUL.

P. 148. v. 10. *Λαιρτὺς βίον*] Vide *Hom. Odyss.* a'. v. 205. 225.

P. 148. v. 19. *Ἀργενόμορφος — ιστεῖας*] Vide *Cic. de Leg.* I. 2. *Dion. P.* 306.

P. 150. v. 8. *γῆμας περὶ τοῦ*] Popilliam, sive potius Publiliam. Extat de his nuptiis Ciceronis jocus. *Quinct. Inst. Or.* 6. 3. *Cicero objurgantibus, quod sexagenarius Popilliam virginem duxisset, Cras mulier erit, inquit.* Vide *Ep. Fam.* 4. 14. Et hanc esse potius, quam Terentianam, credidimus, quam Vibio Russo post nuptam esse scribit *Dio* I. 57. P. 612.

P. 150. v. 11. *καὶ πίστιν πληρούμενον*] Hujusmodi hæredem fidei commissarium dici notum est. Sic P. Sextilius Rufus hæres à Q. Fabio Gallo scriptus rogatus fuit, ut omnis hæreditas ad filiam perveniret, ut est lib. 2. *de Fin.* *Fr. Fabric. Cicer. Hist. Ad A. U. C.* 708.

P. 150. v. 19. *ἀπίθαν τίκτουσα παρὰ Λέιτλῳ*] Obiisse Tulliam in patris sui Tusculano contendunt P. Victorius in Not. ad *Ait.* 12. 46. & novissimè J. Tunstallus Ep. ad C. Middleton P. 62. quod nisi ita se res haberet, haud facile expedire possunt, cur Cicero à villa amænissima maximeque consolatoria visenda post mortem filiæ refugeret, quare is potissimum locus refricaret dolorem suum; ut sæpe indicat, *Ad Ait.* 12. 44, 45. & 13. 26. Sed hunc nodum ipse Cicero (nisi fallor) satis commodè explicat. *Siquis requirit, — cur non sim in his meis prædiolis, que sunt hujus temporis: (respondeo) quia frequentiam illam non facile ferrem.* — *Ad Ait.* 12. 40. Ex omnibus enim villis, Tusculanæ maxima erat celebitas. — Quicquid id est, non contradicendum est Historiæ, quo Cicero commodius explicari possit. Nimis infirmum illud est, quod adferunt viri docti, contra Plutarchi & Asconii (vide Notas ejus in *Pragm. in L. Pison.*) auctoritatem, apud quos *παρὰ Λέιτλῳ & apud Lentum* alias accipi non possunt, quam *in Lentuli domo*; præsertim cum accedit locus à Cl. Middletono allatus, Vol. 2. P. 365. *Me Romæ tenuit omnino Tullius mea partim* — *Epist. Fam.* 6. 18. ubi de eodem partu loquitur,

ex quo decessit: scripta enim Epistola est, Cæsare jam in Hispaniam profecto, quo rem gerente contra Pompeii liberos Tulliam obiisse constat.

Ibid. Λίντλι — πλάστη] Crassipedis, qui Tulliae maritus inter Pisoneum & Dolabellam medius erat, neque Plutarchus meminit, nec Asconius. Ultimo nomen erat P. Corn. Lentulus Dolabella, ut notat Cl. Middleton. Vol. 2. P. 366.

P. 152. v. 4. σωματικός] Addunt duo MSS. ἵππος ἄνδρας, quod in textum recipiendum censeo. DU SOUL.

P. 152. v. 7. Ἀθηναῖς μημονεύειν] Thrasybulus Atheniensis, qui exules contra 30 tyrannos coegit, reconciliatā pace, cum plurimum in civitate posset, legem tulit; ne quis ante auctarum rerum accusaretur, neque multaretur; eamque illi Legem Oblivionis appellārunt — Nepos in Thrasybulo. 48. Val. Max. 4. 1. Eodem exemplo Claudius Imp. imperio stabilito, id biduum, quo de mutando Reip. statu hæsitatum erat, memoriae exemit. Sueton. in Claudio. 11.

P. 152. v. 12. ἐθέλη — κυπτάπλισ] Populum Romanum egit in furorem prexia Caïi Cæsaris prolatia in foro cruenta. Sciebatur interficium eum, corpus denique ipsum impositum lecto erat: vestis tamen illa sanguine madens ita representavit imaginem sceleris, ut non occisus esse Cæsar, sed tum maxime occidi videbatur. — Quint. Inst. Or. 6. 1.

P. 154. v. 6. μεταβολῆθεν] Ita rescribendum è duobus MSS. Vulgo μεταμελῆθεν. BRYAN.

P. 154. v. 9. αὐτὸς αὐτῷ] Ita MS. Bodl. In vulgatis deest αὐτός. Vide P. 132. v. 19.

P. 154. v. 18. σπανόμενος — πελόμενος] Minus atrocitatis habet Ciceronis ipsius querela, hominis cui nunquam injuriæ suæ parvæ videbantur. Ille, vobis audiētibus, cum fabris se dominum meam vensurum esse dixit. — Phil. 1. 5.

P. 154. v. 20. ἀληππεζόντες] Ita MS. Vulgo ἀληππεζόντες.

P. 154. v. 21. ἔχεις δὲ] Non satis constat temporum ratio. Hanc enim Ciceroni contumeliam intulit Antonius ipsis Cal. Septembribus. (Phil. 5. 7.) Octavius autem jam ante Neapolim venerat, 14 Cal. Maii, ut constat ex Ep. ad Att. 14. 10. Vide Cl. Middleton Praefat. ad Epistolas Ciceronis & Brutii.

P. 154. v. 23. τῶν διδράχιων πολεμοῖν μυελίδων] 2500000 drachmæ æquant talenta 4165, sive nostræ monetæ 807162 lb. Eandem summam rotundius expressit Plutarchus in Antonio: P. 922. ὅτι γοῦν Καλπαρία ποτέσσοντα τὴν ἀρμάτων τοι πλεῖστην κρητήν αὐτὸν ἐν τοῖς οἰκίαις, ἐν λόγῳ τῷ σύμπαντοι ποτεκτιχτίου πελάσταν. (775000 lb.) Miras hic turbas excitat Rualdus, aitque Plutarchum primum a se, deinde à veritate dissentire. Velleium citat & Ciceronem auctores, septies millies sefterris (5651037 lb.) depositum à Caio Cæsare ad eadem Opis occupatum fuisse ab

An.

Antonio. Sed sefellit virum doctum eos de pecuniis loqui ad publicos usus destinatis, Plutarchum de re Cæsar's privata. Vide Phil. I. 7. 2. 37. & Appian. de Bell. Civ. I. 2. P. 507. & Plutarchi Διηγήση. P. 206. E.

P. 156. v. 4. μείζων τοιαν γέγονον τὸ το Καιρόν] Desunt hæc verba in Codd. impressis. sed exhibent ea duo MSS.

P. 156. v. 6. ἔδει κατὰ τὸς ὄπες] Simile. Q. Catuli somnium narrat Suetonius in Octav. 93. sed & idem aliud Ciceronis; puerum facie liberalis demissum cælo catena aurea, ad fores Capitolii constitisse, eique Jovem flagellum tradidisse; deinde repente Augusto viso, — affirmavit ipsum esse cuius imago secundum quietem sibi obversata sit. Vide etiam Dion. I. 45. P. 270.

P. 156. v. 21. Ὁκτανία τῶν τοιαν ἀγανάπτων] Credidit nimurum Plutarchus inimicis Augusti, in quibus M. Antonius liberinum ei proatum exprobavit restionem, è pago Thurino: avum argentarium. — Patrem quoque nonnulli argentarium, atque etiam inter divisores operasque campestres prodiderunt. Sueton. in Oct. 2. & Seneca de patre loquitur, tanquam homine prorsus obscuro. Uirum Octavianus majus ullum beneficium dedit filio; an patri Divus Augustus? Quantam cepisset voluptatem, si illum post debellata arma civilia vidisset securæ paci præsidem, non agnoscentes bonum suum, nec sati credens, quoties respxisset ad se, potuisse illum virum in domo suâ nasci? De Benef. L. 3. Sed constat ex Suetonio Octavianum jam tuum fuisse senatorem, cum de conjuratis ageretur, post prætorem & Macedoniae proconsulem summâ cum laude & dignitate. Et Cicero ait; Ignobilitatem objicit (Antonius) C. Cæsar's filio, cujus etiam naturâ pater, si vita suppediuâset, Consul factus esset. Philipp. 3. 6.

P. 156. v. 22. ἀδελφὸς] Scribe ἀδελφὸδης. Fuit enim Attia filia M. Attii Balbi & Juliæ sororis Cæsar's. Palmer. Exercitat.

P. 158. v. 4. οὐτων γέ &c.] Locus proculdubio corruptus. Aut cum Xyandro delere velim τὸ τοῦ, aut potius cum doctiss Tunstallo sententiam ita ordinare: τὸ τοῦ μετάπτων τοῖς αὐτοῖς. Est in Bruti Epistola ad Atticum: licet patrem appellat Octavianus Ciceronem; sed, ut nunc se habent verba, Cicero patrem appellat Octavianum. Sententiani etiam, si liceret, uncis includerem: illa enim quæ sequuntur, ἵψ' ὁ Βρύτος ἀγανάπτων &c. superioribus respondent, τὸ δὲ τοῖς Αυτάνοις — διώματα: ut hæc παρεγένεται; interjecta esse quivis sentiat.

P. 158. v. 5. ἵψ' ὁ — μιάμδρος] Exstat Bruti Epistola ad Atticum in hanc sententiam scripta, in quâ hæc occurunt — ut jam ista, quæ facit, non dominationem, non; sed dominum Antonium timentis sint. — Atqui cō tendit, id agit, ad eum exitum properat vir optimus, ut sit illi Octavianus propinquus. — Credit doctiss. Tunstallus verba Plutarchi melius cum Bruti Epistola ad Ciceronem convenire, quod si verum sit, causam suam non parum infirmat; multo enim credibilius est Plutarchum memoria lapsum esse, quam Sophistam ope Plutarchi commentitias Epistolas dedolantem ea tribuere Ciceroni potuisse, quæ Plutarchus Attico dederat — Constat

interea ex hoc loco, & iterum P. 176. & Plutarch. in Brutio P. 994. & 996. extitisse Plutarchi etate mutuas Ciceronis & Bruti Epistolas, quas ab iis, quae vulgo feruntur, diversas esse, nemo, quod scimus, ante hunc diem suspicatus est. Nam Erasini suspiciones (*Quas nobis reliquit nescio quis, Bruti nomine; nomine Phalaridis; nomine Senecæ & Pauli; quid aliud censeri posunt, quam declamatiuncula?*) — Ep. ad Beat. Rhenan. Lib. I. Epist. I.) non ad Ciceronis & Bruti Latinas, sed Græcas Bruti epistolas pertinent, non semel ad calcem Phalaridis impressas, cum præfatione Mithridatis sophistæ, & responsis ab eodem accommodatis. Et haec quoque, utcunque suspectæ, Plutarcho antiquiores esse videntur, qui tres earum integras exhibit in vita Bruti. P. 985. A.

P. 158. v. 7. θεραπείαν τὸν Καισάρα] Ita in duobus MSS. Vulgo θεραπέων τὸν Καισάρα, contra fidem Historiæ.

P. 158. v. 19. διοποὺς — διώμην] Ἡ βαλὰ — στασίου — σφᾶς (Cæsaris milites) καὶ αὐτὸς ἀδέλλος καὶ αὐτὸς εἰπεῖν ἐπιχειρεῖτο. Οὔτε γὰρ ἵπποιου τοῦ ποιῶν πάντας αὐτὸς ἴθλησοι, μὰ καὶ τὸ φροντικόν αὐτῶν ἐπὶ μὲν ἄρνων ἔτ' ἀπιμούσῃ καὶ παρεδεῖ πάντας, μὰ τὴν μάστιχον αὐτὸς ἀποτελεῖσθαι, καὶ καὶ τέτοιη συμφρονεῖ ἀπεγκυρώσωτο. Διὸ μέσον τῆς ἐπιχειρεῖσθαις αὐτῶν, τὰς δὲ τοῦ ποιῶν μὲν σέφασοι ἐλαῖος καὶ ταῖς πανηγύρεσσι φορεῖ δότες, τοῖς δὲ δι' ἧς καὶ αρεστοῖς καὶ χρήμασι, τοῖς μὲν σιδηρίαις καὶ παταγοῖς δραχμαῖς, τοῖς δὲ ἑδὲ χαλκοῖς ψηφιστέροις, συγχρύσει ταῖς αὐτὸς ἀδέλλοις, καὶ τέτοια καὶ ἀδειάσσει ἡλικία. Dio. L. 46. P. 318. it. Appian. L. 3. P. 581.

P. 160. v. 5. σόταρη — ιλαρίεια] Hoc totum (utcunque Dionis & Appiani testimonio fultum) merito rejicit Cl. Middleton Vol. 3. P. 236. Nequid enim dicam de Patercali & Suetonii silentio, Ciceroneum loquentem audiamus. Cesarem — improbissimis litteris quidam fallacibusque interpres & nunius impulerunt in spem certissimam consularū. Quod simul atque sensi, neque ego illum absentem litteris monere destiti, nec accusare praesentem ejus necessarios, qui ejus cupiditatē suffragari videbantur: nec in senatu sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubiuavi: nec verò ullā in re memini aut senatum meliorem, aut magistratus. Nunquam enim in honore extraordinario potenteris hominis — accedit, ut nemo Tr. Pl. nemo alio magistrum, nemo privatus auctor exsisteret. Ep. ad Brutum 10. Idem Ep. 15. timet, ne in honoribus Cæsari tribuendis magis videretur providus fuisset, quam gratus.

P. 160. v. 23. Παύλη — Λαζηνού Καισάρα] L. Æmilius Paulus M. Æm. Lepidi frater Consul erat A.U.C. 703. quo tempore, ut à Cæsaribus partibus staret, ingenti mercede redemptus fuisset dicitur. Sueton. in Jul. 29. Post victoriam autem Mutinensem auctor erat senatus, ut legiones quarta & Martia D. Bruto traderentur, (Ep Fam. 11. 19.) & fratrem suum pro hoste habendum censuit. Appian. L. 4. P. 595. — L. Julius Cæsar Consul erat A.U.C. 689. Civis in multis magnisque Reip. temporibus spectatus, in condemnando Lentulo sororis suæ viro, Phil. 2. 6. tum in sententiis contra Antonium sororis suæ filium di-

dicendis. *Phil. 8. 1. Ep. Fam. 10. 28. Appian.* — Neuter interea eorum occisus est. Paulus enim beneficio centurionum servatus ad M. Brutum trajecit, quo imperfecto Miletum se contulit, neque viatorum beneficio eum ad patriam revocantium uti voluit. *L. Cæsarem tutum præstítit soror sua, Antonii mater, Appian. L. 4.* unde falso esse patet, quod refert Orosius *L. 6.* — *M. Antonius avunculum suum L. Cæsarem,* & quod exaggerando sceleri accessis, vivam matrem proscriptus.

P. 162. v. 3. *Ἄσυρα*] Astura erat insula exigua in ostio fluvii Asturæ, inter Antium & Circæum sita. Ad hujus loci solitudinem confugit Cicero post mortem Tulliæ. *Ad Att. 12. 40.*

P. 162. v. 8. *λογισμὸς αὐτὸν*] Ita recte Ed. Florent. Vulgo *λογισμὸς αὐτοῦ.* DU SOUL.

P. 162. v. 12. *συνεκδικούμενος*] Scribendum *συνεκδικόμενος.* DU SOUL.

P. 162. v. 27. *Κασίπη*] Vulgo *Kasipēs*, quod à Plutarcho profectum esse minimè credo. Reddunt Interpretes *Capuam*, quod tamen Cicero navigio pervenire non potuit, nisi per amnem Vulturnum delatus; nec ullum esse potuit consilium à salute sua alienius, aut ab instituto Macedoniam petendi. Nam quod Appianus dicit, Ciceroneum imperfectum esse in villa sua *ἀμφὶ Κασίπη πόλιν*, alia res est, & non incommodo de Formiano intelligi potest, ubi (aut quod eodem redit, Caketæ) periisse Ciceronem omnes consentiunt, *Livius* apud *Sene. Suas. 6. Eusebius in Chronico, Val. Max. 1. 4. 5. 4. Aur. Victor, Caiiodorus, Georg. Syncellus*, cujus verba sunt, *εἰς Γάιτας ἀντρίδην — ὡς καὶ ἄλλοι φασι, ὡς φαρμακώχῳ διφθείρει εἰστον.* Codex MS. (quanquam ordine verborum perturbato) præfert *Kasipēs*, quod mutata litterula recipiendum putavi.

P. 164. v. 3. *κόρεας*] Vide Val. Max. 1. 4. & Aurel. Victor.

P. 164. v. 17. *Ἐρινῖος — Ποπίλιος*] Herennii nomen, nisi apud nostrum & Eusebium, non occurrit. Popilii perulgatissima Historia immanitate sceleris fidem, quæ dubia erat recente rei memoria, apud posteros sibi fecit indubitatam. At *Seneca Contr. 3. 17.* inquit, *Popilium pauci ex historicis tradiderunt imperfectorem Ciceronis: sed hi quoque non parricidii reum à Cicerone defensum, sed in privato judicio.* Sed vide *Bruidium Nigrum* ab ipso *Seneca* allatum *Suas. 6.*

P. 164. v. 23. *Φιλόλογος*] Cicero Philogonium vocat. *Ad Q. Fr. 1. 3. DU SOUL.*

P. 166. v. 3. *ἰώρη*] Scribe *κινάρη*, quod dativo gaudet. DU SOUL. Dativus fortasse est propter adverbium *ἀπίστη*. *ἀπίστη αὐτῷ* *Luc. 22. 56. ἥμεν τί ἀπίστη;* *Act. 3. 12.*

P. 166. v. 5. *ἱσφάρη*] Scribit Ptol. *Hephæstion 1. 5. c. 5.* Ciceroni in lectica Medeam Euripidis legenti cervicem excisam fuisse.

P. 168. v. 3. *εἰλετο σωμάρχοντα*] In partem anni post U. C. 723.

P. 168. v. 13. *τετραβαθμόμενος — σωφίας*] His verbis complectitur Plutarchus tria genera dicendi, secundum notam Aristotelis divisionem,

nem, Rer. I. 3. Angerio, inservientem, omnibus obiectis; quae cum Quintilianu vocare potes iuridicale, disceptatione sive laudarium, deliberatione sive farricium. — Inst. Or. 3. 7, 8, 9.

P. 170. v. 4. Διηγεῖσθαι] Διηγο· scilicet; quod miror non vidisse Editorem Londinensem. Si ex illius sententia scribatur Διηγόθαι, sensus plane petierit.

Ibid. ήσα — παράδει] Alia sententia est M. Tullii. Demosthenes minus habent faciem, quo quidem mihi nihil videatur iubatum; sed non tam dicax fuī, quam faciem. — Orat. 36. Et Hermogenis. Διηγότης Διηγόθιντ εὸ τὸ τοῦ στράτου, ὃν παραδέιται ικίσιται. De Meth. 5. 33. At sahū fortasse judicium est Quintiliāni. — Demosthenes pauca admodum dicta, nec sanè ceteris ejus viri inib⁹ respondentia, palam ostendunt non displicuisse illi jocos, sed non consigisse. Et Dion. Halicarn. οὐδὲ Δημ. δοκετ. — Πάσους ἵχους τὰς αρετὰς η Διηγόθαις λέγεις λείπουται οὐτεκαπίλας, ἢ οἱ πολοὶ καλύπτονται, πλεῖστη γδ̄ αὐτῆς μετάγνω μέρος.

Οὐ γάρ πως ἀγαγεῖται θεοὶ δόσις ἀνθρώποις.

Item. Longin. περὶ ὑψοῦ 34. Et Aeschines Ep. 5. P. 208. Διηγόθεντος σπάνιος, οὐδὲ οὐδεὶς οἶκα Κηποφόρον έχαλασ τάπιτον.

P. 170. v. 12. μηδὲν — ποθίμον] Nimiam hic Plutarchi severitatem, merito reprehendit Dacierius, nec severitatem tantum, sed negligētiam. Nihil tale dixit Cicero, quale est ὁ οἰκεῖ μὴ μετίχειν, μείνειν εἴη, at Cælii libidines ita excusat, ut minime probet. Quæ proximè accedunt ad Plutarchi sententiam hæc sunt. Itaque alii voluptatis causa omnia sapientes facere dixerunt, neque ab hæc orationis turpitudine eruditii refugeunt. — Multa enim blandimenta Natura ipsa genuit, quibus sapientia virtus conseruet. — Ergo — deinceps aliquid etati: sit adolescentia liberior: non omnia voluptatibus denegentur &c. — Pro M. Cælio. 17.

P. 170. v. 20. Διεμειδάτας — εἰπεῖν] Excidit Nominativus ο Κάτω. Τὸν Κάτων φασὶ Διεμειδάταν εἰπεῖν, &c. Plutarch. in Caton. 769.

P. 170. v. 25. πιφορητής τὸν] Impressi habent πιφορητής τὸν. Duo MSS. φροντικὸς τὸν.

P. 172. v. 6. ὡς τὰ ὄπλα — δέσποιν] Intelligit notum Ciceronis versum.

Cedant arma togæ, concedat laurea lingue.

Nam ita & noster legisse videtur & Quint. Inst. Or. II. I. & Declamator in Ciceronem: Ipse Cicero legit — concedat laurea laudi. In L. Pison. 30. ubi se purgans de isto versu verba sua in aliud sensum detorquet.

P. 172. v. 7. εἰ τὰ ὄπλα — πιπεριμέριν] Multo candidior, (nonne etiam æquior?) de Cicerone sententia Quintilianii est. Cicero — rerum a gestarum major, quam eloquentiae, fuit in orationibus unicus jaſtator. At plerumque illud quoque non sine aliquâ ratione fecit. Aut enim tuebatur eos, quibus erat usus ad iuroribus in opprimendâ conjuratione, aut respondebat irridie. — Eloquentiam quidem cum plenissimam diversæ partis advocatis concederet, sibi nunquam in agendo immodeſe arrogavit. — Inst. Or. II. I.

P. 172.

P. 172. v. 12. Εργον] Versus *Ergon*.

P. 172. v. 16. τίς μή ιαυτό — εγερθεὶς] "Εάν μή οὐδείς, οὐδέ τίς ιμάδην
διηντέω — (τίς γάρ ποιήσει θεραπεύει τὸν λαζανόν, διωκετεῖς τὸν αἰνιγγεῖον
τὴν πλεύσιν μερῷ κατέλειψεν, με τοῦτον οὐδὲν — τίς τοι οὐδέντες
φρονεῖν.) Dem. οὐδὲ τιφ. c. 34. Vide in eisdem sensum τιμητικόν, 96.
& ἴστιφ. P. 243. A.

P. 172. v. 24. Κατέπει — θεομηδόν] Scriptis Octavianis aliqua de ratiō
sua, quam tredecim libris, *Cansabrico* iussu bello, nec ultra, exposuit. — Sueton.
in *Ost.* 85.

P. 172. v. 25. Οὐδὲ δικαιῶ] Sententia Sophoclis in *Antigone*.

Αμέχαστον δὲ πάντος ἀνθρώπου σύμβαθμον
Ψυχὴν τοῦτο οὐ φρονημένη τοῦτο γνῶμεν,
Ἄρχαιος τοῦτο οὐ νομίσων τοτεστος φανῆ.

P. 174. v. 13. Πλάτων] Vide *De Rep.* 5, P. 465. B. Ed. Lugd. quam-
vis verba aliquantum discrepant. Et *Epist.* 7. P. 716. D. Du SOUL.

P. 174. v. 19. Εἰ δὲ — φαίνεται] Mihi nec Demosthenes iam gravi moribus
dignus videtur invidiā, ut omnia, que in eum ab inimicis congesta sunt, credam.
— Quint. Inst. Or. 12. 1.

P. 174. v. 22. Δανείζοντος ἐπὶ ταῦταις] Hoc genus fænoris valde Pla-
tarcho disPLICuit. Ita in *Caione Maj.* ἔχειντο διὰ τὸ Δανείσθεντον πολ-
λαῖς τοῦ Δανεισμῶν ἐπὶ ταῦταις. Proprius hanc (inquit Casaubonus ad Theophr. P.
343.) quod tantoperè Demosthenem reprehendit Phædrus, vereor ut ei sit facie
equus: damnas enim rem moribus legibusque receptam & probatam.

P. 176. v. 14. Δαιλός] D. Lælius, puto, qui Asiaticis Pompeii na-
vibus præterat in bello civili. Cesar *De Bell. Civ.* 3. 5. Victo in Africa
Cornificio, seipsum interemit. Appian P. 622.

P. 176. v. 15. σιωπὴν προθύρων] Quid vero, nisi silentium, superfuit,
cum Cornelius Cenitrio, rejecto sagulo, offendens gladii capulum non dubitasset
in curia dicere, "Hic faciet, si vos non feceritis?" Sueton in *Ostav.* 26. Cui
tamen respondisse Ciceronem refert Dio l. 46. P. 319. ἡ γένες παρα-
ληπτική, λέγεται αὐτοῦ. Consulatum sc.

P. 176. v. 19. ἀγθόνεα] Ita Codex MS. vulgo *sinthones*.

Pag. 10. v. 3. *Lege*, λεγέσθαι. P. 16. v. 1. *Dile*, P. 20. v. 8. *L.*
λεγόμενος. P. 22. v. 8. *L.* μέρος. P. 26. v. 19. *L.* πόλιστης. P. 28. v. 1.
L. ἀφ' ιδε. & v. 17. *L.* δικαιοσύνη. P. 36. v. 18. *L.* Βασιλεὺς. P. 42.
v. 9. *L.* τινῶν τοῦ. P. 52. v. 19. *L.* απομίλησ. P. 62. v. 22. *L.* τῷ οὐλετῷ.
P. 78. v. 16. *L.* Δραχμ. P. 156. v. 4. *L.* τῷ τὸν Καριστοῦ.

ERRATA in INTERPRETATIONE.

Pag. 9. v. 16. *Lege*, & mollis. P. 31. v. 17. *L.* gratiam. P. 41. v.
15. *L.* Alexander. P. 51. v. 14. *L.* verbis. P. 57. v. 30. *L.* Phalerei.
P. 139. v. 22. *L.* rependerent.

